

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงานการศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1
ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

โดย ดร.บุญทรัพย์ พานิชการ และคณะ

กรกฎาคม 2562

สัญญาเลขที่ RDG61T0025

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงานการศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1
ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

คณะผู้วิจัย

ดร.บุญทรัพย์ พานิชการ

ผศ.ดร.ภูพงษ์ พงษ์เจริญ

สังกัด

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

1. บทนำและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวในประเทศไทยนับเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ และส่งผลให้ธุรกิจ ที่เกี่ยวข้อง และมีการเติบโตอย่างชัดเจน โดยจากแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐในปี พ.ศ. 2560 จะเน้นหนักในการให้ความสำคัญเรื่องการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว 4 เรื่องใหญ่ได้แก่ 1) ด้านดิจิทัลเตรียมความพร้อมรับไทยแลนด์ 4.0 ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่ดูข้อมูลทางออนไลน์ 2) การสร้างข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อนำไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 3) พัฒนาและยกระดับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และ 4) การทำงานเข้าระบบ จดทะเบียนถูกต้องและให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่ถูกต้องเรื่องที่พักและราคาสินค้าที่เป็นจริง และคาดหวังจำนวนนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศ CLMVT จะเดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวในตลาดใหม่ที่น่าสนใจ ซึ่งประเทศไทยมีข้อได้เปรียบทางการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน และการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ตลอดจนจนถึงการส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์จากต่างประเทศ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นจากการสัมผัสวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต และศึกษาวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม แผนงานวิจัยจึงนำแนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ที่มีบทบาทในการสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นในการสร้างคุณค่าทางมรดกวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่นักท่องเที่ยว สามารถมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ มาช่วยพัฒนาการประสานงานกันในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มีความเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างต้นทางถึงปลายทางห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว รวมถึงมุ่งเน้นการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ โครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ท่องเที่ยว และนำผลสู่การดำเนินงานจริงในลักษณะของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทาง บนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป

2. ระเบียบวิธีวิจัย

แผนงานวิจัย ประกอบด้วยขอบเขตหลัก ดังนี้

- 1) ทบทวนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นและเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา ข้อมูลการเดินทางของนักท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

- 2) ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจตัวแทนจำหน่าย ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจที่พัก แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม และธุรกิจของที่ระลึก
- 3) ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งในมุมมองของภาครัฐและเอกชน รวมถึงอุปสงค์และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพื้นที่
- 4) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งใช้แนวคิดตัวขับเคลื่อนโซ่อุปทาน Driver of Supply Chain Performance By Chopra ในการวิเคราะห์ปัจจัยจากโครงการแผน และโครงการย่อย 1 2 และ 3 เพื่อสรุปภาพรวมระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่
- 5) นำเสนอนโยบายการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- 6) จัดสัมมนาและเผยแพร่ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัย พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ ๆ เกี่ยวข้อง
- 7) นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากโครงการย่อย 1 2 และ 3 มาสังเคราะห์อีกครั้ง เพื่อจัดทำเป็นภาพรวมโดยวิธี SWOT เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ที่นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป
- 8) สรุปผลและนำเสนอแนะข้อมูลเชิงนโยบาย

3. ผลการศึกษาโครงการ

- 1) การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ในการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ ใช้กรอบแนวคิดของ Chopra ซึ่งจำแนกระบบโซ่อุปทานการออกเป็น 6 มุมมอง ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว, สินค้าคงคลัง, การขนส่ง, ข้อมูล, การจัดหา และการกำหนดราคา โดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

o ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว

ในด้านระบบไฟฟ้า พบว่า สำหรับในภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยของโครงสร้างพื้นฐานเท่ากับ 4.61 มากกว่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เท่ากับ 4.45 เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดพบว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเถื่อนเทียน-ไว และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ส่วนจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดคือ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสามารถในการรองรับในระดับปานกลาง เนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนผู้ใช้ไฟฟ้าต่ำ สำหรับการประเมินระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพซึ่งเปรียบเทียบกันโดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของไฟฟ้าดับต่อปี

พบว่าจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ ประเทศเวียดนามเป็นจังหวัดที่มีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก เนื่องจากไม่มีไฟฟ้าดับเลยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดที่มีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดขอนแก่นและแขวงสะหวันนะเขต ส่วนจังหวัดที่มีความสามารถในการรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับต่ำและควรเร่งพัฒนาปรับปรุงระบบไฟฟ้าเพื่อลดความถี่ในการเกิดไฟฟ้าดับ คือ จังหวัดพิษณุโลกและเพชรบูรณ์ ตามลำดับ ในภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง

ระบบน้ำประปา พบว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาเชิงปริมาณที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก คือ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม เนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้มากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ ในส่วนของระบบประปาเชิงคุณภาพสำหรับโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาในแต่ละจังหวัดจะมีหน่วยงานของรัฐหรือบริษัทที่ทำหน้าที่ผลิตและควบคุมคุณภาพน้ำประปาก่อนจ่ายเข้าสู่ระบบกระจายไปยังครัวเรือนต่างๆ ในกระบวนการผลิตน้ำประปาจะผลิตและควบคุมคุณภาพน้ำประปาโดยยึดมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ดังนั้นน้ำประปาที่จะจ่ายออกไปยังครัวเรือนจะต้องผ่านมาตรฐานเสมอ

ระบบโทรคมนาคม เชิงปริมาณในภาพรวมระบบสื่อสารโทรคมนาคมเชิงปริมาณของจังหวัดในประเทศไทยมีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปาน จังหวัดที่มีระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุดคือ จังหวัดพิษณุโลก สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก ส่วนจังหวัดที่มีระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่น้อยที่สุด เนื่องจากมีจำนวนเสาสัญญาณโทรศัพท์น้อย คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ รองลงมาคือ จังหวัดอุดรดิตถ์และจังหวัดมุกดาหาร ตามลำดับ สำหรับการสัมภาษณ์และการลงพื้นที่วิจัยพบว่าทุกจังหวัดมีคุณภาพของระบบสื่อสารโทรคมนาคมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีสัญญาณโทรศัพท์ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในสถานที่สำคัญ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านกาแฟต่างๆจะมีระบบอินเทอร์เน็ตให้ใช้บริการฟรี

ระบบสาธารณสุข พบว่า สถานพยาบาลที่รองรับการท่องเที่ยวในเส้นทาง EWEC ตลอดเส้นทางการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนสถานพยาบาลรองรับอย่างน้อย 1 สถานพยาบาล ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอ สำหรับอำเภอที่มีประชากรมาก เช่น ในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดจะมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่และโรงพยาบาลเอกชนที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ สำหรับสถานพยาบาลในเขตสะหวันนะเขตประเทศลาวพบว่ามีจำนวนสถานพยาบาลน้อยเพียง 4 แห่ง และกระจุกตัวอยู่ภาคตะวันตกที่ติดกับจังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถานพยาบาล ส่วนในประเทศเวียดนามที่เส้นทาง EWEC ตัดผ่านเว้และดานัง พบว่าทั้ง 2 จังหวัดมีสถานพยาบาลทั้งของภาครัฐและเอกชนจำนวนมาก และกระจายอยู่ในเขตพื้นที่ต่างๆ ทำให้สามารถรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

○ **สินค้าคงคลัง**

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ รองลงมามักเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงธรรมชาติ วิถีชีวิต

ของผู้คนริมฝั่งแม่น้ำโขงและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำบริเวณน้ำตก และเขื่อนกักเก็บน้ำ โดยอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งตั้งอยู่ห่างไกลกัน ต้องบริหารจัดการระยะเวลาเดินทาง รวมถึงไม่มีระบบขนส่งสาธารณะในการเชื่อมต่อไปยังแหล่งโดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะเกิดความยากลำบากในการเดินทาง บางแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ การบริหารจัดการจุดจอดรถและห้องน้ำที่อาจยังไม่เพียงพอเพื่อให้รองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ สำหรับภาษาสากลและป้ายบอกทางหรือการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ยังพบเห็นในแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ และมักมีเพียงภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวของประเทศลาว มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีความน่าสนใจในเรื่องวิถีชีวิตริมฝั่งโขง แหล่งชุดค้นทางประวัติศาสตร์ด้านไดโนเสาร์ ๗ ธรรมชาติที่ยังคงความสมบูรณ์ แต่ทั้งนี้ในภาพรวมถือว่าแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ทำได้ยาก และไม่สะดวกเป็นปัญหาหลักทางด้านของประเทศเวียดนาม ในส่วนของเมือง เกื่อเทียนเว้ มีจุดเด่นในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุและศาสนา ที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและวัฒนธรรมความเป็นมาของประเทศเวียดนามได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีความโดดเด่นทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ในขณะที่เมืองดานังมีจุดเด่นในเชิงวัฒนธรรม ที่อาศัยจุดเด่นในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของพื้นที่ในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กับเมืองมรดกโลกรอบข้างทั้งเมืองเว้และเมืองฮอยอัน ด้านท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่เป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเล และสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

○ การขนส่ง

ในภาพรวมของโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางถนนนั้นอยู่ในระดับดี มีเพียงแค่บางช่วงในพื้นที่ประเทศลาวเท่านั้น ที่คุณภาพด้อยกว่าในพื้นที่อื่น มีคุณภาพของผิวทางค่อนข้างดี สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางค่อนข้างครบถ้วน และมีโครงข่ายครอบคลุมการเดินทางทั้งในพื้นที่ตัวเมืองและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในพื้นที่ยังมี มีท่าอากาศยานทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติที่ช่วยเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น โดยท่าอากาศยานที่มีความโดดเด่นมากที่สุดคือ ท่าอากาศยานนานาชาติ นครดานัง ประเทศเวียดนาม ที่ถือเป็นท่าอากาศยานขนาดใหญ่รองรับการเดินทางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่ท่าอากาศยานของไทยก็มีความพยายามในการยกระดับคุณภาพและการให้บริการให้ครอบคลุมการเดินทาง เชื่อมโยงทั้งในและนอกประเทศมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้การเชื่อมโยงการเดินทางยังทำได้ไม่เต็มที่ โดยในพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งในระบบรางซึ่งเป็นระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันเป็นหนึ่งในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบขนส่งทางอากาศที่โดยส่วนใหญ่ ยกเว้นในท่าอากาศยานนานาชาติดานัง จะเป็นเส้นทางการเดินทางภายในประเทศเชื่อมโยงกับเมืองหลวงและหัวเมืองใหญ่ในประเทศเป็นหลัก ซึ่งยังไม่สามารถเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวบนแนวเส้นทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบนเส้นทางยังคงต้องอาศัยการเดินทางทางถนนเป็นหลักซึ่งใช้เวลาเดินทางนาน ซึ่งอาจไม่ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่มีเวลาเดินทางท่องเที่ยวไม่มากนัก

○ ด้านข้อมูล

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ จะมีหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่ทราบว่าในประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยในประเทศไทย มีหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยในปัจจุบันมุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวยังมีสำนักงานต่างประเทศที่ดำเนินภารกิจดังกล่าว ดังนั้นพื้นที่ใดใดในประเทศที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ก็จะมีหน่วยงานนี้ส่งข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ภาครัฐจะดำเนินการแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tourism) ซึ่งจะทำให้หน้าที่ผลักดันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้เกิดการเดินทางในประเทศไทย โดยมีการขายเส้นทางท่องเที่ยวหรือแพ็คเกจทัวร์เหมาจ่ายที่มีไกด์ หรือไม่มีไกด์ ซึ่งสามารถให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ตามสะดวก สำหรับพื้นที่ประเทศลาว และเวียดนามมีหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism ทั้งนี้ทั้งสองประเทศดังกล่าวไม่มีหน่วยงานทางการท่องเที่ยวในต่างประเทศ แต่จะมีการดำเนินการผ่านสถานทูตในประเทศนั้น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในประเทศไทย

○ การจัดหา

ในส่วนนักท่องเที่ยวเมื่อพิจารณาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบนเส้นทางศึกษา บนเกณฑ์ของความนิยมของนักท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมุ่งเน้นความยั่งยืน พบว่า มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยในส่วนของประเทศไทยนักท่องเที่ยวไทย เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวยุโรปและอเมริกา ในขณะที่เมืองสะหวันนะเขตพบว่า นักท่องเที่ยวลาวเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 3.4 แสนคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเฉลี่ย 7.2 แสนคน เห็นได้ว่า เมืองดังกล่าวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้มากกว่าคนในประเทศ โดยแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป ทางด้านประเทศเวียดนามกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทาง ได้แก่ นักท่องเที่ยวจีน รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยว เกาหลี เนื่องจากตัวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดได้จากความเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม

ทางด้านสินค้าที่ระลึกแหล่งที่มาของสินค้าที่ระลึกบริเวณพื้นที่ศึกษาของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุดิบหรือสิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถสร้าง ผลิต หรือแปรรูปได้อย่างมีเอกลักษณ์ หรือบางครั้งอาจเป็นการนำสินค้าที่ผลิตจากแหล่งข้างเคียงที่มีต้นทุนต่ำ มาทำการขายเพื่อให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรวมกลุ่มทางวิสาหกิจชุมชนในรูปของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในขณะที่สินค้าของที่ระลึกของประเทศลาวส่วนใหญ่ผลิตในประเทศ ร้อยละ 90 มีแหล่งผลิตอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์และเมืองปากเซ อีกร้อยละ 10 นำเข้าจากจีนและเวียดนาม ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวก พวงกุญแจ ของที่ระลึก และเสื้อผ้า เป็นต้น ในแขวงสะหวันนะเขต มีภาครัฐให้การส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรมจากกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ การทำผ้าฝ้าย ซึ่งเป็นสินค้าพื้นเมือง สินค้าจักสาน เป็นต้น ทางด้านประเทศเวียดนามสินค้าของที่ระลึกที่วางจำหน่าย

ตามแหล่งท่องเที่ยวในเมืองเว้เป็นสินค้าที่ผลิตที่เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม ได้แก่ พวงกุญแจ กระเป๋า และ พัด ที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของเวียดนาม เป็นต้น ทางด้านของที่ระลึกเมืองดานัง ของที่ระลึกท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ งานปักหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผา เครื่องหิน เครื่องจักสาน และอาหารทะเลแปรรูป เป็นต้น โดยมีวัตถุดิบ กระบวนการผลิต จากท้องถิ่นในเมืองดานังและเมืองอื่น ๆ ในประเทศเวียดนาม สถานประกอบการส่วนใหญ่มีเจ้าของธุรกิจเป็นคนท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เน้นการผลิตเพื่อจัดจำหน่ายตามความต้องการของลูกค้า ยังไม่มีนโยบายด้านการจัดหาวัตถุดิบหรือกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

ทางด้านโรงแรมที่พักการดำเนินธุรกิจที่พักบริเวณพื้นที่ศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้รับผลกระทบภาวะเศรษฐกิจ และค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงผลกระทบจากเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงในประเทศในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ความต้องการท่องเที่ยวปรับตัวลดลง ปัจจุบันโรงแรมในหลายจังหวัดมีการเข้าพักเต็มช่วงเทศกาลเพียงปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น สำหรับโรงแรมขนาดใหญ่ระดับ 5 ดาว จะมีการให้บริการให้บริการในเมืองหลัก อาทิเช่น พิษณุโลก และ ขอนแก่น เพียงเท่านั้น รวมถึงสถานการณ์การเข้ามาแข่งขันของอพาร์ทเมนต์และคอนโดมิเนียมที่เปิดให้บริการเช่าเป็นรายวัน ลักษณะธุรกิจที่พักในประเทศลาวในพื้นที่แขวงสะหวันนะเขต โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะห้องพักและเกสต์เฮาส์ขนาดเล็ก โดยรองรับการให้บริการคนในพื้นที่เป็นหลัก โดยจะมีลักษณะเป็นห้องพักรายเดือนหรือห้องเช่ารายวันขนาดเล็ก ไม่มีบริการเสริมและสิ่งอำนวยความสะดวกในฐานโรงแรม เน้นราคาถูก พักผ่อนในช่วงระยะเวลาสั้นๆ 1-2 คืน แล้วเดินทางต่อ ซึ่งยังไม่มามีมาตรฐานเพียงพอที่จะรองรับการให้บริการนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว มีเพียงส่วนน้อยที่มีลักษณะการให้บริการในรูปแบบของโรงแรมสำหรับรองรับ ในขณะที่ตามรายการจะเป็นที่พักในลักษณะของโมเทลขนาดเล็กให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักเดินทาง แต่ก็มีจำนวนไม่มาก โดยจะพบอยู่ในบริเวณชุมชนขนาดใหญ่ข้างทางเป็นหลัก ทางด้านธุรกิจที่พักในเวียดนามถือว่ามีศักยภาพสูงกว่าในประเทศลาวอย่างเห็นได้ชัดทั้งในด้านของจำนวน คุณภาพการให้บริการ ปัจจุบัน ในพื้นที่ถือเทียนเว้ มีโรงแรมที่จดทะเบียนทั้งสิ้น 575 แห่ง มีห้องพักให้บริการประมาณ 10,500 ห้อง เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว 7 แห่ง ระดับ 4 ดาว 3 แห่ง และระดับ 3 ดาว 3 แห่ง นครดานัง มีโรงแรมประมาณ 700 แห่ง มีห้องพักให้บริการประมาณ 29,000 ห้อง โดยในพื้นที่ทั้งสองเมืองนี้มีลักษณะเป็นเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ โรงแรมที่พักที่ให้บริการแบ่งออกเป็นหลายระดับเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายระดับ ในขณะที่เมืองฮอยอันจะมีลักษณะเป็นเมืองเล็กๆ ที่มีความโดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ดังนั้นนอกจากรูปแบบที่พักในรูปแบบปกติ ยังมีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาติตะวันตก

ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ในช่วงพื้นที่ศึกษามีความหลากหลายทางด้านอาหาร ในแต่ละจังหวัดจะมีร้านอาหารพื้นถิ่นที่ชูเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม วัตถุดิบ ที่สะท้อนตัวตนของพื้นที่ โดยในพื้นที่จังหวัดในเขตชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน อาทิเช่น จังหวัดตาก และมุกดาหาร จะมีจุดเด่นในด้านวัตถุดิบที่มาจากต่างประเทศ จำพวกอาหารทะเล ปลาจากแม่น้ำโขง ผักสด ผลไม้ ราคาไม่สูง ในส่วนของจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ธุรกิจร้านอาหารมักสะท้อนวัตถุดิบท้องถิ่น อาทิเช่น ก๋วยเตี๋ยว ปลาและกุ้งจากเขื่อนลำปาว ไก่ย่าง ข้าวเหนียว ส้มตำ ผลไม้และพืชผักสดจากพื้นที่สูง เป็นต้น ในส่วน

ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศลาว ยังมีลักษณะเป็นร้านอาหารขนาดเล็กเพื่อรองรับการให้บริการใน ระดับชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ร้านอาหารและเครื่องดื่มขนาดใหญ่ที่มีมาตรฐานสามารถรองรับนักท่องเที่ยวหรือ ให้บริการคณะทัวร์ยังมีเพียงบางแห่ง โดยจะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ เมืองสะหวันนะเขต ซึ่งถือเป็นหัวเมือง ขนาดใหญ่ของประเทศลาวเป็นส่วนใหญ่ และมีให้บริการอีกครั้งในบริเวณด่านพรมแดนระหว่างประเทศลาวกับ ประเทศเวียดนาม โดยในระหว่างเส้นทางจะมีเพียงร้านขายของชำขนาดเล็ก ที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภคเป็น หลัก และมีร้านที่ให้บริการอาหาร/เครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนขนาดใหญ่ ข้างทาง แต่โดยส่วน ใหญ่จะมีลักษณะเป็นอาหารปรุงสำเร็จ ประเภทเนื้อสัตว์ปิ้งย่าง ข้าวเหนียว ผลไม้ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทางด้านคุณลักษณะของธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศเวียดนามจะมีเอกลักษณ์ที่สำคัญคือ จะมี ร้านอาหารที่มีลักษณะเป็นอาหารท้องถิ่น เช่น ร้านเฟอ ร้านอาหารเวียดนาม ในลักษณะของ Street food เป็นส่วนใหญ่ โดยมีทั้งที่เป็นร้านอาหารท้องถิ่น และที่เป็นร้านแฟรนไชส์อาหารเวียดนาม เช่น ร้านอาหาร Pho 24 ที่เป็นแฟรนไชส์ร้านเฟอที่มีสาขาทั่วประเทศเวียดนาม และอาหารในกลุ่มอาหารทะเลที่เป็นจุดเด่นอาหารใน พื้นที่ เว้ ดานัง และ ฮอยอัน ที่มีพื้นที่เพิ่มเติมเป็นเขตประมง วัตถุดิบมีความสดและมีราคาไม่สูง จึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ในส่วนของร้านอาหารต่างประเทศจะอยู่ในบริเวณย่านใจกลางเมือง หรือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติพลุกพล่าน เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะของ อาหารจะมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ทั้งอาหารตะวันตกในย่านเมืองฮอยอันซึ่งเป็น ที่นิยมของนักท่องเที่ยวตะวันตก หรือกลุ่มร้านอาหารและกาแฟในแบบเกาหลีในบริเวณใจกลางเมืองดานัง เพื่อ รองรับการเดินทางของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากเกาหลีที่ให้ความนิยมในการมาเที่ยวพักผ่อนในพื้นที่เมือง เว้ ดานัง ฮอยอัน ของประเทศเวียดนาม

○ การกำหนดราคา

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว สามารถมองได้ 2 มุมมอง ได้แก่ มุมมองนักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายในพื้นที่ ท่องเที่ยว และมุมมองของธุรกิจทางการท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การจัดหาวัตถุดิบ และ ทรัพยากรในการบริการนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นคน สิ่งของ หรือสถานที่ โดยในมุมมองนักท่องเที่ยวที่มาใช้ ใช้จ่ายในพื้นที่ จังหวัดอุดรดิตถ์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีการพักเฉลี่ยที่ 1.83 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อคน เฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีวันพักเฉลี่ย 1.86 วัน และมีค่าใช้จ่ายต่อ คนต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาท สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ คนไทยเดินทางท่องเที่ยวมีวันพักเฉลี่ย 2.42 วัน ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า มีการพักเฉลี่ย 2.99 วัน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนอยู่ที่ 1,600 บาท ในจังหวัดพิษณุโลก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว ชาวไทย มีวันพักเฉลี่ย 2.04 วัน ค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,500 บาท สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวัน พักเฉลี่ย 1.89 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ยที่ 2,200 บาท จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีวัน พักเฉลี่ยที่ 2.05 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาทต่อคน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพัก เฉลี่ย 2.34 วันและมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,800 บาท จังหวัดตาก นักท่องเที่ยวไทยใช้เวลาเฉลี่ย 2.08 ในการ เดินทางท่องเที่ยว มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,700 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพัก เฉลี่ย 2.63 วัน และมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 2,300 บาท จังหวัดขอนแก่น มีนักท่องเที่ยวไทยใช้เวลาพักเฉลี่ย 2.61 วัน ใช้จ่ายเงินคนละ 1,500 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.47

วัน และมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,900 บาท จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า การพักเฉลี่ยต่อวันที่ 2.52 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 900 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศพักเฉลี่ย 2.72 วัน และมีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน จังหวัดมุกดาหาร เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยกว่าร้อยละ 90 มีพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักผ่อนเฉลี่ย 2.16 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,100 บาท สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว นิยมพักเฉลี่ยที่ 2.58 วัน โดยมีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน เมืองสะพานนะเขต มีส่วนแบ่งทางการตลาดจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด ร้อยละ 4 ซึ่งส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวยุโรป โดยเฉพาะ ฝรั่งเศสและเยอรมัน โดยจะพักค้างคืนเฉลี่ย 8.39 วัน ซึ่งมีการใช้จ่ายเฉลี่ย ทำให้ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ย 6.4 ร้อยล้าน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวประเทศลาว จะมีการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยด้วย สำหรับเมืองเว้และเมืองดานัง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน รองลงมาได้แก่ เกาหลี ที่นิยมเดินทางมากับธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour) ทั้งนี้จะเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด ได้แก่ วันชาติจีน วันตรุษจีน วันปิดเทอม เป็นต้น

ในส่วนของราคาแพคเกจทัวร์ด้านการท่องเที่ยว จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีการใช้จ่ายในประเทศไทย ลาว และเวียดนาม พบว่า นักท่องเที่ยวมีหลากหลายกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวบริเวณภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย พบว่า จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวยุโรปเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวจีนจะน้อย และจังหวัดใดที่นักท่องเที่ยวจีนมากนักท่องเที่ยวยุโรปจะน้อยเช่นกัน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มค่อนข้างแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวยุโรปจะนิยมเดินทางท่องเที่ยวเชิงลงมือทำ (Active Experience) ซึ่งเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่ตนเองยังไม่เคยไป และได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมถึงได้ทักษะและความรู้ หรือทัศนคติที่แตกต่างกลับไป ดังนั้นรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่นิยมจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เช่น แพคเกจเรียนรู้วิถีชีวิตชาวนา ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเกี่ยวข้าว และรู้ถึงประวัติ ตลอดจนวิธีการผลิตข้าวบนพิธีกรรมหรือวิถีของเกษตรกรประเทศไทย สำหรับราคาขายทางการท่องเที่ยว โดยปกติธุรกิจนำเที่ยวไม่ว่าจะเป็นประเภทใดใด จะมีการบวกกำไรไว้ในราคาแพคเกจแล้วเฉลี่ย ร้อยละ 20 – 40 ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายของการติดต่อประสานงานกับธุรกิจทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ที่พัก ขนส่ง และร้านอาหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีรูปแบบการนำเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ขอความเป็นส่วนตัวมากขึ้น คือ การเดินทางท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยวแต่ไม่มีมัคคุเทศก์ในการนำทาง โดยจะจัดการเพียงจองที่พัก และการเดินทางตามที่พักท่องเที่ยวต้องการ อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถยืดหยุ่นเวลาให้เหมือนกันท่องเที่ยวด้วยตนเอง

2) การวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ในการวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ ได้นำแนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis มาใช้ในการประเมินศักยภาพของเส้นทาง โดยมีกรอบคิดในการวิเคราะห์อยู่บนการประสานประโยชน์ของทั้ง 3 ประเทศ และพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

○ ด้านจุดแข็ง

พบว่า จุดเด่นที่มีความสำคัญคือ การที่ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ได้รับการยกย่องให้มีความสำคัญและขึ้นทะเบียนอยู่ในระดับมรดกโลก โครงสร้างพื้นฐานทางถนนก็ถือว่าอยู่ในระดับดี มีเพียงแค่บางช่วงในพื้นที่ประเทศลาวเท่านั้น ที่คุณภาพด้อยกว่าในพื้นที่อื่น และมีโครงข่ายครอบคลุมการเดินทางทั้งในพื้นที่ตัวเมืองและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีท่าอากาศยานทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติที่ช่วยเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น อีกปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งต้องการของด้านด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้แก่การที่ภาครัฐและภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศมีแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เช่นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อตอบโจทย์ความนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น การยกระดับเศรษฐกิจจากฐานด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ของประเทศไทย การพัฒนาโครงการพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของประเทศลาว และการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองและเศรษฐกิจของเมืองโดยการใช้ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศเวียดนาม สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจของภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

○ ด้านจุดอ่อน

พบว่า ถึงแม้ว่าในภาพรวม โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งในรูปแบบต่างๆ จะอยู่ในระดับดี แต่การเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นยังถือว่าทำได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางท่องเที่ยวทางถนน ทั้งในรูปแบบของการขับรถท่องเที่ยวเองและการนั่งรถโดยสารสาธารณะ ท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ ยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบการเดินทาง การตรวจคนเข้าเมืองที่ยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่โดยเฉพาะในส่วนของประเทศลาว ยังถือว่ามีความพร้อมไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่จะนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากภาพรวมแล้ว จังหวัดที่อยู่ในเส้นทาง EWEC มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้แค่ในระดับปานกลาง มีเพียง 3 จังหวัดเท่านั้นที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี คือ จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย จังหวัดเถื่อเทียน-เว้และนครดานัง ประเทศเวียดนาม

○ ด้านโอกาส

พบว่า จุดเด่นที่สำคัญได้แก่ เรื่องทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ที่เป็นพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และการพัฒนาระหว่าง

ประเทศ ซึ่งส่งผลให้มีการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ในบริบทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโลจิสติกส์ ก่อให้เกิดการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งต่างๆ ทั้งทางถนน ทางราง และทางอากาศ ซึ่งเป็นผลดีต่อการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อีกทั้งยังมีแนวคิดในการเจรจาจับกลุ่มทางธุรกิจกับ สายการบินเวียดเจ็ท เพื่อขอให้พิจารณาเปิดเส้นทางโฮจิมินห์-ขอนแก่น สายการบินลาว เส้นทาง หลวงพระบาง – ขอนแก่น สายการบินประเทศจีน เส้นทางคุนหมิง – พิษณุโลก เพื่อรุกตลาดต่างประเทศให้บินตรงเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งการยกระดับประสิทธิภาพและการให้บริการของโครงข่ายคมนาคมขนส่งจะช่วยให้สนับสนุนให้เกิดการเดินทางเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ซึ่งเป็นผลดีต่อการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

○ ด้านอุปสรรค

พบว่า ปัญหาหลักที่จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกัน ทำให้รูปแบบ แผนงาน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้ นอกจากนี้แนวนโยบายการพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายคมนาคมขนส่งโดยเฉพาะในประเทศลาว ที่เน้นการพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงการเดินทางภายในประเทศเป็นหลัก ในขณะที่ด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นลำดับท้ายที่ให้ความสนใจ ทำให้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคมขนส่งเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับ 2 ประเทศที่เหลือ อีกทั้งความแตกต่างด้านระบบการบริหารจัดการพื้นที่ และอำนาจการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ทำให้ในการหาข้อสรุปในการพัฒนาพื้นที่หรือกำหนดกฎเกณฑ์ กฎระเบียบร่วมกัน ยิงทำได้ยาก

3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ

สามารถสรุปข้อเสนอออกเป็น 6 ประเด็น ตามการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Chopra ได้ดังนี้

○ โครงสร้างพื้นฐาน

ระบบไฟฟ้า เมื่อพิจารณา รายจังหวัด พบว่า จังหวัด พิษณุโลก และ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกพื้นที่ จึงเห็นว่า จำนวนประชาชนและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปยังพื้นที่ อาจมีอัตราที่สูงเกินกว่าความสามารถที่ไฟฟ้าจะให้บริการในพื้นที่ ซึ่งในอนาคต จากข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่จะหลีกเลี่ยงจากความเป็นเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังคงต้องการไฟฟ้าในการให้บริการ เนื่องจากเทคโนโลยีทำให้พฤติกรรมมนุษย์ปรับเปลี่ยนไป ดังนั้น การให้บริการไฟฟ้าในพื้นที่ที่ไม่ใช่เมือง ก็จะคงตอบโจทย์นักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการคำนึงถึงด้านความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ทำให้การรวมกลุ่มของผู้ให้บริการเพื่อสังเกตและวางตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะบนฐานของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ตนเองมี จะทำให้พื้นที่เกิดความยั่งยืน กล่าวคือ ช่วยลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และเพิ่มผลกระทบเชิงบวกแก่คนและพื้นที่

ระบบประปา ในอนาคตหากจะสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในเส้นทางดังกล่าว ควรที่จะคำนึงถึงระบบการกำจัดของเสีย หรือท่อน้ำทิ้ง และสร้างระบบกำจัดที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ น้ำประปา

ยังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งจะมีในฤดูร้อนของประเทศไทยทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเกิดการใช้น้ำมากขึ้น การพิจารณาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางทำให้น้ำมีพอใช้ในฤดูร้อนเพื่อการท่องเที่ยวและการบริโภคของครัวเรือนต่าง ๆ จะเป็นก้าวแรกในการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการที่ทุกคนเห็นประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับในอนาคต

ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร บนเส้นทางศึกษา พบว่า ในปัจจุบันมีการให้บริการสัญญาณโทรศัพท์ รวมถึงบริการอินเทอร์เน็ต กว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ที่ประชาชนอาศัย เมื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เห็นว่า นักท่องเที่ยวในปัจจุบันทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ เริ่มมีการเดินทางแบบท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Free Independence Traveler: FIT) ดังนั้น ด้านระบบการสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต จึงมีความสำคัญในแง่ของการเดินทางเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจของที่ระลึก มีความตระหนักในการใช้เว็บเพจและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น Facebook Page, Wongnai, Traveloka, Agoda, Air BNB, Google Local Guide เป็นต้น ทั้งนี้ระบบดังกล่าวไม่เพียงช่วยการท่องเที่ยวในส่วนของทำให้การไหลของข้อมูลมีมากขึ้น แต่ยังทำให้มีการไหลทางการเงินผ่านเข้ามาด้วย ซึ่งในอนาคต ควรมีการพิจารณาด้านการไหลทางการเงิน เช่น หากเจ้าของแอปพลิเคชันเป็นของชาวต่างประเทศ นั้นหมายความว่า เงินจะมีการรั่วไหลออกนอกประเทศก่อน แล้วจึงโอนเข้ามายังผู้ประกอบการไทย ดังนั้นการพิจารณาเรื่องดังกล่าวและกฎหมาย จะทำให้ทราบถึงปริมาณการรั่วไหลของเงินจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่มีการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งจะเติบโตขึ้นในอนาคตโดยเฉพาะเมืองรองทางท่องเที่ยว เช่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสุโขทัย

ระบบสาธารณสุข ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับ ความสะอาดของพื้นที่ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งด้านสาธารณสุข เช่น การมีบริการอาหารที่ถูกหลักอนามัย การมีที่พักที่สะอาด การมีแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน ดังนั้น การให้ความรู้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจอาหารและที่พัก โดยให้พวกเขาเห็นถึงความสำคัญในการที่จะรักษาความสะอาด ทั้งนี้ต้องอยู่บนฐานของอัตลักษณ์และความดั้งเดิมของตนเอง ซึ่งการหาสมดุลของทั้งสองสิ่งนี้ เป็นสิ่งที่ควรมีการพูดคุยกันในระดับพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่คงความสะอาดและรักษาอัตลักษณ์ของพื้นที่ไว้ได้

○ **สินค้าคงคลัง**

ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ผลผลิตภัณฑเพื่อการท่องเที่ยว โดย ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ จะเห็นได้ว่า ในอนาคต เส้นทางนี้มีศักยภาพหลักทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ดังนั้น การเชื่อมโยงเรื่องราวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแต่ละจุดให้เดินทางท่องเที่ยวตลอดเส้นทางนี้มากขึ้น โดยการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ หรือตำนาน บนฐานของวัฒนธรรมที่มีร่วมกัน ทั้งนี้จะดำเนินการนี้ได้ต้องผ่านการศึกษาและพูดคุยระหว่างชุมชนกับชุมชนเพื่อเชื่อมโยง หลังจากนั้นจึงมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยทุกพื้นที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติใกล้เคียงกันเช่น นักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งนิยมเดินทางในประเทศเวียดนาม และลาว รวมถึงเมืองรองทางการท่องเที่ยวของไทยด้วย ดังนั้นการเชื่อมโยงกิจกรรมก็เป็นอีกสิ่งที่จะควรพิจารณา โดยสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้

นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังมีความเต็มใจในการใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมชุมชน

ผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณากลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มชาวต่างประเทศจะนิยมทำสินค้าของที่ระลึกด้วยตนเอง เช่น การเพ้นท์แก้ว การทอผ้า เป็นต้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวเอเชีย รวมถึงนักท่องเที่ยวไทย จะนิยมซื้อสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป แต่สามารถเป็นความทรงจำว่าครั้งหนึ่งได้มีการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งนั้นๆ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนสินค้าที่สามารถสื่อความในลักษณะข้างต้นได้ สำหรับในประเทศเวียดนาม มีสินค้าของที่ระลึกที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนมีเรื่องราวกับความเป็นวัฒนธรรมของชาวเอเชีย เช่น การนำพวกกุนแจมาปรับสี และใส่ความหมายลงไปในตัว ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้น ๆ ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นการผูกความเชื่อเข้าไว้กับผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน จึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเวียดนามมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด จากการบริหารงานของภาครัฐและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ซึ่งนิยมความใหม่ของสถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ที่ไม่เคยเดินทางไป ซึ่งประเทศเวียดนามถือเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

○ การขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง เมื่อพิจารณาพบว่า พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวหากเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภูมิภาคใกล้เคียง จะเดินทางทางถนน ในขณะที่ศักยภาพด้านถนนก็ยังมีบ้างช่วงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของพื้นที่ทั้งหมด ในอนาคต การเดินทางที่รวดเร็วและการใช้เวลาอยู่ในจุดหมายปลายทางที่นานมากขึ้นจะเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเส้นทางนี้ส่วนใหญ่จะมีการพักอาศัยไม่เกิน 3 วัน นั้นหมายความว่า นักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่นิยมเดินทางช่วงวันหยุด โดยเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ ดังนั้น การเพิ่มรอบเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ต้องไม่ตรงกับช่วงวันหยุดเทศกาล เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่นิยมความวุ่นวายในพื้นที่ท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มได้แก่ นักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นสัญชาติที่เดินทางเป็นลำดับต้นๆ ในพื้นที่ศึกษา โดยจะนิยมเดินทางเพื่อหนีความหนาว รวมไปถึงนิยมเดินทางท่องเที่ยวหลายๆ ประเทศในครั้งเดียว เช่น เดินทางท่องเที่ยวไทยและลาว เป็นต้น

ระบบขนส่งสาธารณะ ในปัจจุบัน พบว่า ระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รถไฟ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทย Generation Y ในปัจจุบันมีความนิยมเดินทางเพื่อค้นหาประสบการณ์เชิงย้อนอดีต (Nostalgia) และเก็บภาพเป็นความทรงจำ จากนั้นก็นำแบ่งปันบนเพจของตนเอง ดังนั้น การที่รักษาอัตลักษณ์ความเป็นแก่นแท้ไว้ จะสามารถตอบโจทย์ต่อพฤติกรรมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามาจึงทำให้ผู้คนมีความซับซ้อนในการใช้ชีวิต และชีวิตมีความเป็นเมืองมากขึ้น สำหรับระบบขนส่งควรมีการรวมกลุ่มระหว่างธุรกิจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงการบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเอง ซึ่งจะเติบโตขึ้นในอนาคต การเชื่อมโยงการขนส่งสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพนี้เข้ามาท่องเที่ยว ทั้งนี้การออกแบบเส้นทางร่วมกันของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน

○ ข้อมูล

การสื่อสารข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้ พื้นที่ประเทศไทย พื้นที่ประเทศลาว และพื้นที่ประเทศเวียดนาม โดยที่ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ในขณะที่ประเทศลาว และประเทศเวียดนาม ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism นอกจากนี้ก็ยังมีหน่วยงานเอกชน คือ ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour Operators) ของแต่ละประเทศที่จะเป็นผู้ติดต่อกับธุรกิจนำเที่ยวออกนอกประเทศ (Outbound Tour Operators) เพื่อส่งนักท่องเที่ยวจากประเทศนั้น ๆ เดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ เนื่องจากในแต่ละประเทศ จะมีกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการนำเที่ยวภายในประเทศตนเอง ที่จะต้องให้ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศนำเที่ยวภายในประเทศได้เท่านั้น จึงเห็นว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะได้พบกับเจ้าบ้านเสมอ ไม่ว่าจะเดินทางด้วยตนเอง (FIT) หรือเดินทางผ่านธุรกิจนำเที่ยว อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาในประเทศไทย เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว และมีการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จึงเป็นลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ดังนั้น การทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว ได้รับความพึงพอใจ ในแง่ของความปลอดภัยและความสะอาดของพื้นที่ รวมไปถึงพื้นที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นบนความเป็นแก่นแท้ของตนเอง ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวมีการแบ่งปันเรื่องราวประสบการณ์เชิงบวกต่อกลุ่มเพื่อน รวมไปถึงสังคมอินเทอร์เน็ต โดยพฤติกรรมการรีวิวสิ่งที่ตนเองไปพบมาส่วนใหญ่มักจะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ซึ่งมีกำลังซื้อ และชอบการแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวต่อสังคมของตนเองบนอินเทอร์เน็ต

○ การจัดหา

ธุรกิจทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจที่พัก ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ต่างก็มีผู้เล่นของตนเองที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึง ปลายน้ำ กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการกลุ่มนักท่องเที่ยวของตนเอง ทั้งนี้ก็จะอยู่ภายใต้รูปแบบของพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จึงทำให้ ที่พัก ร้านอาหาร มีการบริการเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น การทำอาหารรสจัดที่ถูกปากนักท่องเที่ยวชาวไทย การมีที่พักที่โล่งและโปร่ง เป็นต้น ในขณะที่บางแหล่งท่องเที่ยวมีไว้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น เมืองสะพานนาเขต ส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรป จึงทำให้การสื่อสารของผู้ให้บริการที่นั่นสามารถสื่อสารภาษานั้น ๆ กับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสถิติผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวในประเทศลาว พบว่า มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว จึงเห็นว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เดินทางกับธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศไทย ดังนั้นหวังโซ่ของนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวก็จะมีลักษณะที่คล้ายกัน เช่น การไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกัน การได้ไปพักและรับประทานอาหารที่คล้าย ๆ กัน

ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ในพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมาจากวัตถุดิบหลักของคนในชุมชน จึงทำให้การท่องเที่ยวสามารถกระจายรายได้ไปยังกลุ่มคนในชุมชนอื่น ๆ ที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบ เช่น ธุรกิจของที่ระลึกในจังหวัดสุโขทัย เช่น เครื่องสังคโลก มีการผลิตจากดินเหนียว แล้วนำช่างมาปั้นและลงสีให้เป็น

ลวดลายสังคโลก ทำให้เกิดการจ้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชนในพื้นที่มากขึ้น สำหรับจังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น ทุเรียนพันธุ์หลงลับแล และทุเรียนพันธุ์หลินลับแล ซึ่งเป็นผลไม้ที่เติบโตในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ทำให้ชาวเกษตรกรมีกลุ่มตลาดที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อกระจายผลผลิตไปสู่ผู้บริโภค จึงเห็นได้ว่า เกิดการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จากการท่องเที่ยวมากขึ้น จังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น มะขาม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกขึ้นชื่อของจังหวัด ทำให้เกิดการจ้างงานไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่วัตถุดิบคือ มะขาม มาจนถึงพ่อค้าคนกลางหน้าสวน ไปจนถึงผู้ขาย และถึงลูกค้า ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ สำหรับจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ กล้วยตาก โดยทำให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้แก่พื้นที่ในจังหวัด นอกจากนี้ยังรวมไปถึงพื้นที่ที่ไม่ได้ทำการท่องเที่ยว เช่น อำเภอบางระกำ แต่ก็สามารถส่งผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกไปยังพื้นที่ท่องเที่ยว เรียกว่าเป็น Community Beneficial Through Tourism: CBTT หรือ เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยไม่ใช้พื้นที่ตนเองบริการนักท่องเที่ยว แต่เป็นการมีส่วนร่วมกับพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก สำหรับจังหวัดตาก เช่น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากตลาดมูเซอ ซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนที่ผ่านจังหวัดนี้ จะแวะซื้อสินค้าเพื่อการบริโภค เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สด ใหม่ และมีความหลากหลาย ตลอดจนเป็นการอุดหนุนชุมชนซึ่งถือว่าเกษตรกรก็จะได้รับรายได้เพิ่มจากกลุ่มนักท่องเที่ยวสัญจรเช่นกัน สำหรับจังหวัดขอนแก่น เช่น ผ้าพันคอสีธรรมชาติ สำหรับจังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น ผ้าไหม และจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ หมูยอ ซึ่งทำให้ผู้ผลิตวัตถุดิบตั้งแต่ต้นน้ำ มาจนถึงกลางน้ำ ได้มีการกระจายรายได้ ซึ่งทำให้เกิดปรากฏการณ์ CBTT ด้วยเช่นกันต่อผู้ประกอบการทั้งห่วงโซ่อุปทานนั้นๆ

○ การกำหนดราคา

ต้นทุนทางการท่องเที่ยว มีทั้งต้นทุนที่เป็นจำนวนเงิน และต้นทุนไม่เป็นจำนวนเงิน กล่าวคือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นในธุรกิจทางการท่องเที่ยวจะมีผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุน จะนำมาซึ่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจภายในชุมชน สำหรับต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน จะนำผลกระทบจากการท่องเที่ยวมาสู่สังคม ซึ่งถ้าเป็นผลกระทบเชิงบวกก็จะทำให้สังคมมีการเปลี่ยนผ่าน (Transformation) ไปสู่การพัฒนาของพื้นที่ ในขณะที่ก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์และแก่นแท้ของคนในพื้นที่ อีกทั้งยังรวมถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม ในอนาคต การพูดคุยและร่วมกันกำหนดทิศทางของชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว จึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และมีการตกลงกันก่อนหรือพูดคุยกันก่อน ซึ่งจะช่วยให้ลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่าต้นทุนทางการท่องเที่ยว จะเกี่ยวข้องกับต้นทุนที่จะต้องกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ตนเอง การที่คนในชุมชนร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดจะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้สังคมมีความขัดแย้งลดลง กล่าวคือ ต้นทุนทางการท่องเที่ยวจะเกี่ยวกับต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะสร้างผลกระทบเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจจะประเมินออกมาเป็นค่าตัวเงินไม่ได้ เนื่องจากต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชนจะให้คุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเมินคุณค่าไม่ได้

4. ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะของงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยการใช้กรอบแนวคิดของ Chopra .ในการประเมินศักยภาพของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งในการเก็บข้อมูลนั้นค่อนข้าง

ประสบปัญหาในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลที่มีลักษณะการประเมินในรูปแบบทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกัน เช่น ข้อมูลขอบเขต การให้บริการและคุณภาพของระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา หรือระบบโทรคมนาคม ซึ่งคณะผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลสถิติจริงในพื้นที่ได้ ต้องใช้กระบวนการเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการประเมิน ศักยภาพในประเด็นนั้นๆ นอกจากนี้ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ทางคณะผู้วิจัยไม่สามารถทำเพิ่มเติมการ พยากรณ์การเติบโตและการเดินทางของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ ทำให้ในการวางแผนพัฒนาและนำเสนอ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอาจไม่สามารถลงลึกรายละเอียดการดำเนินงานได้ในระดับพื้นที่

บทคัดย่อ

เส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ถือเป็นเส้นทางที่มีความพร้อมในการพัฒนา ทั้งในด้านของโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น แหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่มีความน่าสนใจ โดยในงานวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ และนำเสนอเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางฯ โดยใช้การวิเคราะห์ศักยภาพตามแนวคิดการประเมินห่วงโซ่อุปทานของ Chopra ที่ทำการวิเคราะห์ระบบโซ่อุปทานทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Facilities) ด้านสินค้าคงคลัง (Inventory) ด้านการขนส่ง (Transportation) ด้านข้อมูล (Information) ด้านการจัดหา (Sourcing) และด้านการกำหนดราคา (Pricing) และนำมาสังเคราะห์ร่วมกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวพบว่า ในพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางถนนอยู่ในระดับดี มีท่าอากาศยานทั้งในระดับภูมิภาค และในระดับนานาชาติที่ช่วยเพิ่มความสะดวกในการเดินทาง แต่ทั้งนี้การเชื่อมโยงการเดินทางยังทำได้ไม่ดีนัก มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักในพื้นที่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในแนวทางการพัฒนานั้นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยในกลุ่มจังหวัดที่จะกลายเป็นศูนย์กลางคลัสเตอร์การท่องเที่ยว เช่น พิษณุโลก สุโขทัย ขอนแก่น เน้นหนักในด้านคุณภาพและความพอเพียงของระบบ ไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข ในขณะที่อื่นเน้นในเรื่องของความครอบคลุมของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มจะเดินทางออกจากเขตเมืองเพื่อท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างคลัสเตอร์ท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และบริบทของชุมชน เพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น รวมถึงการแก้ไขกฎระเบียบข้อจำกัดด้านการขนส่ง การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ มากยิ่งขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ : ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว , การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยว , การท่องเที่ยวยั่งยืน โลจิสติกส์ท่องเที่ยว

Abstract

Lower North Cluster 1 in Thailand and Danang, Vietnam are the route that ready to develop both of infrastructure and attractions. This research is study and analyze supply chain tourism and related activities to analyze logistics tourism development then presented like policies to develop supply chain tourism on that route. In analysis process use the concept of supply chain assessment of Chopra in 6 sides: facilities, inventory, transportation, information, sourcing and pricing then analyzed with results of SWOT Analysis. Results of supply chain tourism found that the area is ready in infrastructure and tourism facilities to respond the needs of tourists as well, road transport network, regional and international airports but connection is not good enough. Tourism resources in area are religious and cultural tourist attraction mostly. Development guidelines should be prepare infrastructure to support the tourist volume that increasing. The provinces that will be the center such as Phitsanulok, Sukhothai, Khonkaen should focus on infrastructure coverage to support traveling of tourists trends to leave from city to travel. Support the grouping for create tourism cluster that is consistent with the area potential and community context, increase interest and attract tourists to enter the area and modify transportation restrictions, develop public transportation system for support travel connection on that route.

คำสำคัญ : Tourism Supply Chain , Tourism Supply Chain Analysis , Sustainable Supply Chain Tourism

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)	1
บทคัดย่อ	16
Abstract.....	17
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1-6
1.3 ขอบเขตการศึกษา	1-6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	1-7
บทที่ 2 ทฤษฎี เอกสาร และกรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2-1
2.1 ทฤษฎี เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง	2-1
2.1.1 โซ่อุปทานการท่องเที่ยว.....	2-1
2.1.2 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	2-1
2.1.3 การท่องเที่ยว (Tourism)	2-2
2.1.4 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและการท่องเที่ยว.....	2-3
2.1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว.....	2-4
2.1.6 การประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานตามแนวคิดของ Chopra (Driver of Supply Chain Performance By Chopra).....	2-7
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	2-9
2.2.1 ระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย	2-9
2.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวจังหวัดที่พัฒนาเศรษฐกิจ แนวตะวันออก-ตะวันตก.....	2-10
2.2.3 แผนพัฒนาภาคเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12.....	2-14
2.2.4 แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2-19	
2.2.5 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง1 จังหวัด พิษณุโลก อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก เพชรบูรณ์ แผน 4 ปี.....	2-26
2.2.6 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แผน 4 ปี	2-29

2.2.7	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 แผน 4 ปี.....	2-30
2.2.8	ยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา.....	2-32
2.2.9	ยุทธศาสตร์แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทย	2-42
2.2.10	ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว.....	2-42
2.3	กรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัย	2-55
บทที่ 3	แผนการบริหารแผนงานวิจัย และแผนการดำเนินงาน.....	3-1
3.1	แผนการบริหารแผนงานวิจัย.....	3-1
3.1.1	วิธีการดำเนินการ.....	3-2
3.1.2	ระเบียบวิธีวิจัย	3-3
3.1.3	แผนการพัฒนากรบุคคลากรวิจัย.....	3-3
3.1.4	กลยุทธ์ของแผนงานวิจัย.....	3-4
3.2	แผนการดำเนินงาน.....	3-4
บทที่ 4	การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	4-1
4.1	สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	4-1
4.1.1	ลักษณะทางกายภาพ.....	4-1
4.1.2	ข้อมูลการปกครอง/ประชากร.....	4-2
4.1.3	ข้อมูลเศรษฐกิจ	4-4
4.1.4	การคมนาคมขนส่ง	4-6
4.1.5	ด้านการท่องเที่ยว.....	4-8
4.2	การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ตามแนวทางการประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่ อุปทานตามแนวคิดของ Chopra.....	4-12
4.2.1	โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Facilities)	4-12
4.2.2	สินค้าคงคลัง (Inventory).....	4-21
4.2.3	การขนส่ง (Transportation)	4-29
4.2.4	ข้อมูล (Information).....	4-39
4.2.5	การจัดหา (Sourcing)	4-41
4.2.6	การกำหนดราคา (Pricing)	4-49

4.3 การวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	4-59
4.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว.....	4-59
4.3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental).....	4-59
4.3.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment).....	4-62
4.3.4 แนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวตามการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4-66
4.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ.....	4-68
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	5-1
5.1 สรุปผลงานวิจัย.....	5-1
5.1.1 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ตามแนวทางการประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานตามแนวคิดของ Chopra	5-1
5.1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	5-7
5.1.3 แนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวตามการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	5-9
5.1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ.....	5-10
5.2 แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม.....	5-14
5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะงานวิจัย.....	5-29
เอกสารอ้างอิง	ก
ภาคผนวก ก ภาพรวมของการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล.....	ข
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว*หน่วยงานภาครัฐ*	ฅ
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว*หน่วยงานภาคเอกชน*	จ
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว*กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว*	ฉ
ภาคผนวก จ สรุปภาพรวมการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น	ฉ
ภาคผนวก ฉ ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมและผลที่ได้รับ.....	ท

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1-1 แผนการบริหารแผนงานวิจัย	3-1
ตารางที่ 4.1-1 ผลผลิตสัมพัทธ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัด ในปี 2558	4-5
ตารางที่ 4.1-2 สถิตินักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศลาว	4-10
ตารางที่ 4.1-3 สถิตินักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเวียดนาม	4-11
ตารางที่ 4.2-1 ร้อยละของสัดส่วนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้.....	4-13
ตารางที่ 4.2-2 จำนวนสาขา กำลังการผลิตและจำนวนผู้ใช้น้ำของการประปาส่วนภูมิภาคในแต่ละพื้นที่	4-14
ตารางที่ 4.2-3 ข้อมูลสถานีฐานและคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดขอนแก่นและ จังหวัดกาฬสินธุ์.....	4-17
ตารางที่ 4.2-4 ข้อมูลสถานีฐานและคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุดรธานี.....	4-18
ตารางที่ 5.1-1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental).....	4-65

สารบัญญรูป

หน้า

รูปที่ 1.1-1 แผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	1-2
รูปที่ 1.1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวอาเซียนประเทศไทย ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559E.....	1-3
รูปที่ 1.1-3 รายได้นักท่องเที่ยวอาเซียนประเทศไทย ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559E	1-3
รูปที่ 1.1-4 มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของ UNWTO : การผ่อนปรนวีซ่า	1-4
รูปที่ 1.1-5 ห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว	1-5
รูปที่ 1.3-1 พื้นที่ศึกษา.....	1-7
รูปที่ 2.1-1 องค์กรประกอบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (D&B Research).....	2-2
รูปที่ 2.1-2 Driver of Supply Chain Performance By Chopra.....	2-8
รูปที่ 2.2-1 แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แนวตะวันออก-ตะวันตก.....	2-11
รูปที่ 2.2-2 ดัชนีชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนา ตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว.....	2-44
รูปที่ 2.3-1 กรอบแนวคิดห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนงานวิจัยและโครงการวิจัยย่อยที่ 1,2 และ 3.....	2-55
รูปที่ 3.1-1 ขั้นตอนในการดำเนินงานในการวิจัย	3-2
รูปที่ 4.2-1 แหล่งท่องเที่ยวตามแนวพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย	4-22
รูปที่ 4.2-2 พระธาตุอิงฮัง ในเมืองสะหวันนะเขต ประเทศลาว	4-23
รูปที่ 4.2-3 ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวในเมืองถือเทียนเว้	4-24
รูปที่ 4.2-4 ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่นครดานัง	4-25
รูปที่ 4.2-5 ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวในเมืองฮอยอัน	4-26
รูปที่ 4.2-6 ลักษณะสินค้าที่ระลึกที่พบในพื้นที่ศึกษา ประเทศไทย	4-27
รูปที่ 4.2-7 ลักษณะสินค้าที่ระลึกที่พบในเมืองสะหวันนะเขต ประเทศลาว	4-28
รูปที่ 4.2-8 ลักษณะสินค้าที่ระลึกที่พบในเวียดนาม	4-29
รูปที่ 4.2-9 โครงข่ายทางพิเศษระหว่างเมืองในอนาคต	4-30
รูปที่ 4.2-10 โครงข่ายเส้นทางรถไฟ	4-32
รูปที่ 4.2-11 สามล้อถีบ สกายแลป โครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะในปัจจุบันและอนาคต.....	4-36

สารบัญรูป (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 4.2-12 รถแท็กซี่และสามล้อถีบซีโคล่ พาหนะที่นิยมใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ในเขตเมืองของเวียดนาม.....	4-39
รูปที่ 4.2-13 ร้านอาหารเวียดนาม ในลักษณะของ Street food ริมหาดเดินเท้า	4-49
รูปที่ 4.2-14 รายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่.....	4-53
รูปที่ ก-1 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทน สถานกงสุลใหญ่ไทยประจำแขวงสะหวันนะเขต	ข
รูปที่ ก-2 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงาน แกลงข้าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว แขวงสะหวันนะเขต.....	ข
รูปที่ ก-3 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงาน สภาการค้า และอุตสาหกรรม ประจำแขวงสะหวันนะเขต	ค
รูปที่ ก-4 เข้าเยี่ยมชมสะพานและสัญลักษณ์เส้นแบ่งเขตแดนเวียดนามเหนือและใต้	ค
รูปที่ ก-5 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานภาครัฐ Hue People’s Committee	ง
รูปที่ ก-6 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานภาครัฐ Hue People’s Committee (ต่อ).....	ง
รูปที่ ก-7 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และมหาวิทยาลัยเว้	จ
รูปที่ ก-8 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านการขนส่ง เมืองเว้.....	จ
รูปที่ ก-9 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านการขนส่ง เมืองเว้ (ต่อ)	ฉ
รูปที่ ก-10 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานประชาสัมพันธ์ เมืองเว้.....	ฉ
รูปที่ ก-11 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานประชาสัมพันธ์ เมืองเว้ (ต่อ)	ช
รูปที่ ก-12 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านสาธารณสุข เมืองเว้.....	ช
รูปที่ ก-13 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานภาครัฐ Danang People’s Committee	ช
รูปที่ ก-14 เข้าเยี่ยมชมและสัมภาษณ์ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเว้.....	ช
รูปที่ ก-15 เข้าสัมภาษณ์ท่านนายกสมาคมหอการค้า นายกสมาคมท่องเที่ยว และสภาพหอการค้า จังหวัดมุกดาหาร	ฉ
รูปที่ ก-16 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์ส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว	ฉ
และประธานกรรมการ บริษัท ภาพสินธุ์โอท็อป อินเตอร์ เทรตเตอร์ จำกัด จังหวัดกาฬสินธุ์	ฉ
รูปที่ ก-17 เข้าสัมภาษณ์ท่านอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น.....	ญ
รูปที่ ก-18 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนจากสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น.....	ญ
รูปที่ ก-19 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนจากกรมการขนส่งทางบก จังหวัดขอนแก่น	ฎ
รูปที่ ก-20 เข้าสัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการท่าอากาศยานขอนแก่น	ฎ

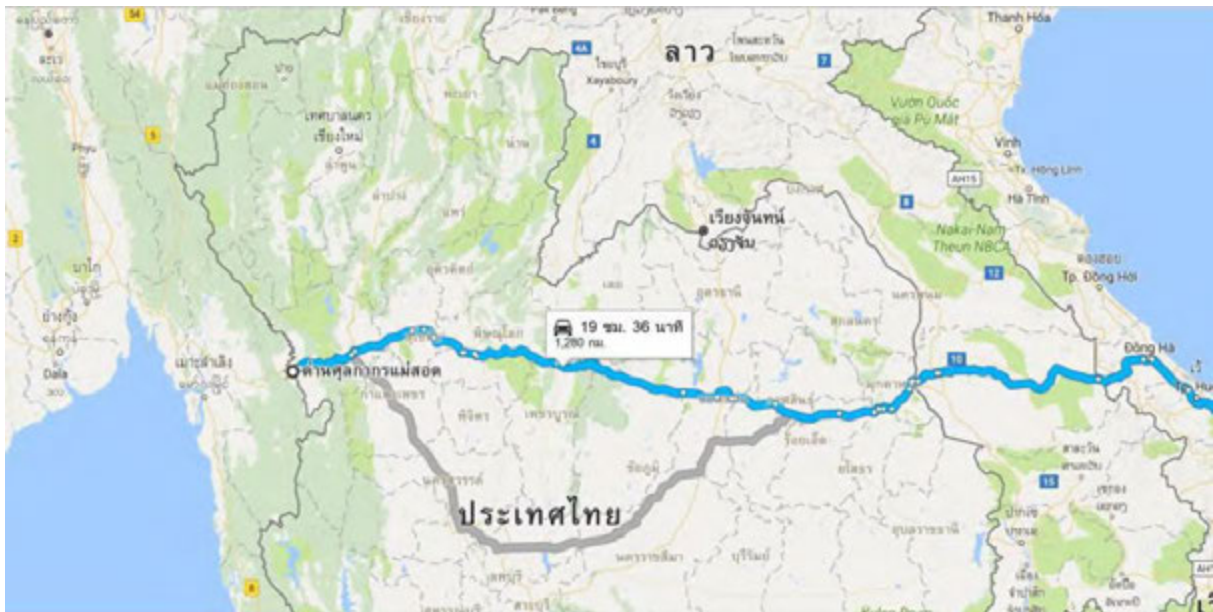
บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวในประเทศไทยนับเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ และส่งผลให้ธุรกิจ ที่เกี่ยวข้อง และมีการเติบโตอย่างชัดเจน ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 30 ล้านคน ส่งผลให้ รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 11เปอร์.เซ็นต์ ต่อ GDP และคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะยังคง ขยายตัวต่อเนื่องกว่า 37 ล้านคนในปี พ.ศ. 2560 (บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด, 2559) นอกจากนี้รายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลดีต่อการจ้างงานและการลงทุน โดยรวมของประเทศ อุตสาหกรรมที่มีการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสนับสนุน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ค้าส่งค้าปลีก การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร การจ้างแรงงานและผลตอบแทนจากการผลิตต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งคิดเป็นมูลค่าเกือบ 1.2 ล้านล้านบาทหรือประมาณ 13% ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติ (GDP) และตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศนั้นจะเติบโตขึ้นประมาณ 10 % คาดว่าจะมีรายได้รวมที่ 1.89 ล้านล้านบาทโดยเน้นเพิ่มค่าใช้จ่ายต่อการเดินทางแต่ละครั้ง จากการดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ส่งผลให้ รายได้ภาพรวมของการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 หรือประมาณ 2.84 ล้านล้านบาท (บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด, 2559)

โดยจากแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐในปี พ.ศ. 2560 จะเน้นหนักในการให้ ความสำคัญเรื่องการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว 4 เรื่องใหญ่ได้แก่ 1) ด้านดิจิทัล เตรียมความพร้อมรับ ไทยแลนด์ 4.0 ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่ดูข้อมูลทางออนไลน์ 2) การสร้างข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อนำไปใช้ ประกอบเป็นข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 3) พัฒนาและยกระดับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และ 4) การทำงานเข้าระบบ จดทะเบียนถูกต้องและให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่ถูกต้องเรื่องที่พักและราคาสินค้าที่ เป็นจริง และคาดหวังจำนวนนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศ CLMVT จะเดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ดังนั้นจึงต้องมีการขยายเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะสายการบินเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง ท่องเที่ยวไปยังเมืองรองของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการขยายการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และต้องการผลักดัน เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ อาทิ ลุ่มแม่น้ำโขง ที่เป็นการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ได้กำหนดแนวพื้นที่เศรษฐกิจในลุ่มแม่น้ำโขงจำนวน 9 เส้นทาง หลัก ให้เป็นแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของอนุภูมิภาค และหนึ่งในเส้นทางที่ขณะนี้กำลังเริ่มปรากฏผลเชิง รูปธรรมได้แก่ เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก- ตะวันตก (East-West Economic Corridor; EWEC) หรือ เส้นทางหมายเลข 9 (R9) มีระยะทางยาวประมาณ 1,450 กิโลเมตร เส้นทางเริ่มจากเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผ่านเมืองเว้และเมืองลาวบาว (Lao Bao) อันเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งติดกับชายแดน สปป.ลาว จากนั้นเส้นทางหมายเลข 9 จะผ่านเข้าแขวง สะหวันนะเขต สปป.ลาว และมาข้ามสะพานมิตรภาพ 2 (ด่านมุกดาหาร – สะหวันนะเขต) จังหวัดมุกดาหาร ข้ามแม่น้ำโขงสู่ประเทศไทยที่จังหวัดมุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย จนไป สูดที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีระยะทางอยู่ในเขตประเทศไทยประมาณ 950 กิโลเมตร และเข้าไปยังด่าน

เมียวดี ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จนทะลุอำเภอแม่ตะมะที่เมืองแม่ลาโย ซึ่งเป็นการเชื่อมจากทะเลจีนใต้ไปสู่มหาสมุทรอินเดีย ที่สามารถเชื่อมต่อไปยังอินเดียและตะวันออกกลาง ดังรูปที่ 1.1-1

รูปที่ 1.1-1 แผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย
และเมืองดานังสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
ที่มา : ปรับปรุงจาก Google Maps (2560)

จากการผลักดันความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจากประเทศที่สาม ทำให้หลังจากที่ได้เปิดสะพานมิตรภาพ 2 (ด่านมุกดาหาร - สะหวันนะเขต) และเปิดใช้ถนนสายเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) พบว่า มีการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่แนวเส้นทางของทั้ง 3 ประเทศ มีการเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานีบริการน้ำมันที่มีร้านสะดวกซื้อ ศูนย์ซ่อมรถและจุดพักรถ เพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอาเซียน และนักท่องเที่ยว CLMV ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 (ตุลาคม - ธันวาคม) และตลอดทั้งปีพ.ศ. 2559 พบว่า นักท่องเที่ยวอาเซียนยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องด้วยอัตราร้อยละ 4.04 สร้างรายได้ให้ประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.39 และนักท่องเที่ยว CLMV ที่เดินทางมาประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.32 และสร้างรายได้ให้ประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.55 โดยตลอดทั้งปี พ.ศ. 2559 นักท่องเที่ยว CLMV เดินทางมาประเทศไทยขยายตัวสูงถึงร้อยละ 18.68 และสร้างรายได้ให้ประเทศไทยเพิ่มขึ้น 21.91 จากปีที่ผ่านมา

รูปที่ 1.1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวอาเซียนประเทศไทย ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559E
หมายเหตุ : E - ข้อมูลประมาณการ (ณ วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2559)
ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

รูปที่ 1.1-3 รายได้นักท่องเที่ยวอาเซียนประเทศไทย ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559E
หมายเหตุ : E - ข้อมูลประมาณการ (ณ วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2559)
ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

ในไตรมาสที่ 4/2559 นักท่องเที่ยวอาเซียนสร้างรายได้ให้ประเทศไทยประมาณ 65,918.99 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.39 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งจากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นโอกาสและศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองกลุ่มนักท่องเที่ยวในอาเซียน นำมาซึ่งเม็ดเงินและมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

นอกจากนี้ยังมีความพยายามของหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ในการผลักดันอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศและอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว เช่น กระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย ที่ได้ออกประกาศเรื่องการปรับอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราเมื่อเดินทางไปประเทศจุดหมายปลายทาง (Visa on Arrival) สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่จะเดินทางมาประเทศไทย จาก 1,000 บาท เป็น 2,000 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2559 เป็นต้น ซึ่งมาตรการนี้คาดว่าจะช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทำวีซ่าก่อนเดินทางมาประเทศไทย ช่วยลดปัญหาความหนาแน่นในการรอคิวเพื่อทำ Visa on Arrival บริเวณด่านตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย หรือนโยบายยกเว้นวีซ่า เพื่อส่งเสริมแคมเปญการท่องเที่ยว (รูปที่ 1.1-4) เป็นต้น

ประเทศ	นโยบายการยกเว้นวีซ่า	แคมเปญท่องเที่ยว
ไทย	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 57 ประเทศทั่วโลก ได้ฟรี และอีก 18 ประเทศสามารถทำ Visa on Arrival ทำกันได้ 15 วัน 	Amazing Thailand
อินโดนีเซีย	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 169 ประเทศทั่วโลก มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม 2559 เป็นต้นมา 	Wonderful Indonesia
มาเลเซีย	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 162 ประเทศ การยกเว้นกรณีพิเศษ ให้กับนักท่องเที่ยวชาวจีนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง 	Malaysia Truly Asia
ฟิลิปปินส์	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 157 ประเทศ อีก 39 ประเทศ สามารถทำ Visa on Arrival ได้ 	It's More Fun in the Philippines
สิงคโปร์	<ul style="list-style-type: none"> เกือบทุกประเทศทำกันได้ 30 วัน โดยไม่ต้องขอวีซ่า 4 ประเทศทำกันได้ 90 วัน โดยไม่ต้องขอวีซ่า (นอร์เวย์ เกาหลีใต้ สวิตเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา) 37 ประเทศที่ต้องมีการขอวีซ่า จะเริ่มยกเว้นวีซ่าให้เมียนมา ในวันที่ 1 ธันวาคม 2559 	Your Singapore
บรูไน	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 54 ประเทศ 	The Kingdom of Unexpected Treasures
เวียดนาม	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 23 ประเทศ 	The Timeless Charm
สปป.ลาว	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 15 ประเทศ 	Simply Beautiful
เมียนมา	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 7 ประเทศในอาเซียน (ยกเว้นมาเลเซีย และสิงคโปร์) จะเริ่มยกเลิกวีซ่าให้สิงคโปร์ในวันที่ 1 ธันวาคม 2559 และสามารถทำกันได้ 30 วัน 	Mystical Myanmar
กัมพูชา	<ul style="list-style-type: none"> รวมทั้งหมด 7 ประเทศในอาเซียน (ยกเว้นเมียนมา และบรูไน) 	Kingdom of Wonder

World Travel & Tourism Council, The Impact of Visa Facilitation in ASEAN Member States [online], January 2014. www.cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/2014

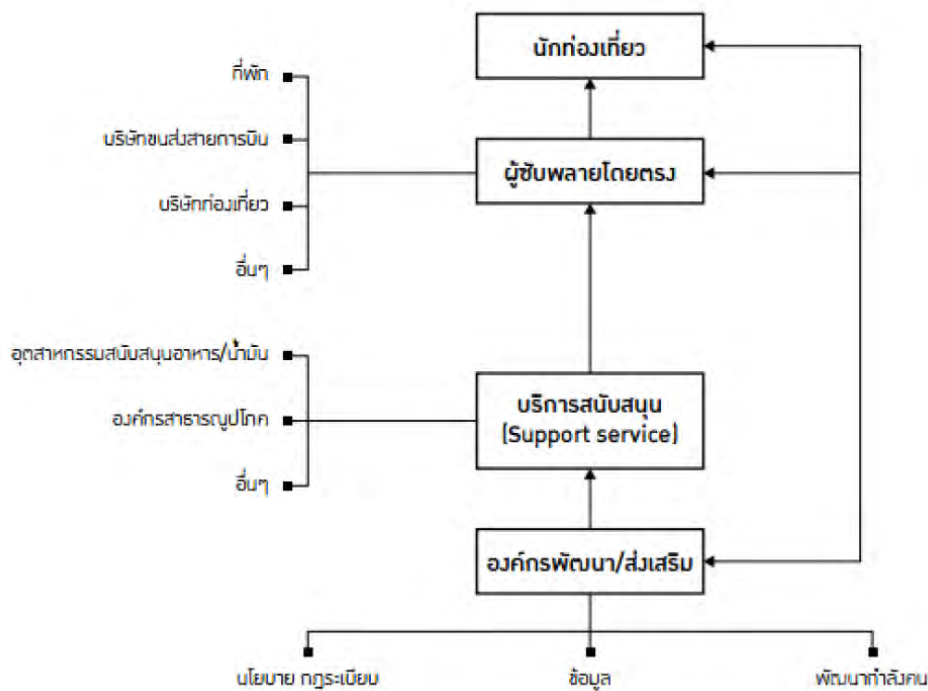
รูปที่ 1.1-4 มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของ UNWTO : การผ่อนปรนวีซ่า

ที่มา: (The World Tourism Organization (UNWTO)
is a specialized agency of the United Nations, 2559)

จากความสำคัญดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวในตลาดใหม่ที่ น่าสนใจ ซึ่งประเทศไทยมีข้อได้เปรียบทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน และการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ตลอดจนจนถึงการส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์จากต่างประเทศ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ที่ตอบสนอง ต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นจากการสัมผัสวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต และศึกษาวิถีชีวิต

ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

แผนงานวิจัยจึงนำแนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ที่มีบทบาทในการสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นในการสร้างคุณค่าทางมรดกวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่นักท่องเที่ยว สามารถมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ มาช่วยพัฒนาการประสานงานกันในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มีความเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างต้นทางถึงปลายทางห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ คือ 1) บริการสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐานของรัฐ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น 2) ตัวกลางด้านการท่องเที่ยว และ 3) สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาสู่จุดหมายปลายทางนั้นและเป็นองค์ประกอบที่เป็นแกนกลางของระบบการท่องเที่ยวซึ่งสามารถที่จะบอกถึงความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งมีรูปแบบห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว ดังรูปที่ 1.1-5

รูปที่ 1.1-5 ห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว

ที่มา : (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, อัครพงศ์ อั่นทอง,
พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์, กุลดา เพ็ชรวุฒ, นุกูล เครือฟู, 2556)

งานวิจัยนี้ยังคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เพื่อให้เป็นการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นใหม่ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น คณะผู้วิจัยจึงศึกษาลักษณะโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ไปถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นการนำองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมาบริหารจัดการอย่างเป็นรูปแบบและมีการเชื่อมโยงกันให้ตอบสนองความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวได้ จำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมจากทุกภาค ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาควิชาการ โดยหน้าที่ภาคเอกชนที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนศักยภาพทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศ ภาคประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวและต้อนรับผู้คนจากประเทศเพื่อนบ้านและชาวต่างชาติ ภาควิชาการทำหน้าที่ในการให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือในด้านการบริหารจัดการ ผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวและภาคบริการ และภาครัฐรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนและผลักดันในทุกภาคส่วนนั้นก้าวไปข้างหน้าพร้อมกันอย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์เพื่อความยั่งยืน บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
3. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ 1 ปี ศึกษาและลงพื้นที่เก็บข้อมูลในขอบเขตที่ทำการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย เมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมถึงบนเส้นทางเชื่อมต่อสำหรับการท่องเที่ยวของทั้ง 2 พื้นที่ โดยขอบเขตพื้นที่ศึกษาในส่วนของเส้นทางเชื่อมโยงทั้งสองพื้นที่จะกำหนดให้อยู่ในระยะกันชนซ้าย-ขวา จากแนวเส้นทางหลักด้านละ 50 กิโลเมตร ดังรูปที่ 1.3-1

รูปที่ 1.3-1 พื้นที่ศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แผนภาพ (Diagram) โซ่อุปทานการท่องเที่ยวในปัจจุบัน บนเส้นทางภาคเหนือ ตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 1 ภาพ
2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเพิ่มประสิทธิภาพโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ
3. โบรชัวร์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ที่รวมสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่างและเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

บทที่ 2

ทฤษฎี เอกสาร และกรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในส่วนงานทบทวนทฤษฎี เอกสาร และกรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะนักวิจัยได้ศึกษาและรวบรวมจากงานวิจัยที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลกับการท่องเที่ยว รวมถึงยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการพัฒนาที่ส่งเสริมและต่อยอดด้านการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ศึกษา

2.1 ทฤษฎี เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 โซ่อุปทานการท่องเที่ยว

เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ รวมถึงการเชื่อมต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการท่องเที่ยว และสามารถดำเนินการไปอย่างราบรื่น มีองค์ประกอบ ดังนี้

- ต้นน้ำ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวและองค์กรผู้ดูแลตลอดจนทรัพยากรที่มีในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ได้แก่ 1) ทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร 2) คุณลักษณะขององค์กร 3) การนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) 4) ค่านิยมและวัฒนธรรม 5) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร 6) ประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่
- กลางน้ำ หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการต่างๆ ในการให้บริการการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยว เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ที่พักแรม 2) การเดินทาง 3) สถานที่และกิจกรรม 4) ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น
- ปลายน้ำ หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการการท่องเที่ยว

ที่มา: รุธิร์ พนมยงค์, 2547

2.1.2 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วย ตัวแทนการเดินทาง การขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดเลี้ยง ข้อมูลการท่องเที่ยวและบริการ และผู้ประกอบการการท่องเที่ยว แสดงดังรูปที่ 2.1-1

รูปที่ 2.1-1 องค์ประกอบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (D&B Research)

2.1.3 การท่องเที่ยว (Tourism)

การเดินทางของบุคคลออกไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว และเดินทางกลับไปยังสถานที่อาศัยเดิมซึ่งนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางท่องเที่ยวจะมีเหตุผลหรือประเภทของจุดมุ่งหมายในการเดินทางที่แตกต่างกันออกไปโดยมีปัจจัยประกอบที่เป็นตัวสนับสนุน หรือแรงผลักดันที่เป็นส่วนบุคคลที่ไม่เท่ากัน เช่น รายได้ เวลา โอกาสของครอบครัว การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความสนใจส่วนบุคคล เช่น มีความสนใจในเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม หรือความต้องการทางด้านประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เป็นต้น (สิริรัตน์ นาคแป้น, 2555) โดยวัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวในการเดินทางของนักท่องเที่ยวอาจแบ่งได้ดังนี้

1. เพื่อการพักผ่อน เป็นความมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหรือผ่อนคลายจากภาระกิจหลัก ทั้งด้านการทำงานหรือภารกิจอื่น ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อฟื้นฟูความสดชื่นของร่างกายและจิตใจ
2. เพื่อการันทนาการ ความมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อันทนาการ ความสนุกสนาน โดยจุดมุ่งหมายปลายทางอาจเป็นสถานที่ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม หรือแหล่งบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งประเทศต่างๆ ได้เสนอแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
3. เพื่อสุขภาพ เป็นความมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อฟื้นฟูหรือบำรุงสุขภาพ อาจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพให้สดชื่นแข็งแรง หรือแหล่งที่ให้บริการฟื้นฟูดูแลสุขภาพโดยตรง ปัจจุบันมีธุรกิจที่ให้บริการด้านสุขภาพและจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายการเดินทางเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

4. เพื่อการกีฬา จุดมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อการกีฬาอาจจะเพื่อชมการแข่งขันกีฬานานาชาติ เช่น ฟุตบอลโลก เอเชียนเกมส์ โอลิมปิกเกมส์ ที่สามารถดึงดูดผู้สนใจทางด้านกีฬาให้เดินทางมาเยี่ยมชมจำนวนมาก
5. เพื่อเยี่ยมชมอนุสาวรีย์ เป็นจุดมุ่งหมายในการเดินทางมาเยี่ยมชมญาติ หรือมิตรสหายที่อยู่ไกล นั้นแสดงถึงความรักและความผูกพันที่มีต่อกัน ซึ่งประเทศในแถบเอเชียยังยึดมั่นธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงเวลาของเทศกาลประเพณี เป็นต้น
6. เพื่อศาสนา เป็นจุดมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อมาปฏิบัติศาสนกิจ หรือเพื่อนมัสการสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาตามความเชื่อหรือการศรัทธา เช่น การเดินทางไปปฏิบัติธรรม ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ณ วัดต่างๆ เป็นต้น
7. เพื่อธุรกิจ การเดินทางในด้านการธุรกิจเพื่อการติดต่อทางธุรกิจเป็นหลัก แต่ยังมีโอกาสได้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศหรือต่างประเทศที่ทำธุรกิจ ทั้งนี้การมีโอกาสมาท่องเที่ยวยังประเทศที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวประเภทนี้มากเพราะจะมีการเดินทางเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ (อัจฉรา สมบัติสินทนา, 2555)

2.1.4 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและการท่องเที่ยว

อาจหมายถึงสิ่งทีกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้น นักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการณ์การกระทำได้หรือไม่ก็ตามเพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งโดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (Tourist's Overt Behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตเห็นได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว (Tourist's Covert Behavior) เป็นการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดที่ถูกรับรู้ควบคุมอยู่ภายในโดยจะมีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่ (น้ำฝน จันทร์นวล, 2555) โดยองค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. เป้าหมาย คือ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทุกๆ พฤติกรรมจะต้องมีเป้าหมายในการกระทำ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ต้องการเกียรตินิยมโดยการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนได้เดินทางท่องเที่ยวโดยที่สภาพแวดล้อมในสถานที่ตนได้เดินทางยังคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบนิเวศดั้งเดิม
2. ความพร้อม หมายถึง ความมีวุฒิภาวะและความสามารถในการทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักความผจญภัย นิยมปีนเขา ปีนหน้าผา ต้องมีความพร้อมทางด้านสภาพจิตใจและร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ที่จะสามารถทำกิจกรรมที่ชอบได้
3. สถานการณ์ หมายถึงเหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้เลือกกระทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวหมู่เกาะควรกระทำในยามคลื่นลมสงบ ไม่ควรกระทำในขณะที่มีพายุหรือฝนฟ้าคะนอง ซึ่งอาจหมายถึงการท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ ตามฤดูกาลที่เหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
4. การตอบสนอง คือ การตัดสินใจกระทำกิจกรรมตามที่ตนได้ตัดสินใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเพื่อพักผ่อน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องวางแผนการเดินทางและจัดการดำเนินการ

ล่วงหน้าในการกระทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

5. ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ผลจากการกระทำหนึ่งๆ อาจได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหวังที่ตั้งใจไว้ เช่น นักท่องเที่ยวได้มีกำหนดการเดินทางไว้เพื่อมาพักผ่อนวันหยุดในประเทศไทย แต่ปรากฏว่าในเวลานั้นเกิดการชุมนุมที่สนามบินและทำให้สนามบินต้องปิดทำการ เครื่องบินไม่สามารถลงจอดได้ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถบรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ได้
6. ปฏิกริยาต่อความรู้สึกผิดหวัง คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่กระทำลงไปไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการไว้ ทั้งนี้ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเลือกหาวิธีใหม่ๆ มาตอบสนองความต้องการหรืออาจจะเลิกล้มความต้องการไป ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางมาท่องเที่ยวมักมีเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายในการเดินทางที่แตกต่างกันออกไป โดยมีปัจจัยประกอบเป็นตัวสนับสนุน หรือแรงผลักดันที่เป็นส่วนบุคคลที่ไม่เท่ากัน

2.1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

ปัจจัยภายใน

1. สุวีริณส์ชัย โสภณศิริ (2554) ได้นิยามทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ทำให้คนเดินทางมาเยือน อันจะมีสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งเทศกาลและงานประเพณีต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ คือ สถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติทั้งทางด้านชีวภาพและกายภาพ รวมทั้งบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรับปรุงแต่งเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วน ซึ่งทรัพยากรประเภทนี้ไม่ต้องมีต้นทุนทางการผลิต แต่ยังคงต้องมีต้นทุนในการรักษาดูแล อาทิเช่น ป่าไม้ เขื่อน ภูเขา น้ำตก ทะเล ชายหาด อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น
 - 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ศาสนสถาน โบราณวัตถุ โบราณสถาน สิ่งก่อสร้างอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้าง รวมทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรมที่แตกต่างไป
 - 3) แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม หมายถึง แบบอย่างหรือวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนแต่ละกลุ่มที่สามารถนำมาพัฒนาให้กลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวได้
2. ความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายของการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งมาตรการรักษาความปลอดภัยจึงต้องมีประสิทธิภาพและทั่วถึงของทุกแหล่งท่องเที่ยว
3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่งโดยสาร ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบสื่อสารที่ทันสมัย เป็นต้น โดยปกติทางรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกของประชาชนในท้องถิ่นและสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หรือหากมีการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาชนในท้องถิ่นก็สามารถเป็นได้และการรับผลประโยชน์โดยตรงอย่างถาวร

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่หรือการบริการที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบการประกอบธุรกิจ แต่มีการบริการของรัฐอยู่ในบางส่วน เช่น
 - 1) การคมนาคม ทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศจะต้องมีความสะดวก รวดเร็ว และมีความปลอดภัยทั้ง 3 ทาง คือทางบกมีถนนที่พาดหนะต่างๆ สามารถผ่านเข้า-ออกได้สะดวก หรือมีบริการรถไฟ ทางน้ำมีท่าเทียบเรือ ทางอากาศมีสารการบินที่รองรับการบินมาลง
 - 2) พิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร มีการผ่อนปรนระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็ว มีบริการให้ข่าวสาร บริการจองที่พัก บริการขนส่งไปยังที่พัก เป็นต้น
 - 3) ที่พัก มีโรงแรมระดับต่างๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักที่เหมาะสมกับคุณภาพ สะอาด และบริการความมาตรฐานสากล
 - 4) การบริการนำเที่ยว มีบริการนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยที่มัคคุเทศน์ที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการนำเที่ยว มีความเข้าใจที่ถูกต้อง มีอภัยภัยไมตรี และมีความรับผิดชอบหน้าที่
5. สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs) จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ มีการกำหนดราคาที่เหมาะสม ตามความเหมาะสมของสินค้าชนิดนั้นๆ รวมทั้งมีการส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์รวมทั้งการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจของผลิตภัณฑ์จากนักท่องเที่ยว
6. การโฆษณาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็ยวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักและสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นทั้งจากนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศได้เป็นอย่างดี
7. ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดของกลุ่มนักท่องเที่ยวหากมีภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ เช่น ประเทศไทยเรามีแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรฟื้นฟูภาพลักษณ์ของประเทศในฐานะเป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว อาทิเช่น เมืองมรดกโลกทางประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัย, วัดพระธาตุอภัยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่, วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดพิษณุโลก และเขาค้อ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่ตั้งอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น

ปัจจัยภายนอก

1. สภาวะทางเศรษฐกิจและการเมือง มีส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลง โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศอาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและความไม่น่าเชื่อถือต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว ในทางตรงกันข้ามหากมีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมืองจะเป็นตัวกระตุ้นของกระแสการเดินทางให้มีการขยายตัวอย่างกว้างขวางและเป็นไปทิศทางที่ดีขึ้น

2. ค่านิยมในการท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวได้ปรับปรุงรูปแบบของการบริการให้มีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในระบบประหยัดทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดรายการได้เพื่อการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ซึ่งความนิยมในการใช้เวลาว่างพักผ่อนด้วยการเดินทางจะไม่มีวันตกระดับลงตราบใดที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้ผู้คนที่ใช้จ่ายเงินเหลือใช้เพื่อการเดินทางท่องเที่ยวได้
3. การขยายเส้นทางคมนาคม ในโลกยุคใหม่ที่มีการคมนาคมขนส่งจะต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเชื่อมโยงเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ มีความยืดหยุ่นสูงกว่าตารางเดินรถไฟที่ค่อนข้างจำกัด และยังมีบริการทางสายการบินที่มีเที่ยวบินและสายการบินให้เลือกเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วปลอดภัยและประหยัด (สุวีร์ณิสัญญ์ และ วิจิตร, 2554)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการมาท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันหลายอย่าง กล่าวคือ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวประกอบไปด้วย

1. เงิน หรือค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นสิ่งแรกที่ผู้เดินทางท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึง เพราะการเดินทางมาท่องเที่ยวไม่ว่าระยะไกลหรือระยะใกล้จำเป็นต้องใช้เงินไม่ว่ามากหรือน้อย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆเช่น ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าบริการสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้จ่ายซื้อของ เป็นต้น
2. เวลา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับผู้เดินทาง เพราะแต่ละบุคคลย่อมอยู่ในสถานภาพทางการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน บางคนใช้เวลาวันหยุดสุดสัปดาห์ วันหยุดประจำปี หรือช่วงเทศกาลต่างๆ เพื่อการท่องเที่ยว หรือบางคนใช้เวลาหลังช่วงชีวิตทำงานเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น
3. ความตั้งใจที่จะไป ปัจจัยข้อนี้เกิดจากเหตุผลและความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวอย่างแท้จริง การมีเงินและเวลาคงไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวได้ถ้าไม่ตั้งใจที่จะไป นักท่องเที่ยวอาจจะถูกกระตุ้นได้จากสิ่งต่างๆ เช่น ความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยว การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ความเสถียรภาพทางการเมือง ฤดูกาล สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และภาพพจน์ทางการท่องเที่ยว เป็นต้น (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2549)

ปัจจัยที่มีผลต่อกระทบต่อแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอนาคต

1. ระยะเวลาการวางแผนการเดินทางหรือระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวสั้นลง ลักษณะการตัดสินใจในการเดินทางจะเป็นแบบกระชั้นชิดหรือ Last minute holiday มากขึ้น เนื่องจากมีตัวเลือกในการเดินทางเพิ่มขึ้น รวมทั้งลักษณะการสำรองบริการที่สะดวกรวดเร็วขึ้น เพียงแค่ใช้บัตรเครดิตในการจอง หรือผ่านระบบแบบออนไลน์ที่สามารถพิมพ์เอกสารยืนยันการจองได้ทันที
2. การซื้อแพ็คเกจทัวร์ในลักษณะที่รวมบริการทุกอย่างไว้ด้วยกันจะมีน้อยลง แต่จะเป็นการจัดแบบแยกราคามากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการอิสระในการเดินทางมากขึ้น

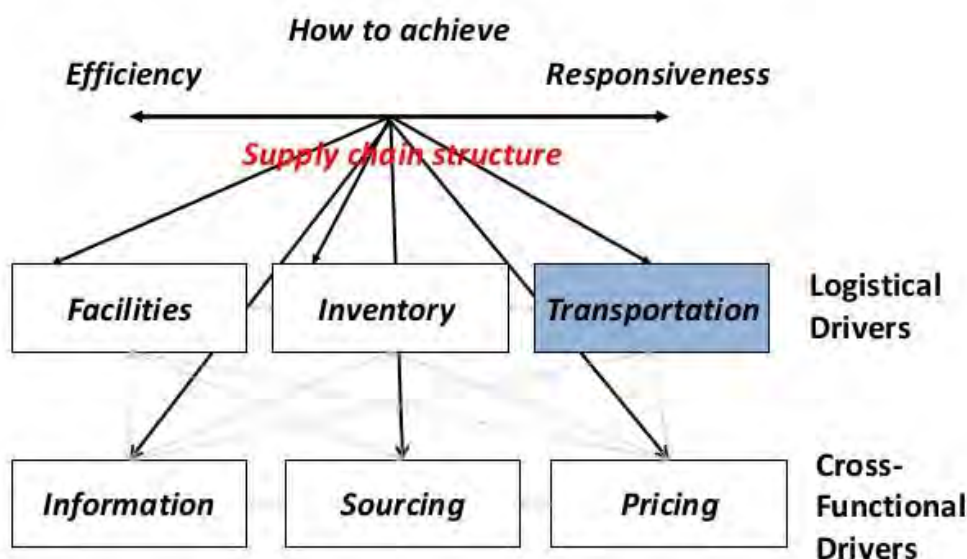
3. ปัจจัยด้านราคาจะเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต้นๆ ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนักท่องเที่ยว (วลัยพร ธีวตระกูลไพบูลย์, 2551)

2.1.6 การประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานตามแนวคิดของ Chopra (Driver of Supply Chain Performance By Chopra)

เป็นแนวคิดในด้านการประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทาน โดย ศาสตราจารย์ Sunil Chopra แห่ง Kellogg School of Management มหาวิทยาลัย Northwestern ได้นำเสนอองค์ประกอบ 6 ด้าน ที่เป็นตัวขับเคลื่อนและมีผลต่อประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ องค์ประกอบด้าน Facilities, Inventory และ Transportation ที่เป็นตัวขับเคลื่อนด้านโลจิสติกส์ในห่วงโซ่ และองค์ประกอบด้าน Information, Sourcing และ Pricing ที่มีลักษณะเป็นตัวเชื่อมประสาน (Cross-Functional) และขับเคลื่อนการทำงานภายในห่วงโซ่อุปทาน โดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดในการบรรลุสมดุลระหว่างการตอบสนองกับประสิทธิภาพ ที่ตรงกับความ ต้องการ เป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อทำความเข้าใจถึงห่วงโซ่อุปทานและสามารถวิเคราะห์แนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานที่เหมาะสม ซึ่งองค์ประกอบในแต่ละด้าน จะมีปฏิสัมพันธ์กับ องค์ประกอบอื่นๆ เพื่อกำหนดประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทาน ในแง่ของการตอบสนองและในด้านประสิทธิภาพ ส่งผลให้องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดกลยุทธ์และความสำเร็จของกลยุทธ์ในห่วงโซ่อุปทานนั้นๆ ว่าควรเป็นอย่างไร โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาและตัดสินใจในแต่ละด้านดังนี้

1. **สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)** เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งผลิตภัณฑ์ถูก ประกอบหรือผลิตขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งทางกายภาพที่แท้จริงของเครือข่ายโซ่อุปทาน โดยพิจารณาจาก ตำแหน่งที่ทำการผลิตและที่จัดเก็บสินค้าเป็นสำคัญ ซึ่งการตัดสินใจเกี่ยวกับ บทบาท สถานที่ ความสามารถและความยืดหยุ่นของสิ่งอำนวยความสะดวก จะมีผลกระทบเป็น อย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานทั้งระบบ
2. **สินค้าคงคลัง (Inventory)** ในการพิจารณาสินค้าคงคลังนั้น จะต้องพิจารณาครอบคลุมทั้ง วัตถุประสงค์ระหว่างดำเนินการและสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตเสร็จแล้วภายในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งการ เปลี่ยนแปลงนโยบายด้านสินค้าคงคลัง จะส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิภาพและระดับการ ตอบสนองเป็นอย่างมาก เช่น การมีสินค้าคงคลังเป็นจำนวนมากจะสามารถตอบสนองความ ต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี แต่ส่งผลให้ต้นทุนสูงขึ้นซึ่งส่งผลให้ระดับประสิทธิภาพห่วงโซ่ อุปทานลดต่ำลง ในขณะที่การลดสินค้าคงคลังจะทำให้ห่วงโซ่อุปทานฝั่งผู้ค้ามีประสิทธิภาพมาก ขึ้น แต่ส่งผลให้ระดับการตอบสนองลูกค้าลดลง ซึ่งต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนการ ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงนโยบาย
3. **การขนส่ง (Transportation)** หมายถึงการเคลื่อนย้ายสินค้าคงคลังจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ในห่วงโซ่อุปทาน การขนส่งสามารถใช้รูปแบบการผสมผสานของและเส้นทางได้หลายรูปแบบ ซึ่ง ในแต่ละรูปแบบนั้นมีคุณลักษณะ และประสิทธิภาพในการทำงานที่แตกต่างกัน ทางเลือกในการ ขนส่งจึงมีผลกระทบอย่างมากต่อระดับการตอบสนองภายในห่วงโซ่อุปทาน เช่น การจัดส่ง ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่รวดเร็ว สามารถตอบสนองความต้องการในห่วงโซ่อุปทานได้ดี อาจจะมี ต้นทุนการขนส่งที่สูงเกินไป จนส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิภาพให้ลดต่ำลง เป็นต้น

4. **ข้อมูล (Information)** ประกอบด้วยข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก, สินค้าคงคลัง, การขนส่ง, ค่าใช้จ่ายราคาและลูกค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน ข้อมูลอาจถือได้ว่าเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดในห่วงโซ่อุปทานเนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงกับองค์ประกอบอื่นๆ การจัดการข้อมูลที่ดีจะช่วยให้โซ่อุปทานมีการตอบสนองและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น หากข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบความต้องการของลูกค้า ผู้ผลิตก็จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้ห่วงโซ่อุปทานมีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากผู้ผลิตสามารถคาดการณ์ความต้องการได้ชัดเจนแม่นยำ ทำให้สามารถจัดการวางแผนและควบคุมการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. **การจัดหา (Sourcing)** เป็นการตัดสินใจเพื่อพิจารณาจัดหาผู้ที่จะเข้ามากิจกรรมภายในห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะเช่นการผลิต, การจัดเก็บข้อมูล, การขนส่งหรือการจัดการข้อมูลในระดับยุทธศาสตร์ การตัดสินใจเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กร และหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานภายนอกที่มาทำหน้าที่ในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งหากองค์กรมีการตัดสินใจที่เหมาะสมแล้วจะช่วยเพิ่มระดับประสิทธิภาพและระดับการตอบสนองภายในห่วงโซ่อุปทานได้เป็นอย่างดี
6. **การกำหนดราคา (Pricing)** การกำหนดราคา หมายถึงถึงค่าบริการสำหรับสินค้าและบริการที่บริษัทเป็นเจ้าของหรือดำเนินการอยู่ในห่วงโซ่อุปทาน ราคามีผลต่อพฤติกรรมของผู้ซื้อสินค้าและบริการที่ลูกค้าจะเลือกใช้ ดังนั้นจึงมีผลโดยตรงต่อทั้งประสิทธิภาพและระดับการตอบสนองของห่วงโซ่อุปทาน

รูปที่ 2.1-2 Driver of Supply Chain Performance By Chopra

ที่มา : Sunil Chopra and Peter Meindl (2012)

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor, LIMEC)

ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor; LIMEC) เป็นระเบียงเศรษฐกิจที่ทุกภาคส่วนในภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย แขวงหลวงพระบาง/แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และรัฐกะเหรี่ยง/รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ได้ร่วมกันเปิดระเบียงเศรษฐกิจนี้ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2558 โดยเส้นทางของระเบียงเศรษฐกิจนี้ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ หลายแห่ง เช่น วัดเชียงทอง (หลวงพระบาง) เขื่อนสิริกิติ์ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตลาดริมเมย และพระนอนวัดวินเส่งตอร์ยยะ (เมะล่าย) เป็นต้น ดังนั้นจึงควรพัฒนาศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย โดยการพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางควรเป็นลักษณะคลัสเตอร์เชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนในระเบียงเศรษฐกิจ

หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย ได้แก่ อุดรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ และตาก เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้พื้นที่ที่สามารถสร้างประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ โดยไม่เพียงทางผ่าน รวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luangprabang-Indochina-Myanmar Route) จะครอบคลุมทั้งทั้งการเชื่อมโยงทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงด้านระบบหรือกระบวนการทำงานต่างๆ และการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนด้วยกัน โดยมีกรอบความร่วมมือในการพัฒนา ดังนี้

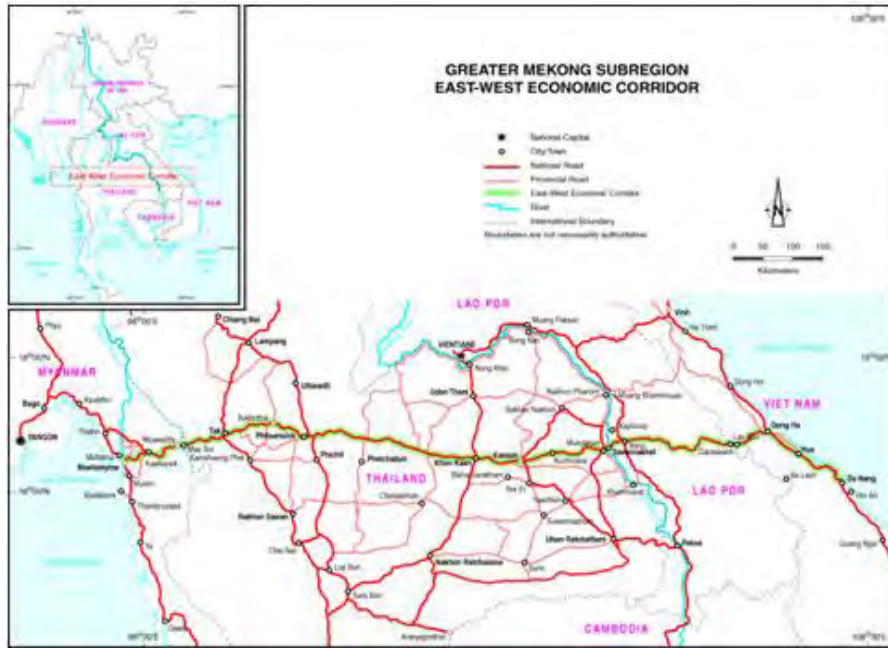
1. การเชื่อมโยงทางกายภาพ (Physical Connectivity) จะเน้นความเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ทั้งโดยการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานเดิมที่มีอยู่แล้วให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และการขยายเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมทั่วถึงยิ่งขึ้น
2. การเชื่อมโยงองค์กร (Institutional Connectivity) เน้นการเชื่อมโยงในด้านระบบ/กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความตกลงหรือความร่วมมือระหว่างกันที่จะนำมาซึ่งการดำเนินการในเชิงรูปธรรม ทั้งนี้ปัจจุบันมีความตกลงหลายกรอบที่เอื้อต่อความเชื่อมโยงของระบบ แต่ยังไม่ีผลบังคับใช้และต้องปรับปรุงรายละเอียดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทางปฏิบัติ
3. การเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Connectivity) โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ วัฒนธรรมและสังคม เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา การถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนระบบการศึกษาระหว่างกัน รวมถึงการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายบุคคลโดยเสรี อาทิ การยกเว้นระบบวีซ่าระหว่างกัน และการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

2.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC)

แนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เป็นการเชื่อมโยงพื้นที่ด้านตะวันออกจากเวียดนาม ผ่านสปป.ลาว บนเส้นทาง R9 ข้ามสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 เข้าสู่ไทย และไปสู่สหภาพเมียนมาร์ ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างทะเลจีนใต้กับทะเลอันดามัน โดยมีระยะทางยาว 1,450 กม. อยู่ในเขตไทยเป็นระยะทางยาวที่สุดคือประมาณ 950 กม. เส้นทางเริ่มจากเมืองท่าดานังของเวียดนาม ผ่านเมืองเว้และเมืองลาวบาว (Lao Bao) อันเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของเวียดนามซึ่งติดกับชายแดนสปป.ลาว จากนั้นเส้นทางหมายเลข 9 จะผ่านเข้าแขวงสะหวันนะเขตใน สปป.ลาว และมาข้ามสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) ข้ามแม่น้ำโขงสู่ไทยที่จังหวัดมุกดาหาร ผ่านจังหวัด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น เพชรบูรณ์ พิษณุโลก จนไปสุดที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเข้าไปยังประเทศเมียนมาร์จนทะลุอ่าวมะละมาที่เมืองมะละลำโย หรือมะละแหม่ง (Mawlamyine/Mawlamyaing) เป็นการเชื่อมจากทะเลจีนใต้ไปสู่มหาสมุทรอินเดีย ซึ่งอาจจะสามารถเชื่อมต่อไปยังอินเดียและตะวันออกกลางต่อไป ขณะนี้โครงการฯคมนาคมที่เชื่อมโยงประเทศทั้งสี่เข้าด้วยกันในเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตกนี้ สามารถเปิดใช้แล้วในระยไทย-เวียดนาม มีเพียงช่วงหนึ่งในดินแดนเมียนมาร์ที่ยังก่อสร้างอยู่

EWEC มีความยาวเส้นทาง 1,320 กิโลเมตร เชื่อมต่อทะเลอันดามัน และมหาสมุทรแปซิฟิกโดยผ่านจุดศูนย์กลางความเจริญสำคัญ ดังนี้

- Commercial Nodes – มะละแหม่ง-เมียวดี (ในพม่า) แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น กาฬสินธุ์-มุกดาหาร (ในไทย) สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน (สปป.ลาว) และลาวบาว-ดองฮา-เว้-ดานัง (ในเวียดนาม)
- Border Nodes – ด่านพรมแดน เมียวดี-แม่สอด (พม่า-ไทย) มุกดาหาร-สะหวันนะเขต (ไทย-ลาว) แดนสะหวัน-ลาวบาว (ลาว-เวียดนาม)
- Gateway Nodes – ดานัง (เวียดนาม) และมะละแหม่ง (พม่า)
- Interchange Nodes - บริเวณที่เป็นจุดตัดระหว่าง EWEC และเส้นทางแนวเหนือ-ใต้ อื่นๆ

รูปที่ 2.2-1 แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ แนวตะวันออก-ตะวันตก

(East-West Economic Corridor: EWEC)

ที่มา : Asian Development Bank, 2011

เส้นทาง R9 มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆ ดังนี้

แนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) มีจุดที่เชื่อมต่อกับเส้นทางในแนวเหนือ-ใต้หลายเส้นทาง ได้แก่ (1) ย่างกุ้ง-ด่าวไว (2) เชียงใหม่-กรุงเทพฯ (3) หนองคาย-กรุงเทพฯ (4) เส้นทางหมายเลข 13 ในลาว และ (5) ทางด่วน 1A ในเวียดนาม แนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตกจึงมีบทบาทสำคัญ ในการเป็นทางเปิดไปสู่ท่าเรือสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยและภาคกลางของลาว รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้แก่เมืองขนาดกลางหลายเมืองในประเทศ GMS 4 ประเทศ

วัตถุประสงค์ของการริเริ่ม แนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก

1. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และการพัฒนาระหว่างประเทศลาว เมียนมาร์ ไทยและเวียดนาม
2. เพื่อลดต้นทุนการขนส่งในพื้นที่และทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าและคนโดยสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เพื่อลดความยากจน สนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ชายแดนเพิ่มรายได้ในกลุ่มคนที่ มีรายได้ต่ำ สร้างโอกาสการจ้างงานสำหรับสตรีและส่งเสริมการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ แนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ยังเน้นการสร้างโอกาสในการพัฒนา อุตสาหกรรมการเกษตรและการท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งโครงการด้านการขนส่งภายใต้ แนวระเบียงเศรษฐกิจแนว ตะวันออก-ตะวันตก ที่สำคัญ

1. การพัฒนาเส้นทางการขนส่งตะวันออก-ตะวันตก
2. การพัฒนาการขนส่งทางน้ำ
3. การพัฒนาเส้นทางรถไฟ
4. การปรับปรุงท่าอากาศยานสะหวันนะเขต
5. การอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายสินค้าและคนข้ามพรมแดน
6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสาขาการขนส่ง

โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ได้แก่

1. การเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้า
2. การส่งเสริมการจัดทำความร่วมมือด้านพลังงานในภูมิภาค
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม
4. การพัฒนาการท่องเที่ยว
5. การริเริ่มเขตเศรษฐกิจ
6. การริเริ่มของคณะกรรมการ AMEICC (Japan) ในการพัฒนาพื้นที่ตะวันตก-ตะวันออก

การริเริ่มแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก จำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการขนส่งทางถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ การยกระดับในด้านตะวันตกจากเกาะละแหม่ง-เมียวดีในเมียนมาร์ เส้นทางในส่วนที่อยู่ในไทยอยู่ในสภาพดีและอยู่ระหว่างการบำรุงรักษาและปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยรัฐบาลไทย การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงจากมุกดาหารไปสะหวันนะเขตได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และได้เปิดใช้เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 ส่วนเส้นทางที่อยู่ในลาวได้รับการยกระดับ เส้นทางในเวียดนามจากลาวบาวถึงดองฮาและต่อไปยังดานังบนทางด่วนหมายเลข 1 ได้ถูกปรับปรุงโดยรัฐบาลเวียดนาม จุดปลายทั้งสองฝั่งของแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก เป็นที่ตั้งของเมืองขนาดกลาง คือเกาะละแหม่ง ในเมียนมาร์ ทางด้านตะวันตก และดานัง ในเวียดนาม ทางด้านตะวันออก การฟื้นฟูท่าเรือน้ำลึกดานังและการปรับปรุงทางเข้า ถึงแม้ว่าเมียนมาร์จะมีข้อเสนอให้มีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแห่งใหม่ทางด้านทะเลอันดามันใกล้เมืองเกาะละแหม่ง แต่ยังไม่มีการศึกษาความเป็นไปได้อย่างจริงจังทั้งทางด้านกายภาพและด้านเศรษฐกิจ ส่วนลาวได้เสนอโครงการปรับปรุงท่าเรือบนฝั่งแม่น้ำโขงระหว่างเวียงจันทน์และสะหวันนะเขต

นอกจากนี้ เส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิงในส่วนของ Spur Line ยังถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก นอกจากนี้ยังมีโครงการสร้างเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อระหว่างเกาะละแหม่ง-Thanbyuzayat-ด่านเจดีย์สามองค์ ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างเมียนมาร์กับไทยโดยเส้นทางในส่วน เกาะละแหม่ง-Thanbyuzayat ได้รับการยกระดับโดยรัฐบาลเมียนมาร์ ลาวได้เสนอโครงการปรับปรุงท่าอากาศยานสะหวันนะเขต เพื่อให้เป็นท่าอากาศยานในอนุภูมิภาคที่สามารถรองรับเครื่องบินขนาดกลางได้ ขณะนี้ไทยโดยบริษัท TAG เข้ารับสัมปทานอยู่ระหว่างปรับปรุงสถานที่และประสานการดำเนินการด้านการบินในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก

เมื่อเดือนธันวาคม 2550 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ร่วมกับรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าสปป.ลาวและรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนาม ลงนามในบันทึกข้อตกลงความ

ร่วมมือ (MOU) สามฝ่าย เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวบนเส้นทางแนว
ระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก และจะร่วมมือกันดำเนินการตามแผนงานเพื่อให้ความร่วมมือในด้าน
ต่างๆ บรรลุผลสำเร็จในช่วงปี 2551-2552 โดยประเด็นที่อาจเกี่ยวข้องกับ SMEs มี ดังนี้

1. การอำนวยความสะดวกด้านการค้า ให้จัดเวลาทำการของด่านมุกดาหาร-สะหวันนะเขต และด่าน
แดนสะหวัน-ลาวบาว ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ ทั้งสามประเทศยังเร่งรัดที่จะให้สัตยาบันภาคผนวก
และพิธีสารแนบท้ายการดำเนินการความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS
Cross-Border Transport Agreement: GMS CBTA) เพื่อให้สามารถเริ่มบังคับใช้การอำนวยความสะดวกการ
ผ่านแดนของคนและสินค้าในอนุภูมิภาคได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งไทยและลาวจะจัด Single Window
Inspection: SWI เพื่อเอื้อต่อการตรวจปล่อยสินค้า ณ จุดเดียว Single Stop Inspection: SSI ที่ด่าน
มุกดาหาร-สะหวันนะเขต

2. การส่งเสริมการค้า โดยจัดงานแสดงสินค้าพร้อมการจับคู่ธุรกิจโดยเฉพาะ ธุรกิจโลจิสติกส์บนเส้นทาง
EWEC ตลอดปี 2551 เช่นงาน Thailand Outlet 2008 ที่ดานัง เวียดนาม งาน Thailand Exhibition 2008
ที่สะหวันนะเขต สปป.ลาว เป็นต้น

3. การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน โดยกระตุ้นให้ภาคเอกชนลงทุนด้านอำนวยความสะดวก
การค้าและโลจิสติกส์บนเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก

4. ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
บนเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก

ในส่วนของคู่มือทางการลงทุนบนเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตกนั้น จากความ
พยายามของสามฝ่ายเพื่อผลักดันโครงการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว โดยการรวมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อ
ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศที่สาม ทำให้หลังจากที่ได้เปิดสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 และเปิดใช้ถนนสายแนว
ระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ในระยะไทย-เวียดนามแล้วพบว่าการท่องเที่ยวขยายตัวขึ้นอย่างเห็น
ได้ชัด อย่างไรก็ตามลาวค่อนข้างได้ประโยชน์น้อยที่สุดในเชิงการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ค่อยหยุด
จับจ่ายหรือรับประทานอาหารในลาวมากนัก เพราะยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดไม่มากนัก ขณะนี้ สปป.ลาวจึงมี
นโยบายเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนร้านอาหารและโรงแรม ดังนั้นจึงเป็นคู่มือทางอันดีสำหรับนักลงทุน
ไทยที่อยากเข้าไปทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานี
บริการน้ำมันที่มีร้านสะดวกซื้อ ศูนย์ซ่อมรถ และจุดพักรถ ซึ่งยังขาดแคลนมากตลอดเส้นทาง โดยเฉพาะที่เมือง
พินในแขวงสะหวันนะเขต

โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ-นิคมอุตสาหกรรมบนแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก บน
เส้นทาง R9 มีเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตนิคมอุตสาหกรรม 6 แห่งได้แก่

1. เขตนิคมอุตสาหกรรมผาอัน ในสหภาพเมียนมาร์
2. เขตนิคมอุตสาหกรรมเมาะละหม่าง ในสหภาพเมียนมาร์
3. เขตนิคมอุตสาหกรรมเมียวดี ในสหภาพเมียนมาร์
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน ในสปป.ลาว

5. เขตการค้าเสรีบ้านแดนสะหวัน ในสปป.ลาว
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษลาวบาว ในเวียดนาม

แนวระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ปัจจุบันมีสถานะดังนี้

1. ภายใต้ความตกลงการข้ามพรมแดนและขนส่งข้ามแดน (CBTA: Cross Border Transport Agreement) ยังไม่มีผลบังคับใช้สมบูรณ์ทุกประเทศสมาชิก GMS แต่ละประเทศที่พร้อมก็สามารถทำความตกลงเดินรถข้ามพรมแดนกันก่อนได้ ซึ่งเส้นแนวระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ก็ได้มีความตกลงร่วมกันระหว่าง ไทย-สปป.ลาว-เวียดนาม ที่จะให้มีการเดินรถระหว่างกัน

2. ปัจจุบันเส้นเชื่อมโยงเศรษฐกิจแนวระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (R9) ได้เปิดให้มีการเดินรถอย่างเป็นทางการแล้ว ตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน 2552 แต่ในทางปฏิบัติยังติดปัญหาเรื่ององค์กรค่าประกันรถที่จะวิ่งบนเส้นทางดังกล่าว ซึ่งอยู่ในระหว่างหารือ

3. การดำเนินการก่อสร้างเส้นทางแนวระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ฝั่งตะวันออกได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ส่วนฝั่งตะวันตกช่วงเมียวดี-กอรระเรก ระยะ 40 กม. ที่เป็นคอขวดบนภูเขาในฝั่งเมียนมาร์ รัฐบาลไทยอยู่ระหว่างให้ความช่วยเหลือ

2.2.3 แผนพัฒนาภาคเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ภาคเหนือมีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ที่มีการฟื้นฟู สืบสานและสร้างสรรค์พัฒนาสู่การผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบริการสุขภาพและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีชื่อเสียงระดับสากล พื้นที่เกษตรของภาคเหนือมีขนาดเล็กเหมาะสมต่อการปรับระบบการผลิตเพื่อสร้างคุณค่าตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ ท่าเล ที่ตั้ง ของภาคเหนือมีศักยภาพในการขยายการค้าการลงทุนและบริการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และสามารถขยายไปสู่จีนตอนใต้และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ตามแนวระเบียบเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และ ตะวันออก-ตะวันตก รวมถึงเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาภาคเหนือสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องนำศักยภาพทางภูมิสังคมประกอบกับปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้ ของสถาบันการศึกษาและองค์กรในพื้นที่ มาใช้ในการต่อยอดการผลิตและบริการที่มีศักยภาพและโอกาสเพื่อสร้างมูลค่าสูงตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

1. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

“พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง”

2. วัตถุประสงค์

- เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์

- เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

- เพื่อแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ ป่าต้นน้ำ และปัญหาหมอกควัน

3. เป้าหมายและตัวชี้วัด

- รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

- มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

- อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ

- สัดส่วนคนจนลดลง

- สัดส่วนผู้สูงอายุที่เข้าถึงระบบสวัสดิการเพิ่มขึ้น

- พื้นที่ป่าต้นน้ำเพิ่มขึ้น

- จำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐานลดลง

4. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

- **ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม**

1. พัฒนากลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน (2) กลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลก (ทางประวัติศาสตร์) ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร (3) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน เพชรบูรณ์ อุทัยธานี (4) กลุ่มท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ MICE ในจังหวัดเชียงใหม่ ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย/ กีฬาเพื่อการพักผ่อน/เชิงสุขภาพ และการพำนักระยะยาว ในจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน น่าน

โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

- 1) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- 2) สนับสนุน Community Based Tourism/Local Tourism เพื่อกระจายประโยชน์ จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ท้องถิ่นและ นำมาประยุกต์สร้างสรรค์สินค้าและบริการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

- 3) สนับสนุนการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทั้งระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในภาค เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เส้นทางสายวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก และส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวแนวใหม่เพื่อสร้างรายได้ตลอดปี
- 4) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจท่องเที่ยวและบริการต่อเนื่องทั้งระบบ ส่งเสริมการตลาดทั้งการรักษาฐานเดิมและขยายไปสู่ตลาดกลุ่มใหม่ที่มีศักยภาพ รวมทั้งการสร้างตลาดในรูปแบบ e-tourism
- 5) รักษาอัตลักษณ์ของเมือง โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้าง “แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมือง รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัด และเมืองท่องเที่ยวให้เป็นเมืองน่าอยู่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองให้มีคุณค่าเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล

2. พัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ กลุ่มอาหารและสินค้าเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการแพทย์และสุขภาพ และกลุ่มผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางและขยายสู่พื้นที่เครือข่ายที่มีศักยภาพ โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

- 1) สนับสนุนสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และส่งเสริมการนำมาใช้เชิงพาณิชย์ ตามแนวคิดการสร้าง Food Valley เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ ให้ตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ อาทิ กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารเสริมสุขภาพและความงาม
 - 2) ขยายเครือข่ายการพัฒนาธุรกิจบริการทางการแพทย์และสุขภาพให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับตลาดเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มุ่งสู่การเป็น Medical & Wellness Hub ระดับอนุภูมิภาค
 - 3) สนับสนุนการพัฒนาเชียงใหม่เป็น Creative City พร้อมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างนวัตกรรมผนวกกับความโดดเด่นของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้ามีความแตกต่างโดดเด่นสามารถตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ อาทิ สินค้า Life Style สินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึกต่างๆ ที่เน้นคุณภาพทั้งการออกแบบและการใช้งาน
 - 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจ ขยายเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลัง ในการขับเคลื่อน และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจตลอด Value Chain
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

1 เสริมศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐาน และวางผังเมืองทั้งเมืองหลักและเมืองชายแดน ให้สอดคล้องและสมดุระหว่างการอนุรักษ์กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พัฒนาโครงข่ายเส้นทางและระบบขนส่งย่อยที่เชื่อมต่อกับระบบหลักของประเทศและอนุภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และแนวตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งจะรองรับการเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญเชื่อมโยงอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC

2. พัฒนาเมืองสำคัญ ได้แก่ เชียงใหม่ และพิษณุโลก ให้เป็นเมืองศูนย์กลางการค้า บริการ ธุรกิจบริการ สุขภาพ บริการการศึกษา ธุรกิจดิจิทัล โดย พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะและการขนส่งหลายรูปแบบเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในเขตเมือง และเชื่อมโยงระหว่างเมืองและพื้นที่โดยรอบ โดยเฉพาะเร่งรัดการดำเนินงานตามผลการศึกษาก่อนเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะของ สนข. โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับรูปแบบของเมือง พัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรองรับสังคมดิจิทัล พัฒนาระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน และพัฒนาเมืองสถานีขนส่งระบบราง ที่นครสวรรค์ แพร่ (อำเภอเด่นชัย) เชียงราย (อำเภอเชียงของ) โดยพัฒนาพื้นที่รอบสถานีโดยใช้แนวทางการจัดรูปที่ดิน การวางผังเมือง และส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่

3. พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรให้มีความรู้ มีทักษะฝีมือ เข้าถึงข้อมูล กฎระเบียบการดำเนินธุรกิจ ในธุรกิจระดับภูมิภาค และสากล รวมถึงเงื่อนไขทางด้านสิ่งแวดล้อมและมนุษยธรรมที่ถูกนำมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า รวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนที่มีความเข้มแข็งร่วมพัฒนาเครือข่ายกับธุรกิจท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถให้เข้าสู่ Supply Chain ของธุรกิจใหญ่ได้

4. พัฒนาสินค้าที่มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ รวมทั้งสินค้าที่ตอบสนองตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ AEC โดยให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบอย่างการเกี่ยวคู่กัน บนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทั้งไทยและเพื่อนบ้าน ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และจังหวัดเชียงราย

● ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

1. พัฒนาฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี ฝ้าระวังผลกระทบจากการ ใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิต สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

2. สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (1) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน (2) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการ

ของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

3. สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนและผลิตภัณฑ์ชีวภาพ ในจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร โดยสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์ พัฒนาเป็นพลังงานทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพ มาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า นำากากมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

4. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิต แก่เกษตรกร เช่นการโซนนิ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

5. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกร ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

- **ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ**

1. ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุและคนยากจน โดยดำเนินการในรูปของกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีรายได้และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

2. พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ รวมทั้งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการด้านสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

3. พัฒนาแรงงานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะฝีมือให้สูงขึ้น สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการ บนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4. สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดสวัสดิการชุมชนได้อย่างยั่งยืน และเป็นโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

- **ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน**

1. พื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำในพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะ จังหวัดน่าน โดยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้เป็นแหล่งดูดซับน้ำฝนและเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละลุ่มน้ำ ควบคู่ไปกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า ตลอดจนส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ

2. พัฒนาการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร และกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อรักษาคุณภาพน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำต้นน้ำ

3. แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและจังหวัดตาก โดยส่งเสริม การปรับเปลี่ยนการทำ การเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และระบบจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม การส่งเสริมให้Науาเศรษฐกิจการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดการเผาวัสดุทางการเกษตร และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควันทางการพัฒนา

2.2.4 แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

(พ.ศ. 2560 - 2564)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาพื้นฐานด้านการขาดแคลนน้ำ ดินคุณภาพต่ำประสบอุทกภัยและ ภัยแล้งซ้ำซาก คนมีปัญหาดังในด้านความยากจน และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ แต่มีความพร้อม ด้านสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาพื้นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการวิจัยเพื่อใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการแสวงหาโอกาสการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภายนอกมาช่วยขับเคลื่อน โดยการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งและพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงและข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงที่กำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาเสริมสร้างกิจกรรมการพัฒนาใหม่ๆ ให้แก่ภาค เพื่อให้มีอัตราการเติบโตที่สูงเพียงพอต่อการลดความเหลื่อมล้ำกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศได้ ในระยะยาว

1. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค กลุ่มแม่น้ำโขง

2. วัตถุประสงค์

- เพื่อแก้ไขปัญหาปัจจัยพื้นฐานด้านน้ำและดิน ให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของภาค

- เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้
- เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ
- เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และมีบทบาทสนับสนุนประเทศเป็นศูนย์กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. เป้าหมายและตัวชี้วัด

- พื้นที่ชลประทานและรับประโยชน์เพิ่มขึ้น ปริมาณกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งลดลง
- สัดส่วนคนจนลดลง
- อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ
- มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น
- รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

4. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

- **ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน**

1. พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ โดยการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำหนอง ผายและพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่เดิม และพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติให้สามารถ เพิ่มปริมาณการกักเก็บรวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม สร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) อ่างเก็บน้ำ ผาย และแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่การเกษตร

2. พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเลย ชี มูล โดยศึกษา สำรวจ และจัดหาพื้นที่ เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำแม่น้ำในภาคและระหว่างภาค

3. พัฒนาระบบส่งและกระจายน้ำ เช่น ระบบสูบน้ำ อาคารบังคับน้ำ คลองส่งน้ำ เป็นต้น

4. บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ โดยดำเนินการในระดับลุ่มน้ำให้มีความสมดุลระหว่างการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และมี การจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะยาวเพื่อป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง

- **ยุทธศาสตร์ที่ 2 แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม**

1. พัฒนาอาชีพและรายได้ของคนยากจน โดยสร้างโอกาสให้กลุ่มคนจนมีที่ดินทำกินของตนเอง ส่งเสริมการมีอาชีพ สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ยกย่องฝีมือและอบรมให้ความรู้เพื่อให้มีรายได้เสริมและเกิดความมั่นคงทางรายได้

2. พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส โดยเพิ่มสวัสดิการทางด้านสังคมให้กับกลุ่มผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้พิการและผู้สูงอายุ และสนับสนุนการออมเพื่อสร้างความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต ยกย่องสถานพยาบาลชุมชนในพื้นที่ห่างไกลให้ได้มาตรฐาน และใช้ประโยชน์จากระบบสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงโรงพยาบาลขนาดใหญ่ให้สามารถดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ

3. พัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระจายการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีความเท่าเทียมระหว่างพื้นที่ เพื่อพัฒนาทักษะให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้

4. พัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคเฉพาะถิ่น แก้ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ ในพื้นที่เสี่ยง อาทิ จังหวัดขอนแก่น สกลนคร ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ อานาจเจริญ มหาสารคาม อุตรดิตถ์ นครพนม และยโสธร โดยส่งเสริมการเรียนรู้ในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับให้แก่ประชาชน ทั้งในชุมชนและเยาวชนในสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและค่านิยมในการบริโภคอาหารปรุงสุกจาก ปลาน้ำจืดมีเกล็ด กากจัดสิ่งปฏิกูลจากชุมชนบริเวณรอบแหล่งน้ำอย่างถูกหลักสุขาภิบาล สร้างเครือข่ายโรงพยาบาลในการคัดกรอง ฝ้าระวัง วินิจฉัยและรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับและผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี พร้อมทั้งพัฒนาระบบคัดกรองกลุ่มเสี่ยงและระบบฐานข้อมูลเพื่อติดตามการทำงาน

5. พัฒนาโภชนาการแม่และเด็ก โดยส่งเสริมการบริโภคไอโอดีนและให้ความรู้แก่ พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก ในด้านโภชนาการที่เหมาะสม ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ และวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นการพัฒนาเด็กในช่วง 0-3 ปีแรก และยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนและพื้นที่ห่างไกลให้ได้มาตรฐาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพเด็กก่อนวัยเรียน ให้มีพัฒนาการความพร้อมทั้งทักษะสมอง ร่างกาย และสังคม

6. อำนวยความยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ โดยยกระดับการให้ความช่วยเหลือ ผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสด้านกฎหมายและคดีความ บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายภาคประชาชนในการแก้ไขข้อพิพาทในชุมชนโดยสันติวิธี และสร้างการรับรู้กฎหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ

● **ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

1. พัฒนาอาชีพและรายได้ของเกษตรกร โดยสร้างความมั่นคงของเกษตรกรรายย่อย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก เกษตรกรรมยั่งยืน และเกษตรแปลงใหญ่ สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรและสถาบันเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นมืออาชีพ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม

นำร่องในจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ มุกดาหาร ยโสธร มหาสารคาม สกลนคร
อุบลราชธานี อุตรธานี ศรีสะเกษ และหนองบัวลำภู

2. พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง ในพื้นที่จังหวัดยโสธร สุรินทร์
ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และศรีสะเกษ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ โดยปรับกระบวนการผลิต ให้อยู่ภายใต้
มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต พร้อมทั้งขยายพื้นที่
เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิต การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้
สารเคมี และการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมี
ส่วนร่วมในการตรวจสอบกันเองของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชน รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์
อย่างเป็นรูปธรรม โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสม และเชื่อมโยงไปสู่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
หรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการ
วางแผนการผลิตที่เหมาะสม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อ
สุขภาพและการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนมาตรการส่งเสริมตลาดสีเขียว ในชุมชนและ
ท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนไปสู่สินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) และความ
ต้องการตลาด โดยส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม
ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การ
ประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งตลาดกลาง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญที่เป็นสารตั้งต้นในการแปร
รูปผลิตสินค้า ในพื้นที่นำร่องจังหวัดสกลนคร มหาสารคาม เลย และอุบลราชธานี ให้มีปริมาณมากพอและมี
คุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูล
พื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ และส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดสกลนคร
มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี และโคนม ในพื้นที่จังหวัด
นครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริมการปลูกแปลงหญ้าและปรับปรุงคุณภาพอาหาร
สัตว์ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงและทักษะเกษตรกร รวมทั้งการจัดระบบมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐาน
อุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและขยายตลาดไปสู่อาเซียน

4. ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy (Bio Economy (Bio Economy) ให้เป็นฐาน
รายได้ใหม่ที่สำคัญของภาค โดยมุ่งลงทุนสร้างเศรษฐกิจบนฐานของการวิจัยและนวัตกรรมระดับสูง ในลักษณะ
สหวิทยาการ ที่ใช้ทรัพยากรฐานชีวภาพ (พืช สัตว์ จุลินทรีย์) รวมถึงวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ของเสียและ
น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ และชุมชน พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง
ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและนวัตกรรมในมิติใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิรูปภาคเกษตร อาหาร สาธารณสุขและ
การแพทย์ พลังงาน อุตสาหกรรมเคมี และภาคสังคม โดยพัฒนาให้นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และ
สกลนคร เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรใน
พื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ และอำนาจเจริญ โดยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้มาตรฐาน
GMP พัฒนาระบบรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างแบรนด์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและ
ส่งออก ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่และธุรกิจแนวใหม่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางและ

ตอนล่าง ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากวัตถุดิบและของเหลือทิ้งทางการเกษตร/อุตสาหกรรม และฐานความหลากหลายทางชีวภาพไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น เอทานอล พลาสติกชีวภาพ (bio -plastic) สารสกัดจากพืชมูลค่าสูง เอนไซม์/อาหารเสริมสุขภาพจากจุลินทรีย์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางพลังงานระดับชุมชน จากการนำวัตถุดิบในชุมชน ของเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะครัวเรือน มาผลิตเป็นพลังงานเพื่อใช้ภายในครัวเรือนหรือชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนในระดับชุมชน

5. ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ SMEs ธุรกิจ Star up และวิสาหกิจชุมชน ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ในพื้นที่เชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มุกดาหาร เพื่อการส่งออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นอุตสาหกรรมสีเขียวและการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนความรู้ด้านกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม การพัฒนาช่องทาง การตลาดในต้นทุนที่ต่ำโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e - Commerce, e - Marketing เป็นต้น

6. ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมคราม และส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพให้ก้าวไปสู่ การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค อาทิ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ และสกลนคร เป็นต้น โดยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบ และตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงาน ศึกษาวิจัยสร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ยกระดับผู้ประกอบการ และนักออกแบบรุ่นใหม่ ให้มีทักษะ มีความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบและ การจัดการ เพื่อให้สินค้ามี ความหลากหลายและทันสมัย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

7. พัฒนาเมืองศูนย์กลางจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่ โดยจัดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและกิจกรรมเศรษฐกิจในเมือง จัดระบบบริการสังคมที่ได้มาตรฐาน ที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้ความสำคัญต่อการผังเมือง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ความสะอาด และดูแลความ ปลอดภัยของประชาชน และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

8. พื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ต้นน้ำ ในพื้นที่จังหวัดเลย อุตรดิตถ์ สกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา โดยกำหนดและ ทาเครื่องหมายแนวเขตพื้นที่ ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่านอกเขตอนุรักษ์ให้ชัดเจน ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟู ปลูกป่า และ ป้องกันการบุกรุก เพื่อรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินรวมถึงการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

9. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาภาค โดยใช้ประโยชน์จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านการวิจัยพัฒนา ที่กระจายตัวอยู่ใน พื้นที่ สร้างความเชื่อมโยงสถาบันการศึกษา และภาคเอกชนเพื่อพัฒนาเครือข่ายของอุตสาหกรรมในลักษณะค ลัสเตอร์ สนับสนุนสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย ให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นประยุกต์และทดลองเพิ่มขึ้น ทั้ง การจัดหาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ การทาวิจัยตลาด การทดสอบผลิตภัณฑ์ และโรงงานนำร่อง เพื่อให้สามารถแปลง งานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

● ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ โดยส่งเสริมชุมชนในการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำปีในแต่ละเดือนในพื้นที่ต่างๆ โฆษณาประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของชุมชนต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ส่งเสริมการขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มสุขภาพสตรี เป็นต้น

2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยบูรณาการจัดการแผนท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่ดึงดูดเด่นหรืออัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่มาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอารยธรรมอีสานใต้ และเชื่อมโยงสู่ประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและบริการที่มีจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ที่สร้างจากทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความจดจำและสร้างความโดดเด่น ลอกเลียนได้ยาก พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการการท่องเที่ยวให้เป็นมืออาชีพ รักษามาตรฐานการให้บริการ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี พัฒนาระบบโลจิสติกส์ขนถ่ายนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยและสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยว

3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี และสกลนคร และพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เลย-อุดรธานี-หนองบัวลำภู-หนองคาย-สปป.ลาว โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับกระแสมวยนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ สองฝั่งโขง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยว/พักผ่อนชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง (Leisure/Lifestyle) การท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินทางแบบคาราวาน (Cycling/ Caravan Tours) การท่องเที่ยวเชิงมหกรรม (Festivals/Events) เป็นต้น พัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาท่าเรือให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการที่เกิดจากชุมชนเพื่อสร้างงานและรายได้ เน้นพัฒนาผู้ประกอบการด้านการจัดการและทักษะทางภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองบัวลำภู และชัยภูมิ โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต ออกแบบการจัดแสดง จัดนิทรรศการ มัลติมีเดีย หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม มีความสนุกสนานรื่นรมย์เสมอ (play and learn) ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศเพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวิวัฒนาการของภาคอีสานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน ปลุกฝังให้เด็กเข้าพิพิธภัณฑ์ผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนและนันทนาการของครอบครัว พัฒนาสินค้า/บริการ/ของที่ระลึก ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและกลับมาได้บ่อยครั้ง

5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา โดยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งจาก การกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจการแข่งขันต่างๆ การผลิตอุปกรณ์/ชุดกีฬา/ของที่ระลึก สนามแข่งขัน อาหารเสริมและเครื่องดื่ม โรงแรม ร้านอาหาร การเดินทางและขนส่ง ประกันภัย สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพ ทุกระดับ เป็นต้น ส่งเสริมการศึกษาในด้านเวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และการบริหารจัดการธุรกิจกีฬา เพื่อผลิตบุคลากรรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกีฬา สนับสนุนการจัดมหกรรมกีฬานานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

6. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติในจังหวัดชัยภูมิ เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน สนับสนุนให้คนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพิงตลาดต่างประเทศ รวมทั้งให้ความรู้นักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการขยะอย่างถูกวิธี

7. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่ายเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชน กับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านภาษาต่างประเทศ นอกจากนั้นพัฒนาสินค้า OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พักให้มีคุณภาพดี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตามความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

- ยุทธศาสตร์ที่ 5 ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค

1. เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ให้แล้วเสร็จตามแผน อาทิ แผนการพัฒนารถไฟความเร็วสูง การพัฒนาโครงข่ายรถไฟทางคู่ และโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ.2558-2565 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

2. เร่งพัฒนาโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งภายในภาคให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ อาทิ การพัฒนารถไฟสายใหม่ (บ้านไผ่-นครพนม) โครงการพัฒนาท่าอากาศยานภายในภาค 6 แห่ง (อุดรธานี อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด นครราชสีมา และขอนแก่น) และขยายถนน 4 ช่องจราจรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง

3. พัฒนาเมืองสำคัญ ขอนแก่น นครราชสีมา ให้เป็นเมืองศูนย์กลาง การค้า การลงทุน การบริการ สุขภาพและศูนย์กลางการศึกษา โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างพื้นฐาน

หลักที่เชื่อมโยงระหว่างภาค แรงรัดพัฒนาระบบขนส่งรางเบาเมืองขอนแก่น พร้อมทั้งส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะในเมืองให้เชื่อมโยงระหว่างเมืองและระบบขนส่งอื่น

4. พัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งระบบรางในเมืองที่มีศักยภาพที่สำคัญ อาทิ เมืองขอนแก่น และบริเวณเมืองชายแดนที่มีศักยภาพ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อาทิ เมืองนครพนม เมืองหนองคาย เมืองมุกดาหาร โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการนำร่องที่ใช้แนวทาง การจัดรูปที่ดิน การวางผังเมืองควบคู่กับการพัฒนาเมืองแบบประหยัดพลังงาน

- **ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศ เพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ**

1. พัฒนาด่านชายแดน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านศุลกากรให้เพียงพอ สนับสนุนการจัดการด่านพรมแดนแบบเบ็ดเสร็จ CIQ (Customs/Immigration/Quarantine) ให้ได้มาตรฐานสากล เร่งเชื่อมต่อระบบสารสนเทศภายในและระหว่างหน่วยงานเพื่อสามารถให้บริการ ณ จุดเดียว (National Single Window) เพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนที่มีศักยภาพ

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงชายแดน โดยเร่งก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-ปากซัน) เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย ลาว เวียดนาม และจีน ให้มีความสะดวก ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

3. พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยพัฒนาเมืองมุกดาหารเป็นพื้นที่ นำร่อง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการลงทุนและสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน พร้อมทั้งเร่งรัดการดำเนินงานโครงการและมาตรการสำคัญในเขตเศรษฐกิจพิเศษ นครพนม หนองคาย ให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการ CIQ ที่ได้มาตรฐานสากล

2.2.5 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 จังหวัด พิชญ์โลก อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก เพชรบูรณ์ แผน 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564)

ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ให้มีความสำคัญกับการใช้ศักยภาพของที่ตั้งในการสร้างฐานเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเกษตรและการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน

1. วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด

“ศูนย์กลางการบริการสีเขียวอินโดจีน”

2. พันธกิจกลุ่มจังหวัด

- 1) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูป โดยเน้นเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ แปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการตลาดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- 2) พัฒนาการค้า การลงทุน การบริการ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบ Logistic เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้า การบริการ เชื่อมโยงภายในกลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) สร้างคุณค่าการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดเพื่อเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด
- 4) บริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้คงความอุดมสมบูรณ์เพื่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ เพื่อเป็นฐานสนับสนุนการผลิตทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย ได้มาตรฐานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. เป้าประสงค์

- 1) เพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีคุณภาพ ปลอดภัยได้มาตรฐานและแข่งขันได้
- 2) เพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่การพัฒนาปรับปรุง ขยายเส้นทางระบบ Logistic เชื่อมโยง East-West Economic Corridor
- 3) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่ได้มาตรฐาน
- 4) เพิ่มพื้นที่ กิจกรรม และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการฟื้นฟู อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความสมดุลอย่างยั่งยืน

4. ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

- 1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเกษตรและอุตสาหกรรม
- 2) จำนวนกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น
- 3) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้น
- 4) จำนวนพื้นที่ ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น
- 5) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน
- 6) จำนวนเครือข่ายการค้า การลงทุน กับประเทศอินโดจีนและสมาชิกอาเซียนเพิ่มขึ้น
- 7) ระยะเวลาที่ได้รับการปรับปรุง ขยายเพื่อเชื่อมโยง/เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เขตพื้นที่เศรษฐกิจและการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น
- 8) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักลงทุนในกลุ่มเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เศรษฐกิจ เขตการค้าชายแดน
- 9) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว
- 10) จำนวนที่เพิ่มขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐาน
- 11) จำนวนที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว
- 12) จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีส่วนร่วมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 13) จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 14) จำนวนเครือข่ายหมู่บ้านที่มีการอนุรักษ์พื้นที่พุทธรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 15) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ พื้นที่พุทธรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่1พัฒนากระบวนการผลิต การบริหารจัดการ การตลาดสินค้าเกษตรและสินค้าชุมชน**

เพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์แปรรูป ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยได้มาตรฐาน และแข่งขันได้ โดย กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่1 ประกอบด้วย

- พัฒนา/ส่งเสริมกระบวนการผลิต คุณภาพ การแปรรูปและการบรรจุภัณฑ์
- พัฒนา/ส่งเสริม การค้า การตลาด ทั้งในและต่างประเทศ

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่2 พัฒนาเครือข่ายการค้า การลงทุน การบริการ โครงข่ายคมนาคมขนส่งสีเขียวอินโดจีน และ อาเซียน**

เพิ่มขีดความสามารถ การค้า การลงทุนและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ควบคุมการพัฒนาปรับปรุงขยายเส้นทางระบบ Logistics เชื่อมโยง East-West Economic Corridor โดยกลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ประกอบด้วย

- พัฒนาศักยภาพการแข่งขันการค้า การลงทุน และบริการสู่สากล
- พัฒนา การคมนาคมและระบบ logistic

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่3พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อาหารธรรม สังคมกีฬาและสุขภาพ**

เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่ได้มาตรฐาน โดย กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ประกอบด้วย

- ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์การท่องเที่ยว
- ส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการท่องเที่ยวและบริการ
- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่4บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน**

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอนุรักษ์พื้นที่พุทธรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ประกอบด้วย

- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอนุรักษ์พื้นที่พุทธรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานการผลิต/การค้า/การบริการอย่างมีคุณภาพและคุ้มค่า
- ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้เพื่อความมั่นคงทางพลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2.6 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แผน 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2561 – 2564 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ภายใต้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมศักยภาพ บริบทของการพัฒนาที่ผ่านมาและในอนาคต รวมทั้งสภาพของปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

“ศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เชื่อมโยงการบริการ การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ สู่ออนูภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

2. วิสัยทัศน์

- เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด
- เพิ่มผลิตภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักให้ได้มาตรฐาน
- เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด

3. เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด
- อัตราการขยายตัวรายได้การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพการผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ประกอบด้วย การเพิ่มคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐานและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปการเกษตร โดยมีตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น 2) ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรที่เพิ่มขึ้น และ 3) ร้อยละของจำนวนแปลง ฟาร์มที่ได้รับการรับรอง GAP ที่เพิ่มขึ้น

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิต พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าพืชเศรษฐกิจหลักและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ

- **ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และ โลจิสติกส์**

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ประกอบด้วย การเพิ่มมูลค่าการค้าและการบริการกลุ่มจังหวัดและการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในกลุ่มจังหวัด โดยมีตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการค้าและบริการกลุ่มจังหวัดและ 2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภาพแรงงาน

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ พัฒนาศักยภาพ SMEs และเครือข่ายผู้ประกอบการ พัฒนาและเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ พัฒนาคุนภาพฝีมือแรงงานและเพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการ และพัฒนาระบบการตลาดผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร**

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ได้แก่การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น โดยมีตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) รายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้นและ 2) มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เพิ่มขึ้น

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ การส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดและการพัฒนาและยกระดับใหม่ให้เป็นศูนย์กลางแฟชั่นผ้าไหมในภูมิภาค

2.2.7 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 แผน 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564)

แนวคิดการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วยแนวคิดหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) อย่างยั่งยืน 2 การส่งเสริมพัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรนั้น เป็นประเด็นที่มุ่งเพิ่มศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับตลาด และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า 3 การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุนประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุนนั้น เป็นประเด็นที่มุ่งเพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุนแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ ในการค้า การลงทุน และแนวคิดการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสังคมและความมั่นคงประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและความมั่นคงนั้น เป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมการนำเอาวิธีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการบริหารงานกลุ่มจังหวัด สนับสนุนกิจกรรมในการรักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในกลุ่มจังหวัด

1. วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด

“ส่งเสริมการเกษตรด้วยนวัตกรรม ท่องเที่ยว 3 ธรรม เชื่อมโยง 3 ประเทศ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจสู่อาเซียน”

2. พันธกิจกลุ่มจังหวัด

“ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการกลุ่มจังหวัดฯ แบบบูรณาการ ในด้านการท่องเที่ยว การเกษตร และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขนาดเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชนในกลุ่มจังหวัด”

3. เป้าประสงค์

“การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และรายได้ของประชาชน”

4. ตัวชี้วัดของเป้าประสงค์รวม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดฯ (GPCP: Gross Provincial Cluster Product) เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 จากปีที่ผ่านมา และรายได้ต่อหัวต่อปี (GPCP per Capita) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 จากปีที่ผ่านมา

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) อย่างยั่งยืน**

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมะ ธรรมชาติและวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัด เป็นที่ยอมรับในหมู่นักท่องเที่ยว 2) แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน และ 3) บุคลากรด้านการท่องเที่ยวได้รับการเพิ่มขีดความสามารถในการบริการ

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 3 ธรรม ของกลุ่มจังหวัด พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวและบริการแก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริม พัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร**

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) การผลิตทางการเกษตรได้รับการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ระบบบริหารจัดการ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 2) ผลผลิตการเกษตรได้รับการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สอดคล้องกับตลาด

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุนแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ 2) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และ 3) ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการในการค้า การลงทุน

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุน**

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการได้รับการเพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุน 2) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนได้รับการปรับปรุง/พัฒนา และ 3) สินค้าและบริการได้รับการเพิ่มมูลค่าโดยใช้นวัตกรรม

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุนแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ 2) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และ 3) ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการในการค้า การลงทุน

- **เป้าประสงค์ของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสังคมและความมั่นคง**

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) มีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ 2) ประชาชนในกลุ่มจังหวัดมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการนำเอาวิธีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการบริหารงานกลุ่มจังหวัด 2) สนับสนุนกิจกรรมในการรักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในกลุ่มจังหวัด

2.2.8 ยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา

สำหรับยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนารายกลุ่มจังหวัดตามแนวเส้นทางครอบคลุมพื้นที่ศึกษา ทางผู้วิจัยได้ทำการทบทวนและรวบรวมข้อมูล พบว่าในแต่ละพื้นที่มียุทธศาสตร์มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับจุดเด่นและ ศักยภาพของแต่ละพื้นที่แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่วางไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จังหวัดตาก

จังหวัดตาก วางวิสัยทัศน์ของจังหวัดให้เป็น “เมืองน่าอยู่ ประตูการค้าชายแดน” โดยมีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรและเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร การพัฒนาการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และส่งเสริมการค้า การลงทุน ในพื้นที่การค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและการบริหารจัดการเพื่อป้องกันรักษาความมั่นคงชายแดน การรักษาความสงบเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และแก้ไขปัญหาความยากจน**

มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ผู้ด้อยโอกาส ให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งในระบบ สุขภาพ การศึกษา การเรียนรู้ การทำงาน รายได้ ที่อยู่อาศัย ครอบครัว ชุมชน และการเข้าถึงบริการภาครัฐ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปาให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงให้แก่ชุมชน

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยเน้น การป้องกัน อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และบริหารจัดการขยะ น้ำเสียอย่างยั่งยืน

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาผลิตภาพทางการเกษตร**

มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรและเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร โดยเน้น ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย เกษตรผสมผสานอย่างยั่งยืน และ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน**

มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และส่งเสริมการค้า การลงทุนในพื้นที่การค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP และส่งเสริมการค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากให้เกิดการขยายตัวมากยิ่งขึ้น

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการภาครัฐ และการรักษาความมั่นคงชายแดนและความสงบเรียบร้อย**

ยกระดับการบริหารจัดการเพื่อป้องกันรักษาความมั่นคงชายแดน และการรักษาความสงบเรียบร้อยและระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพให้มีประสิทธิภาพ โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงชายแดน และพัฒนาระบบการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกประชาชน และข้าราชการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัย มีวิสัยทัศน์ของการพัฒนาที่ว่า “มรดกโลกเลิศล้ำ เมืองแห่งอารยธรรมและความสุขอย่างยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคม การเกษตร การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตให้มีความโดดเด่น แข็งแรง และยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาเพื่อ สร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อนุรักษ์วัฒนธรรมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ บนรากฐานของการส่งเสริมสุขภาพและสร้างสมดุลต่อสภาพแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนและสังคม โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 3 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและส่งเสริม การเกษตร อุตสาหกรรมและการบริการ ให้มีคุณภาพปลอดภัยได้มาตรฐานสากลเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและแก้ไขปัญหาความยากจน**

มุ่งสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูป โดยในภาคการเกษตรมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าการผลิตภาคเกษตรให้มี

คุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐาน ส่วนในภาคอุตสาหกรรมพัฒนาส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมและการแปรรูปที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก รวมถึงการยกระดับคุณภาพภาคการผลิตและบริการ ให้ได้มาตรฐานปลอดภัยและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างยั่งยืน**

มุ่งเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่การวัฒนธรรมนั้นๆ โดยการสร้างมาตรฐานด้านการจัดการท่องเที่ยวฟื้นฟูและอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชนให้เป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวบนพื้นฐานการพัฒนาที่เหมาะสมและยั่งยืนต่อชุมชน

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคน สังคมสุขภาวะและรักษาสมดุลสภาพแวดล้อม ให้เข้มแข็งปลอดภัยและปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน**

ส่งเสริมสุขภาวะและสร้างสมดุล ต่อสภาพแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนและสังคม ป้องกันและสร้างสมดุลด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง ให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

3. จังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลก มีวิสัยทัศน์การพัฒนาไปสู่การเป็น “เมืองบริการเศรษฐกิจและสังคมสีเขียวอินโดจีน” บนพื้นฐานการพัฒนาให้เป็นเมืองบริการที่หลากหลาย (Service City) และมีความปลอดภัยสูง (Safety City) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพ/มาตรฐาน และปลอดภัย เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริการการค้า โลจิสติกส์ และการขนส่งของภูมิภาค เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา การบริการทางวิชาการ ด้านสุขภาพและในด้าน ICT ของภาคเหนือตอนล่าง นอกจากนี้ยังมุ่งรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ และอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อให้เป็นเมืองที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ศูนย์กลางการบริการการค้า โลจิสติกส์ และการขนส่ง**

มุ่งพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมเพื่อเป็นศูนย์กลางการบริการการค้า การขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ทั้งทางบก/อากาศ ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดพัฒนาเทคโนโลยีและงานบริการให้ได้มาตรฐานเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมอาเซียน รวมถึงจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและพื้นที่เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการค้า โลจิสติกส์ และการขนส่งของจังหวัด

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการสินค้าเกษตรเชิงคุณภาพ**

สนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยเชื่อมโยงการตลาดและการแปรรูป โดยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกรและเกษตรกร ในรูปแบบของ Green Economy และ Zero waste agriculture โดยการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหาร

จัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเกษตร และเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs และสินค้า OTOP สู่อุตสาหกรรม โดยใช้ทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ**

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพเพิ่มเติม ส่งเสริมการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวและกีฬา สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวและกีฬา และยกระดับขีดความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ศูนย์กลางด้านการศึกษา การบริการทางวิชาการ ด้านสุขภาพ และ ICT**

ส่งเสริมสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการบริการสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ (Healthy Province) โดยการส่งเสริม สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการประชุมและสัมมนาและการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา การบริการทางวิชาการ และ ICT

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ อย่างยั่งยืน**

สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ ปกป้องฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการอุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีน้ำอยู่อย่างเพียงพอและป้องกันปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่ ป้องกันและลดมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบริหารจัดการพลังงาน และการใช้เทคโนโลยีพลังงานทางเลือกในพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้เกิดขึ้น

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ส่งเสริมความเข้มแข็งทางสังคม และความมั่นคงตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี**

ส่งเสริมสนับสนุนหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ดีขึ้น โดยใช้การขับเคลื่อนการพัฒนาบนแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่หมู่บ้าน/ชุมชน อย่างทั่วถึง พัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาประชาชนในพื้นที่ เสริมสร้างความเข้มแข็งปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เสริมสร้างพลังทางสังคมทุกรูปแบบ สร้างภูมิคุ้มกันและติดอาวุธทางปัญญาให้กับชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม เสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน ลดอุบัติเหตุทุกรูปแบบ รวมถึงส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง

4. จังหวัดอุตรดิตถ์

จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวิสัยทัศน์การพัฒนามุ่งสู่การเป็น “เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ผลผลิตปลอดภัย การท่องเที่ยวพัฒนา การค้าชายแดนเติบโต” โดยการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ มีความรู้คู่คุณธรรม มีวินัย มีศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และมีการสืบสานต่อไป มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในการดำรงชีวิต เน้นหนักในการส่งเสริม พัฒนา ผลผลิตด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้า OTOP ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพปลอดภัย และมีระบบการตลาดที่ดี ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกลไกการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและความสมัครสมานสามัคคีของประชาชน พัฒนาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ และพลังงาน รวมถึงส่งเสริมพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ และการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยมีเป้าประสงค์ เพื่อให้ประชาชนและชุมชนมีความเข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงและยั่งยืน ยกระดับศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้า ผลิตภัณฑ์ OTOP ระบบบริหารการค้าชายแดน การลงทุน การท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีคุณภาพ บนพื้นฐานของการเป็นเมือง 3 วัฒนธรรม ที่มีอัตลักษณ์ และยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยว และมีทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงานที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างบ้านเมืองให้น่าอยู่ ชุมชนและครอบครัวเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี**

มุ่งให้ประชาชนและชุมชนมีความเข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงและยั่งยืน โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง โครงข่ายคมนาคมผังเมืองทุกระดับ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการระบบประปา และโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพบุคลากรและระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ให้สะอาด โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน เน้นสร้างการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการสร้างโอกาสยกระดับคุณภาพการศึกษา และเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีงานทำและเพิ่มรายได้ของประชาชนอย่างทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว และชุมชน สร้างความปรองดองสมานฉันท์ ปลอดภัย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพปลอดภัยได้มาตรฐาน และมีการบริหารจัดการด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ**

เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเกษตรกรรมอุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP โดยการส่งเสริม พัฒนาระบบการผลิตภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ด้วยระบบ Zoning ที่สอดคล้องกับการตลาด และการบริหารจัดการตลาดสินค้าทุกประเภท สร้างความเข้มแข็งและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการให้กับภาคการผลิตในทุกภาคส่วน ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาการวิจัย การสร้างนวัตกรรม และพัฒนาสู่ Thailand 4.0

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการท่องเที่ยว**

มุ่งพัฒนาสู่การเป็นเมือง 3 วัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ และยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยว โดยการทํา บำรุง รักษา และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้ยั่งยืน และส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยเพื่อใช้ในการผลิต สินค้าบริการ การเพิ่มรายได้ สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว กับเพื่อนบ้าน ทั้งภายในและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุก มิติ ทุกพื้นที่ โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ และยกระดับการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งน้ำ และส่งเสริมพัฒนา พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม**

พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และพลังงานให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น โดยการสร้างสมดุล การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมกับ การอนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และ ดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ของประชาชนให้เพียงพอแก่การอยู่อาศัยและการเกษตรกรรม ส่งเสริม พัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเมืองและท้องถิ่นภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนควบคุมและกำจัด ภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิการและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงสนับสนุนการอนุรักษ์พลังงานและการบริหารจัดการด้าน พลังงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มศักยภาพ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์กับ ประเทศเพื่อนบ้าน**

พัฒนาระบบบริหารการค้าชายแดนการลงทุน การท่องเที่ยวความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยการ พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาค ในทุกมิติเพื่อให้เป็นประตูสู่ ประเทศเพื่อนบ้านและ นานาชาติ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ในทุกมิติ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยกระดับสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับต่างประเทศ รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบ Logistics ที่ เอื้อต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ

5. จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวิสัยทัศน์การพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การเป็นดินแดนแห่งความสุขของคนอยู่และผู้มาเยือน ที่ มุ่งส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ใช้ศักยภาพ ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ เป็นจุดเด่น พร้อมกับการพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อให้ไปสู่การเป็น เมืองแห่งความสุข ของคนอยู่และผู้มาเยือน โดยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัด ในอัตราที่เหมาะสม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง อยู่เย็นเป็นสุข ความเหลื่อมล้ำลดลง และดำรงชีวิต ตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 :การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้าง มูลค่าเพิ่ม**

เพิ่มมูลค่าและผลิตภาพภาคการเกษตร และสร้างมาตรฐานผลิตผลทางการเกษตรปลอดภัย /ผลิตภัณฑ์ เกษตรแปรรูปปลอดภัย เพื่อส่งเสริมรายได้ และลดภาระหนี้เกษตรกร

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**

เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว สร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว ผ่านกิจกรรม และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชน และของฝากของที่ระลึก และยกระดับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการใช้การตลาดเชิงรุกสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวจากทุกภาคทั้งในและนอกประเทศเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมกิจการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชน และของฝากของที่ระลึกให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่า พัฒนาระบบการบริหารจัดการ การดูแลความปลอดภัย และ ปัจจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรมรวมถึงเพิ่มศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระบบ

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา คุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงของคนและชุมชนอย่างทั่วถึง**

ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเป็นรากฐานให้เกิดสังคมและชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ มุ่งเน้นในการเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิต การศึกษา การสาธารณสุขและการบริการภาครัฐแก่ประชาชน รวมถึงพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการเสริมสร้างแนวคิดแนวทางสร้างอาชีพและผลักดันให้เกิดกลไกการมีส่วนร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน**

มุ่งเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรป่าไม้ ควบคุมดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน สร้างความมั่นคงทางพลังงานผ่านการใช้พลังงานทดแทนและวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านการจัดการองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ พัฒนาระบบบริหารจัดการขยะและของเสียที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

6. จังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่นมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเพื่อเป็นเมืองน่าอยู่ ศูนย์กลางเชื่อมโยงการค้าการลงทุน และการบริการของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ที่มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น มีระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ความมั่นคงทางสังคมในระดับสูง ชุมชนเข้มแข็งและอยู่ด้วยความผาสุก นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยทางจังหวัดวางแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาเอาไว้ทั้งสิ้น 6 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน**

เพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า OTOP และ SMEs รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในภาคการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ**

มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยการพัฒนาาระบบด้านสุขภาพ อนุรักษ์ ส่งเสริม สร้างสรรค์ ศาสนาศิลปวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และสนับสนุนส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน**

อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบและกลไกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**

ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงทางสังคม ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน ป้องกันและลดการสูญเสียจากสาธารณภัยและภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน ป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดและปกป้องเทิดทูลสถาบันพระมหากษัตริย์

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มศักยภาพของจังหวัดเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง**

เพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน และการบริการ จากการเชื่อมโยงในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงยกระดับศักยภาพโครงข่ายการคมนาคมและโลจิสติกส์ ยกระดับคุณภาพการให้บริการ และการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานระดับสากล

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ**

ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการภาครัฐแบบมีส่วนร่วม เพิ่มขีดสมรรถนะบุคลากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐ

7. จังหวัดกาฬสินธุ์

จังหวัดกาฬสินธุ์มุ่งการพัฒนาเพื่อให้เป็น เมืองอาหารปลอดภัย ภูมิปัญญาวิถีถิ่นไทย นำอาศัย ท่องเที่ยว และลงทุน โดยมีพันธกิจที่สำคัญในการที่จะผลักดันให้จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นแหล่งผลิต แปรรูป อาหารปลอดภัยแบบครบวงจร โดยเน้นการพัฒนาการผลิตข้าว GAP ข้าวอินทรีย์ ข้าว GI และการผลิตอาหารตามมาตรฐาน KS นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจ (ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย) โดยเน้น

กระบวนการผลิต การแปรรูปและการส่งออก เพื่อเพิ่มมูลค่า พัฒนาศักยภาพของจังหวัด ทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค กระบวนการจัดการด้านการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพระบบสาธารณสุข เพื่อก้าวไปสู่การเป็นเมือง นวัตกรรม นวัตกรรม และนำลงทุน ตามวาระจังหวัด ในการพัฒนาสู่เมืองแห่ง “สุข สวย รวย ดี” ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการใช้นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้ได้มาตรฐานและแข่งขันได้และเน้นให้เกิดการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ที่ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างสังคมแห่งความมั่นคงและปลอดภัย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยมีแนวยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนากิจการการผลิต การแปรรูป อาหารปลอดภัย และพืชเศรษฐกิจหลักแบบครบวงจร**

พัฒนาคุณภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูปอาหารปลอดภัยให้ได้มาตรฐานและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของกลุ่มผู้ผลิตอาหารปลอดภัยแบบครบวงจร รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของภาคการตลาด เพื่อสร้างความยั่งยืน และแข่งขันได้ของสินค้าอาหารปลอดภัย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ยกระดับผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยนวัตกรรม ให้ได้มาตรฐานและแข่งขันได้**

สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการผลิต และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ผ้าไหมแพรวา ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้า OTOP ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง และยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs และ Startup จากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งและเป็นตัวกลางในการพัฒนาและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาศักยภาพของจังหวัด ให้เป็นเมืองนำอาศัย นำท่องเที่ยว และนำลงทุน**

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และการบริหารจัดการน้ำ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนวาระจังหวัดให้เป็นเมืองนำอาศัย นำท่องเที่ยว และนำลงทุน เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ทุกช่วงวัย การดูแลผู้ด้อยโอกาส ตามกรอบกิจกรรม 3 ดี (คนดี รายได้ดี สุขภาพดี) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการบูรณาการการจัดการขยะอย่างถูกสุขอนามัย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล**

เพิ่มประสิทธิภาพ/คุณภาพในการบริหารจัดการองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวทางการพัฒนาการพัฒนากับโลกประชาชาติ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ และการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เพื่อสร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของหน่วยงานภาครัฐ

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : สร้างสังคมแห่งความมั่นคงและปลอดภัย**

ยกระดับมาตรการการแก้ปัญหาอาชญากรรม เสริมสร้างความมั่นคงภายในและการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาสังคม ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น

8. จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจะให้ เป็น “เมืองการค้า การเกษตร การท่องเที่ยวชายโขง เชื่อมโยงอาเซียน” มุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตร และสนับสนุนภาคการค้าชายแดน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างชุมชนให้น่าอยู่ มีความมั่นคง และเป็นธรรม โดยมีแนวยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน ประกอบด้วย

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐานการเกษตรและต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า**

ยกระดับมาตรฐานการเกษตรส่งเสริมการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้จากการเกษตรให้สูงขึ้น สร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร พัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร/ ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมาตรฐานและมีมูลค่าสูง รวมถึงสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่มากขึ้น

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ประตุการค้า การลงทุนเชื่อมโยงอาเซียนสู่สากล**

พัฒนาระบบโลจิสติกส์และการขนส่งเพื่อเชื่อมโยงอาเซียนและสากลพร้อมทั้งพัฒนาแรงงานให้มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงาน เสริมสร้างการอำนวยความสะดวกและลดอุปสรรค เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ ยกระดับขีดความสามารถผู้ผลิตประกอบการในการแข่งขันทางการค้าการลงทุน

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง**

พัฒนาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ธรรมชาติ และวัฒนธรรม อย่างเป็นระบบ ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารทางการตลาดตามแนวคิดการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ การขยายความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวระหว่างเครือข่ายและพันธมิตรและการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน**

พัฒนาระบบสวัสดิการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านสถานศึกษา การให้บริการทางการศึกษา ทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สนับสนุน ให้มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน พัฒนาสถานบริการด้านสุขภาพภาครัฐ และระบบการให้บริการที่มีคุณภาพและทั่วถึง พัฒนาเด็กและเยาวชนโดยใช้ เอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างชุมชนให้น่าอยู่ มีความมั่นคงและเป็นธรรม

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน**

ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการร่วมป้องกัน และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความเสียหายจากภัยธรรมชาติ จัดการระบบบริหารจัดการขยะและของเสียที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ 6 การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน**

ป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และด้านยาเสพติด เสริมสร้างสมรรถนะบุคลากร และเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงชายแดน เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน

2.2.9 ยุทธศาสตร์แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทย

ทิศทางการทำการตลาดในภาพรวมของการท่องเที่ยวในปี 2560 ทิศทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นำเสนอจุดแข็งของประเทศไทยคือ “วิถีไทย” อันเป็นจุดเด่นที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ อีกทั้ง ยังเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสความเป็นไทยแท้ดั้งเดิม โดยต่อยอดนำเสนอสินค้าการท่องเที่ยวที่ผูกโยงกับวิถีไทยแต่ลงลึกมากขึ้น เพื่อนำรายได้และความเข้มแข็งสู่เศรษฐกิจฐานรากทำให้คนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวและนำไปสู่ความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยวในอนาคต ด้านการส่งเสริมตลาดต่างประเทศมีความมุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยว สร้างรายได้อย่างยั่งยืน โดยเน้นการเติบโตของรายได้มากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว อีกทั้งให้เกิดการกระจายรายได้ กระจายนักท่องเที่ยวไปสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงจึงได้มีการร่วมมือกับผู้ประกอบการกำหนดทิศทางการทำการตลาดแบบเจาะกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจนมากขึ้น ได้แก่ การเจาะกลุ่มตลาดใหม่ อาทิ กลุ่มมุสลิม กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเจาะตลาดใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจ่ายสูง เช่น กลุ่มประเทศอาร์เจนตินา ยุโรปตะวันออก (BRIC) เป็นต้น การขยายฐานตลาดที่มีศักยภาพในการใช้จ่าย โดยขยายฐานตลาดกลุ่มรายได้ต่อคนตั้งแต่ 20,000 เหรียญสหรัฐ/คน/ปี ขึ้นไป และนำเสนอสินค้า luxury และ creative tourism ให้เป็นจุดดึงดูดที่ทำให้เกิดการใช้จ่าย การรักษารฐานตลาดเดิมที่มีศักยภาพในการใช้จ่าย อาทิ กลุ่มผู้หญิง กลุ่มครอบครัว และกลุ่ม Baby Boomer ทั้งนี้การให้ความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับประเทศในกลุ่มอาเซียนโดยดึงตลาดยุโรปและอเมริกาให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยแบบเชื่อมโยงในเส้นทาง ASEAN Connectivity และการเดินทางท่องเที่ยวกันเองในกลุ่ม CLMV เป็นต้น

2.2.10 ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558 – 2560 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์พ.ศ. 2554 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554 เพื่อให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาภายใต้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน และการกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติซึ่งจากการประเมินผลการ

ดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ายังมีข้อจำกัดหลายประการที่ยังไม่ได้บรรลุผลตามเป้าหมาย ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันมอบหมายให้ทุกส่วนราชการ หาแนวทางปฏิบัติงานที่หน่วยงานรับผิดชอบให้บรรลุผลและสอดคล้องตามแผนปฏิรูปประเทศไทย ดังนั้นทาง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจึงได้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2558-2560 ขึ้น โดยมีวิสัยทัศน์จากผลการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ในระยะที่ผ่านมา ได้สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของการเติบโตในเชิงปริมาณทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังคงมีปัญหาในเชิงคุณภาพที่เป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ปัญหาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และการรองรับการขยายตัวของสาขาการท่องเที่ยวใหม่ๆ บุคลากรการท่องเที่ยวยังขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ในขณะที่ โอกาสทางการตลาดยังมีอีกมากจากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของนักท่องเที่ยวในตลาดโลก รวมถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกที่จะเป็นทั้งปัจจัยเสี่ยงและสร้างโอกาสให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ดังนั้น การกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในยุทธศาสตร์ฉบับนี้ จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อบูรณาการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ภารกิจที่จะต้องดำเนินการควบคุมและเกื้อหนุนกันไปที่ 3 ด้าน คือด้านการส่งเสริมตลาดด้านการพัฒนาสินค้าและบริการและด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

“วางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน”

เป้าหมาย

1. ในปี 2560 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2.5 ล้านล้านบาท และเป็นแหล่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น
2. สังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และชุมชนมีความเข้มแข็ง
3. ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกในการพัฒนาโดยคำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืน

พันธกิจ

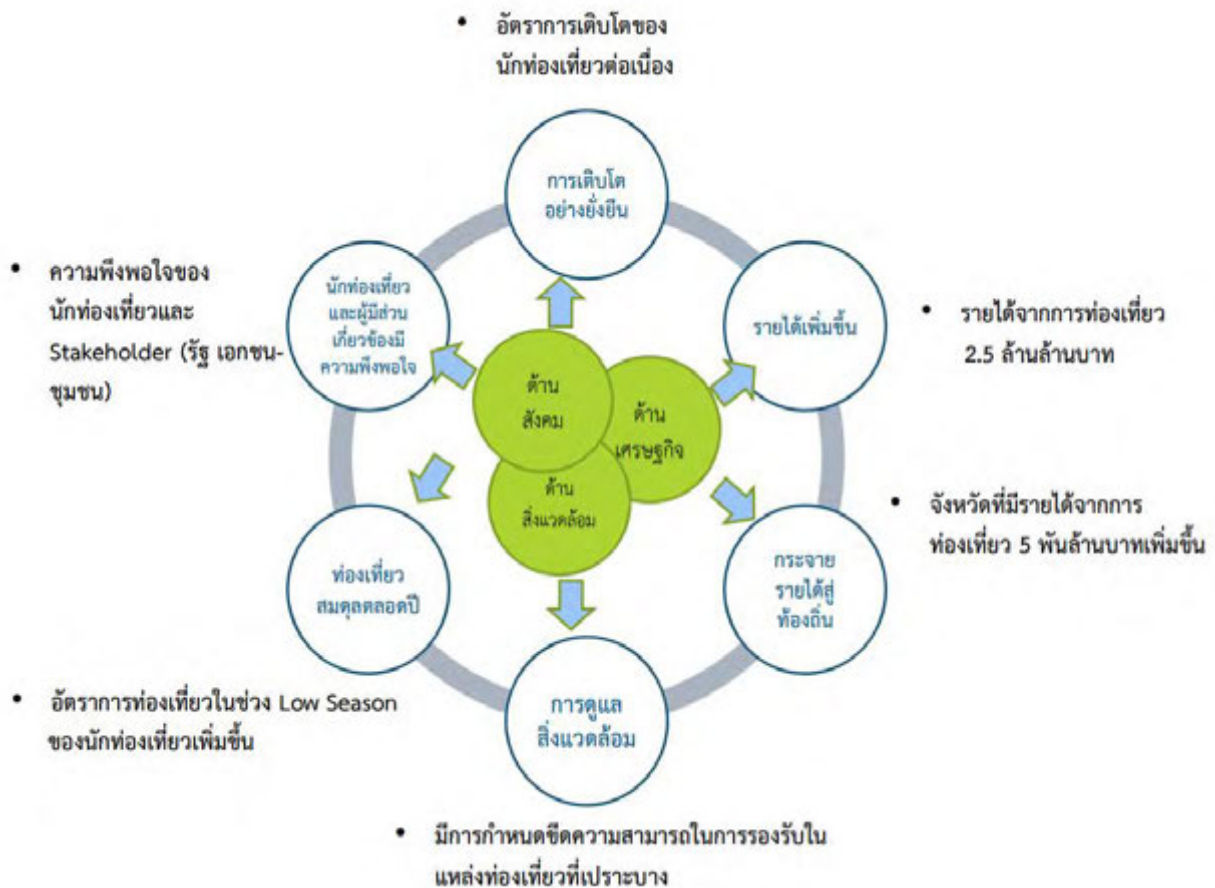
1. กระตุ้นตลาดท่องเที่ยวคุณภาพให้ได้ตามเป้าหมาย
2. พัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและชุมชน
3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการทำงานเชิงบูรณาการเชื่อมโยงระดับชาติภูมิภาค และท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

1. รายได้จากการท่องเที่ยว 2.5 ล้านล้านบาท ในปี 2560
2. จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า 5 พันล้านบาท/ปีมีจำนวนเพิ่มขึ้น
3. อัตราการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวหรือ Low Season เพิ่มขึ้น

4. นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนาการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย
5. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบาง
6. อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทยดีขึ้น โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และด้านสุขอนามัย

โดยดัชนีชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนา ดังแสดงในรูปที่ 2.2-2

รูปที่ 2.2-2 ดัชนีชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนา ตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

รายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนา มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว

ผลการพัฒนาที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและ มีความเสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนค่อนข้างสูง เนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดดจนเกิดปัญหาการรองรับไม่เพียงพอ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยส่วนแบ่งตลาด 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยว ทั้งหมดมาจาก 2 ตลาดคือตลาดจีนและรัสเซีย และรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 2 ใน 3 มาจากจังหวัดท่องเที่ยว เพียง 5 จังหวัด ดังนั้น หากเกิดเหตุการณ์ทางลบในตลาดหรือจังหวัดท่องเที่ยวหลัก จะส่งผลกระทบต่อเติบโตของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทันทีที่เคยปรากฏชัดเจนในช่วงวิกฤตต่างๆ ที่ผ่านมา เช่น ภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ จ.ภูเก็ต เหตุุนหาอุทกภัยปี 2554 และเหตุความไม่สงบทางการเมืองในกรุงเทพฯ เป็นต้น

ดังนั้น การผลักดันและนำประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่งคั่ง และ ยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของรัฐบาลโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ นั้น จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนเพื่อวางรากฐานการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในระยะยาว ในขณะที่เดียวกันจะต้องทำให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้เพื่อฟื้นฟูสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศระยะสั้นเช่นกัน

ยุทธศาสตร์ด้านการตลาด มีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ปรับภาพลักษณ์ประเทศไทยในได้แบรนด์ Amazing Thailand (Rebranding) ยกระดับตำแหน่งทางการตลาด (Positioning) จากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและคุ้มค่า (Variety and Value for Money Destination) สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Leisure Destination)
2. ปรับโครงสร้างตลาด (Market Restructuring) โดยขยายฐานนักท่องเที่ยวกลุ่ม High Value ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวระดับกลาง-บน ใช้จ่ายสูงมีพฤติกรรมเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยสนใจเรียนรู้ และสร้างผลกระทบต่อประเทศไทยต่อ ให้การเติบโตของรายได้เกิดจากการเติบโตของการใช้จ่ายมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว
3. ปรับสมดุลระหว่างอุปสงค์อุปทาน (Rebalancing) ให้เกิดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน มุ่งการกระจายจังหวัดท่องเที่ยว และการกระจายรายได้สู่จังหวัดท่องเที่ยวศักยภาพรอง สร้างโอกาสให้ประชาชนไทยได้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความรัก ความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนเกิดความผูกพันในครอบครัวและหมู่คณะ อันจะเป็นการสร้างรากฐานอันเข้มแข็งของสังคม และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้กลยุทธ์การดำเนินงานประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

- 1) กลยุทธ์การยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality Leisure Destination เน้นการสื่อสารข้อมูลเชิงบวก ในด้านสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน และใช้ “วิถีไทย” เป็นตัวนำสร้างเอกลักษณ์และส่งเสริมประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าแก่

นักท่องเที่ยว รวมทั้งปลูกกระแสให้คนไทยนิยมไทยภูมิใจในความเป็นไทย และดำรงไว้ซึ่ง
วิถีไทย และบริหารจัดการภาพลักษณ์ทางลบ ควบคู่กับการยกระดับและเพิ่มขีด
ความสามารถให้ผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่คุณค่ามีความเข้มแข็ง สามารถส่งมอบสินค้าและ
บริการที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยว โดยดำเนินการผ่าน 2
มาตรการ ได้แก่ มาตรการปรับตำแหน่งภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality
Leisure Destination และมาตรการยกระดับคุณภาพ Value Chain ดังนี้

- 2) กลยุทธ์การปรับโครงสร้างตลาดสู่ High Value เน้นการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่ม
High Value ทั้งกลุ่มระดับกลาง-บน กลุ่มความสนใจพิเศษ โดยนำเสนอสินค้าและบริการ
ที่มีคุณภาพควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าวิถีไทยและสร้างการเดินทางเชื่อมโยงให้
ไทยเป็นประตูสู่อาเซียน โดยดำเนินการผ่าน 3 มาตรการ คือ มาตรการเร่งเพิ่มรายได้
มาตรการปรับโครงสร้างตลาดหลัก และมาตรการแสวงหากลุ่มตลาดใหม่ดังนี้
- 3) กลยุทธ์สร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวสู่คนไทยทุกกลุ่มเน้นให้คนไทยทุกคนสามารถ
เดินทางท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจและข้อจำกัดด้านกายภาพ และส่งเสริม
การท่องเที่ยวในลักษณะเรียนรู้เพื่อให้ได้รับประสบการณ์เปิดโลกทัศน์และ เกิดความเข้าใจ
และภาคภูมิใจในความเป็นไทยประกอบด้วย มาตรการสำคัญ คือ ส่งเสริมไทยเที่ยวไทย มี
แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ ขยายผลปรับแก้ไขข้อจำกัดของมาตรการคีนภาษีสำหรับ
นักท่องเที่ยวไทย ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยกลุ่มต่างๆ เช่น แรงงาน
ข้าราชการ เกษตรกร กลุ่ม Corporate/Expats ผู้มีรายได้กลาง-สูง กลุ่มครอบครัว
ผู้สูงอายุและผู้พิการ ส่งเสริมการเดินทางประชุมสัมมนาในประเทศ ส่งเสริมการท่องเที่ยว
เพื่อการเรียนรู้เช่น ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบรรจุเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
ในหลักสูตรการศึกษา สนับสนุนการเดินทางศึกษาดูงานในประเทศไทยของ เกษตรกร
องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนจังหวัดเกษตรกร เป็นต้น
- 4) กลยุทธ์สร้างสมดุลเชิงเวลาและพื้นที่ เน้นการส่งเสริมให้เกิดการเดินทางสู่พื้นที่ท่องเที่ยว
รอง และเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาล โดยดำเนินการผ่าน 2 มาตรการ ได้แก่
มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ใหม่และมาตรการส่งเสริมการกระจายช่วงเวลา
การท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว

แม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยจะได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบ
ภายในประเทศมาอย่างต่อเนื่อง แต่การท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของ
ประเทศไทย และยังเป็นจุดหมายปลายทางของนักเดินทางจากทั่วทุกมุมโลก นอกจากนี้การรวมกลุ่มเศรษฐกิจ
ในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้าน
ภูมิศาสตร์เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ส่งผลให้มีการขยายตัวของ
การเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มเส้นทางการบินของสายการบินต้นทุนต่ำ เกิดการลงทุนของเอกชนใน
ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวใน

รูปแบบใหม่ๆ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น

ความท้าทายของการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว คือ จะทำอย่างไรให้สินค้าและบริการท่องเที่ยวของไทยมีคุณภาพ ได้มาตรฐานระดับสากล เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพิ่มคุณค่าและมูลค่าสินค้าและบริการท่องเที่ยว กระจายรายได้สู่เกษตรกรและท้องถิ่น และยังคงอัตลักษณ์ของชุมชน ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ในด้านนี้จึงมุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์โดยในระยะเร่งด่วนนี้จะให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาสินค้าและบริการรายสาขาเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ การเร่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่สำคัญอีกประการคือ ปัญหาด้านความปลอดภัย การเอาเปรียบหรือหลอกลวงนักท่องเที่ยว การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่จะสร้างความเชื่อมั่นและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวประเทศไทยและเกิดการเที่ยวซ้ำ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาออกเป็น 5 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

- 1) กลยุทธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่กลยุทธ์นี้เป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และพัฒนาเชื่อมโยงสินค้าทางการเกษตรผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เข้าสู่ภาคธุรกิจบริการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแทนการนำเข้าและบริโภคสินค้าจากต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางคมนาคมที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง อีกทั้งเน้นการบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของหน่วยงานแต่ละพื้นที่ โดยได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวในระยะเร่งด่วนออกเป็น 8 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม...พลาด และ 8 เขตพื้นที่เมืองชายแดน
- 2) กลยุทธ์การพัฒนารายสาขา โดยประเด็นกลยุทธ์การพัฒนารายสาขา จะมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพในการไปลงทุนในต่างประเทศด้วยและสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว และตรงกับความต้องการของ

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน อาทิเช่น

- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health & Wellness Tourism)
- การท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ
- การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE)
- การท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism)
- การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism)
- การท่องเที่ยวเรือสำราญ
- การท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม

3) กลยุทธ์พัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เป้าหมายหลักของกลยุทธ์นี้คือ เร่งพัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ผ่านมาตรการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถช่วยเพิ่มรูปแบบการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว

- พัฒนาระบบอำนวยความสะดวก ในขั้นตอนการขอวีซ่าและการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Visa) และการผ่านแดนทั้งจุดเข้าออกชายแดนและสนามบิน โดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น
- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล โดยคำนึงถึงอารยสถาปัตยกรรมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการ และผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูล จุดบริการ Wifi ทางลาด ราวจับ ห้องละหมาด เป็นต้น
- พัฒนาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูล ศูนย์เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ โดยได้มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ในการพัฒนารูปแบบสื่อความหมาย เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้ดูโดดเด่นน่าสนใจ การสร้างสุนทรียภาพด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น Augmented Reality (AR), QR Code, Info Graphic เป็นต้นแต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงศักยภาพในการเข้าถึง Internet ของแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวมีความพร้อมที่จะใช้ในการรับข้อมูลหรือไม่
- ขยายศูนย์บริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวครอบคลุมทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นล่ามแปลสื่อสารกับนักท่องเที่ยว และให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง โรงแรมที่พัก เป็นต้น ด้วยจิตสำนึกการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยเหลือประสานงานแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินได้สะดวกรวดเร็วทันที่

- 4) กลยุทธ์พัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และสามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของประเทศไทย
- 5) กลยุทธ์พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้เน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน ให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวดเร็ว มีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการการขนส่งสาธารณะ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขยายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศภายในประเทศรวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3.3 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลก การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตที่จะยิ่งทวีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การกำหนดนโยบายและการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ช่วยสนับสนุนการส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งที่ผ่านมาการพัฒนาการท่องเที่ยวพบว่า การบริหารจัดการยังมีจุดอ่อน ข้อด้อยอยู่หลายประการ ได้แก่ขาดการบูรณาการงบประมาณและการประสานงานทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขาดทิศทางที่ชัดเจน บุคลากรขาดทักษะและความรู้ด้านการจัดการและภาษา ขาดระบบการจัดการข้อมูลในการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และกฎระเบียบที่ล้าสมัยไม่ทันต่อการแข่งขันและการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแนวทางในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ดังกล่าว โดยการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม ผ่านกลไกการดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติมีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับ พัฒนาระบบข้อมูลและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาทั้งสามฝ่าย โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาคมและภาคเอกชนในท้องถิ่น เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วประชาชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเป็น 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

- 1) กลยุทธ์บูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งระบบ มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับท้องถิ่น รวมถึงกลไกการขับเคลื่อนงานในแต่ละเรื่องที่สำคัญ (Issue Based) มีการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งกลไกการทำงาน กลไกการสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน
 - เพิ่มบทบาทการขับเคลื่อนของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดยการจัดตั้งสำนักคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ นโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติการปรับปรุงโครงสร้าง

และบุคลากรของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ให้สอดคล้องกับภารกิจการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อน การพัฒนาการท่องเที่ยวในรายสาขาหรือประเด็นการพัฒนาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพิ่มบทบาทในการจัดสรร งบประมาณเชิงบูรณาการด้านการท่องเที่ยว และการส่งเสริมบทบาทของกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติและแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว

- บูรณาการการทำงานร่วมกับกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับชุมชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นแกนกลางในระดับนโยบายและคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว ประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 8 เขต เป็นแกนกลางในระดับพื้นที่ เพื่อบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ(ก.บ.ก.) และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) สำหรับการดำเนินงานในระดับท้องถิ่นจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว โดยการบูรณาการจะดำเนินการผ่านกลไกการจัดทำแผนและการจัดทำงบประมาณเชิงบูรณาการ ทั้งงบบูรณาการด้านการท่องเที่ยว งบประมาณของหน่วยงานงบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด กองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย กองทุนเพื่อช่วยเหลือเหยียนักท่องเที่ยว
- 2) กลยุทธ์พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ กลยุทธ์นี้มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ เพื่อให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวภาครัฐมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐานและจรรยาบรรณ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการบุคลากรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีมาตรการและแนวทางการดำเนินงานดังนี้
- การพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบ
 - การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการท่องเที่ยว
- 3) กลยุทธ์การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศจำนวนมาก แต่ปัจจุบันข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่เป็น ขาดการบริหารจัดการและขาดการใช้ประโยชน์ข้อมูลอย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) โดยการนำเทคโนโลยีการจัดเก็บ ออกแบบและกลั่นกรองข้อมูลสร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการ

ท่องเที่ยวของไทยเพื่อการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร และเพื่อบริการข้อมูลและสารสนเทศแก่ซึ่ง TIC มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมโยงและนำเข้าข้อมูล พัฒนาเป็นคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัย และพัฒนาเป็นศูนย์ปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวของประเทศ มีมาตรการและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 4) กลยุทธ์ปรับปรุงกฎหมายและกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวหลายฉบับยังล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์จนทำให้กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือเป็นข้อเสียเปรียบต่อประเทศคู่แข่ง ในขณะที่บางฉบับหน่วยงานรับผิดชอบไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง

สำหรับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวรายกลุ่มจังหวัดตามแนวเส้นทางครอบคลุมพื้นที่ศึกษา ทางผู้วิจัยได้ทำการทบทวนและรวบรวมข้อมูล พบว่าในแต่ละพื้นที่มียุทธศาสตร์มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับจุดเด่นและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการยกระดับและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ.2561-2564) ประกอบไปด้วย จังหวัดพิษณุโลก
สุโขทัย อุตรดิตถ์ ตาก และเพชรบูรณ์

วิสัยทัศน์

“ศูนย์กลางการบริการสีเขียวอินโดจีน”

- ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อารยธรรม สังคม กีฬา และสุขภาพ

- เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่ได้มาตรฐาน

- กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

- 1) ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์การท่องเที่ยว
- 2) ส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการท่องเที่ยวและบริการ
- 4) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

2. จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (พ.ศ.2561-2564) ประกอบไปด้วย จังหวัดเลย
บึงกาฬ หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี

วิสัยทัศน์

“ศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ และการเกษตรปลอดภัย ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง”

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว**

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ในเรื่องของอารยธรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี ของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

- **เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์**

- 1) รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดเพิ่มมากขึ้น
- 2) ภาคบริการ ธุรกิจโรงแรม ที่พัก และชุมชน มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

- **กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2**

- 1) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์
- 2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดที่เป็นจุดขายหรือ Land Mark ของสถานที่ท่องเที่ยว
- 3) ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ชุมชนบนเส้นทาง (Routes) การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

3. **จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (พ.ศ.2561-2564) ประกอบไปด้วย จังหวัด นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร**

วิสัยทัศน์

“ส่งเสริมการเกษตรด้วยนวัตกรรม ท่องเที่ยว 3 ธรรม เชื่อมโยง 3 ประเทศ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจสู่อาเซียน”

- **ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว**

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) อย่างยั่งยืน

- **เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์**

- 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมะ ธรรมชาติและวัฒนธรรม ของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นที่ยอมรับในหมู่นักท่องเที่ยว
- 2) แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน
- 3) บุคลากรด้านการท่องเที่ยวได้รับการเพิ่มขีดความสามารถในการบริการ

- **กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1**

- 1) ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 3 ธรรม ของกลุ่มจังหวัด
- 2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- 3) ให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวและบริการแก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว

4. จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (พ.ศ.2561-2564) ประกอบไปด้วย นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์

วิสัยทัศน์

“ศูนย์กลางเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่ ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และการค้าชายแดน”

● ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอารยธรรม
ขอม และผลิตภัณฑ์ใหม่

○ เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

1) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

○ กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

2) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

3) พัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

4) พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

5) สร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

6) พัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

7) เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตใหม่ให้มีคุณภาพ

8) พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

9) ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ใหม่

5. จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ.2561-2564) ประกอบไปด้วย จังหวัด นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร

วิสัยทัศน์

“อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและเกษตรอินทรีย์เพิ่มมูลค่า การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การค้า
ชายแดนได้มาตรฐานสากล”

● ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การขยายฐานตลาดการ ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

○ เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

1) เพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันด้านการ ท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ ตอนล่าง ๒

2) สร้างรายได้เพิ่มจาก การพัฒนากิจกรรม การท่องเที่ยวที่เพิ่มมูลค่า และคุณค่า

3) เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการด้าน การท่องเที่ยว

- กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2
- 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง ประเทศเพื่อนบ้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และผลิตภัณฑ์ ชุมชนให้มีความหลากหลาย
- 2) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน
- 3) บูรณาการพัฒนาการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม
- 4) พัฒนาการประชาสัมพันธ์และ การตลาดเชิงรุกกลุ่มนักท่องเที่ยว คุณภาพ

6. จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ.2561-2564) ประกอบไปด้วย จังหวัด นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร

วิสัยทัศน์

“ส่งเสริมการเกษตรด้วยนวัตกรรม ท่องเที่ยว 3 ธรรม เชื่อมโยง 3 ประเทศ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจสู่อาเซียน”

● ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) อย่างยั่งยืน

○ เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

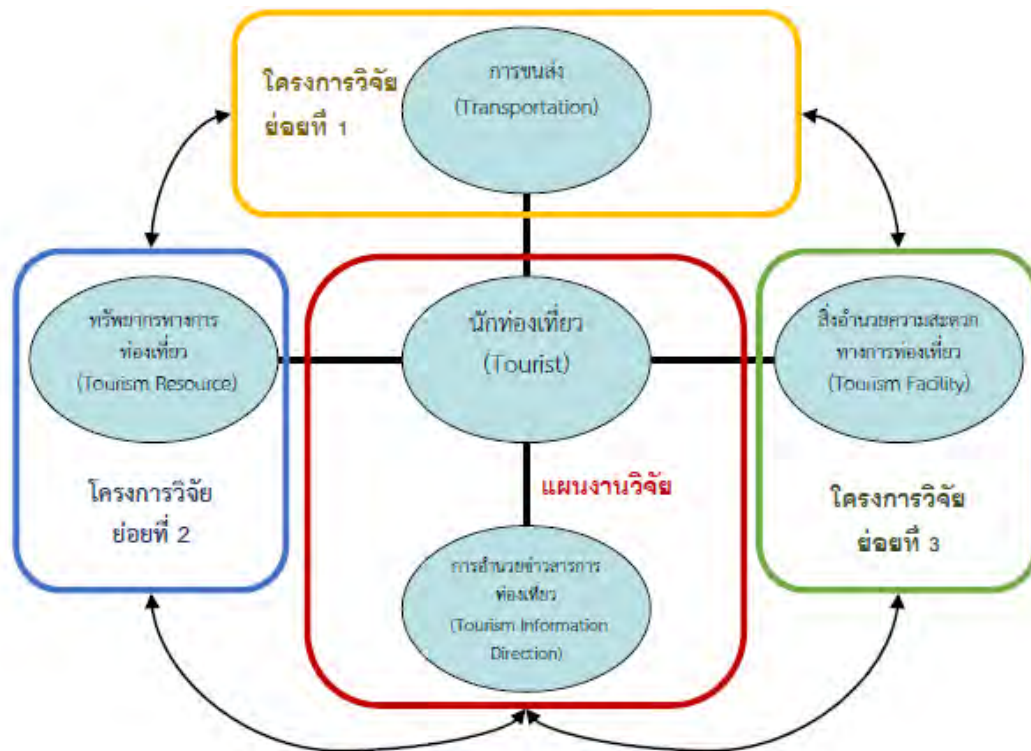
- 5) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมะ ธรรมชาติและวัฒนธรรม ของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นที่ยอมรับในหมู่นักท่องเที่ยว
- 6) แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน
- 7) บุคลากรด้านการท่องเที่ยวได้รับการเพิ่มขีดความสามารถในการบริการ

○ กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

- 8) ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 3 ธรรม ของกลุ่มจังหวัด
- 9) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- 10) ให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวและบริการแก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว

2.3 กรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัย

เนื่องด้วยการศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมือง
ดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการ
ท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 2)
เพื่อนำเสนอนโยบายการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และ
เมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จึงได้มีการวางแผนเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อตอบ
วัตถุประสงค์แผนงานวิจัย โดยวางกรอบแนวคิดให้มีการเชื่อมโยงระหว่างแผนงานวิจัยและโครงการวิจัยย่อย
คือ โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1
ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามโครงการวิจัยย่อยที่ 2 การพัฒนาโลจิสติกส์การ
ท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยม
เวียดนาม และโครงการย่อย 3 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ทั้ง 3 โครงการ
จะเชื่อมโยงกันโดยแผนงานจะใช้องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ
1) นักท่องเที่ยว (Tourist) 2) การขนส่ง (Transportation) 3) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Tourism
Resource) 4) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Tourism Facility) 5) การอำนวยความสะดวกทางการ
ท่องเที่ยว (Tourism Information Direction) แสดงการเชื่อมโยงการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างแผนงานวิจัยกับ
โครงการย่อย 1, 2 และ 3 ดังรูปที่ 2.3-1

รูปที่ 2.3-1 กรอบแนวคิดห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว
แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนงานวิจัยและโครงการวิจัยย่อยที่ 1, 2 และ 3
ที่มา : คณะที่ปรึกษา

บทที่ 3

แผนการบริหารแผนงานวิจัย และแผนการดำเนินงาน

3.1 แผนการบริหารแผนงานวิจัย

แผนการบริหารแผนงานวิจัย “การศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” ดังตารางที่ 3.1-1

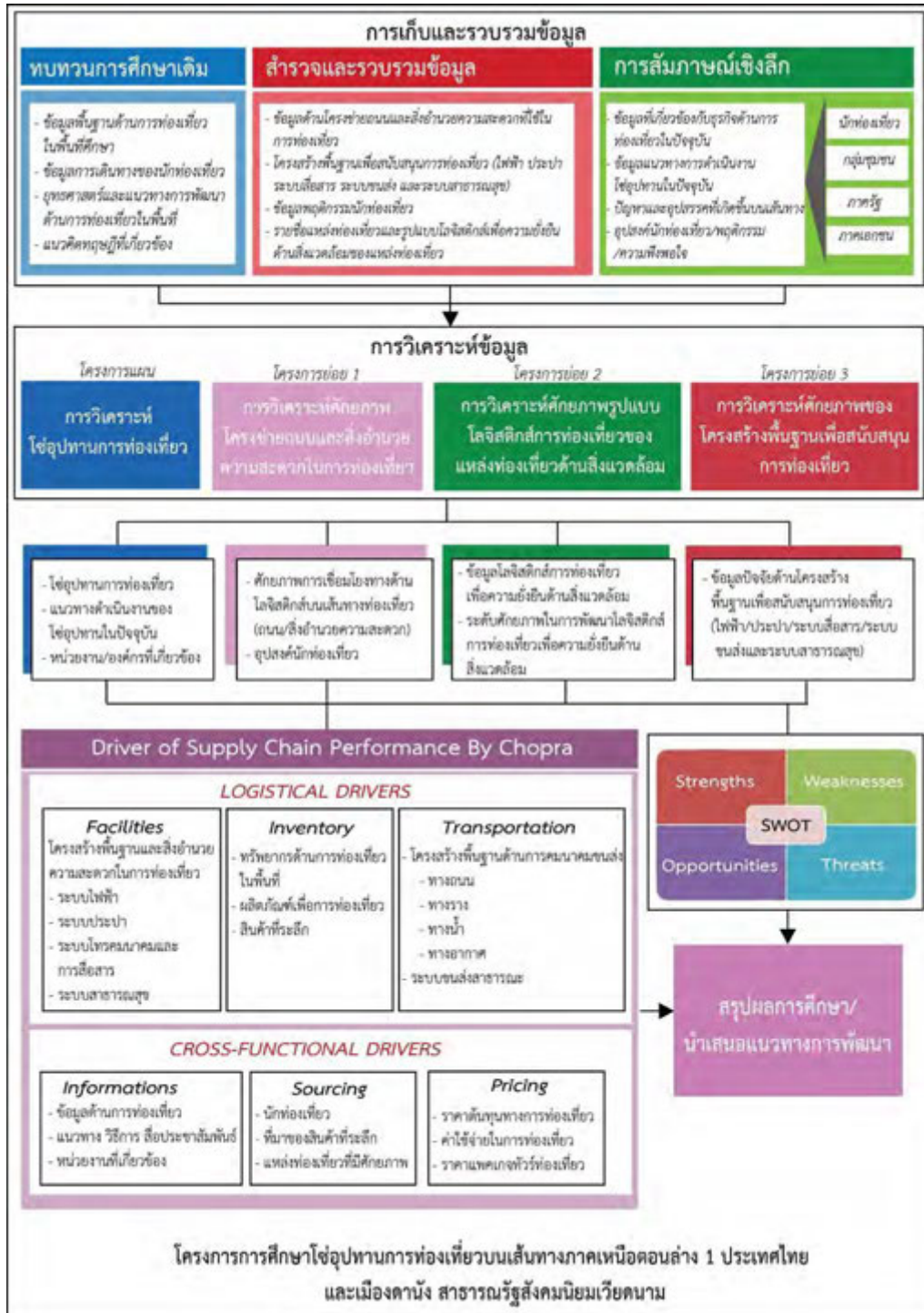
ตารางที่ 3.1-1 แผนการบริหารแผนงานวิจัย

กิจกรรม	เดือนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. การกำหนดขอบเขตและแนวทางการทำการวิจัย	■	■										
2. การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา	■	■										
3. การทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	■	■										
4. การออกแบบเครื่องมือในการวิจัย (แบบสอบถาม)	■	■										
5. จัดประชุมทีมงานโครงการย่อย 1,2,3		■										
6. จัดทำรายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 1		■										
7. การเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา			■	■	■	■						
8. จัดทำรายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 2						■						
9. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก							■	■				
10. การสำรวจเส้นทางและข้อมูลที่เกี่ยวข้องบนเส้นทาง							■	■				
11. การวิเคราะห์ปัจจัยโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา								■	■	■		
12. การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย									■			
13. การสรุปผลการวิจัย											■	
14. การจัดทำข้อเสนอแนะ											■	
15. จัดทำโบรชัวร์ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยว											■	■
16. จัดทำร่างรายงานฉบับสมบูรณ์											■	
17. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์												■

ที่มา : คณะที่ปรึกษา

3.1.1 วิธีการดำเนินการ

วิธีดำเนินการแผนการบริหารแผนงานวิจัย “การศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” แบ่งตามวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย 2 ข้อ โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาของงานวิจัยนี้ แสดงได้ดังรูปที่ 3.1-1 ดังนี้

รูปที่ 3.1-1 ขั้นตอนในการดำเนินงานในการวิจัย

ที่มา : คณะที่ปรึกษา

3.1.2 ระเบียบวิธีวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - ทบทวนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นและเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา ข้อมูลการเดินทางของนักท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
 - ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจตัวแทนจำหน่าย ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจที่พัก แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม และธุรกิจของที่ระลึก
 - ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งในมุมมองของภาครัฐและเอกชน รวมถึงอุปสงค์และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพื้นที่
 - นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งใช้แนวคิดตัวขับเคลื่อนโซ่อุปทาน Driver of Supply Chain Performance By Chopra ในการวิเคราะห์ปัจจัยจากโครงการแผน และโครงการย่อย 1 2 และ 3 เพื่อสรุปภาพรวมระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - จัดสัมมนาและเผยแพร่ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัย พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ ๆ เกี่ยวข้อง
 - นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากโครงการย่อย 1 2 และ 3 มาสังเคราะห์อีกครั้ง เพื่อจัดทำเป็นภาพรวมโดยวิธี SWOT เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ที่นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป
 - สรุปผลและนำเสนอแนะข้อมูลเชิงนโยบาย

3.1.3 แผนการพัฒนารอบคลากรวิจัย

เพื่อให้เป็นการพัฒนาการศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมพร้อมจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะ 4 ส่วนที่สำคัญคือ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาควิชาการ โดยหน้าที่ภาคเอกชนที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนศักยภาพทางเศรษฐกิจ ภาคอุตสาหกรรม ภาคประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวและต้อนรับผู้คนจากประเทศเพื่อนบ้านและชาวต่างชาติ ภาควิชาการทำหน้าที่ในการให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือในด้านการบริหารจัดการ ผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแง่มุมของการท่องเที่ยว และภาครัฐรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนและผลักดันในทุกภาคส่วนนั้นก้าวไปข้างหน้าพร้อมกัน

3.1.4 กลยุทธ์ของแผนงานวิจัย

1. ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านโซ่อุปทานการท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการทางด้านการบริการนำเที่ยว
2. เข้าสัมภาษณ์ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาควิชาการที่เกี่ยวข้อง
3. จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพื่อการบูรณาการในตามส่งต่อเพื่อเป็นแผนนโยบายทั้งของภาครัฐส่วนกลางและในพื้นที่ต่อไป

3.2 แผนการดำเนินงาน

1. ขั้นตอนในการดำเนินงานในการวิจัย

- 1) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ศึกษา ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลและจัดประเภทของข้อมูลพื้นที่ที่ศึกษา ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 3) สำรวจเส้นทางและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเส้นทาง รวมถึงการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับลงพื้นที่
 - จัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อใช้บันทึกภาพ และเสียงระหว่างการลงพื้นที่ศึกษา
 - จัดเตรียมข้อสัมภาษณ์ในประเด็นที่หน่วยงานที่เข้าพบสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้โดยมีการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลใน 3 ประเทศตามเส้นทางศึกษา
 - เข้าสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศ โดยในเบื้องต้นประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสถานทูตและหน่วยงานภาคการศึกษาในพื้นที่ เพื่อวางแผนในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ของแต่ละหน่วยงานที่เข้าพบ ดังนี้
 - แนวทางการดำเนินงานในปัจจุบัน
 - หน่วยงานหรือองค์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
 - ปัญหาและอุปสรรคในด้านการไหลและการบริการพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นบนเส้นทางท่องเที่ยว
 - การวางแผนหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 - แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตจนถึงปัจจุบัน
 - แนวทางหรือยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวต่อการพัฒนาในอนาคต

2. ประมวลผลข้อมูล

- รวบรวมและวิเคราะห์องค์ความรู้
- ใช้แนวคิดตัวขับเคลื่อนโซ่อุปทาน Driver of Supply Chain Performance By Chopra ในการวิเคราะห์ปัจจัยจากโครงการแผน และโครงการย่อย 1 2 และ 3 เพื่อสรุปภาพรวมระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่

- วิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Strengths Weaknesses Opportunities Threats Analysis: SWOT Analysis)

3. จัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้

ซึ่งจะมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลมาเพิ่มเติมในผลการศึกษาและนำเสนอข้อมูลวิจัย

4. จัดทำโบรชัวร์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
5. นำเสนอและจัดทำเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และ เมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

4.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

ภาพรวมของสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ สามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย (จังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และเพชรบูรณ์) กลุ่มที่ 2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย (จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร) กลุ่มที่ 3 ตอนกลางของ สปป.ลาว (แขวงสุวรรณเขต) และ กลุ่มที่ 4 ชายฝั่งตอนกลางของประเทศเวียดนาม (จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ และ เทศบาลนครดานัง) โดยสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

- กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก มีเนื้อที่ประมาณ 54,325.604 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33,935,737 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดพิจิตร และจังหวัดลพบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดกาญจนบุรี และประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพ

สภาพภูมิอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ตามปกติแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู เช่นเดียวกับฤดูกาลปกติของประเทศไทย คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ในฤดูร้อนนั้นช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายนอากาศในพื้นที่ร้อนจัดและแห้งแล้ง ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ส่วนในฤดูหนาวในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ภูมิอากาศจะหนาวเย็น ส่วนบนพื้นที่ภูเขาจะมีอากาศเฉลี่ยหนาวเย็นกว่าอุณหภูมิบนพื้นราบตลอดทั้งปี

- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร มีเนื้อที่ประมาณ 22,172.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13.86 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ จ.เลย จ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี จ.สกลนคร และ จ.นครพนม ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แขวงสุวรรณเขต ประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขงไหลกั้นพรมแดน ทิศใต้ ติดต่อกับ จ.นครราชสีมา จ.บุรีรัมย์ จ.มหาสารคาม จ.ร้อยเอ็ด จ.ยโสธร และ จ.อำนาจเจริญ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จ.ชัยภูมิ และ จ.เพชรบูรณ์

สภาพภูมิอากาศ พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จัดอยู่ในกลุ่มที่มีฝนตก สลับกับแห้งแล้ง ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีผลทำให้อากาศหนาวเย็น และพายุดีเปรสชันจากทะเลจีนใต้ ทำให้มีฝนตกเป็นบริเวณกว้าง ระยะใกล้-ไกลทะเล จะทำให้อากาศมีความแตกต่างกันระหว่างฤดูร้อนและฤดูหนาวมากเนื่องจากไม่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเล มีอุณหภูมิสูงสุดโดยเฉลี่ย 36.35 องศาเซลเซียสมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ในแต่ละฤดูจะมีช่วงเวลาไม่คงที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และอิทธิพลของลมมรสุมเป็นหลัก

- กลุ่มตอนกลางของ สปป.ลาว

แขวงสุวรรณเขต หรือ สະหวันนะเขต มีพื้นที่ทั้งหมด 21,774 ตร.กม. (8,407 ตร.ไมล์) เป็นหนึ่งในแขวงของประเทศลาว ตั้งอยู่ตอนกลางค่อนไปทางใต้ของประเทศ ทิศตะวันออกเฉียงติดกับประเทศเวียดนาม ทิศตะวันตกติดกับประเทศไทย ทิศเหนือติดกับแขวงคำม่วน ทิศใต้ติดกับแขวงสาละวัน เป็นแขวงที่มีเนื้อที่ใหญ่อันดับที่ 2 รองจากแขวงเวียงจันทน์ สำหรับภูมิอากาศ มีอุณหภูมิเฉลี่ย 26.8 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 21.4 องศา สูงสุด 32.2 องศา

- กลุ่มชายฝั่งตอนกลางของประเทศเวียดนาม

จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ หรือ เถื่อเทียน-เฮว้ มีพื้นที่ทั้งหมด 5,062.6 ตร.กม. (1,954.7 ตร.ไมล์) เป็นจังหวัดในภูมิภาคชายฝั่งตอนกลางเหนือของประเทศเวียดนาม ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของประเทศ มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดกับจังหวัดกว๋างจิ ทางทิศใต้ติดกับเขตเทศบาลนครดานังและจังหวัดกว๋างนาม ทางทิศตะวันตกติดกับประเทศลาว และทางทิศตะวันออกเฉียงติดกับทะเลตะวันออก เป็นจังหวัดที่ชายฝั่งทะเลยาว 128 กิโลเมตร สำหรับภูมิอากาศจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ได้รับผลกระทบจากอากาศระหว่างเอเชียเขตเมืองร้อนตั้งแต่ทิศเหนือไปจนทิศใต้ อุณหภูมิโดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 25.6 องศาเซลเซียส ในบริเวณภูเขา สภาพอากาศจะมีความเย็นด้วยอุณหภูมิที่ต่ำและสูงสุดอยู่ที่ประมาณ 9 องศาเซลเซียส และ 29 องศาเซลเซียส

เทศบาลนครดานัง หรือ ด่าหนัง มีพื้นที่ทั้งหมด 1,256 ตร.กม. (485 ตร.ไมล์) เป็นเมืองท่าสำคัญของเวียดนามกลางตอนใต้ ตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลจีนใต้ จัดเป็น 1 ใน 5 เขตการปกครองส่วนท้องถิ่นในเวียดนาม ทิศเหนือติดกับเมืองเว้ ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าของเวียดนาม ทิศตะวันตกและทิศใต้ติดกับจังหวัดกว๋างนาม ทิศตะวันออกเฉียงติดกับทะเลจีนใต้ ตั้งอยู่ห่างจากกรุงฮานอยไปทางใต้ 764 กิโลเมตร และห่างจากโฮจิมินห์ซิตีไปทางเหนือ 964 กิโลเมตร สำหรับภูมิอากาศเมืองดานังตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นมรสุมโดยทั่วไปจะมีอุณหภูมิสูงและมีความผันผวนน้อย สภาพภูมิอากาศดานังเป็นสถานที่ทางตอนเหนือของภูมิภาคแบบ subtropic ทางตอนเหนือและตอนใต้ของเวียดนามโดยมีสภาพภูมิอากาศที่เด่นชัด เขตร้อนในภาคใต้ มีฤดูที่แตกต่างกันคือฤดูฝนฤดูฝนตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคมและฤดูแล้งตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคมโดยมีฤดูหนาวเป็นช่วงๆ หนาวและไม่หนาว

4.1.2 ข้อมูลการปกครอง/ประชากร

- กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 จังหวัด 47 อำเภอ 424 ตำบล และ 4,492 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 5 แห่ง เทศบาล

นคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง เทศบาลตำบล 106 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 349 แห่ง รวมแล้ว กลุ่มจังหวัดมีการแบ่งเขตการปกครองเป็น 5,434 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.97 ของทั้งประเทศ โดยในกลุ่มจังหวัดนั้นจังหวัดเพชรบูรณ์มีเขตการปกครองมากที่สุด คือ 1,686 แห่ง รองลงมา คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดตากมีเขตการปกครองน้อยสุด คือ 699 แห่ง ตามลำดับ

จำนวนประชากร ในปี 2559 จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 3,541,863 คน คิดเป็นร้อยละ 5.39 ของประชากรทั้งประเทศ โดยแบ่งเป็นเพศชาย 1,751,004 คน คิดเป็นร้อยละ 49.45 เพศหญิง 1,790,859 คน คิดเป็นร้อยละ 50.55 จังหวัดที่มีประชากร มากที่สุดในกลุ่มจังหวัด คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรรวมจำนวน 996,587 คน รองลงมา คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์มีประชากรน้อยที่สุด คือ 458,873 คน

จำนวนครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ ในปี 2557 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 3,541,863 คน จำนวนครัวเรือนรวมกันทั้งสิ้น 1,252,253 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย ประมาณ 3.17 คนต่อครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 63.64 คนต่อตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ จังหวัดสุโขทัย รองลงมาคือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดตาก ตามลำดับ

- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 51 อำเภอ 387 ตำบล 4,441 หมู่บ้าน มีประชากร ในปี 2560 จำนวน 3,142,697 คน ความหนาแน่น 141.74 คน/ตร.กม. โดยแบ่งตามรายจังหวัด ได้ดังนี้ จังหวัดขอนแก่น แบ่งการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 199 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน มีประชากร ในปี 2560 จำนวน 1,805,910 คน ความหนาแน่น 165.89 คน/ตร.กม. จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล 1,584 หมู่บ้าน มีประชากร ในปี 2560 จำนวน 986,005 คน ความหนาแน่น 141.93 คน/ตร.กม. จังหวัดมุกดาหาร แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 53 ตำบล 526 หมู่บ้าน มีประชากร ในปี 2560 จำนวน 350,782 คน ความหนาแน่น 80.82 คน/ตร.กม.

- กลุ่มตอนกลางของ สปป.ลาว

แขวงสุวรรณเขต แบ่งออกเป็น 15 เมือง ได้แก่ เมืองโกสอน เมืองพมวิทาน เมืองอุทุมพร เมืองอาดสะพังทอง เมืองพิน เมืองเซโปน เมืองนอง เมืองท่าปางทอง เมืองสองคอน เมืองจำพอน เมืองชนบุรี เมืองไชยบุรี เมืองวีรบุรี เมืองอาดสะพอน เมืองไชยภูทอง และเมืองพลาญไชย โดยมีจำนวนประชากร (2556) ทั้งหมด 915,948 คน และมีความหนาแน่น 42 คน/ตร.กม. (109 คน/ตร.ไมล์)

- กลุ่มชายฝั่งตอนกลางของประเทศเวียดนาม

จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ แบ่งออกเป็น 7 อำเภอ และ 1 เมือง ได้แก่ อำเภออาเลื้อย อำเภอเฮืองจำ อำเภอนามตง อำเภอฟองเตียน อำเภอฟู้หลก อำเภอฟู้วาง อำเภอกว่างเตียน และเมืองเฮืองถวี โดยมีจำนวนประชากร (2559) ทั้งหมด 1,151,000 คน และมีความหนาแน่น 227 คน/ตร.กม. (589 คน/ตร.ไมล์)

เทศบาลนครดานัง เป็นเมืองระดับสูงสุดในประเทศไทย และได้รับการบริหารจากส่วนกลาง ในระดับเดียวกับจังหวัด โดยมีจำนวนประชากร (2559) ทั้งหมด 1,048,860 คน และมีความหนาแน่น 835 คน/ตร.กม. (2,163 คน/ตร.ไมล์)

4.1.3 ข้อมูลเศรษฐกิจ

- กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2558 พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (Gross Provincial Product : GPP) มีมูลค่าเท่ากับ 294,775 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.24 ของทั้งประเทศ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุดในกลุ่มจังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม 88,615 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.06 ของทั้งกลุ่มจังหวัด รองลงมา คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก และจังหวัดอุตรดิตถ์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมน้อยที่สุด คือ 36,643 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.43 ของทั้งกลุ่มจังหวัด

ด้านมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดเฉลี่ยต่อจำนวนประชากร มีสัดส่วนเท่ากับ 85,535 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งยังน้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศที่มีค่าเฉลี่ย 195,955 บาทต่อคนต่อปี โดยจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยต่อจำนวนประชากรมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดคือ จังหวัดพิษณุโลก ที่มีค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 98,126 บาทต่อคนต่อปี ตามด้วยจังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดสุโขทัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 72,548 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

โดยสามารถจำแนกผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัด ในปี 2558 พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และป่าไม้ เป็นสาขาที่มีมูลค่ามากที่สุด มูลค่า 100,213.01 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.00 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ที่เน้นการเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมา คือ สาขาการขนส่ง ขยายปลีก งานช่างประเภทต่างๆ มูลค่า 33,837.65 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.48 สาขาอุตสาหกรรม มูลค่า 32,089.62 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.89 สาขาการศึกษา มูลค่า 30,137.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.22 ตามด้วยสาขาบริหารราชการและการป้องกันประเทศ ร้อยละ 6.98 สาขาตัวกลางทางการเงิน ร้อยละ 5.58 สาขาการก่อสร้าง ร้อยละ 4.20 สาขาบริการอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ ร้อยละ 4.19 สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ร้อยละ 3.76 สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม ร้อยละ 2.60 สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม ร้อยละ 2.09 สาขาการไฟฟ้า แก๊ส และการประปา ร้อยละ 1.76 สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ ร้อยละ 0.88 สาขาโรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 0.56 สาขาการประมง ร้อยละ 0.43 และสาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล ร้อยละ 0.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1-1 ผลผลิตสัมพัทธ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัด ในปี 2558

สาขา	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)						สัดส่วนร้อยละ
	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	ตาก	อุตรดิตถ์	กลุ่มจังหวัด	
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	29,532.51	28,610.75	18,576.46	11,911.73	11,581.56	100,213.01	34.00
การขายส่ง การขายปลีก งานช่างประเภทต่างๆ	10,777.08	8,130.47	5,034.70	6,071.83	3,823.57	33,837.65	11.48
อุตสาหกรรม	6,803.47	9,113.18	3,044.25	7,010.61	6,118.10	32,089.62	10.89
การศึกษา	9,247.41	8,255.60	5,617.18	3,470.09	3,547.11	30,137.38	10.22
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ	9,084.72	4,547.04	1,694.46	2,871.34	2,373.90	20,571.47	6.98
ตัวกลางทางการเงิน	6,008.45	3,772.26	2,320.53	2,012.85	2,340.82	16,454.91	5.58
การก่อสร้าง	4,310.19	2,316.54	1,826.03	2,259.65	1,663.18	12,375.59	4.20
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	3,974.40	3,248.29	2,116.62	1,564.22	1,448.46	12,351.98	4.19
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	114.76	7,192.90	834.73	2,588.75	366.89	11,098.03	3.76
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	2,881.23	1,411.39	1,372.49	1,124.83	882.15	7,672.09	2.60
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	2,097.22	1,210.94	776.76	1,352.56	709.87	6,147.35	2.09
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	1,441.55	1,015.70	645.78	1,220.07	869.70	5,192.81	1.76
การให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	792.32	607.68	537.63	333.04	325.27	2,595.95	0.88
โรงแรมและภัตตาคาร	776.86	306.26	239.44	211.17	111.46	1,645.19	0.56
การประมง	298.04	179.04	398.13	104.72	293.68	1,273.60	0.43
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	474.42	89.53	134.30	232.34	187.50	1,118.10	0.38
รวม	88,614.64	80,007.58	45,169.48	44,339.80	36,643.22	294,774.73	100

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูลปี 2558)

- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2558 พบว่า จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร มีผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาตลาดปัจจุบัน (GPP; Gross Provincial Product at Current Market Prices) เท่ากับ 191,228 ล้านบาท 50,190 ล้านบาท และ 22,402 ล้านบาท ตามลำดับ และด้านมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดเฉลี่ยต่อจำนวนประชากร ของจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร มีสัดส่วนเท่ากับ 109,881 บาท 54,413 บาท และ 64,276 บาท ตามลำดับ

- กลุ่มตอนกลางของ สปป.ลาว

ในปี 2556 ประชากรลาวในแขวงสะหวันนะเขตมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 900 เหรียญสหรัฐ^๓ เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวทั้งประเทศที่ 1,000 เหรียญสหรัฐ^๓ ซึ่งให้เห็นว่ารายได้ของประชากรในแขวงสะหวันนะเขตอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรายได้ต่อหัวของประเทศ

- กลุ่มชายฝั่งตอนกลางของประเทศเวียดนาม

จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2560 มีอัตราการเติบโตของ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 อัตราการเติบโตของภาคเกษตรลดลงร้อยละ 1.54 อัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.38 และอัตราการเติบโตของภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.26 และรายได้จากการนำเข้าและส่งออกในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2560 มีรายได้จากการส่งออก 395 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.93 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2559 และมีรายได้จากการนำเข้า 260.7 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.09 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2559

เทศบาลนครดานัง มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2559 – เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.04 เมื่อเทียบกับปี 2558 รายได้เฉลี่ยต่อคนในปี 2559 – 3,059 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.43 เมื่อเทียบกับปี 2558 GDP ในปี 2559 – 3,504 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.23 เมื่อเทียบกับปี 2558 และอัตราการเติบโต GDP ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2560 – ร้อยละ 8.1 และรายได้จากการนำเข้าและส่งออกในปี 2559 มีรายได้จากการส่งออก 1,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 เมื่อเทียบกับปี 2558 และมีรายได้จากการนำเข้า 1,115 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับปี 2558

4.1.4 การคมนาคมขนส่ง

- กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย

การคมนาคมขนส่งทางถนนสามารถเดินทางได้โดยทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (แม่สอด-มุกดาหาร) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (อินทร์บุรี-เชียงใหม่) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 (พิษณุโลก-นครสวรรค์) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 (สระบุรี-หล่มสัก)

การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ มีขบวนรถไฟโดยสารผ่านขึ้นล่องจากกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ และ เชียงใหม่-กรุงเทพฯ วิ่งผ่านจังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก และที่สถานีรถไฟชุมทางบ้านดารา จะมีทางแยกไปยังสถานีรถไฟสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยเส้นทางรถไฟสายเหนือเริ่มจากสถานี กรุงเทพมหานครมุ่งไปทางทิศเหนือ ชุมทางบางซื่อ, บางปะอิน, อยุธยา แยกออกจากทางรถไฟสาย

ตะวันออกเฉียงเหนือที่สถานีชุมทางบ้านภาชี ผ่านจังหวัดลพบุรี, จังหวัดนครสวรรค์, จังหวัดพิจิตร, จังหวัดพิษณุโลก, จังหวัดอุตรดิตถ์, อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่, จังหวัดลำปาง, จังหวัดลำพูน สูดปลายทางที่สถานีเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (รวมระยะทาง 751 กิโลเมตร) และที่สถานีชุมทางบ้านดารา มีทางแยกไปสุดปลายที่สถานีสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย (รวมระยะทาง 457 กิโลเมตร)

การคมนาคมขนส่งทางอากาศ การคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีลักษณะเป็นท่าอากาศยานรอง และมีสายการบินบินตรงไปยังท่าอากาศยาน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานพิษณุโลก ท่าอากาศยานเพชรบูรณ์ ท่าอากาศยานสุโขทัย ท่าอากาศยานตาก และท่าอากาศยานแม่สอด

การคมนาคมขนส่งทางน้ำ การคมนาคมโดยทางเรือไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน การโดยสารทางเรือในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 สามารถใช้ได้ 2 สาย คือ แม่น้ำน่าน และแม่น้ำยม แต่ใช้ได้เฉพาะหน้าน้ำเท่านั้น ทั้งนี้ การเดินทางทางเรือในภาคเหนือมีแม่น้ำปิงเป็นแม่น้ำสายสำคัญ ซึ่งไหลจากเทือกเขาผีปันน้ำ ในพื้นที่อำเภอเชียงดาว ผ่านจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน ไปบรรจบกับแม่น้ำวังที่บ้านปากวัง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร ไปบรรจบกับแม่น้ำน่าน แม่น้ำยมที่ปากน้ำโพ ตำบลแควใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (แม่น้ำน่านกับแม่น้ำยมบรรจบกันที่อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์) เป็นต้นน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลลงอ่าวไทยที่ปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ

- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย

การคมนาคมขนส่งทางถนน ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร ซึ่งเชื่อมโยงสู่ภาคอื่นๆ ของประเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็วตามเส้นทางถนนทางหลวงหมายเลข 2 (มิตรภาพ) และเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor : EWEC) และสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร – สะหวันนะเขต) เป็นสะพานข้ามแม่น้ำโขง เชื่อมต่อจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทย เข้ากับแขวงสะหวันนะเขตของประเทศไทย

การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ มีเส้นทางจาก กรุงเทพฯ – หนองคาย ขนานกับทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ ผ่านอำเภอในเขตพื้นที่ คือ อำเภอพล บ้านไผ่ บ้านแฮด เมืองขอนแก่น น้ำพอง และ เขาสวนกวาง

การคมนาคมขนส่งทางอากาศ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีเส้นทางการขนส่งที่สำคัญ คือ สนามบินภายในประเทศ 1 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานขอนแก่น ห่างจากตัวเมืองขอนแก่น 8 กิโลเมตร เส้นทางบินกรุงเทพฯ-ขอนแก่น –กรุงเทพฯ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 55 นาที วันละ 6 เที่ยวบิน

การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ส่วนใหญ่จะใช้แม่น้ำโขงในการสัญจร และค้าขายขนส่งสินค้า โดยมีเรือยนต์ข้ามฟากระหว่างประเทศไทยกับประเทศไทยที่ด่านศุลกากรอำเภอเมืองมุกดาหาร และจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเขตติดต่อกับแม่น้ำโขง

- กลุ่มตอนกลางของ สปป.ลาว

แขวงสุวรรณเขต มีเส้นทางการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ 1) ทางหลวงหมายเลข 13 เชื่อมต่อกับแขวงคำม่วน แขวงบอลิคำไซ นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงสาละวัน และแขวงจำปาศักดิ์ 2) ทางหลวงหมายเลข 9 จากตะวันตกสู่ตะวันออก ระหว่างแขวงสุวรรณเขตไปยังดานัง เวียดนาม 3) ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณเขต และ 4) ด่านพรมแดนที่สำคัญ ประกอบด้วย ด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพ 2 เปิด 06.00–22.00 น. ด่าน

พรมแดนสุวรรณเขต-มุกดาหาร เปิด 08.00–18.00 น. และด่านพรมแดนแดนสะหวัน-ลาวบาว เปิด 07.00–18.00 น.

- กลุ่มชายฝั่งตอนกลางของประเทศเวียดนาม

จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ มีเส้นทางการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ 1) เส้นทางหลักแนวเหนือ-ใต้ เส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเชื่อมโยงท่าเรือ Chan May กับภาคใต้ประเทศลาวและภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศกัมพูชา เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทยกับภูมิภาคแม่น้ำโขงโดยผ่านเส้นทาง R9 ผ่านชายแดน Lao Bao (Quang Tri) มีเส้นทาง 49 A ผ่านด่าน A dot - Ta Vang และ Hong Van - Cu Tai มีเส้นทาง 14B ผ่านด่าน Bo Y เส้นทาง 18B7 ลาว 2) ท่าอากาศยานนานาชาติ Phu Bai 3) ทางรถไฟจากฮานอยไปโฮจิมินห์หยุดที่สถานีรถไฟเว้ และรถไฟท้องถิ่นมาบางจังหวัด และ 4) ท่าเรือน้ำลึก Chan May ซึ่งมีความลึก 12 – 14 เมตร ซึ่งสามารถรองรับเรือที่มีน้ำหนักบรรทุกได้ถึง 50,000 DWT

เทศบาลนครดานัง มีเส้นทางการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ 1) ท่าอากาศยานนานาชาติดานังตั้งอยู่ใจกลางเมืองดานัง เป็นท่าอากาศยานนานาชาติลำดับที่สามของเวียดนาม เป็นช่องทางสำคัญในการเดินทางเข้าสู่เวียดนามตอนกลาง 2) ทางบก ประกอบด้วย ทางหลวงหมายเลข 1, ทางหลวงหมายเลข 14B, ทางพิเศษดานัง-กว๋างหงาย, อุโมงค์ห่ายเวิน Hai Van (เป็นทางเชื่อมระหว่างเมืองดานังกับเมืองเว้ทางตอนกลางของประเทศเวียดนาม ความยาว 6.28 กิโลเมตร, สะพานข้ามแม่น้ำฮัน และ 3) ท่าเรือเทียนซา

4.1.5 ด้านการท่องเที่ยว

- กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย

จากข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวโดยรวมที่มาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นในทุกๆปี และในปี 2558 นั้น มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 8,888,309 คน เพิ่มขึ้นจากเมื่อปี 2557 จำนวน 512,371 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 8,283,027 คน คิดเป็นร้อยละ 93.19 เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 605,282 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือจังหวัดพิษณุโลกมีทั้งสิ้น 2,968,364 คน รองลงมาคือจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดตาก จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดอุตรดิตถ์ตามลำดับ ส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมีรายได้มากที่สุดคือ 7,098.01 ล้านบาท รองลงมา คือ จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์ ตามลำดับ โดยระยะเวลาการพำนักในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวเฉลี่ยทั้งกลุ่มจังหวัดอยู่ที่ 2.14 วัน โดยจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวพำนักยาวนานที่สุดคือ 2.49 วัน รองลงมาคือจังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดอุตรดิตถ์ ตามลำดับ ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวพื้นที่กลุ่มจังหวัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,378.16 บาทต่อคนต่อวัน โดยจังหวัดตาก มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากที่สุดคือ 1,618.99 บาทต่อคนต่อวัน รองลงมา คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดอุตรดิตถ์ ตามลำดับ

- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย

การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม เช่น จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ พระธาตุขามแก่น ปราสาทเปือยน้อย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถานและซากไดโนเสาร์ อ.ภูเวียง ฝ่าไหม้อ.ชนบท อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อุทยานแห่งชาติภูเก้า – ภูพานคา

เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ พระธาตุยาคู พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองกาฬสินธุ์ พระธาตุพุทธสุภสถานภู
ปอ เมืองฟ้าแดดสงยาง เขื่อนลพาว หมู่บ้านวัฒนธรรมโนนสง่า พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ศูนย์สิรินธร และจังหวัด
มุกดาหาร อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว สะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะ
เขต) น้ำตกถ้ำไทร, น้ำตกผาเงิน, จุดชมวิวก้าว เป็นต้น และสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์
และมุกดาหาร ในปี 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 2,941,461 คน 306,222 คน และ 657,777 คน ตามลำดับ

- กลุ่มตอนกลางของ สปป.ลาว

แขวงสะหวันนะเขต มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายโดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
เช่นพระธาตุอิงฮังพิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์วัดไชยะพุมโบสถ์คริสต์ศิลปะฝรั่งเศสอาคารสถาปัตยกรรมแบบฝรั่งเศส
โรงงานผ้าฝ้ายลาวสะหวันเวกัส(คาสีโน) ศูนย์ ODOP (One District One Product) และร้านค้าปลอดภาษี
เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้นทางแขวงสะหวันนะเขตสามารถบูรณะและเชื่อมโยงเป็นเส้นทาง
การท่องเที่ยวทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมได้ แม้ว่าสะหวันนะเขตจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายแต่ก็ยังไม่
ครอบคลุมครบวงจรที่จะผลักดันเป็นเมืองท่องเที่ยวได้อีกทั้งภาครัฐก็ไม่ได้ให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเป็น
ลำดับต้นของแขวง ทางแขวงสะหวันนะเขตจะผลักดันด้านการเป็นเมืองเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมโดดเด่นกว่า

สถิติการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จาก Lao National
Tourism Administration and Ministry of Information, Culture and Tourism – Tourism
Development Department พบว่า ในปี ค.ศ. 2017 มีนักท่องเที่ยวภายในประเทศเดินทาง เฉลี่ย 2.3 ล้าน
คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทาง เฉลี่ย 3.8 ล้านคน เมื่อพิจารณารายสัญชาติ พบว่า
นักท่องเที่ยวเอเชียตะวันออก (East Asia and Pacific) เดินทางเฉลี่ย 3.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 94 ของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด สำหรับรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เฉลี่ย 648 ล้านดอลลาร์
สหรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การท่องเที่ยวปีที่ผ่านมา พบว่า ในปี ค.ศ. 2017 มีการเติบโตอย่างลดลง
ร้อยละ 8 สำหรับจำนวนนักท่องเที่ยว และร้อยละ 11 สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยว ทั้งนี้เมื่อพิจารณากลุ่ม
นักท่องเที่ยวรายสัญชาติ พบว่า นักท่องเที่ยวไทยเดินทางท่องเที่ยวไปยังประเทศเวียดนาม เฉลี่ย 1.7 ล้านคน
รองลงมาได้แก่ นักท่องเที่ยวจากประเทศลาว เฉลี่ย 8.9 แสนคน เฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 66 จากนักท่องเที่ยว
ชาวต่างประเทศทั้งหมด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
ส่วนใหญ่จะเดินทางทางถนน เฉลี่ย 3.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 86 จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด
ในขณะที่มีการเดินทางทางอากาศ เฉลี่ย 5.2 แสนคน รวมไปถึงมีวันพักเฉลี่ยที่ 5.2 วัน ซึ่งเติบโตจากปีที่ผ่านมา
เฉลี่ย ร้อยละ 8 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ยอยู่ที่ 76.6 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน

- กลุ่มชายฝั่งตอนกลางของประเทศเวียดนาม

สถิตินักท่องเที่ยวจาก Viet Nam National Administration of Tourism and General
Statistics Office พบว่า ในปี ค.ศ. 2016 มีนักท่องเที่ยวภายในประเทศเดินทาง เฉลี่ย 62 ล้านคน โดยมี
พฤติกรรมเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 2.79 วัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางท่องเที่ยว เฉลี่ย 10
ล้านคน เมื่อพิจารณารายสัญชาติ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเอเชียตะวันออก (East Asia and Pacific)
เฉลี่ย 7.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 76 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว
ชาวจีน เฉลี่ย 2.69 ล้านคน ซึ่งมีอัตราเติบโตจากปี ค.ศ. 2015 ร้อยละ 51.43 รองลงมาได้ ได้แก่ นักท่องเที่ยว

ชาวเกาหลี ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ย 1.5 ล้านคน ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสองประเทศข้างต้น มีสัดส่วนทางการตลาด ร้อยละ 41 จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด เมื่อพิจารณาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางทางอากาศ เฉลี่ย 8.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาได้แก่ เดินทางทางถนน เฉลี่ย 1.4 ล้านคน สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2016 มีการเติบโตร้อยละ 12 เฉลี่ย 8.2 พันล้านดอลลาร์ นอกจากนี้ ใน ค.ศ. 2014 มีนักท่องเที่ยวพักที่ 8.73 วันต่อคน และ ในปีก่อนหน้า ใช้จ่ายเฉลี่ย 95.8 ดอลลาร์ต่อคนต่อวัน

ตารางที่ 4.1-2 สถิตินักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศลาว

Cod. Basic data and indicators	Notes	Units	2013	2014	2015	2016	2017
1. INBOUND TOURISM							
<i>Data</i>							
Arrivals							
1.1	Total	('000)	3,779	4,159	4,684	4,239	3,859
1.2	♦ Overnight visitors (tourists)	('000)	2,700	3,164	3,543	3,315	3,257
1.3	♦ Same-day visitors (excursionists)	('000)	1,079	995	1,141	924	612
1.4	* of which, cruise passengers	('000)
Arrivals by region							
1.5	Total	('000)	3,779	4,159	4,684	4,239	3,859
1.6	♦ Africa	('000)
1.7	♦ Americas	('000)	86	86	89	86	84
1.8	♦ East Asia and the Pacific	('000)	3,469	3,850	4,362	3,911	3,628
1.9	♦ Europe	('000)	216	213	222	226	163
1.10	♦ Middle East	('000)
1.11	♦ South Asia	('000)	4	5	6	8	4
1.12	♦ Other not classified	('000)	5	5	6	8	9
1.13	* of which, nationals residing abroad	('000)
Arrivals by main purpose							
1.14	Total	('000)	3,779	4,159	4,684	4,239	3,859
1.15	♦ Personal	('000)	3,450	3,901	4,408	3,773	3,246
1.16	* holidays, leisure and recreation	('000)	3,160	3,726	4,268	3,404	2,817
1.17	* other personal purposes	('000)	290	175	140	369	429
1.18	♦ Business and professional	('000)	329	258	276	466	623
Arrivals by mode of transport							
1.19	Total	('000)	3,779	4,159	4,684	4,239	3,859
1.20	♦ Air	('000)	421	500	520	579	520
1.21	♦ Water	('000)
1.22	♦ Land	('000)	3,358	3,659	4,164	3,660	3,349
1.23	* railway	('000)
1.24	* road	('000)	3,358	3,659	4,164	3,660	3,349
1.25	* others	('000)
Expenditure							
1.33	Total	US\$ Mn	613	642	725	713	648
1.34	♦ Travel	US\$ Mn	596	642	724	712	648
1.35	♦ Passenger transport	US\$ Mn	17	0.4	1	1	..
<i>Indicators</i>							
1.39	Average size of travel party	Persons
Average length of stay							
1.40	Total	Days	5.20	4.90	4.75	4.78	5.20
1.41	♦ For all commercial accommodation services	Nights
1.42	* of which, "hotels and similar establishments"	Nights
1.43	♦ For non commercial accommodation services	Days
1.44	Average expenditure per day	US\$	69.5	73.3	76.5	76.8	76.6
2. DOMESTIC TOURISM							
<i>Data</i>							
Trips							
2.1	Total	('000)	2,028	2,078	2,313	1,987	2,237
2.2	♦ Overnight visitors (tourists)	('000)
2.3	♦ Same-day visitors (excursionists)	('000)
3. OUTBOUND TOURISM							
<i>Data</i>							
Departures							
3.1	Total	('000)	2,857	3,320	3,067	3,059	3,049
3.2	♦ Overnight visitors (tourists)	('000)
3.3	♦ Same-day visitors (excursionists)	('000)
Expenditure							
3.4	Total	US\$ Mn	404	417	585	540	..
3.5	♦ Travel	US\$ Mn	401	414	581	540	..
3.6	♦ Passenger transport	US\$ Mn	3	3	4	0.1	..

ที่มา: World Tourism Organization, 2017

ตารางที่ 4.1-3 สถิตินักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเวียดนาม

Cod. Basic data and indicators	Notes	Units	2012	2013	2014	2015	2016
1. INBOUND TOURISM							
<i>Data</i>							
Arrivals							
1.1 Total	(1)	('000)	6,848	7,572	7,874	7,944	10,013
1.2 ♦ Overnight visitors (tourists)		('000)	..	7,201	7,488	7,555	..
1.3 ♦ Same-day visitors (excursionists)		('000)	..	371	386	389	..
1.4 * of which, cruise passengers	(2)	('000)	286	193	48	170	285
Arrivals by region							
1.5 Total	(1)	('000)	6,847	7,572	7,874	7,944	10,013
1.6 ♦ Africa		('000)	29
1.7 ♦ Americas		('000)	557	537	548	597	735
1.8 ♦ East Asia and the Pacific		('000)	4,809	5,461	5,696	5,641	7,632
1.9 ♦ Europe		('000)	927	1,046	1,198	1,199	1,617
1.10 ♦ Middle East		('000)
1.11 ♦ South Asia		('000)
1.12 ♦ Other not classified		('000)	554	528	432	507	..
1.13 * of which, nationals residing abroad		('000)
Arrivals by main purpose							
1.14 Total	(1)	('000)	6,848	7,572	7,874
1.15 ♦ Personal		('000)	5,682	6,305	6,552
1.16 * holidays, leisure and recreation		('000)	4,171	4,641	4,762
1.17 * other personal purposes		('000)	1,511	1,664	1,790
1.18 ♦ Business and professional		('000)	1,166	1,267	1,322
Arrivals by mode of transport							
1.19 Total	(1)	('000)	6,848	7,572	7,874	7,944	10,013
1.20 ♦ Air		('000)	5,576	5,980	6,220	6,271	8,261
1.21 ♦ Water	(2)	('000)	286	193	48	170	285
1.22 ♦ Land		('000)	966	1,399	1,606	1,503	1,467
1.23 * railway		('000)
1.24 * road		('000)	966	1,399	1,606	1,503	1,467
1.25 * others		('000)
Expenditure							
1.33 Total	(3)	US\$ Mn	6,850	7,250	7,410	7,350	8,250
1.34 ♦ Travel		US\$ Mn
1.35 ♦ Passenger transport		US\$ Mn
<i>Indicators</i>							
1.39 Average size of travel party		Persons
Average length of stay							
1.40 Total		Days	8.73
1.41 ♦ For all commercial accommodation services		Nights
1.42 * of which, "hotels and similar establishments"		Nights
1.43 ♦ For non commercial accommodation services		Days
1.44 Average expenditure per day		US\$..	95.8
2. DOMESTIC TOURISM							
<i>Data</i>							
Trips							
2.1 Total		('000)	32,500	36,000	38,500	57,000	62,000
2.2 ♦ Overnight visitors (tourists)		('000)
2.3 ♦ Same-day visitors (excursionists)		('000)
<i>Indicators</i>							
2.23 Average size of travel party		Persons
Average length of stay							
2.24 Total		Days	2.79
2.25 ♦ For all commercial accommodation services		Nights
2.26 * of which, "hotels and similar establishments"		Nights
2.27 ♦ For non commercial accommodation services		Days
2.28 Average expenditure per day		US\$

ที่มา: World Tourism Organization, 2017

จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ ในปี 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในจังหวัดถึง 3,162,800 คน โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวเวียดนาม 1,597,996 นักท่องเที่ยวต่างชาติ 1,564,804 สร้างรายได้กว่า 3 พันล้านด่ง (135 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2560 จังหวัดต้อนรับนักท่องเที่ยวกว่า 2.7 ล้านคน เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติกว่า 1.2 ล้านคน

เทศบาลนครดานัง เป็นจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวและเป็นเป้าหมายของเหล่านักท่องเที่ยวชาวเวียดนามและชาวต่างชาติ เพราะมีชายทะเล แม่น้ำ และภูเขาที่สวยงามล้อมรอบเมือง ในปี 2559 มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว 5.51 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.7 เมื่อเทียบกับปี 2558 ในจำนวนนั้นมี

นักท่องเที่ยวต่างชาติ 1.67 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.6 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 710 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 มีเส้นทางการบินเปิดใหม่ 4 เส้นทางจากประเทศไทยและจีน ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2560 มีนักท่องเที่ยวกว่า 4.2 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.7 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2559 ในจำนวนนั้นเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติกว่า 1.76 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 49 และเป็นนักท่องเที่ยวชาวเวียดนามกว่า 3.38 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.3 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2559

4.2 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ตามแนวทางการประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานตามแนวคิดของ Chopra

4.2.1 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Facilities)

1. ระบบไฟฟ้า

ผลการทบทวนและศึกษาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบไฟฟ้า บนเส้นทางพื้นที่ศึกษา พบว่า ในประเทศไทยมีหน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีพื้นที่รับผิดชอบจำหน่ายไฟฟ้า 74 จังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรีและสมุทรปราการ (อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของการไฟฟ้านครหลวง) คิดเป็นร้อยละ 99.98 ของพื้นที่ประเทศไทยหรือประมาณ 510,000 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 18,171,025 ราย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแบ่งส่วนงานออกเป็น 4 ภูมิภาค ซึ่งในเขตภาคเหนือแบ่งเป็น 3 เขต และภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งเป็น 3 เขต ภาคเหนือ ได้แก่ 1) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จังหวัดเชียงใหม่ ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 6 จังหวัด คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง เชียงราย และพะเยา 2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคเหนือ) จังหวัดพิษณุโลก ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 8 จังหวัด คือ พิษณุโลก พิจิตร ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ 3) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 6 จังหวัด คือ ลพบุรี สิงห์บุรี เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี และชัยนาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จังหวัดอุดรธานี ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 8 จังหวัด คือ อุดรธานี หนองคาย ขอนแก่น เลย สกลนคร นครพนม หนองบัวลำภู และบึงกาฬ 2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จังหวัดอุบลราชธานี ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 8 จังหวัด คือ อุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ มุกดาหาร และอำนาจเจริญ 3) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จังหวัด นครราชสีมา ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2558)

ตารางที่ 4.2-1 ร้อยละของสัดส่วนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	จำนวน ครัวเรือนที่ขอ ใช้ไฟฟ้า	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	สัดส่วน ครัวเรือนที่มี ไฟฟ้าใช้	ร้อยละ	จำนวนครั้ง ผู้ร้องเรียน (ครั้ง/ปี)
ไทย*	อุดรดิตถ์	157,530	167,559	0.9401	94.01	13
	เพชรบูรณ์	303,082	348,520	0.8696	86.96	27
	พิษณุโลก	246,208	337,644	0.7292	72.92	34
	สุโขทัย	192,507	213,584	0.9013	90.13	7
	ตาก	149,395	212,935	0.7016	70.16	5
	ขอนแก่น	563,961	607,824	0.9278	92.78	16
	กาฬสินธุ์	69,769	296,981	0.2349	23.49	1
	มุกดาหาร	84,604	111,842	0.7565	75.65	2
สปป.ลาว	สะหวันนะเขต	-	-	-	90.00**	15**
เวียดนาม	เว้	-	-	-	-	0**
	ดานัง	-	-	-	-	4**

ที่มา: *<http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/>

** การสัมภาษณ์เชิงลึก

ระบบการไฟฟ้าแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว รัฐบาลลาวได้ดำเนินการก่อสร้างสายส่งกระแสไฟฟ้าไปทั่วประเทศตั้งแต่ เดือน พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2548 ตามแผนนโยบายขจัดความยากจนภายในปี พ.ศ. 2563 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัจจุบันมีบ้านเรือนร้อยละ 90 จากทั้งประเทศที่มีไฟฟ้าใช้ และโครงการนี้ยังมีนโยบายช่วยยกระดับความเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม ทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางในท้องถิ่น เพื่อให้เศรษฐกิจของชุมชนมีการขยายตัวมากขึ้นในระยะยาว ปัจจุบันสปป.ลาว ผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 3,000 ล้านกิโลวัตต์ต่อปี โดยแบ่งใช้ภายในประเทศประมาณ 800 ล้านกิโลวัตต์ และส่งออกกระแสไฟฟ้าประมาณ 229 ล้านกิโลวัตต์ต่อปี อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน กระแสไฟฟ้าในสปป.ลาว ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการคนภายในประเทศ ดังนั้นยังมีไฟตกหรือดับในบางพื้นที่ส่วนอัตราค่าบริการค่าไฟสำนักงานเท่ากับ 694 กีบ/หน่วย (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2557)

จากการวิเคราะห์และประเมินผลของภาพรวมดังแสดงในโครงการย่อยที่ 3 พบว่า สำหรับในภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยของโครงสร้างพื้นฐานเท่ากับ 4.61 มากกว่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เท่ากับ 4.45 เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดพบว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเถื่อเทียน-เว้ และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ส่วนจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดคือ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสามารถในการรองรับในระดับปานกลางเนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนผู้ใช้ไฟฟ้าต่ำ สำหรับการประเมินระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพซึ่งเปรียบเทียบกับกันโดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของไฟฟ้าดับต่อปี พบว่าจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ ประเทศเวียดนามเป็นจังหวัดที่มี

ความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก เนื่องจากไม่มีไฟฟ้าดับเลยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดที่มีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง คือ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดขอนแก่นและแขวงสะหวันนะเขต ส่วนจังหวัดที่มีความสามารถในการรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับต่ำและควรเร่งพัฒนาปรับปรุงระบบไฟฟ้าเพื่อลดความถี่ในการเกิดไฟฟ้าดับ คือ จังหวัดพิษณุโลกและเพชรบูรณ์ ตามลำดับ ในภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง

2. ระบบประปา

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการให้บริการน้ำประปา ประกอบด้วย 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) การประปานครหลวง (กปน.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั่วประเทศ การให้บริการน้ำประปาของการประปานครหลวงจะครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครและเขตจังหวัดใกล้เคียง ส่วนการให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด ดังนั้นระบบประปาที่ดำเนินการอยู่ในจังหวัดต่างๆในพื้นที่ที่ศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการโดยการประปาส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำหน้าที่ผลิตน้ำประปา ควบคุมคุณภาพน้ำและจ่ายน้ำประปาไปยังพื้นที่ต่างๆสำหรับในพื้นที่ที่ไม่มี การประปาส่วนภูมิภาคตั้งอยู่จะมีระบบประปาที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น น้ำจากต้นน้ำ น้ำบาดาล แม่น้ำ สระน้ำ เป็นต้น จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่า ในบางจังหวัดยังประสบปัญหา น้ำประปาไม่พอใช้ในหน้าแล้ง น้ำไม่ไหล และน้ำขุ่นไม่ได้คุณภาพ เช่น จังหวัดตาก สุโขทัย เป็นต้น จากการวิเคราะห์สัดส่วนครัวเรือนที่ใช้น้ำของการประปาส่วนภูมิภาคของจังหวัดต่างๆในประเทศไทย พบว่าจังหวัดที่มีสัดส่วนสัดส่วนครัวเรือนที่ใช้น้ำของการประปาส่วนภูมิภาคมากที่สุดคือจังหวัดขอนแก่น รองลงมาคือจังหวัดตากและสุโขทัยตามลำดับ

จากการลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัยเพื่อเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการประปาที่รองรับการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ อาทิเช่น สมาคมท่องเที่ยว หอการค้าจังหวัด เป็นต้น สามารถสรุปความต้องการใช้ประปาในพื้นที่ได้ดังตารางที่ 4.2-2

ตารางที่ 4.2-2 จำนวนสาขา กำลังการผลิตและจำนวนผู้ใช้น้ำของการประปาส่วนภูมิภาคในแต่ละพื้นที่

ประเทศ	เมือง/ จังหวัด	จำนวนสาขาการประปา ส่วนภูมิภาค (แห่ง)	กำลังการผลิตรวม (ลบ.ม./วัน)	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด ⁴	จำนวน ครัวเรือนที่ใช้น้ำ	สัดส่วน ครัวเรือน ที่ใช้น้ำ
ไทย ¹	อุตรดิตถ์	1	4,080	167,559	3,562	2.13
	เพชรบูรณ์	5	48,870	348,520	47,906	13.75
	พิษณุโลก	2	37,920	337,644	31,705	9.39
	สุโขทัย	5	54,940	213,584	44,374	20.78
	ตาก	2	65,760	212,935	45,511	21.37

ตารางที่ 4.2-2 จำนวนสาขา กำลังการผลิตและจำนวนผู้ใช้น้ำของการประปาส่วนภูมิภาคในแต่ละพื้นที่
(ต่อ)

ประเทศ	เมือง/ จังหวัด	จำนวนสาขาการประปา ส่วนภูมิภาค (แห่ง)	กำลังการผลิตรวม (ลบ.ม./วัน)	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด ⁴	จำนวน ครัวเรือนที่ใช้น้ำ	สัดส่วน ครัวเรือน ที่ใช้น้ำ
	ขอนแก่น	8	276,148	607,824	196,976	32.41
	กาฬสินธุ์	3	37,330	296,981	32,805	11.05
	มุกดาหาร	1	33,120	111,842	15,808	14.13
สปป.ลาว	สะหวันนะ เขต ⁵	1	15,000	NA	NA	65.10
เวียดนาม	เว้ ²	11	200,000	NA	NA	81.33
	ดานัง ³	4	205,000	NA	NA	87.30

ที่มา: ¹ การประปาส่วนภูมิภาค ข้อมูล ณ เมษายน 2561

² HueWACO, 2015

³ Preparatory Survey for Da Nang City, Hoa Lien Water Supply Project, FINAL REPORT, Japan International Cooperation Agency (JICA), 2016

⁴ รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ.2560

⁵ PREPARATORY SURVEY ON INDUSTRIAL ZONE DEVELOPMENT IN THE LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC, 2010

สำหรับระบบประปาในสหวันนะเขต ประเทศลาวยังไม่พบข้อมูลจำนวนสาขาของการประปาและกำลังการผลิตรวม แต่จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าระบบประปาในสหวันนะเขต ประเทศลาวก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับระบบประปาในประเทศไทย คือ มีระบบประปาในพื้นที่ชุมชนเมือง ส่วนในพื้นที่อื่นๆใช้น้ำจากน้ำบ่อ น้ำบาดาลและแหล่งน้ำธรรมชาติ

และประเทศเวียดนาม ในเมืองเว้และเมืองดานังมีกำลังการผลิตน้ำประปา รวม 200,000 และ 205,000 ลบ.ม./วัน ตามลำดับ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีแหล่งน้ำดิบมาก จึงทำให้สามารถนำน้ำดิบเหล่านั้นมาผลิตเป็นน้ำประปาได้มาก สามารถรองรับและครอบคลุมความต้องการใช้น้ำประปาของพื้นที่ในเมืองเว้และเมืองดานังได้เกือบทั้งหมด

จากการวิเคราะห์และประเมินผลของภาพรวมดังแสดงในโครงการย่อยที่ 3 พบว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาเชิงปริมาณที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีคือ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม เนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาใช้มากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ สำหรับข้อมูลสัดส่วนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาใช้ของจังหวัดต่างๆในประเทศไทยเป็นข้อมูลสัดส่วนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคของแต่ละจังหวัดเท่านั้น ยังมีระบบประปาท้องถิ่นที่ดำเนินการโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งไม่สามารถหาข้อมูลสัดส่วนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาใช้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถนำข้อมูลสัดส่วนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาใช้ของจังหวัดในประเทศไทยมาเปรียบเทียบกับจังหวัดในประเทศลาวและเวียดนามได้ ในส่วนของระบบประปาเชิงคุณภาพ สำหรับโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาในแต่ละจังหวัดจะมีหน่วยงานของรัฐหรือบริษัทที่ทำหน้าที่ผลิตและควบคุมคุณภาพน้ำประปาก่อนจ่ายเข้าสู่ระบบกระจายไปยังครัวเรือนต่างๆ ในกระบวนการผลิตน้ำประปาจะผลิตและควบคุมคุณภาพน้ำประปาโดยยึดมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ดังนั้นน้ำประปาที่จะจ่ายออกไปยังครัวเรือนจะต้องผ่านมาตรฐานเสมอ ผู้วิจัยจึงให้คะแนนด้านระบบประปาเชิงคุณภาพในแต่ละจังหวัดเท่ากันเท่ากับ 5.00 คะแนน แต่เมื่อเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวจากแบบสอบถามพบว่ามีความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบโดยจัดแบ่งตามช่วงคะแนนพบว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาเชิงคุณภาพสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี แม้ว่าจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องจะพบว่าบางพื้นที่จะมีปัญหาน้ำประปาไม่สะอาด น้ำประปาไม่ไหลบ้าง แต่ก็ก็เป็นปัญหาที่ระบบท่อที่มีอายุการใช้งานนานแล้ว หรือการซ่อมบำรุงระบบท่อประปา ไม่ได้เกิดจากคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตจากต้นทาง

3. ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร

● จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการสำรวจการติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เคลื่อนที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์ ของผู้ให้บริการมีปริมาณค่อนข้างเพียงพอต่อการใช้งานของประชาชน เพราะเท่าที่พบปัญหาการร้องเรียนเรื่องไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์มีน้อยมากในแต่ละปีไม่เกิน 1-2 ครั้ง และผู้ให้บริการทุกรายมีการติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เพิ่มขึ้นตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 80 ของ

ประชากร และติดตั้งเพิ่มเติมตามปริมาณของผู้ใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 4.2-3 ข้อมูลสถานีฐานและคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 4.2-3 ข้อมูลสถานีฐานและคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ให้บริการ	จำนวนสถานีฐาน		คุณภาพสัญญาณโทรศัพท์	
	จังหวัดขอนแก่น	จังหวัดกาฬสินธุ์	ความถี่	ความเร็วรับส่งข้อมูล download/upload
TOT	239	94	UMTS2100	7.409/3.896
CAT	276	140	UMTS850	13.655/2.803
AIS/AWN	915	411	GSM900/UMTS900/UMTS2100	15.814/7.610
DTAC/DTN	426	82	DCS1800/UMTS850/UMTS2100	12.207/7.922
TRUE/TUC	301	124	DCS1800/UMTS850/UMTS2100	25.232/8.829

จากตารางที่ 4.2-3 ข้อมูลสถานีฐานสำรวจ ณ วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2560 และคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สำรวจ ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ของเส้นทางจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการตรวจวัดคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความแรงของสัญญาณอยู่ในระดับปานกลางถึงดี สามารถให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ปกติ รวมถึงผู้ให้บริการทุกรายมีการตรวจสอบคุณภาพสัญญาณเครือข่ายของตนอยู่เสมอ หากบริการใดมีผู้ใช้จำนวนเพิ่มขึ้น ผู้บริการจะปรับเพิ่มระดับความเร็วของการ download/upload ข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการของตน แต่ทั้งนี้ในกรณีการ download/upload ข้อมูลขึ้นอยู่กับโปรโมชันของผู้บริการด้วย (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.), 2561)

- **จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเพชรบูรณ์**

ผลการสำรวจการติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เคลื่อนที่ การติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการมีปริมาณเพียงพอต่อการใช้งานของประชาชน เพราะพบปัญหาการร้องเรียนเรื่องไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุดรดิตถ์ มีค่อนข้างน้อยและผู้ให้บริการทุกรายมีการติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เพิ่มขึ้นตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 80 ของประชากร และติดตั้งเพิ่มเติมตามปริมาณของผู้ใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4 ข้อมูลสถานีฐานและคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเพชรบูรณ์

**ตารางที่ 4.2-4 ข้อมูลสถานีฐานและคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดเพชรบูรณ์
จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์**

ผู้ให้บริการ	จำนวนสถานีฐาน				คุณภาพสัญญาณโทรศัพท์	
	จังหวัด พิษณุโลก	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด สุโขทัย	จังหวัด อุตรดิตถ์	ความถี่	ความเร็วรับส่งข้อมูล download/upload
TOT	180	128	204	114	UMTS2100	-
CAT	304	261	159	151	UMTS850	-
AIS/AWN	486	413	248	268	GSM900/UMTS900/UMTS2100	55.787/35.803
DTAC/DTN	519	378	242	206	DCS1800/UMTS850/UMTS2100	9.810/7.587
TRUE/TUC	349	336	188	175	DCS1800/UMTS850/UMTS2100	62.540/16.480

จากตารางที่ 4.2-4 ข้อมูลสถานีฐานสำรวจ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 และคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สำรวจ ณ วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2561 ของเส้นทางจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการตรวจวัดคุณภาพการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์ มีความแรงของสัญญาณอยู่ในระดับปานกลางถึงดี สามารถให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ปกติ

- **จังหวัดตาก**

ผลการสำรวจการติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการ มีข้อมูลสถานีฐานให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดตากจำนวน 1,097 สถานี ใน 9 อำเภอ และแต่ละอำเภอมีจำนวนเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.2-5

ตารางที่ 4.2-5 ข้อมูลสถานีฐานการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดตาก

พื้นที่อำเภอ	จำนวนเสาส่งสัญญาณ (สถานี)
อำเภอท่าสองยาง	64
อำเภอบ้านตาก	86
อำเภอพบพระ	108
อำเภอเมืองตาก	259
อำเภอแม่ระมาด	78
อำเภอแม่สอด	348
อำเภอวังเจ้า	47
อำเภอสามเงา	66
อำเภออุ้มผาง	41
รวม	1,097

● **จังหวัดมุกดาหาร**

การติดตั้งสถานีฐานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการ มีข้อมูลสถานีฐานให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เส้นทางจังหวัดมุกดาหารจำนวน 569 สถานี แบ่งเป็นผู้ให้บริการ TOT จำนวน 89 สถานีฐาน ผู้ให้บริการ CAT จำนวน 72 สถานีฐาน ผู้ให้บริการ AIS จำนวน 192 สถานีฐาน ผู้ให้บริการ DTAC จำนวน 126 สถานีฐาน และผู้ให้บริการ TRUE จำนวน 90 สถานีฐาน

● **แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว**

การโทรคมนาคมของสปป.ลาว มีการเปลี่ยนระบบในการให้บริการจากระบบดาวเทียมมาใช้ ระบบสายใยแก้ว ซึ่งเชื่อมต่อกับทุกแขวงและประเทศใกล้เคียง เช่น ไทย เวียดนาม และจีน ส่วนการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีเครือข่ายครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ในสปป.ลาว ในปัจจุบัน มี 5 บริษัท ที่ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและเคลื่อนที่ ดังนี้ 1) บริษัท ลาวโทรคม จำกัด สัดส่วนการถือหุ้น รัฐบาล สปป.ลาว 51 : บริษัทชินวัตร 49 2) วิสาหกิจโทรคมลาว รัฐบาล สปป.ลาวถือหุ้นทั้งหมด 3) บริษัท ลาวเอเชีย กระทรวงป้องกันประเทศสปป.ลาวถือหุ้นทั้งหมด 4) บริษัท มิลิคอม อินเทอร์เน็ตแซนฮอลเซลลูลาร์ สัดส่วนการถือหุ้น รัฐบาลสปป.ลาว 22 : บริษัทมิลิคอม อินเทอร์เน็ตแซนฮอลเซลลูลาร์ 78 และ 5) ลาวสกาย คอมมินิเคชั่น สัดส่วนการถือหุ้นรัฐบาล สปป.ลาว 30 : ลาวสกาย คอมมินิเคชั่น 70 สำหรับอัตราค่าใช้บริการค่าโทรศัพท์พื้นฐาน ในประเทศ 250 กีบ/นาที ต่างประเทศ 2,000 กีบ/นาที ค่าใช้บริการเคลื่อนที่ในประเทศ 800 กีบ/นาที ต่างประเทศ 2,000 กีบ/นาที ส่วนค่าอินเทอร์เน็ต แบบ ADSL 2 Mbps เสียค่าบริการ 800,000 กีบ/เดือน (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2557)

ตารางที่ 4.2-6 การเปรียบเทียบค่าสัดส่วนความครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์

จังหวัด/เมือง	พื้นที่รวม (ตร.กม.)	พื้นที่ป่า/พื้นที่เขา (ตร.กม.)	จำนวนเสา สัญญาณ (ต้น)	สัดส่วนความครอบคลุม (ตร.กม./เสาสัญญาณ)
อุดรดิตถ์ ¹	7,854	2,985	914	5.33
เพชรบูรณ์ ²	12,668	5,799	1,516	4.53
พิษณุโลก ³	10,816	5,276	1,838	3.01
สุโขทัย ⁴	6,596	2,350	1,041	4.08
ตาก ⁵	16,407	11,493	1,097	4.48
ขอนแก่น ⁶	10,885	1,296	2,157	4.45
กาฬสินธุ์ ⁷	6,947	1,716	851	6.15
มุกดาหาร ⁸	4,407	1,549	569	5.02
สะหวันนะเขต	-	-	-	-
เว้	-	-	-	-
ดานัง	-	-	-	-

จากการวิเคราะห์และประเมินผลของภาพรวมดังแสดงในโครงการย่อยที่ 3 ระบบสื่อสารโทรคมนาคมเชิงปริมาณในภาพรวมระบบสื่อสารโทรคมนาคมเชิงปริมาณของจังหวัดในประเทศไทยมีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 คะแนน ขณะที่คะแนนความ

ต้องการเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว เท่ากับ 4.40 คะแนน จากข้อมูลพบว่าจังหวัดที่มีระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุดคือ จังหวัดพิษณุโลก สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก ส่วนจังหวัดที่มีระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่น้อยที่สุด เนื่องจากมีจำนวนเสาสัญญาณโทรศัพท์น้อย คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ รองลงมาคือ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดมุกดาหาร ตามลำดับ สำหรับการสัมภาษณ์และการลงพื้นที่วิจัยพบว่าทุกจังหวัดมีคุณภาพของระบบสื่อสารโทรคมนาคมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีสัญญาณโทรศัพท์ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในสถานที่สำคัญ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านกาแฟต่างๆจะมีระบบอินเทอร์เน็ตให้ใช้บริการฟรี

4. ระบบสาธารณสุข

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งอื่นๆเกี่ยวกับจำนวนสถานพยาบาลที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ตลอดเส้นทาง EWEC พบว่ามีจำนวนโรงพยาบาลที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ดังตารางที่ 4.2-7

ตารางที่ 4.2-7 จำนวนสถานพยาบาลและจำนวนเตียงที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวในเส้นทาง EWEC

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	โรงพยาบาลรัฐ (แห่ง)	โรงพยาบาลเอกชน (แห่ง)	รวม (แห่ง)	จำนวนเตียง	จำนวนรวมประชากรและนักท่องเที่ยว	อัตราส่วนจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวต่อจำนวนโรงพยาบาล	อัตราส่วนจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวต่อจำนวนเตียง
ไทย ¹	อุดรธานี	10	0	10	937	1,500,018	150,002	1,601
	เพชรบูรณ์	12	3	15	1,408	3,280,050	218,670	2,330
	พิษณุโลก	12	5	17	2,290	4,072,745	214,355	1,778
	สุโขทัย	9	3	12	1,109	1,935,316	161,276	1,745
	ตาก	10	2	12	1,247	2,627,730	218,978	2,107
	ขอนแก่น	28	3	35	3,827	6,469,939	184,855	1,691
	กาฬสินธุ์	18	1	19	1,584	1,570,271	82,646	991
	มุกดาหาร	7	1	8	543	2,183,678	272,960	4,022
สปป.ลาว	สะหวันนะเขต	4		4	450	2,201,909	550,477	4,893
เวียดนาม	เว้	42		42	3,960	4,900,000	116,667	1,237
	ดานัง	80		80	2,290	12,346,876	154,336	5,392
เฉลี่ย				23	1,786	3,917,139	211,384	2,526

จากข้อมูลจำนวนสถานพยาบาลที่รองรับการท่องเที่ยวในเส้นทาง EWEC พบว่าตลอดเส้นทาง การท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนสถานพยาบาลรองรับอย่างน้อย 1 สถานพยาบาล ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอ สำหรับอำเภอที่มีประชากรมาก เช่น ในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดจะมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ และโรงพยาบาลเอกชนที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ สำหรับสถานพยาบาลในเขตสหวันนะเขต ประเทศลาวพบว่ามีจำนวนสถานพยาบาลน้อยเพียง 4 แห่ง และกระจุกตัวอยู่ภาคตะวันตกที่ติดกับจังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลจากสถานพยาบาล ส่วนในประเทศเวียดนามที่เส้นทาง EWEC ตัดผ่านเว้และดานัง พบว่าทั้ง 2 จังหวัดมีสถานพยาบาลทั้งของภาครัฐและเอกชนจำนวนมาก และกระจายอยู่ในเขตพื้นที่ต่างๆ ทำให้สามารถรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์และประเมินผลของภาพรวมดังแสดงในโครงการย่อยที่ 3 การพิจารณาความสามารถของระบบสาธารณสุขในการรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวจะพิจารณาจากจำนวนสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนที่ให้บริการ และจำนวนเตียงที่ให้บริการ เทียบเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรและจำนวนนักท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด จากการเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบสาธารณสุขที่มีอยู่พบว่าในภาพรวมมีความสามารถในการรองรับได้ในระดับปานกลาง จังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขที่รองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดคือ จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื่องจากมีสัดส่วนของจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวต่อจำนวนโรงพยาบาล และสัดส่วนของจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวต่อจำนวนเตียงที่ให้บริการ อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ นั้นหมายความว่าหากมีประชาชนหรือนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย จังหวัดกาฬสินธุ์จะมีโรงพยาบาลและจำนวนเตียงที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากกว่าจังหวัดอื่นนั่นเอง ส่วนจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขที่รองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับต่ำมาก คือ แขวงสหวันนะเขต ประเทศลาว

4.2.2 สินค้าคลัง (Inventory)

1. ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในประเทศไทยบริเวณพื้นที่ศึกษา มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ รองลงมามักเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงธรรมชาติ วิถีชีวิตของผู้คนริมฝั่งแม่น้ำโขงและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำบริเวณน้ำตก และเขื่อนกักเก็บน้ำ บางแห่งใช้ประโยชน์ด้านการผลิตกระแสไฟฟ้า เขียวชมประวัติศาสตร์และการชูดค้นพบไดโนเสาร์ รวมถึงการเที่ยวชมวิถีชีวิตชาวเขา และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น โดยอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวคือแต่ละแหล่งตั้งอยู่ห่างไกลกัน ต้องบริหารจัดการระยะเวลาเดินทาง รวมถึงไม่มีระบบขนส่งสาธารณะในการเชื่อมต่อไปยังแหล่งโดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะเกิดความยากลำบากในการเดินทาง บางแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ การบริหารจัดการจุดจอดรถ และห้องน้ำที่อาจยังไม่เพียงพอเพื่อให้รองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ สำหรับภาษาสากลและป้ายบอกทางหรือการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ยังพบเห็นในแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ และมักมีเพียงภาษาอังกฤษเป็นหลัก โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมในแต่ละจังหวัด ได้แก่ หอแก้วมุกดาหาร สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 2 ตลาดอินโดจีน อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ

พญานาคปู่ศรีสุทโธ วัดสองคอน พิพิธภัณฑสถานสิรินธร เขื่อนลำปาว หมู่บ้านวัฒนธรรมไทยโคกโก่ง วัดหนองแวง
พระธาตุขามแก่น เขื่อนอุบลรัตน์ อุทยานแห่งชาติภูเวียง วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร พระธาตุผาซ้อน
แก้ว พระตำหนักเขาค้อ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เขื่อนภูมิพล เป็นต้น

รูปที่ 4.2-1 แหล่งท่องเที่ยวตามแนวพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยวของประเทศลาว ในพื้นที่แขวงสะหวันนะเขต มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา และวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากวิถีชีวิตของชาวลาวที่มีความผูกพันกับพุทธศาสนาอย่างสูง ทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และมีความน่าสนใจจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดและพระธาตุเป็นหลัก โดยแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในพื้นที่ ได้แก่ พระธาตุอิงฮังที่เป็นศูนย์รวมความเชื่อความศรัทธาของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีความน่าสนใจในเรื่องวิถีชีวิตริมฝั่งโขง แหล่งชุดค้นทางประวัติศาสตร์ด้านไดโนเสาร์ ฯ ธรรมชาติที่ยังคงความสมบูรณ์ แต่ทั้งนี้ในภาพรวมถือว่าแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ทำได้ยาก และไม่สะดวกเป็นปัญหาหลัก

รูปที่ 4.2-2 พระธาตุอิงฮัง ในเมืองสะหวันนะเขต ประเทศลาว

ในส่วนของประเทศเวียดนามสามารถสรุปศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ที่มีศักยภาพในเชิงการท่องเที่ยว ดังนี้ ถือเทียนเว้ เมืองมรดกโลกของประเทศเวียดนาม มีจุดเด่นในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุและศาสนา ที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและวัฒนธรรมความเป็นมาของประเทศเวียดนามได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น พระราชวังเมืองเว้ นครจักรพรรดิเต๋ายโหน่ย พิพิธภัณฑ์ศิลปะหลวง เจดีย์เทียนมู่ สุสานราชวงศ์เหวียน สุสาน พระเจ้ายาลอง สุสาน พระเจ้ามินห์หม่าง สุสานพระเจ้าไคดิงห์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความโดดเด่นทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ซึ่งทางหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวนำมาใช้เป็นอิมหลักในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของพื้นที่ในชื่อแคมเปญ “1 Destination 5 Heritages” ซึ่งเป็นแคมเปญการท่องเที่ยวที่รวบรวมและร้อยเรียงจุดเด่นด้านต่างๆ ทั้งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ นอกจากนี้เมืองเว้ ยังมีความโดดเด่นในด้านของพุทธศาสนา ซึ่งถือได้ว่าเป็นฐานใหญ่ของพุทธศาสนาในเวียดนามซึ่งดึงดูดพุทธศาสนิกชนให้เข้ามาท่องเที่ยวในเชิงศาสนาได้เป็นจำนวนมาก รวมไปถึงวัฒนธรรมการกินที่มีประวัติมาอย่างยาวนานและมีความหลากหลาย (ครั้งนึงของอาหารเวียดนามมีพื้นฐานจากอาหารท้องถิ่นของเว้) จึงถือเป็นอีกปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่

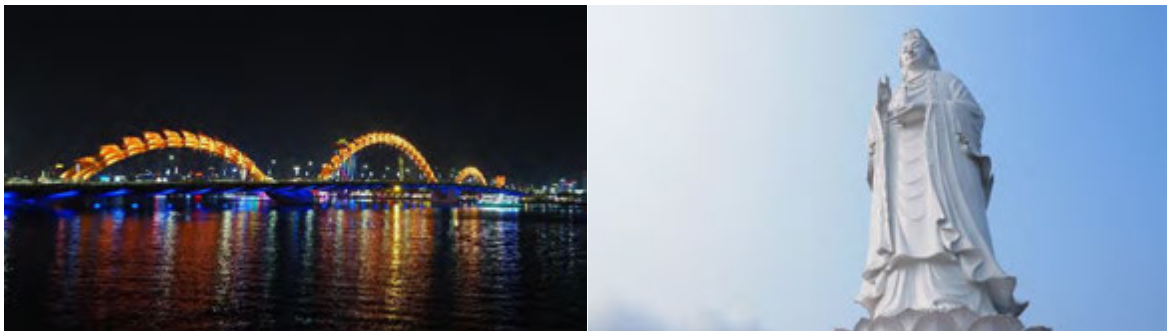
รูปที่ 4.2-3 ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวในเมืองฮื่อเทียนเว้

เมืองดานัง แต่เดิมเมืองดานังมุ่งการพัฒนาในการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของพื้นที่เวียดนามกลางเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่มีลักษณะเป็นปากแม่น้ำขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางการค้าขายทางเรือตั้งแต่ในอดีต ดังนั้นแนวทางการพัฒนาแต่เดิมจึงมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ การเตรียมความพร้อมระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทั้งไฟฟ้า ประปา ระบบสื่อสาร เพื่อเตรียมพร้อมในการผลักดันให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและเชื่อมโยงการคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ ของพื้นที่ตอนกลางของเวียดนาม จนเมื่อนครดานังกลายเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของพื้นที่เวียดนามกลางแล้ว ทางคณะผู้บริหารของนครดานังจึงมีวิสัยทัศน์ให้ขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนนครดานังซึ่งเป็นแค่เมืองทางผ่านในด้านการท่องเที่ยว ให้กลายเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว โดยชูจุดเด่นด้านท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่

- ด้านการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) ที่ในพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งในด้านโรงแรมที่พัก สถานที่โครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่งสาธารณะ ในการรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกลุ่มนี้
- ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่อาศัยจุดเด่นในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของพื้นที่ในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กับเมืองมรดกโลกรอบข้างทั้งเมืองเว้และเมืองฮอยอัน โดยชูจุดเด่นด้านความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว และความสะดวกสบายในรูปแบบของเมืองมหานคร เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบาย
- ด้านท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีจุดเด่นที่การเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเล ในพื้นที่มีชายหาดขนาดใหญ่ทอดยาวไปตามพื้นที่ ซึ่งเป็นชายหาดที่มีความสวยงามและได้รับความนิยมทั้งจาก

นักท่องเที่ยวท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีกิจกรรมทางน้ำและอาหารทะเลที่มีคุณภาพดี
ราคาถูกเป็นจุดขายของพื้นที่

นอกจากนี้ จุดเด่นที่สำคัญอีกประการของพื้นที่นครดานังคือ สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมี
ภาครัฐเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนและขับเคลื่อนให้เกิดการลงทุนจากทางภาคเอกชน เพื่อสร้างแลนด์มาร์ค
ด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น เช่น สะพานมังกร ที่วัตถุประสงค์ในการสร้างเพื่อเป็นจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยว
โดยมีการจัดแสดง แสง สี เสียง เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเข้าชม Banahills ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวใน
ลักษณะ Theme park สไตล์ยุโรป ที่สร้างขึ้นบนเขาที่เป็นพื้นที่ตากอากาศตั้งแต่ในสมัยที่ตกเป็นอาณานิคม
ของฝรั่งเศส ที่เกิดจากการที่ภาครัฐให้สัมปทานพื้นที่แก่เอกชนให้เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า โดยกำกับดูแล
เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบแก่สิ่งแวดล้อม ก็กลายเป็นจุดหมายปลายทาง ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
ให้เข้ามาท่องเที่ยวที่นครดานัง นอกจากนี้ทางดานังยังให้ความสนใจในการใช้อีเวนต์ และกิจกรรมต่างๆ ในการ
ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น เทศกาล Firework Festival ที่จัดขึ้นบริเวณริมแม่น้ำ Han ก็กลายเป็นหนึ่งในอีเวนต์
การท่องเที่ยวสำคัญที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

รูปที่ 4.2-4 ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่นครดานัง

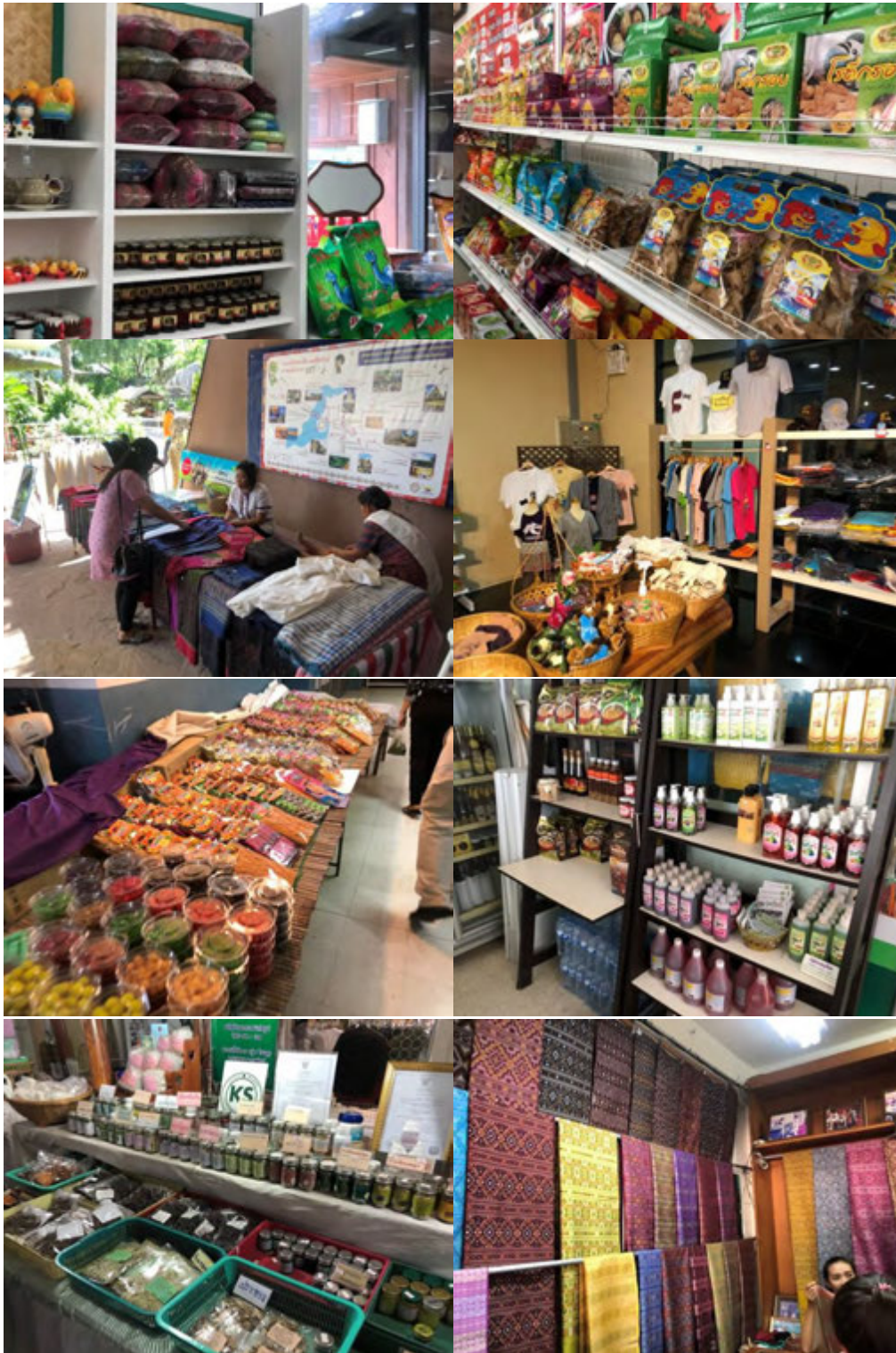
จนเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศของบริเวณดินดอนปากแม่น้ำ จนทำให้บทบาทการเป็น
เมืองท่าลดต่ำลง แต่การผสมผสานทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นก็มีความน่าสนใจและถูกนำมาบูรณะจากทางภาครัฐ
จนกลายเป็นแหล่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศเวียดนาม

รูปที่ 4.2-5 ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวในเมืองฮอยอัน

2. ผลกระทบเพื่อการท่องเที่ยว

ธุรกิจของที่ระลึกและสินค้าของฝากในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า โอปอป (OTOP) เป็นโครงการกระตุ้นธุรกิจประกอบการท้องถิ่น โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายจะสนับสนุนผลิตภัณฑ์ลักษณะเฉพาะที่ผลิตและจำหน่ายในท้องถิ่นแต่ละตำบล มักมากจากจุดเด่นหรือวัตถุดิบที่ท้องถิ่นนั้นมีศักยภาพ ทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มความน่าสนใจ การนำเอาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาต่อยอดและจัดหาสถานที่ขายสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการ อาทิเช่น น้ำพริก ยาสมุนไพร หมอน เสื้อผ้า เครื่องปั้นดินเผา ขนมขบเคี้ยว ผลไม้อบแห้ง เครื่องนุ่งห่ม ผ้าไหม ผ้าทอ ของเล่นหรือพวกกุญแจ สัญลักษณ์ที่ท่องเที่ยว หนังสือภาพวาด เป็นต้น โดยสินค้าเหล่านี้จะมีพ่อค้าคนกลาง หรือหน่วยงานภาครัฐที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโดยการนำสินค้านี้มารวมกันเป็นจุดจำหน่ายและกระจายสินค้าขนาดใหญ่ในแต่ละพื้นที่ อาทิเช่น ร้านอาหาร สถานีให้บริการน้ำมัน ศาลากลางจังหวัด หรือบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น โดยปัจจุบันมีแนวคิดในด้านการนำสินค้าจากต่างภาคต่างพื้นที่มาขายร่วมด้วย ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกิดความแปลกใหม่ เพิ่มช่องทางในการจัดทำหน่าย เกิดความทดลองอยากทดลองซื้อและบริโภคสินค้าที่ไม่มีผลิตในพื้นที่ตนเองมากยิ่งขึ้น

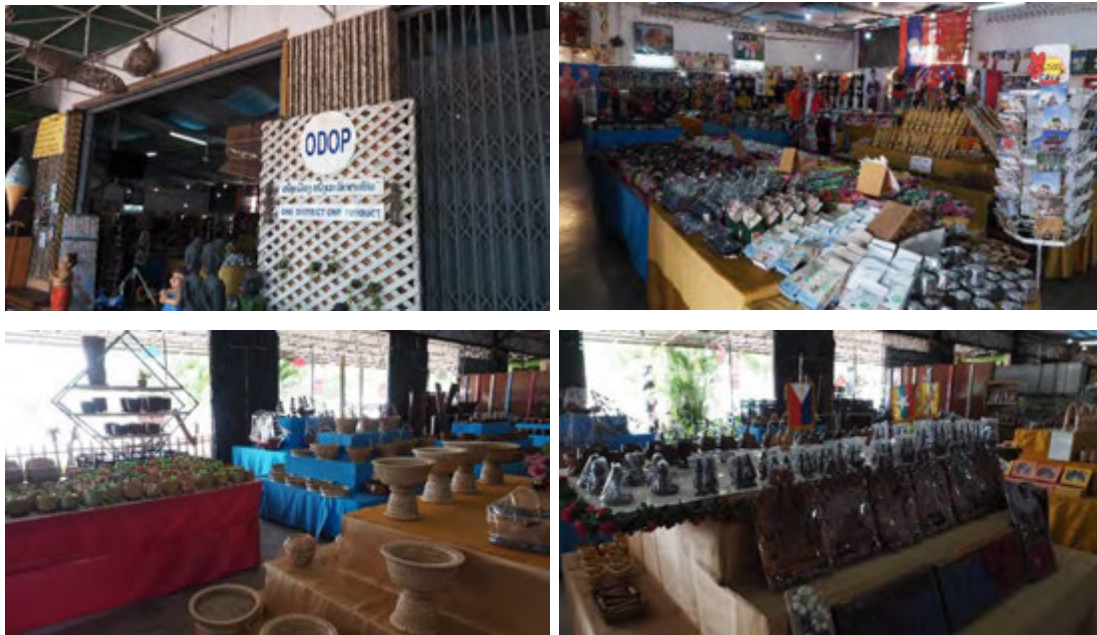

รูปที่ 4.2-6 ลักษณะสินค้าที่ระลึกที่พบในพื้นที่ศึกษา ประเทศไทย

ธุรกิจของที่ระลึกในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ระลึกที่อยู่ในลักษณะผลิตภัณฑ์จำลองที่แสดงสัญลักษณ์ของพื้นที่และผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ จำพวกไม้เป็นหลัก โดยในส่วนของผลิตภัณฑ์จำลอง จะมีลักษณะเป็นพวงกุญแจ ถาดรองแก้ว แผ่นไม้แกะสลัก โมเดลจำลอง เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ที่สื่อถึงประเทศไทยเป็นหลัก ซึ่งมีลักษณะเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตจำนวนมากแล้วกระจายไปยังแหล่งขายสินค้าที่

ระลึกในบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวพลุกพล่าน ในขณะที่ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติจะเป็นกลุ่มของผลิตภัณฑ์
เครื่องใช้ที่ทำจากไม้ เช่น ของเล่นเด็ก เครื่องใช้ในครัวเรือน และในกลุ่มของเครื่องจักสาน เป็นข้าวของเครื่องใช้
ต่างๆ เช่น กระติบข้าว ตระกร้า ถาดใส่อาหาร เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ระลึกที่ดูแลโดยทางรัฐบาลในชื่อโครงการ “หนึ่งเมือง หนึ่งผลิตภัณฑ์” ODOP
(One District One Product) ที่ทางภาครัฐกระตุ้นให้เกิดการต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวของ
แต่ละจังหวัด เพื่อให้เกิดสินค้าของที่ระลึกที่มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น โดยทั้งนี้ในพื้นที่เมืองสะหวันนะเขตจะมี
ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้า ODOP ให้บริการ แต่เบื้องต้นพบว่ยังไม่เป็นที่นิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่ควร
เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยังไม่มีมีความโดดเด่นเพียงพอ

รูปที่ 4.2-7 ลักษณะสินค้าที่ระลึกที่พบในเมืองสะหวันนะเขต ประเทศลาว

ในส่วนของธุรกิจของที่ระลึกในประเทศเวียดนาม ถือได้ว่ามีความโดดเด่นและสามารถสื่อความถึงพื้นที่
ได้มากกว่าในประเทศลาว โดยนอกจากผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในลักษณะรูปจำลองในรูปแบบต่างๆ เช่น เสื้อผ้า
เครื่องแต่งกาย พวงกุญแจ โมเดลจำลอง ที่เป็นสินค้าที่ระลึกหลักแล้ว ยังมีสินค้าที่ระลึกในลักษณะของ
ผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น ที่มีความโดดเด่น และมีอัตลักษณ์ที่สื่อถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ชุดอ่าว
หย่าย โคมไฟรูปทรงต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ของเมืองโบราณฮอยอัน สินค้าที่ระลึกจากหินอ่อน จากหมู่บ้านหิน
อ่อน Marble Mountains หรือหัตถกรรมกระดาษ ที่จำลองสถานที่สำคัญต่างๆ เป็นต้น โดยในธุรกิจสินค้าที่
ระลึกของทางเวียดนามนั้น จะมีหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ทั้งการ
พัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มความน่าสนใจ การนำเอาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาต่อยอดและจัดหาสถานที่ขายสินค้าให้แก่
ผู้ประกอบการ หรือในรูปแบบการให้การสนับสนุนชุมชนในพื้นที่ให้เป็นดำเนินการขายสินค้าที่ระลึก โดยมี
ภาครัฐเป็นคนจัดหาและสนับสนุนด้านเงินทุน เป็นต้น

รูปที่ 4.2-8 ลักษณะสินค้าที่ระลึกที่พบในเวียดนาม

4.2.3 การขนส่ง (Transportation)

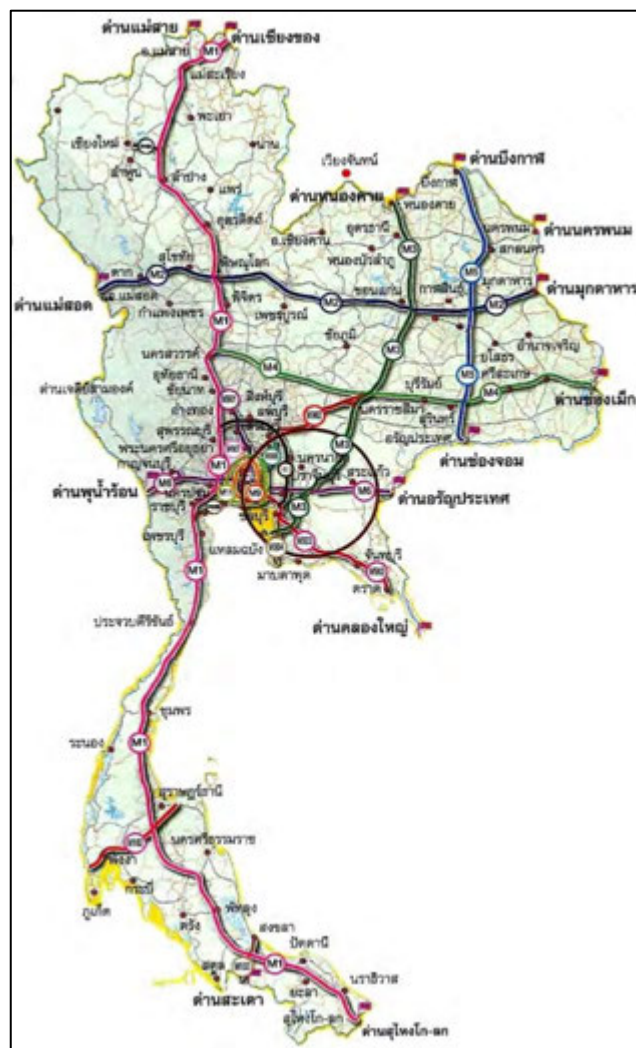
จากการทบทวนและสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนถึงศักยภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ในพื้นที่ภาคตะวันออกตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก East-West Economic Corridor หรือ EWEC บริเวณประเทศไทยในปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพและการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมและขนส่ง ทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาธุรกิจภาคการขนส่งในทุกพื้นที่ โดยยึดโยงระบบขนส่งสาธารณะเป็นส่วนเชื่อมประสานรูปแบบการขนส่งหลักในการพัฒนา ซึ่งคาดหวังให้สามารถรองรับแนวโน้มการเติบโตของความต้องการเดินทางและท่องเที่ยวที่จะเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ศึกษาในอนาคต สำหรับรูปแบบการเดินทางในปัจจุบันบริเวณพื้นที่ศึกษาประกอบไปด้วย 3 รูปแบบหลัก คือระบบขนส่งทางถนน ระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งทางอากาศ และระบบขนส่งสาธารณะ โดยรายละเอียดของข้อมูลธุรกิจการขนส่งในพื้นที่ มีดังนี้

3. โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง

1) ทางถนน

ระบบโครงข่ายการขนส่งทางถนนที่สำคัญในพื้นที่ศึกษาจากการสำรวจ พบว่า เส้นทางสายหลักที่ใช้ในการเชื่อมโยงการเดินทางของประชาชน นักท่องเที่ยว และการขนส่งสินค้า ของประเทศไทยคือ ทางหลวงหมายเลข 12 สายแม่สอด (เขตแดน)-มุกดาหาร เป็นทางหลวงแผ่นดินสายรองประธานที่เป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญที่เชื่อมระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย สายทางเริ่มต้นที่สะพานมิตรภาพไทย-พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และสิ้นสุดที่อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มีระยะทางตลอดทั้งสายรวม 793.391 กิโลเมตร หากมององค์ประกอบของการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงหมายเลข 12 นี้ คือส่วนหนึ่งของทางหลวงสายเอเชีย (Asian Highway) หรือย่อเป็น AH หมายเลข 16 ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศในทวีปเอเชียและยุโรป และคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (เอเอสแคป) สหประชาชาติ เพื่อปรับปรุงระบบทางหลวงในเอเชีย เป็นหนึ่งในสามเสาหลักของโครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกของทวีปเอเชีย อนุมัติโดยคณะกรรมการเอเอสแคป ในการประชุมครั้งที่ 48 ในปี ค.ศ. 1992 เป็นถนนเครือข่ายทางหลวงสายเอเชียประเภทสายรองระยะทางรวม 1,031 กิโลเมตร โดยผ่านประเทศไทย 688.5 กิโลเมตร เส้นทางแยกมาจากทางหลวงเอเชียสาย

2 และทางหลวงเอเชียสาย 1 ฝั่งตะวันตก ในจังหวัดตาก ประเทศไทย ผ่านประเทศลาว และสิ้นสุดในเมืองดองฮา จังหวัดกว๋างจิ ประเทศเวียดนาม โดยเชื่อมต่อกับทางหลวงเอเชียสาย 1 ฝั่งตะวันตกไปยังเมืองเว้ และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม โดยทางหลวงหมายเลข 12 มีการก่อสร้างโดยรวมแบบ 4 ช่องจราจร มีเพียงช่วงหลักกิโลเมตรที่ 363+989 ถึง 447+024 บริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว และช่วงหลักกิโลเมตรที่ 675+500 ถึง 757+717 บริเวณอำเภอภูผาอินารายณ์ถึงช่วงรอยต่อจังหวัดมุกดาหาร ลักษณะสภาพถนนทั้งหมดเป็นผิวทางแบบแอสฟัลติกส์คอนกรีต มีไหล่ทาง และองค์ประกอบของถนน ตามมาตรฐานของกรมทางหลวงซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลในพื้นที่ ด้วยสภาพของความต้องการเดินทางของประชาชน นักท่องเที่ยว และขนส่งสินค้ามากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐได้กำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาโครงข่ายการเชื่อมโยงทางถนนในพื้นที่ศึกษาให้ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพรองรับกับสภาพการจราจรในอนาคต อาทิเช่น โครงการพัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองในประเทศไทย ช่วง M2 แม่สอด (ตาก) – ขอนแก่น – มุกดาหาร เป็นต้น

รูปที่ 4.2-9 โครงข่ายทางพิเศษระหว่างเมืองในอนาคต

ที่มา : กองทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง กรมทางหลวง (<http://www.motorway.go.th>)

จากการสรุปข้อมูลการประเมินคุณภาพเส้นทางด้วยหลักการ 4S คือ ทางสบาย (Service) ทางสวยงาม (Scenic) ทางไม่หลง (Sure) และทางปลอดภัย (Safe) พบว่าหากแบ่งตามพื้นที่แต่ละจังหวัดนั้น ในส่วนของประเทศไทย จะพบว่าคุณภาพเส้นทางในส่วนของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ยกเว้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นจุดที่มีคุณภาพของเส้นทางที่ต่ำกว่าพื้นที่อื่นๆ ในบางช่วง โดยเฉพาะในด้านของทางสบาย (Service) แสดงให้เห็นถึงเส้นทางที่ไม่สมบูรณ์ เกิดการยุบตัวหรืออาจมีความเสียหายของเส้นทางซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางดังกล่าวได้

สำหรับเส้นทางในพื้นที่ประเทศลาวและเวียดนามนั้น พบว่าเส้นทางในประเทศเวียดนามมีระดับคุณภาพที่ดีมาก โดยมีระดับการประเมินคุณภาพเต็มในทุกด้าน แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการรองรับการเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางได้เป็นอย่างดี โดยปัญหาที่พบนั้นจะเป็นในส่วนของพื้นที่ส่วนของประเทศลาว ซึ่งเป็นจุดเชื่อมเส้นทางระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนาม โดยพบว่ามีการประเมินที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับพื้นที่ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของทางไม่หลง (Sure) แสดงให้เห็นถึงสิ่งสนับสนุนด้านการเดินทางต่างๆ ป้ายแนะนำเส้นทางที่อาจจะมีความไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศได้

2) ทางราง

จากการสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านระบบการขนส่งทางรางภายในประเทศพบว่า เนื่องจากในช่วงเวลาที่ผ่านมามีโครงการรถไฟไม่ได้รับการพัฒนาและก่อสร้างใหม่เท่าที่ควรทำให้มีพื้นที่การให้บริการ ครอบคลุมเพียง 47 จังหวัด นอกจากนี้โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของรถไฟส่วนใหญ่ จะมีสภาพที่เสื่อมโทรมซึ่งมีหลายสาเหตุ ทั้งอายุการใช้งานที่มากและการขาดการบำรุงรักษาเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ สำหรับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางรางตามแนวเส้นทางบริเวณพื้นที่ศึกษา ในปัจจุบันมีเพียง 2 สายหลักที่พาดผ่าน ได้แก่ สายที่ 1 สายเหนือ (กรุงเทพ – เชียงใหม่) แนวเส้นทางเชื่อมต่อสถานีจังหวัดพิษณุโลก และสถานีอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย สายที่ 2 สายอีสาน (กรุงเทพ – หนองคาย) แนวเส้นทางเชื่อมต่อสถานีจังหวัดขอนแก่น ดังแสดงในรูปที่ 4.2-10

รูปที่ 4.2-10 โครงข่ายเส้นทางรถไฟ

ที่มา : กระทรวงคมนาคม

โดยสาเหตุที่สำคัญในปัจจุบันกว่าร้อยละ 93 ของทางรถไฟในประเทศไทย เป็นระบบทางเดี่ยว ซึ่งส่งผลให้การเดินรถมีความล่าช้าเนื่องจากต้อง ทำการรอสับหลักีระหว่างขบวนเมื่อมีความล่าช้าของรถไฟคันใดคัน หนึ่ง รวมถึงในบางช่วงของโครงข่ายมีปริมาณการเดินทางและขนส่งที่สูงเกินความจุที่ทางรับได้ทำให้เกิดการล่าช้าในการเดินทางและขนส่งค่อนข้างมาก ไม่มีประสิทธิภาพทั้งด้านความสะดวก และความรวดเร็วในการ ให้บริการ ความตรงต่อเวลา และราคาค่าบริการ เมื่อเทียบกับการ ขนส่งทางถนน จากสาเหตุข้างต้นจึงส่งผลให้การ ให้บริการของรถไฟ ทำให้ไม่สามารถดึงดูดให้ประชาชนและนักท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการมาใช้บริการได้ กระทรวงคมนาคมได้พิจารณาเหตุผลความจำเป็นและสภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งทางรางในปัจจุบัน และแนวโน้มการเติบโตของความต้อการใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง ตลอดจนทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการเดินทางและเพิ่ม ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศ ซึ่งแผนงานการพัฒนาโครงข่ายรถไฟพื้นที่ศึกษามีรายละเอียดดังนี้

- โครงการก่อสร้างระบบรถไฟทางคู่ (ระยะเร่งด่วน) ในเส้นทางช่วงชุมทางถนนจิระขอนแก่น เพื่อ การขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ (ระยะเร่งด่วน ช่วงชุมทางถนนจิระ - ขอนแก่น) โดยเร่ง

ผลักดันให้สามารถดำเนินการก่อสร้างทางคู่ขนาดรางมาตรฐาน (Standard Gauge) โดยก่อสร้างทางรถไฟใหม่เพิ่ม 1 ทาง ขนานไปกับทาง รถไฟเดิม (เขตทางกว้าง 80 เมตร) ระยะทางประมาณ 187 กิโลเมตร

- โครงการก่อสร้างระบบรถไฟทางคู่ ในเส้นทางบ้านไผ่ - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม ระยะทาง 354 กิโลเมตร เส้นทางนี้จัดเป็นรถไฟสายใหม่ที่แยกจากสถานีบ้านไผ่ จ.ขอนแก่น ระยะทางประมาณ 354 กิโลเมตร (บ้านไผ่-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-มุกดาหาร-นครพนม) กรอบวงเงินลงทุน 60,353 ล้านบาท ผ่านพื้นที่ทางราบเป็นส่วนใหญ่ สร้างง่ายเนื่องจากได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในพื้นที่ หลังจากนั้นเตรียมนำเสนอกระทรวงคมนาคมเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี(ครม.) อนุมัติให้ดำเนินการ
- โครงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC East-West Economic Corridor) ระหว่างแม่สอด จ.ตาก ไปจนถึง จ.มุกดาหาร เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวมีศักยภาพด้านการขนส่งสินค้าเชื่อมต่อการขนส่งกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคมูลค่าก่อสร้างโครงการ 1.59 แสนล้านบาท เส้นทางรถไฟที่ให้ความสำคัญศักยภาพในการเชื่อมต่อตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตก รวมระยะทาง 815 กิโลเมตร
- โครงการก่อสร้างรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ความร่วมมือในการพัฒนาระบบรางระหว่างไทยกับญี่ปุ่น หรือโครงการรถไฟความเร็วสูง (ไฮสปีดเทรน) เส้นทางกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ระยะทาง 672 กม. นั้น ล่าสุดทางญี่ปุ่นได้รายงานผลการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเบื้องต้น โดยจะแบ่งการก่อสร้างเป็น 2 ตอน ได้แก่ ช่วงกรุงเทพฯ-พิษณุโลก และช่วงพิษณุโลก-เชียงใหม่ สำหรับแนวทางที่มีความเหมาะสมนั้น จะก่อสร้างเส้นทางในระยะแรกก่อน คือ ช่วงกรุงเทพฯ-พิษณุโลก ระยะทางประมาณ 380 กิโลเมตร

3) ทางอากาศ

ปัจจุบันการพัฒนาตามแนวเส้นทางในพื้นที่ศึกษาเป็นที่ตั้งของท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์ที่มีความสำคัญในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบขนส่งและจราจรที่มีศักยภาพเพื่อรองรับกับความต้องการเดินทาง ทั้งสิ้น 5 จังหวัดหลัก ได้แก่ ท่าอากาศยานแม่สอด ท่าอากาศยานสุโขทัย ท่าอากาศยานพิษณุโลก ท่าอากาศยานเพชรบูรณ์ และท่าอากาศยานขอนแก่น ให้บริการเส้นทางการบินระหว่างท่าอากาศยานดอนเมือง (Donmuang International Airport) และท่าอากาศยานในพื้นที่ โดยสายหลักที่ให้บริการในแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันไป แต่โดยรวมจะอยู่ในกลุ่มสายการบินไทยสมายล์ สายการบินนกแอร์ สายการบินแอร์เอเชีย และสายการบินไลอ้อนแอร์ ซึ่งในปัจจุบันประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความสนใจและต้องการเดินทางด้วยอากาศยานเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการเข้ามาทำตลาดของสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline) ที่ให้ราคาต่อเที่ยวในการเดินทางต่ำ ประกอบกับระยะเวลาในการเดินทางที่รวดเร็วกว่ารูปแบบการขนส่งอื่น ๆ ทำให้สัดส่วนการเลือกรูปแบบการเดินทางจึงเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบทำให้ความสามารถในการรองรับผู้โดยสารของสนามบินใกล้เต็มความจุ บางสนามบินต้องรองรับการเดินทางถึง 32 เที่ยวบินต่อวัน ประสิทธิภาพในการให้บริการลดลง สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ และไม่ได้รับการบำรุงรักษาเป็นเวลานาน เกิดไม่สะดวกในการเข้าใช้งาน

กรมท่าอากาศยานได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้อนุมัติโครงการปรับปรุงและพัฒนาท่าอากาศยานหลักในพื้นที่
ศึกษาประกอบด้วย

- ท่าอากาศยานแม่สอด จำนวน 210 ล้านบาท ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงท่าอากาศยาน
จำนวนทั้งสิ้น 3 โครงการหลัก คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2562 ได้แก่ (1) จัดหาที่ดินและ
ชดเชยเพิ่มเติม ประมาณ 220 ไร่ มูลค่า 80 ล้านบาท (2) ปรับปรุงขยายเป็นทางวิ่ง ขนาดกว้าง
45 เมตร ยาว 2,100 เมตร ทางขับและลานจอดเครื่องบิน มูลค่า 550 ล้านบาท (3) ก่อสร้าง
อาคารที่พักผู้โดยสาร ขนาด 7,000 ตารางเมตร รองรับได้ 300 คนต่อชั่วโมง
- ท่าอากาศยานพิษณุโลก จำนวน 434 ล้านบาท ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุง อาคารที่พัก
ผู้โดยสาร ลานจอดเครื่องบิน รั้วปิดเขตการบิน ลวดหนาม ไฟส่องสว่าง ระบบการรักษาความ
ปลอดภัย กล้องตรวจจับความเคลื่อนไหว และเครือข่ายดาวเทียม เครื่องตรวจอาวุธและวัตถุ
ระเบิดแบบ EDS พร้อมสายพานลำเลียง รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์ด้านหน้าอาคาร
- ท่าอากาศยานเพชรบูรณ์ ส่งเสริมให้มีการบินแบบเช่าเหมาลำของ บริษัท สมุทรปราการโลจิสติกส์ จำกัด ที่เปิดให้บริการแบบแพคเกจท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3 วัน 2 คืน ผ่าน
เที่ยวบินของสายการบินนกแอร์ เปิดบินตรง ตอนเมือง - เพชรบูรณ์ - ตอนเมือง สัปดาห์ละ 2
เที่ยวบิน วันจันทร์ และวันเสาร์ เป็นเครื่องบินแบบโบeing มี 66 ที่นั่ง ซึ่งทุกภาคส่วนของจังหวัด
เพชรบูรณ์ได้มีส่วนร่วมกันผลักดันและสนับสนุนให้มีเที่ยวบินดังกล่าว ผ่านคณะกรรมการที่ประกอบ
ไปด้วย จังหวัดเพชรบูรณ์ หอการค้าจังหวัด ผู้ประกอบการโรงแรมรีสอร์ทต่าง ๆ ในจังหวัด
เพชรบูรณ์ ที่ได้ร่วมเสนอให้มีการเปิดเที่ยวบิน เพื่อเป็นการขยายศักยภาพการท่องเที่ยวรวมถึง
ปริมาณนักท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งหากมีผู้ใช้บริการจำนวนมากก็มีแผนที่จะเพิ่มจำนวน
เที่ยวบินในอนาคต
- ท่าอากาศยานขอนแก่น จำนวน 2,250 ล้านบาท ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงโดยแบ่งเป็น
งานก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่ พื้นที่ 40,000 ตารางเมตร และอาคารจอดรถ 550 คัน
และขยายลานจอดเครื่องบินเพิ่มอีก 6 หลุมจอด การพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น จะช่วยเพิ่ม
ขีดความสามารถในการรองรับผู้โดยสารเพิ่มขึ้นจากเดิม 2.5 ล้านคนต่อปี เป็น 5 ล้านคนต่อปี

ทำให้ภาพรวมของพื้นที่ศึกษาในประเทศไทยสามารถรองรับกับความต้องการใช้งานในอนาคตและเพิ่ม
ศักยภาพตามมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มความหลากหลายของสายการบินที่มีได้เป็นการผูกขาดอยู่
กับสายการบินใดสายการบินหนึ่ง มีช่วงเวลาในการเดินทางที่หลากหลาย ทำให้เกิดการแข่งขันและสร้าง
ทางเลือกในการเดินทางให้กับผู้เดินทางและนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังพบว่า สนามบินในพื้นที่ศึกษา มียุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อมุ่งเน้นการ
เชื่อมโยงของสายการบินเส้นทางบินทั้งภายในและต่างประเทศ อาทิเช่น ระหว่างสนามบินขอนแก่น -
สนามบินเชียงใหม่ - สนามบินภูเก็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ
หรือแนวคิดในการเจรจาจับกลุ่มทางธุรกิจกับ สายการบินเวียดเจ็ท ซึ่งได้ขอให้พิจารณาเปิดเส้นทางโฮจิมินห์-
ขอนแก่น สายการบินลาว เส้นทางหลวงพระบาง - ขอนแก่น สายการบินประเทศจีนเส้นทางคุนหมิง -
พิษณุโลก เพื่อรุกตลาดต่างประเทศให้บินตรงเข้ามาในพื้นที่ศึกษา เพราะทั้งจังหวัดพิษณุโลกและขอนแก่นมี

ศักยภาพและเป็นจุดเชื่อมต่อที่สามารถช่วยส่งต่อนักท่องเที่ยวไปยังจังหวัดใกล้เคียง ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่า จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมุกดาหารยังไม่มีมีการก่อสร้างและพัฒนาสนามบิน ทำให้มีข้อจำกัดด้านการเดินทางด้วยเครื่องบิน ปัจจุบันจำเป็นต้องใช้การเดินทางเชื่อมต่อจากสนามบินขอนแก่น สนามบินนครพนม และสนามบินร้อยเอ็ด ในการเดินทางแทน โดยรายละเอียดของท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์หลักในพื้นที่ศึกษา

4. ระบบขนส่งสาธารณะ

ระบบขนส่งสาธารณะของกลุ่มจังหวัดในประเทศไทย มีการให้บริการรถขนส่งผู้โดยสารสาธารณะในทุกจังหวัด เพื่อรองรับการเดินทางภายในจังหวัด กล่าวคือประเภทแรกเป็นรถที่ขนส่งเชื่อมโยงจุดหมายปลายทางระหว่างอำเภอรอบขอบเขตจังหวัดไปยังย่านใจกลางเมือง และประเภทที่สองเป็นรถเดินทางในระยะไกลระหว่างจังหวัด ซึ่งในปัจจุบัน จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดขอนแก่น ได้มีการให้บริการรถขนส่งสาธารณะในรูปแบบของ CITY BUS ให้บริการตลอดสาย 15 บาท เชื่อมต่อสถานีขนส่งหลัก และสนามบิน และจากการผลักดันของจังหวัดและกระทรวงคมนาคมได้จัดทำแผนแม่บทและให้บริการรถขนส่งสาธารณะ ซึ่งในอนาคตคาดว่าจะใช้รถรางเบาโดยมีขอบเขตเฉพาะเพื่อให้บริการครอบคลุมพื้นที่ เพื่อลดปัญหาการติดขัดของการจราจรในเขตเมืองในส่วนของการให้บริการนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวจะไม่มีรถขนส่งสาธารณะแบบรถบัสเดินทางไปยังแหล่งโดยตรง เว้นแต่เป็นการจ้างเหมาหรือแพ็คเกจทัวร์ที่นักท่องเที่ยวได้จ่ายค่าดำเนินการเอง โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เดินทางโดยรถส่วนบุคคลมักเรียกใช้รถแท็กซี่มิเตอร์ ซึ่งรูปแบบของรถแท็กซี่ในเมืองภูมิภาค จะใช้วิธีการโบกเรียกตามจุดที่พบเห็นรถ และใช้วิธีการโทรแจ้งพนักงานประจำศูนย์แท็กซี่ให้ติดต่อผู้ขับรถให้มารับนักท่องเที่ยว อัตราการให้บริการในเขตเมืองที่กำหนดโดยกรมการขนส่งทางบก จะใช้วิธีการกมิตเตอร์ แต่หากจุดหมายปลายทางที่ต้องการไปอยู่นอกเขตจะถือว่าเป็นการตกลงระหว่างผู้ขับขี่และผู้ใช้งาน แต่ต้องไม่เกินอัตราต่อกิโลเมตรที่กำหนดไว้ และที่เป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของรถแท็กซี่ในพื้นที่ศึกษา คือ รถสามล้อเครื่องสกายแลป หรือ ตุ๊กตุ๊ก (ตุ๊กๆ) สไตร์สปอร์ตเป็นชื่อเรียกของรถ สามล้อเครื่องที่เป็นที่นิยมมากในภาคอีสานเครื่องยนต์ของรถ สกายแลปโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 90-150 cc รวมถึงรถอีกชนิดที่ให้บริการ คือ รถสามล้อแบบคนถีบที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในยามราตรีเพื่อนั่งเที่ยวชมเมืองอีกด้วย

ในส่วนธุรกิจการขนส่งในรูปแบบรถเช่า หากเป็นในกลุ่มรถยนต์จะมีให้บริการใน 2 รูปแบบ คือ เป็นรูปแบบรถเช่าพร้อมคนขับ และ ให้เช่ารถเพื่อขับท่องเที่ยวเอง โดยต้องมีใบขับขี่สากลสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประกอบการเช่า ซึ่งผู้ให้บริการที่เป็นระดับมาตรฐานส่วนใหญ่จะตั้งจุดให้บริการบริเวณสนามบินหรือจุดเชื่อมต่อการเดินทางขนาดใหญ่ สำหรับผู้ให้เช่าที่เป็นระดับธุรกิจในพื้นที่ยังพบเห็นจำนวนน้อย

รูปที่ 4.2-11 สามล้อถีบ สกายแลป โครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะในปัจจุบันและอนาคต
ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงคมนาคม

การคมนาคมขนส่งในประเทศลาว ใช้รูปแบบการคมนาคมขนส่งทางถนนเป็นหลัก โดยรูปแบบการเดินทางหลักที่ใช้ในการเดินทางมี 3 รูปแบบ ได้แก่การเดินทางโดยรถส่วนตัว การใช้บริการรถรับจ้าง และการโดยสารรถสาธารณะ ซึ่งข้อจำกัดและอุปสรรคใหญ่ในการท่องเที่ยวของประเทศไทยคือการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทำได้ยาก เนื่องจากระบบขนส่งสาธารณะไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเดินทางของนักท่องเที่ยวได้ โดยรถโดยสารสาธารณะที่มีอยู่จะเป็นรถโดยสารที่วิ่งให้บริการในระยะทางไกล เชื่อมโยงเมืองหลักต่างๆ ในประเทศ เป็นหลัก ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวในประเทศลาวต้องอาศัยการใช้บริการตัวแทนท่องเที่ยวในการจัดหาบริการเพื่อนำเที่ยวเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในเรื่องของคุณภาพผิวทางที่ไม่ดี ถนนโดยส่วนใหญ่แคบ และความไม่คุ้นชินในเรื่องทิศทางการเดินทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองทำได้ยาก ในส่วนของการเดินทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยและลาวได้ลงนามในข้อตกลงกำหนดการขนส่งทางบกระหว่างสองประเทศ (Bilateral Road Transport Agreement: BRTA) เมื่อปี 2537 ซึ่งอนุญาตให้ยานพาหนะของทั้งสองประเทศข้ามจุดผ่านแดนจำนวน 15 จุด โดยไม่จำกัดจำนวนและรูปแบบของการดำเนินการ โดยทั้งสองประเทศได้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการในด้านการขนส่งที่มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถดำเนินการขนส่งข้ามพรมแดน และออกใบอนุญาตข้ามพรมแดนให้แก่รถยนต์เพื่อการพาณิชย์และยานพาหนะสาธารณะ ทำให้มีการให้บริการรถโดยสารสาธารณะเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างประเทศ โดยมีจุดเริ่มต้นที่สถานีขนส่งสะพานมิตรภาพไทย-ลาว

ในด้านการคมนาคมขนส่งในประเทศเวียดนาม ถือได้ว่ามีความพร้อมในระดับดี โดยรูปแบบการคมนาคมขนส่งในพื้นที่นั้น นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและมีตัวเลือกในการเดินทางได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ โดยมีนครดานังเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งในพื้นที่เวียดนามกลาง โดยในการคมนาคมขนส่งทางบกนั้น ประเทศเวียดนามใช้การคมนาคมขนส่งทางถนนเป็นหลักในการเชื่อมโยงการเดินทางของเมืองต่างๆ โดยมีทางหลวงแห่งชาติ (National Highway: NH) ซึ่งเป็นถนนสายหลักของเวียดนามยาว 16,940 กิโลเมตร และถนนระดับจังหวัดยาว 207,692 กิโลเมตร ในการเชื่อมโยงการเดินทางภายในประเทศ และมีการสร้างทางด่วนเพื่อแก้ปัญหาจราจรของถนนสายหลักที่โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับ A (Freeway) และระดับ B (Expressway)

โดยเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ที่เป็นพื้นที่ศึกษา จะเริ่มต้นจากเครือข่ายการขนส่งข้ามพรมแดนเส้นทาง AH 16: มีระยะทางยาว 82 กิโลเมตร จากจากด่านลาวบ่าว (Lao Bao) ที่ติดกับประเทศไทยจนถึงถนน AH 1 ถนนเมืองดงฮา (Dong Ha) จังหวัดกวางจิ (Quang Tri) โดยมีทางหลวงแห่งชาติหมายเลข 9 เป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมโยงพื้นที่เมืองเถื่อเทียนเว้ นครดานัง และเมืองฮอยอันเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีการสร้างอุโมงค์ห้ายเวิน ซึ่งเป็นอุโมงค์รถยนต์ลอดใต้ภูเขาที่ยาวที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีความยาว 6.28 กิโลเมตร เป็นเชื่อมระหว่างดานังกับเมืองเถื่อเทียนเว้ โดยสามารถลดเวลาในการเดินทางได้กว่า 3 ชั่วโมง

ทางด้านคมนาคมขนส่งทางรถไฟ เวียดนามมีโครงข่ายระบบราง เชื่อมโยงเมืองหลักในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ทั้งเวียดนามเหนือ เวียดนามกลาง เวียดนามใต้ เข้าด้วยกัน โดยมีทางรถไฟสายเหนือ-ใต้ เป็นเส้นทางรถไฟสายหลักที่สำคัญของประเทศ เชื่อมต่อระหว่างเมืองฮานอยทางตอนเหนือ และเมืองโฮจิมินห์ซิตี้

ทางตอนใต้ รวมระยะทางทั้งหมด 1,726 กิโลเมตร และเส้นทางรถไฟสายนี้ยังเป็นเส้นทางรถไฟสำคัญในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ ถิ่นถิ่นที่วักบนครดานังเข้าด้วยกัน โดยเป็นรูปแบบการเดินทางที่ค่อนข้างได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางถิ่นที่วัก – ดานัง ที่เป็นเส้นทางรถไฟเลียบชายฝั่งทะเล มีวิวข้างทางเป็นพื้นที่ชายฝั่ง สลับกับนาข้าว ซึ่งในปัจจุบันได้รับการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพในด้านต่างๆ ทั้งเรื่องของความสะดวก ความตรงต่อเวลา คุณภาพการให้บริการจนถึงได้ว่ามีมาตรฐานในระดับที่ค่อนข้างดี และสามารถสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

การคมนาคมขนส่งทางอากาศ มีท่าอากาศยาน Da nang International Airport :ซึ่งอยู่ห่างจากใจกลางนครดานังไปทางตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 2.5 กิโลเมตร เนื้อที่รวม 150 เฮกตาร์ เคยเป็นฐานทัพของสหรัฐฯ ในสมัยสงครามกลางเมือง ปัจจุบันให้บริการการบินภายในประเทศและระหว่างประเทศ รองรับผู้โดยสารประมาณ 10 -15 ล้านคนต่อปี มีอาคารผู้โดยสารหลังใหม่ที่เปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2554 และให้บริการในปัจจุบันเพียงอาคารเดียว ซึ่งอาคารหลังนี้ประกอบด้วยประตูทางออกขึ้นเครื่อง 5 ประตู มีระบบการใช้งานที่ทันสมัย ตั้งอยู่บนพื้นที่ 36,100 ตารางเมตร โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวครบถ้วน ทั้งในส่วนของที่จอดรถ ร้านอาหาร ธนาคารและการแลกเปลี่ยนเงินตราสากล โดยเฉพาะตู้เอทีเอ็มที่ให้บริการตามจุดต่างๆ สามารถกดเงินเป็นสกุลท้องถิ่นได้จากตู้ของธนาคารทันที นอกจากนี้ยังมีอินเทอร์เน็ตไวไฟให้บริการฟรี แต่ทั้งนี้อาจต้องระมัดระวังในการใช้งานเนื่องจากไม่มีการเข้ารหัสความปลอดภัยซึ่งภายในสนามบินมีสัญญาณให้บริการอย่างครอบคลุม นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐพบว่า ในอนาคตมีแผนการขยายขนาดท่าอากาศยานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและเที่ยวบินจากต่างประเทศที่มากขึ้นและจะผลักดันให้การคมนาคมขนส่งทางอากาศเป็นเส้นทางขนส่งหลักในการเดินทางมายังนครดานังอีกด้วย

ในด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ พบว่าในปัจจุบัน การคมนาคมขนส่งทางน้ำ มิได้เป็นเส้นทางคมนาคมหลักของนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว โดยในพื้นที่ศึกษามีท่าเรือขนาดใหญ่ที่สำคัญได้แก่ ท่าเรือดานังซึ่งถูกใช้ในการขนส่งสินค้าเป็นหลัก โดยข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังท่าเรือดานังประมาณปีละ 20,000 คน ซึ่งมาในลักษณะของการล่องเรือสำราญ แต่ทั้งนี้ในแผนยุทธศาสตร์ของภาครัฐในด้านการท่องเที่ยวก็ยังคงให้ความสำคัญกับการคมนาคมขนส่งทางน้ำโดยมีแผนในการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวในลักษณะของการล่องเรือสำราญให้มากขึ้นในอนาคต

ทางด้านระบบขนส่งสาธารณะ มีรถบัสโดยสารให้บริการโดยจะมีสองรูปแบบคือเป็นรถบัสโดยสารวิ่งระหว่างเมือง ที่จะวิ่งขนส่งผู้โดยสารระหว่างเมืองหรือเดินทางระหว่างประเทศลาวกับเวียดนาม และรถบัสโดยสารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่วิ่งให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวจากจุดเชื่อมต่อการเดินทางต่างๆ ไปยังย่านใจกลางเมือง โดยในส่วนการเดินทางภายในเมืองจะมีรถแท็กซี่เป็นรูปแบบบริการสาธารณะหลักในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเรียกใช้บริการได้โดยการแจ้งต่อพนักงานของบริษัทแท็กซี่แต่ละบริษัท ที่ยื่นประจำตามย่านท่องเที่ยว สถานที่สำคัญต่างๆ เพื่อให้ทางพนักงานวิทยุแจ้งรถแท็กซี่ให้มารับเนื่องจากข้อจำกัดด้านสภาพการจราจรในเวียดนามที่ค่อนข้างหนาแน่น ทำให้เมื่อรถแท็กซี่ทำการส่งผู้โดยสารลง ณ ปลายทางแล้ว จะต้องจอดรอรับลูกค้าที่จุดนั้นๆ ห้ามวิ่งรถเปล่าหาลูกค้า เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านจราจรเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้ให้บริการแท็กซี่แต่ละเจ้า จึงจัดพนักงานประจำตามจุดต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการ

เรียกรถแท็กซี่ให้กับลูกค้า แต่ทั้งนี้หากเป็นช่วงเวลากลางคืนที่ไม่มีการบังคับตรวจตราเข้มงวดก็สามารถโบกรถแท็กซี่ที่ผ่านเพื่อใช้บริการได้

นอกจากนี้ ในประเทศเวียดนามยังมีรถขนส่งให้บริการอีกหนึ่งรูปแบบซึ่งมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ดึงดูดการใช้บริการจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ รถสามล้อถีบท้องถิ่นของเวียดนาม หรือ "แซบาแบ้ง" หรือที่นิยมเรียกว่า "ซิโคล" (Cyclo) ที่จะให้บริการสำหรับนั่งเที่ยวชมเมือง โดยผู้โดยสารจะนั่งอยู่ด้านหน้า ส่วนคนที่จะถีบจักรยานอยู่หลังผู้โดยสาร ทำให้ผู้โดยสารสามารถชมวิวทิวทัศน์ได้อย่างสะดวก และรถซิโคลยังมีโครงสร้างที่แข็งแรงมาก สามารถใช้ชนของที่มีน้ำหนักมากๆ ได้อีกด้วย

รูปที่ 4.2-12 รถแท็กซี่และสามล้อถีบซิโคล พาหนะที่นิยมใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว
ในเขตเมืองของเวียดนาม

ในส่วนธุรกิจการขนส่งในรูปแบบรถเช่า หากเป็นในกลุ่มรถยนต์จะมีให้บริการใน 2 รูปแบบ คือ เป็นรูปแบบรถเช่าพร้อมคนขับ และ ให้เช่ารถเพื่อขับท่องเที่ยวเอง โดยต้องมีใบขับขี่สากลประกอบการเช่า ซึ่งผู้ให้บริการในตัวเมืองจะเป็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่หากเป็นผู้ประกอบการต่างชาติหรือบริษัทรถเช่าระดับโลกจะให้บริการอยู่ในบริเวณท่าอากาศยานเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีรถจักรยานยนต์และรถจักรยานให้เช่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองฮอยอัน เนื่องจากมีขนาดพื้นที่ไม่ใหญ่ การจราจรไม่พลุกพล่านเท่าในเขตเมืองใหญ่ สามารถปั่นเที่ยวชมเมืองได้อย่างสะดวก นักท่องเที่ยวจึงให้ความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศในยุโรป

4.2.4 ข้อมูล (Information)

1. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ จะมีหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าเป็นประเทศตนเองมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งการอธิบายตามรายพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ประเทศไทย มีหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยในปัจจุบันมุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้หน่วยงาน

ดังกล่าวยังมีสำนักงานต่างประเทศที่ดำเนินการกิจดังกล่าว ดังนั้นพื้นที่ใดใดในประเทศที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ก็จะมีหน่วยงานนี้ส่งข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ นอกจากภาครัฐจะดำเนินการแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศไทย (Inbound Tourism) ซึ่งจะทำหน้าที่ผลักดันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้เกิดการเดินทางในประเทศไทย โดยมีการขายเส้นทางท่องเที่ยว หรือแพ็คเกจทัวร์เหมาจ่ายที่มีไกด์ หรือไม่มีไกด์ ซึ่งสามารถให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ตามสะดวก อย่างไรก็ตามก็ยังมีเครื่องมือทางเทคโนโลยีในการดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีการรีวิวของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมายังประเทศไทย แล้วมีการเขียนแสดงความรู้สึกและข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยวในเมืองไทย โดยสิ่งนี้จะเป็แม่เหล็กหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เนื่องจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบันจะไม่เชื่อคำโฆษณาจากเจ้าบ้าน แต่จะเชื่อคนที่เคยเดินทางท่องเที่ยวมาอย่างแท้จริงนั้น ๆ ว่าพบเจอสิ่งใดบ้าง

สำหรับพื้นที่ประเทศลาว และเวียดนามมีหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism ทั้งนี้ทั้งสองประเทศดังกล่าว ไม่มีหน่วยงานทางการท่องเที่ยวในต่างประเทศ แต่จะมีการดำเนินการผ่านสถานทูตในประเทศนั้น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในประเทศตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่า ข้อมูลทางการท่องเที่ยว สามารถออกได้จากแหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐในประเทศนั้น หรือแม้กระทั่งตัวนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยว จึงเห็นว่า หากนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยวมาแล้วรู้สึกไม่ประทับใจ ก็จะทำให้ข้อมูลที่ส่งออกไป ทำให้เกิดภาพลักษณ์เชิงลบต่อประเทศและแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการต้อนรับนักท่องเที่ยวบนฐานของอัตลักษณ์ความเป็นตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวจะมีความเป็นแก่นแท้ของตนเอง ยากที่จะเปลี่ยนแปลง นักท่องเที่ยวคนใดที่เดินทางมาก็พร้อมที่จะเรียนรู้และเปิดรับ ในประสบการณ์ที่แตกต่าง

2. แนวทาง วิธีการ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

การสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ในกรณีพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย สามารถสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว โดยทั้งสองกลุ่มดังกล่าวจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวและพฤติกรรมมารับข้อมูลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่ม FIT จะเชื่อในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาแล้ว หรือเพื่อนหรือคนรู้จัก แล้วมาบอกต่อว่าจุดหมายปลายทางนั้น ๆ ถ้าไปแล้วจะมีประสบการณ์อย่างไร สำหรับนักท่องเที่ยวอีกกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มากับธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งจะเลือกรับข้อมูลจาก การประชาสัมพันธ์จากธุรกิจนำเที่ยวที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐ ตามงานขายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนมีประเด็นที่กำลังนิยมเดินทางไปที่นั้นๆ จึงทำให้อยากเดินทางไปยังที่นั้นๆ จึงเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มมวลชน (Mass Tourists) เช่น นักท่องเที่ยวเที่ยวครั้งแรกจากประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมบอกต่อที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวกลุ่ม FIT จะมีการบอกต่อผ่านทางเพจของตนเอง สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่เดินทางกับบริษัทนำเที่ยว จะบอกต่อผ่านปากต่อปาก กับคนสนิทและเพื่อนของเขา

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้ พื้นที่ประเทศไทย พื้นที่ประเทศลาว และพื้นที่ประเทศเวียดนาม โดยที่ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ในขณะที่ประเทศลาว และประเทศเวียดนาม ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism นอกจากนี้ก็ยังมีหน่วยงานเอกชน คือ ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour Operators) ของแต่ละประเทศที่จะเป็นผู้ติดต่อกับธุรกิจนำเที่ยวออกนอกประเทศ (Outbound Tour Operators) เพื่อส่งนักท่องเที่ยวจากประเทศนั้น ๆ เดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ เนื่องจากในแต่ละประเทศ จะมีกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการนำเที่ยวภายในประเทศตนเอง ที่จะต้องให้ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศนำเที่ยวภายในประเทศได้เท่านั้น จึงเห็นว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะได้พบกับเจ้าบ้านเสมอ ไม่ว่าจะเดินทางด้วยตนเอง (FIT) หรือเดินทางผ่านธุรกิจนำเที่ยว อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาในประเทศไทย เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว และมีการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จึงเป็นลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ดังนั้น การทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว ได้รับความพึงพอใจ ในแง่ของความปลอดภัยและความสะอาดของพื้นที่ รวมไปถึงพื้นที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นบนความเป็นแก่นแท้ของตนเอง ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวมีการแบ่งปันเรื่องราวประสบการณ์เชิงบวกต่อกลุ่มเพื่อน รวมไปถึงสังคมอินเทอร์เน็ต โดยพฤติกรรมการรีวิวสิ่งที่ตนเองไปพบมาส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ซึ่งมีกำลังซื้อ และชอบการแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวต่อสังคมของตนเองบนอินเทอร์เน็ต

4.2.5 การจัดหา (Sourcing)

1. นักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบนเส้นทางศึกษา บนเกณฑ์ของความนิยมของนักท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมุ่งเน้นความยั่งยืน พบว่า มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นแต่ละพื้นที่ดังนี้ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมุกดาหาร เมืองสะพานนเซต เมืองเว้ เมืองดานัง โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดอุดรธานี มุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ กล่าวคือ ตัวเมืองลับแลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชีวิตที่แตกต่างของชุมชน ได้แก่ การชิมข้าวพันผัก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมถือเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นออกมาจากชุมชนเมืองลับแล ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมความชอบของนักท่องเที่ยวคนไทย อ้างอิงถึงสถิตินักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเดินทางเฉลี่ย 7.29 แสนคน เติบโตจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 25.48 โดยมีการพักเฉลี่ยที่ 1.83 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อคนเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน เมื่อพิจารณากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่เป็นชาวสหรัฐอเมริกา เฉลี่ย 391 คน จึงเห็นได้ว่าจังหวัดอุดรธานีกำลังมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างมาก จาก

การสนับสนุนจากภาครัฐในการเป็นเมืองรองทางการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักมาสู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว

จังหวัดเพชรบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวมุ่งเน้นเชิงธรรมชาติ ประกอบด้วย เขาค้อ ภูทับเบิก อุทยานแห่งชาติ น้ำหนาว ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับสถิตินักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2559 คนไทยเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 1.7 ล้านคน เติบโตจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.62 โดยมีวันพักเฉลี่ย 2.42 วัน ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน อย่างไรก็ตามสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นชาวอังกฤษ เฉลี่ย 1.7 พันคน

จังหวัดพิษณุโลก แหล่งท่องเที่ยวเป็นเชิงผสม คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ พระราชวังจันทร์ วัดนางพญา บ้านรักไทย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิพิธภัณฑ์บ้านจำทวี และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ทั้งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางเฉลี่ย 1.7 ล้าน โดยมีวันพักเฉลี่ย 2.04 วัน ค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,500 บาท อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส และชาวเยอรมัน คิดเป็นร้อยละ 30 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด

จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เมื่อพิจารณาสถิติการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉลี่ย 8.3 แสนคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเฉลี่ย 1.8 แสนคน สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย มีวันพักเฉลี่ยที่ 2.05 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาทต่อคน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสัญชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชาวฝรั่งเศสและเยอรมัน เฉลี่ย 3.8 หมื่นคน และ 2.8 หมื่นคน ตามลำดับ

จังหวัดตาก ประกอบด้วย มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ เขื่อนภูมิพล และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรอกบ้านจีน พิพิธภัณฑ์เมืองตาก สะพานแขวนววมสมโภช และกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเฉลี่ย 1.5 ล้านคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเพียง 2.1 หมื่นคน โดยนักท่องเที่ยวชาวอเมริกาเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย จะใช้เวลาเฉลี่ย 2.08 ในการเดินทางท่องเที่ยว มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,700 บาทต่อคนต่อวัน

จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ วัดหนองแวง โองมุนมังเมืองขอนแก่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์วัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติภูเวียง ศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูเวียง เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางเฉลี่ย 2.9 ล้านคน แบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 2.8 ล้านคน ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย มีการพักเฉลี่ย 2.61 วัน ใช้จ่ายเงินคนละ 1,500 บาทต่อคนต่อวัน

จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สิรินธร (พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูคุ้มข้าว) วัดพุทธนิมิตภูคาว หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทโคกแก้ง เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉลี่ย 3 แสนคนจากนักท่องเที่ยวทั้งหมดเฉลี่ย 5.6 แสนคน เมื่อพิจารณาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่า การพักเฉลี่ยต่อวันที่ 2.52 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 900 บาทต่อคนต่อวัน

จังหวัดมุกดาหาร มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ตลาดอินโดจีน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ภูผาเทิบ ภูมโนรมย์ เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว

จำนวน 6.5 แสนคน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 90 โดยมีพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักผ่อนเฉลี่ย 2.16 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,100 บาท

เมืองสะหวันนะเขต มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ พระธาตุอิงฮัง หนองปลาฝา พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ตัวเมืองสะหวันนะเขต จากสถิตินักท่องเที่ยว ปี ค.ศ. 2017 พบว่า นักท่องเที่ยวลาวเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 3.4 แสนคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเฉลี่ย 7.2 แสนคน เห็นได้ว่า เมืองดังกล่าวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้มากกว่าคนในประเทศ โดยแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป ที่มีจุดประสงค์ในการเดินทางเพื่อเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 67 นอกจากนี้สถิตินักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรปที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดในปี ค.ศ. 2017 ที่ ร้อยละ 37.80 เมื่อพิจารณารายสัญชาติ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน โดยมีพฤติกรรมเดินทางกับคู่รักหรือเพื่อนสนิท มากกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้ส่วนใหญ่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากการบอกต่อของเพื่อนๆ ร้อยละ 23 อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวจะเดินทางท่องเที่ยว 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศ กวาร์้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมืองสะหวันนะเขตมีส่วนแบ่งจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมดเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางไปยัง หลวงพระบาง และ เวียงจันทน์ (Tourism Development Department in Laos, 2017)

เมืองเว้ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ สุสานจักรพรรดิหมิงหม่าง นครจักรพรรดิสุสานจักรพรรดิเต๋อติ๊ก สุสานพระเจ้าโคดิงห์ วัดเทียนหมุ่ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวได้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งส่วนใหญ่จะเดินทางมาทำธุรกิจงานเที่ยว โดยสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของธุรกิจงานเที่ยวในประเทศเวียดนาม ประเภทธุรกิจงานเที่ยวนานาชาติ (Vietnam National Administration of Tourism, 2016) รวมถึงสอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางท่องเที่ยวครั้งแรก จะนิยมเดินทางกับธุรกิจงานเที่ยวมาก่อน จากนั้นจึงเดินทางด้วยตนเอง สำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นิยมได้แก่ กิจกรรมเชิง Passive Experience กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะไปชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงถ่ายภาพเป็นมุมที่ระลึกตลอดจนไหว้พระขอพรให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองพึงปรารถนา

เมืองดานัง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ สะพานมังกร ดิอิมพีเรียล ชิทาเดล (ป้อมปราการ) บานาฮิลล์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ถ้ำฟาญา ภูเขาหินอ่อน อ่าวดานัง ภูเขาธาตุทั้ง 5 ทั้งนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทาง ได้แก่ นักท่องเที่ยวจีน รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยว เกาหลี เนื่องจากตัวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดได้ จากความเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม

2. ที่มาของสินค้าที่ระลึก

แหล่งที่มาของสินค้าที่ระลึกบริเวณพื้นที่ศึกษาของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุดิบหรือสิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถสร้าง ผลิตภัณฑ์ หรือแปรรูปได้อย่างมีเอกลักษณ์ หรือบางครั้งอาจเป็นการนำสินค้าที่ผลิตจากแหล่งข้างเคียงที่มีต้นทุนต่ำ มาทำการขายเพื่อให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรวมกลุ่มทางวิสาหกิจชุมชนในรูปของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยรายละเอียดของที่มาของสินค้านี้มีดังนี้

- ภาคเหนือตอนล่าง (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์)

มีลักษณะที่มาของสินค้าและของที่ระลึกประเภทอาหาร อาทิเช่น ปลาแห้ง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำในอ่างเก็บน้ำ สินค้าเกษตรหรือผลไม้ที่ได้รับความนิยม เช่น ทุเรียน และกลางสาด หัตถกรรมผ้าทอลายเก๋ิดเต่า เครื่องเงินสุโขทัย ผ้าทอ ผ้าหมักโคลน ถ้วยชามสังคโลก ของตกแต่งบ้านจากงานไม้ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น โดยภูมิปัญญาชาวบ้าน

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ขอนแก่น กาฬสินธุ์)

มีลักษณะที่มาของสินค้าและของที่ระลึก อาทิเช่น ผ้าไหม ถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสวยงาม โดยใช้วัตถุดิบการผลิตเส้นไหมในพื้นที่ ข้าวหอมมะลิ อาหารหรือผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น หมูหยอง หมดยอ ปลาร้าสำเร็จรูป ปลาร้าซุมเกล็ดขนมปังทอด ขนมตูปตูป และไก่ย่างอัดสุญญากาศ เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปต่าง ๆ มาจากแนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือในบางแห่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ อาทิเช่น ในบางแห่งจะตั้งศักยภาพของพื้นที่ ที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การค้นพบแหล่งที่อยู่ของไดโนเสาร์ ที่มาของที่ระลึกจะมีลักษณะของ ตุ๊กตาผ้าไดโนเสาร์ โมเดลหุ่นไดโนเสาร์ เสื้อยืด พวงกุญแจ สมุด ฯลฯ

- แขวงสะหวันนะเขต

สินค้าของที่ระลึกส่วนใหญ่ผลิตในประเทศ ร้อยละ 90 มีแหล่งผลิตอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์และเมืองปากเซ อีกร้อยละ 10 นำเข้าจากจีนและเวียดนาม ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวก พวงกุญแจ ของที่ระลึก และเสื้อผ้า เป็นต้น ในแขวงสะหวันนะเขต มีภาครัฐให้การส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรมจากกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ การทำผ้าฝ้าย ซึ่งเป็นสินค้าพื้นเมือง สินค้าจักสาน เป็นต้น

- เมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สินค้าของที่ระลึกที่วางจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวในเมืองเว้เป็นสินค้าที่ผลิตที่เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม ได้แก่ พวงกุญแจ กระเป๋า และพัด ที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของเวียดนาม เป็นต้น การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สามารถเดินทางได้โดยการนั่งเรือล่องแม่น้ำหอม ภายในเรือมีการจำหน่ายของที่ระลึก การจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกบนเรือเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสร้างรายได้ โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปมีการซื้อสินค้ามากกว่านักท่องเที่ยวชาวเอเชีย สินค้าที่นำมาจำหน่าย มีทั้งสินค้าที่ผลิตจากโรงงานและสินค้าหัตถกรรม ซึ่งหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้แก่คนพิการในการผลิตสินค้าของที่ระลึกเพื่อวางจำหน่าย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวของเมืองเว้ ที่มีแผนจะพัฒนาร้านหัตถกรรมในเมืองและแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการฝึกอาชีพ สร้างแบรนด์สินค้าหัตถกรรม และพัฒนาหมู่บ้านฝีมือผ่านการจัดตั้งสหกรณ์และวิสาหกิจในหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้า สร้างความตระหนักให้กับประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการสร้างกรอบทางกฎหมายในการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ (Vietnam National Administration of Tourism, 2015)

- เมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ร้านค้าและของที่ระลึกเมืองดานังมีกระจายอยู่ทั่วไป ทั้งที่เป็นแหล่งศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า ได้แก่ ศูนย์การค้า Indochina Riverside Tower ศูนย์การค้า Parkson ศูนย์การค้า Vincom ตลาด Han (Han Market) และตลาด Con (Con Market) เป็นต้น ถือเป็นแหล่งซื้อสินค้าขนาดใหญ่ของเมืองดานัง สินค้าที่มีจำหน่ายเป็นสินค้าทั่วไป ที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศ เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีผู้ประกอบการ ทั้งชาวเวียดนามและชาวต่างชาติ เป็นผู้ลงทุน นอกจากนี้ ยังมี

ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าของฝากของที่ระลึกขนาดเล็กและกลางตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น บริเวณลานวัด
ลิงอั้ง ยอดภูเขาบานาฮิลล์ ของที่ระลึกท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ งานปักหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผา
เครื่องหิน เครื่องจักสาน และอาหารทะเลแปรรูป เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการผลิต จากท้องถิ่นในเมือง
ดานังและเมืองอื่น ๆ ในประเทศเวียดนาม สถานประกอบการส่วนใหญ่มีเจ้าของธุรกิจเป็นคนท้องถิ่น
ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เน้นการผลิตเพื่อจัดจำหน่ายตามความต้องการของลูกค้า ยังไม่มีนโยบายด้านการจัดหา
วัตถุดิบหรือกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจสินค้า
และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

3. โรงแรมที่พัก

การดำเนินธุรกิจที่พักบริเวณพื้นที่ศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้รับผลกระทบภาวะเศรษฐกิจ และค่า
ครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงผลกระทบจากเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงในประเทศในช่วงที่ผ่านมา ส่งผล
ให้ความความต้องการท่องเที่ยวปรับตัวลดลง ปัจจุบันโรงแรมในหลายจังหวัดมีการเข้าพักเต็มช่วงเทศกาลเพียง
ปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น สำหรับโรงแรมขนาดใหญ่ระดับ 5 ดาว จะมีรองรับการให้บริการในเมืองหลัก อาทิเช่น
พิษณุโลก และ ขอนแก่น เพียงเท่านั้น รวมถึงสถานการณ์การเข้ามาแข่งขันของอพาร์ทเมนต์และคอนโดมิเนียม
ที่เปิดให้บริการเช่าเป็นรายวัน (แม้จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแต่ยังไม่มีความเข้มงวดในการลงโทษ)
สอดคล้องกับสถิติสถานการณ์พักแรม และจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน ประจำเดือน พ.ศ.2560 ของกระทรวงการ
ท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้เข้าพักสูงสุด 3 อันดับแรกคือ จังหวัดขอนแก่น พิษณุโลก และ
จังหวัดตาก โดยภาพรวมผู้เข้าพักส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องเดินทางมาประชุม สัมมนา และงานแสดง
สินค้าต่าง ๆ ที่มาจากภาครัฐ ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้เข้าพักหลักที่ทำให้ธุรกิจโรงแรมในเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ
ตะวันออก-ตะวันตก เติบโตมากยิ่งขึ้น โดยปกติอัตราการเข้าพักในพื้นที่จะหนาแน่นในช่วงปลายปีเนื่องจากฤดู
การท่องเที่ยว (High Season) โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่พักยังเห็นพ้องว่า ธุรกิจที่พักในภาคเหนือตอนล่าง
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามเส้นทางพื้นที่ศึกษา จะได้รับปัจจัยบวกทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน
คมนาคมขนส่งที่มีมากขึ้น ทั้งทางบก ทางราง และทางอากาศ ประกอบกับการสนับสนุนการค่าการลงทุนใน
ภูมิภาค การจัดโปรโมชั่นด้านการท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐ และเอกชน และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
ในภูมิภาค การพัฒนาเขตการค้าชายแดน การจัดประชุมสัมมนา รวมถึงแรงสนับสนุนจากมาตรการลดหย่อน
ภาษีจากการท่องเที่ยวภายในประเทศ อีกปัจจัยหนึ่งที่จะสร้างผลกระทบต่อธุรกิจที่พัก ศักยภาพของจังหวัดหลัก
บนเส้นทาง อาทิเช่น จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก ขอนแก่น และมุกดาหาร ที่มีแนวคิดในการจัดทำแผน
ยุทธศาสตร์และเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาด้านธุรกิจที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและธุรกิจไมซ์ (MICE)
เป็นอีกหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมากเนื่องจากธุรกิจไมซ์
เป็นธุรกิจที่ดำเนินการเดินทางท่องเที่ยวโดยเน้นคุณภาพและใช้จ่ายตอบแทนหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล
ค่อนข้างสูงกว่าการท่องเที่ยวประเภทอื่น ด้วยเหตุนี้ในแต่ละประเทศที่เป็นเมืองธุรกิจไมซ์จึงค่อนข้างที่จะให้
ความสำคัญกับธุรกิจไมซ์ เพื่อที่จะยกระดับประเทศตนเองให้เป็นมาตรฐานเพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากนานา
ประเทศในการเป็นเจ้าภาพจัดงานกิจกรรมที่สำคัญของภูมิภาคในแต่ละครั้ง และเป็นจุดหมายปลายทางของ
การจัดประชุมในระดับนานาชาติอย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการอาจยังต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงทั้งจากแหล่ง

ท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ไม่มีความหลากหลาย และปัญหาอุปทานส่วนเกินตามการเพิ่มขึ้นของธุรกิจโรงแรม และธุรกิจบริการห้องพักอื่น ๆ ซึ่งอุปทานของโรงแรมในภาคการท่องเที่ยวเชิงรุกของภาครัฐในหลายจังหวัด เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่ยังเป็นเพียงนักท่องเที่ยวคนไทย ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญที่ต้อง ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มีโอกาสชื่นชมแหล่งท่องเที่ยว มากยิ่งขึ้น

ลักษณะธุรกิจที่พักในประเทศลาวในพื้นที่แขวงสะหวันนะเขต โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะห้องพักและเกสต์เฮาส์ขนาดเล็ก โดยรองรับการให้บริการคนในพื้นที่เป็นหลัก เนื่องจากเมืองสะหวันนะเขตถือเป็นหนึ่งในหัวเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศลาว เป็นศูนย์กลางความเจริญในพื้นที่ลาวกลาง จึงมีการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่โดยรอบเพื่อเข้ามาหางานทำ หรือเดินทางเข้าเพื่อทำการซื้อขายสินค้า ดังนั้นลักษณะที่พักส่วนใหญ่จึงเน้นในการรองรับความต้องการของคนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยจะมีลักษณะเป็นห้องพักรายเดือนหรือห้องเช่ารายวันขนาดเล็ก ไม่มีบริการเสริมและสิ่งอำนวยความสะดวกในฐานะโรงแรม เน้นราคาถูก พักผ่อนในช่วงระยะเวลาสั้นๆ 1-2 คืน แล้วเดินทางต่อ ซึ่งยังไม่มีมาตรฐานเพียงพอที่จะรองรับการให้บริการนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว มีเพียงส่วนน้อยที่มีลักษณะการให้บริการในรูปแบบของโรงแรมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว โดยโรงแรมที่มีขนาดใหญ่และมีมาตรฐานการให้บริการในระดับดีในพื้นที่เมืองสะหวันนะเขต ได้แก่ โรงแรมสะหวันรีสอร์ท ซึ่งมีลักษณะเป็นบ่อนคาสีโนที่มีห้องพักให้บริการในลักษณะของโรงแรม และเปิดให้นักท่องเที่ยวทั่วไปที่ไม่ได้สนใจการเสี่ยงโชคเข้าพักได้ อัตราค่าห้องอยู่ที่ประมาณ 900 – 1500 บาท และโรงแรมดาวสะหวันรีสอร์ทแอนด์สปา ที่เป็นโรงแรมขนาดใหญ่อยู่บริเวณริมแม่น้ำโขงซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากโรงแรมสะหวันรีสอร์ท โดยจะมีการให้บริการในรูปแบบของโรงแรมที่มากกว่าโรงแรมสะหวันรีสอร์ท มีห้องพัก ห้องประชุม สปา ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่ตามรายการจะเป็นที่พักในลักษณะของโมเตลขนาดเล็กให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักเดินทาง แต่ก็มีจำนวนไม่มาก โดยจะพบอยู่ในบริเวณชุมชนขนาดใหญ่ข้างทางเป็นหลัก

ทางด้านธุรกิจที่พักในเวียดนามถือว่ามีศักยภาพสูงกว่าในประเทศลาวอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านของจำนวน คุณภาพการให้บริการ เพื่อตอบสนองต่อการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและสมาคมการท่องเที่ยวและโรงแรมได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบัน ในพื้นที่ถือเทียนเว้ มีโรงแรมที่จดทะเบียนทั้งสิ้น 575 แห่ง มีห้องพักให้บริการประมาณ 10,500 ห้อง เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว 7 แห่ง ระดับ 4 ดาว 3 แห่ง และระดับ 3 ดาว 3 แห่ง นครดานัง มีโรงแรมประมาณ 700 แห่ง มีห้องพักให้บริการประมาณ 29,000 ห้อง โดยในพื้นที่ทั้งสองเมืองนี้มีลักษณะเป็นเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ โรงแรมที่พักที่ให้บริการแบ่งออกเป็นหลายระดับเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายระดับ ในขณะที่เมืองฮอยอันจะมีลักษณะเป็นเมืองเล็กๆ ที่มีความโดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ดังนั้นนอกจากรูปแบบที่พักในรูปแบบปกติ ยังมีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาติตะวันตก

ในด้านผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จากการให้ข้อมูลของหน่วยงานพบว่า ผู้ประกอบการที่พักส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการท้องถิ่นเป็นหลัก และมีกลุ่มเครือข่ายโรงแรมขนาดใหญ่ที่เป็นของนักลงทุนชาวเวียดนามในชื่อ Muong Thanh Hotel ซึ่งมีสาขาให้บริการอยู่ทั้งในพื้นที่ ถือเทียนเว้ ดานังและฮอยอัน ในขณะที่เครือข่าย

โรงแรมขนาดใหญ่ของต่างชาติจะอยู่ในพื้นที่นครดานังเป็นหลัก เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของเวียดนามกลางและเป็นผลจากการผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาครัฐยิ่งส่งผลให้เกิดการลงทุนในการพัฒนาที่พักและโรงแรมจากกลุ่มทุนต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณริมชายหาดทอดยาวไปยังเขตรอยต่อเมืองฮอยอัน ที่ในปัจจุบันกำลังมีการก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ระดับ 5 ดาว ตามแนวชายหาดตลอดทั้งเส้นทาง ในส่วนของปัญหาที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและในธุรกิจที่พักคือปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคบริการเพื่อรองรับการขยายตัวในธุรกิจโรงแรมและที่พัก โดยในปัจจุบันในภาคอุตสาหกรรมบริการของนครดานังที่มีแรงงานอยู่ประมาณ 29,000 คน แต่จากการประเมินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่ายังคงต้องการแรงงานภาคบริการกว่า 80,000 คน เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจโรงแรมที่พักที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

4. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ในช่วงพื้นที่ศึกษามีความหลากหลายทางด้านอาหารในแต่ละจังหวัดจะมีร้านอาหารพื้นถิ่นที่ชูเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม วัตถุดิบ ที่สะท้อนตัวตนของพื้นที่ โดยในพื้นที่จังหวัดในเขตชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน อาทิเช่น จังหวัดตาก และมุกดาหาร จะมีจุดเด่นในด้านวัตถุดิบที่มาจากประเทศ จำพวกอาหารทะเล ปลาจากแม่น้ำโขง ผักสด ผลไม้ ราคาไม่สูง ในส่วนของจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ธุรกิจร้านอาหารมักสะท้อนวัตถุดิบท้องถิ่น อาทิเช่น ก๋วยเตี๋ยว ปลา และกุ้งจากเขื่อนลำปาว ไก่ย่าง ข้าวเหนียว ส้มตำ ผลไม้และพืชผักสดจากพื้นที่สูง เป็นต้น ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่รับผิดชอบของจังหวัด จะมีการตรวจสอบและดูแลมาตรฐานในเรื่อง วัตถุดิบ ความสะอาดที่สามารถเป็นเครื่องยืนยัน หรือ ความน่าเชื่อถือ ในเรื่องคุณภาพในการให้บริการ และความปลอดภัยทางด้านสุขภาพของนักท่องเที่ยวได้ ร้านอาหารและเครื่องดื่มขนาดใหญ่ที่มีมาตรฐานสามารถรองรับนักท่องเที่ยวหรือให้บริการคณะทัวร์ในลักษณะนี้ยังมีเพียงบางแห่ง โดยจะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่อำเภอเมือง หรือตั้งอยู่ตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำประจำพื้นที่ และอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ สำหรับจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยว และจุดดึงดูดการเดินทางขนาดใหญ่ ต้องรองรับกับประชาชน นักท่องเที่ยวหลากหลายเชื้อชาติ ผู้ประกอบการมักดำเนินธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในลักษณะที่มีความหลากหลายของอาหารนานาชาติไม่ว่าจะเป็นทั้งร้านอาหารไทย ร้านอาหารญี่ปุ่น ร้านอาหารจีน ร้านอาหารอินเดีย ร้านอาหารเกาหลี ร้านอาหารตะวันตก และร้านสะดวกซื้อ ทำในลักษณะเป็นอาหารปรุงสำเร็จเพื่อให้บริการ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกหาอาหารตามความต้องการของตนเองได้อย่างสะดวก ไม่ถูกจำกัดการรับประทานอาหารให้อยู่ภายใต้บริบทของอาหารท้องถิ่นในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ เท่านั้น ตลอดจนไม่ได้เป็นการสร้างความจำแก่นักท่องเที่ยวอีกทั้งการมีอาหารหลากหลายชนิดนั้น ยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างแดนเกิดความรู้สึกว่าเหมือนอยู่ในประเทศของตนเอง ซึ่งให้ความรู้สึกดังกล่าวมีผลต่อการกำหนดระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง ตลอดจนการให้บริการของพนักงานในร้านที่สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาต่างประเทศได้นั้น อีกทั้งการให้บริการที่เป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว ถือเป็นจุดเด่นหนึ่งที่สร้างความประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยว

ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศลาว ยังมีลักษณะเป็นร้านอาหารขนาดเล็กเพื่อรองรับการให้บริการในระดับชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ร้านอาหารและเครื่องดื่มขนาดใหญ่ที่มีมาตรฐานสามารถรองรับ

นักท่องเที่ยวหรือให้บริการคณะทัวร์ยังมีเพียงบางแห่ง โดยจะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ เมืองสะหวันนะเขต ซึ่งถือเป็นหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศลาวเป็นส่วนใหญ่ และมีให้บริการอีกครั้งในบริเวณด่านพรมแดนระหว่างประเทศลาวกับประเทศเวียดนาม โดยในระหว่างเส้นทางจะมีเพียงร้านขายของชำขนาดเล็ก ที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นหลัก และมีร้านที่ให้บริการอาหาร/เครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนขนาดใหญ่ข้างทาง แต่โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นอาหารปรุงสำเร็จ ประเภทเนื้อสัตว์ปิ้งย่าง ข้าวเหนียว ผลไม้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ทางด้านคุณลักษณะของธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศเวียดนามจะมีเอกลักษณ์ที่สำคัญคือจะมีร้านอาหารที่มีลักษณะเป็นอาหารท้องถิ่น เช่น ร้านผัด ร้านอาหารเวียดนาม ในลักษณะของ Street food เป็นส่วนใหญ่ โดยมีทั้งที่เป็นร้านอาหารท้องถิ่น และที่เป็นร้านแฟรนไชส์อาหารเวียดนาม เช่น ร้านอาหาร Pho 24 ที่เป็นแฟรนไชส์ร้านผัดที่มีสาขาทั่วประเทศเวียดนาม และอาหารในกลุ่มอาหารทะเลที่เป็นจุดเด่นอาหารในพื้นที่ เว้ ดานัง และ ฮอยอัน ที่มีพื้นเพเดิมเป็นเขตประมง วัตถุดิบมีความสดและมีราคาไม่สูง จึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ซึ่งลักษณะร้านอาหารในกลุ่มนี้ โดยส่วนใหญ่จะตั้งขายอยู่ตามริมฟุตบาท โดยใช้พื้นที่ฟุตบาทเป็นที่นั่ง สำหรับรับประทานอาหาร ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการกินของคนเวียดนาม แต่ในมุมมองของนักท่องเที่ยวที่ไม่คุ้นชินอาจมองได้ว่าไม่มีสุขอนามัยที่เพียงพอ เนื่องจากลักษณะของโต๊ะอาหารที่อยู่ในบริเวณข้างทางนั้นจะเป็นโต๊ะและเก้าอี้เตี้ยๆ สูงขึ้นจากพื้นไม่มากนัก และในขณะรับประทานอาหาร หากมีเศษอาหารหรือขยะที่จะทิ้ง ลูกค้าน่าจะทำการทิ้งลงบนพื้นทางและเมื่อลูกค้าทานเสร็จทางร้านจึงจะมาทำความสะอาด เพื่อเตรียมรับลูกค้ากลุ่มถัดไป ซึ่งจากการสอบถามทางร้านอาหาร ตามธรรมเนียมคนเวียดนามถือว่า ร้านอาหารใดยังมีเศษขยะ เศษอาหารอยู่บนพื้นมาก แสดงว่าอาหารร้านนั้นยังมีรสชาติอร่อย ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ยิ่งดึงดูดให้ลูกค้าเข้ามารับประทานอาหารที่ร้าน จึงทำให้ทางร้านปล่อยให้เศษอาหารกองอยู่บนพื้น จะเก็บทำความสะอาดก็ต่อเมื่อมีลูกค้ากลุ่มใหม่เข้ามาใช้บริการ ทำให้ในสายตานักท่องเที่ยวที่ไม่คุ้นชินวัฒนธรรม รู้สึกว่าร้านอาหารไม่สะอาดไม่น่ารับประทาน ในส่วนของร้านอาหารต่างประเทศจะอยู่ในบริเวณย่านใจกลางเมือง หรือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติพลุกพล่าน เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะของอาหารจะมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ทั้งอาหารตะวันตกในย่านเมืองฮอยอันซึ่งเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวตะวันตก หรือกลุ่มร้านอาหารและคาเฟ่ในแบบเกาหลีในบริเวณใจกลางเมืองดานัง เพื่อรองรับการเติบโตของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากเกาหลีที่ให้ความนิยมในการมาเที่ยวพักผ่อนในพื้นที่เมือง เว้ ดานัง ฮอยอัน ของประเทศเวียดนาม

รูปที่ 4.2-13 ร้านอาหารเวียดนาม ในลักษณะของ Street food ริมหาดเดินเท้า

ในด้านธุรกิจเครื่องดื่มของพื้นที่เวียดนาม ธุรกิจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ธุรกิจร้านกาแฟ เนื่องจากวัฒนธรรมของคนเวียดนามที่นิยมการดื่มกาแฟ ทำให้มีร้านกาแฟในลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็นร้านกาแฟของคนในท้องถิ่นที่จะมีโต๊ะเก้าอี้ให้บริการริมฟุตบาท ร้านกาแฟที่มีลักษณะเป็นคาเฟ่ มีที่นั่งในห้องปรับอากาศ ให้บริการลูกค้า และร้านกาแฟในลักษณะแฟรนไชส์ทั้งในและต่างประเทศให้บริการกระจายทั่วในพื้นที่ โดยร้านกาแฟที่ได้รับความนิยมจากคนท้องถิ่นจะเป็นร้านแฟรนไชส์ในประเทศ ได้แก่ Highland Coffee, Trung Nguyen Coffee เป็นต้น ในขณะที่ร้านกาแฟแฟรนไชส์จากต่างประเทศจะไม่ได้ได้รับความนิยมเท่าที่ควร เนื่องจากวัฒนธรรมการกินกาแฟในเรื่องของรูปแบบกาแฟ ความเข้มข้นของที่แตกต่างกันทำให้ร้านกาแฟแฟรนไชส์ต่างประเทศไม่ได้ได้รับความนิยมเท่าที่ควร

4.2.6 การกำหนดราคา (Pricing)

1. ราคาต้นทุนทางการท่องเที่ยว

สำหรับต้นทุนทางการท่องเที่ยว มีทั้งต้นทุนที่เป็นจำนวนเงิน เช่น ต้นทุนของธุรกิจนอสูทสาหกรรมการท่องเที่ยว และต้นทุนไม่เป็นจำนวนเงิน เช่น ต้นทุนทางสังคม และต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นในธุรกิจทางการท่องเที่ยวจะมีผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุน เช่น ธุรกิจร้านอาหารก็จะมีค่าค่านึงถึงวัตถุดิบที่จะนำมาประกอบอาหาร รวมไปถึง สถานที่ การประชาสัมพันธ์ การจ้างพนักงาน โดยจะนำมาซึ่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจภายในชุมชน สำหรับต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคม ซึ่งถ้าเป็นผลกระทบเชิงบวกก็จะทำให้สังคมมีการเปลี่ยนผ่าน (Transformation) ไปสู่การพัฒนาของพื้นที่ ในขณะที่ก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์และแก่นแท้ของคนในพื้นที่ อีกทั้งยังรวมไปถึงต้นทุน

ทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการประเมินถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากมีการลงทุนธุรกิจทางการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ศูนย์การขนส่ง เป็นต้น แล้วจะเกิดผลอย่างไรต่อสุขภาพของชุมชนใกล้เคียงและความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมบริเวณนั้นๆ ดังนั้นการกำหนดราคา ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นไม่เพียงแต่ด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รวมไปถึงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ซึ่งรายละเอียดภายในของต้นทุนทางการท่องเที่ยว ในบางครั้งก็มีความซับซ้อนในการประเมิน เนื่องจากพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนบริเวณนั้น เช่น กรณีมีเทศกาลประเพณีเกิดขึ้น แล้วมีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งดังกล่าวจำนวนมาก ก็จะสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้อง กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในขณะที่ก็สร้างผลกระทบเชิงลบต่อประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ชาวบ้านที่ไม่ได้ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใดใด ก็จะมีการเกิดรถติด หรือสร้างความยุ่งยากมากขึ้นในการใช้ชีวิตช่วงเวลานั้น ๆ ดังนั้นการพูดคุยและร่วมกันกำหนดทิศทางของชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว จึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และมีการตกลงกันก่อนหรือพูดคุยกันก่อน ซึ่งจะช่วยให้ลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่าต้นทุนทางการท่องเที่ยว จะเกี่ยวข้องกับต้นทุนที่จะต้องกำหนดตัวชีวิตของแต่ละชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ตนเอง การที่คนในชุมชนร่วมกันกำหนดตัวชีวิตจะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้สังคมมีความขัดแย้งลดลง กล่าวคือ ต้นทุนทางการท่องเที่ยวจะเกี่ยวกับต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะสร้างผลกระทบเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจจะประเมินออกมาเป็นค่าตัวเงินไม่ได้ เนื่องจากต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชนจะให้คุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเมินคุณค่าไม่ได้

2. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว สามารถมองได้ 2 มุมมอง ได้แก่ มุมมองนักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายในพื้นที่ท่องเที่ยว และมุมมองของธุรกิจทางการท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การจัดหาวัตถุดิบ และทรัพยากรในการบริการนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นคน สิ่งของ หรือสถานที่ มีรายละเอียดดังนี้

มุมมองนักท่องเที่ยวที่มาใช้จ่ายในพื้นที่ สามารถแบ่งอธิบายดังนี้ จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยสถิตินักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2559 มีการพักเฉลี่ยที่ 1.83 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อคนเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีวันพักเฉลี่ย 1.86 วัน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาท สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ คนไทยเดินทางท่องเที่ยวมีวันพักเฉลี่ย 2.42 วัน ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า มีการพักเฉลี่ย 2.99 วัน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนอยู่ที่ 1,600 บาท ในจังหวัดพิษณุโลก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีวันพักเฉลี่ย 2.04 วัน ค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,500 บาท สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 1.89 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ยที่ 2,200 บาท จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีวันพักเฉลี่ยที่ 2.05 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาทต่อคน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.34 วันและมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,800 บาท จังหวัดตาก นักท่องเที่ยวไทยใช้เวลาเฉลี่ย 2.08 ในการเดินทางท่องเที่ยว มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,700 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.63 วัน และมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 2,300 บาท จังหวัดขอนแก่น มีนักท่องเที่ยวไทยใช้เวลาพักเฉลี่ย 2.61 วัน ใช้จ่ายเงินคนละ 1,500 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.47

วัน และมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,900 บาท จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า การพักเฉลี่ยต่อวันที่ 2.52 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 900 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศพักเฉลี่ย 2.72 วัน และมีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน จังหวัดมุกดาหาร เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยกว่าร้อยละ 90 มีพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักผ่อนเฉลี่ย 2.16 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,100 บาท สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว นิยมพักเฉลี่ยที่ 2.58 วัน โดยมีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน เมืองสะพานนะเขต มีส่วนแบ่งทางการตลาดจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด ร้อยละ 4 ซึ่งส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวยุโรป โดยเฉพาะ ฝรั่งเศสและเยอรมัน โดยจะพักค้างคืนเฉลี่ย 8.39 วัน ซึ่งมีการใช้จ่ายเฉลี่ย ทำให้ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ย 6.4 ร้อยล้าน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวประเทศลาว จะมีการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยด้วย สำหรับเมืองเว้และเมืองดานัง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน รองลงมาได้แก่ เกาหลี ที่นิยมเดินทางมากับธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour) ทั้งนี้จะเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด ได้แก่ วันชาติจีน วันตรุษจีน วันปิดเทอม เป็นต้น

สำหรับมุมมองด้านธุรกิจทางการท่องเที่ยว ก็มีจุดประสงค์หลักเพื่อบริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งหมายให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและอยากกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ที่สามารถจ้างพนักงาน และจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อบริการนักท่องเที่ยวต่อไปได้ กล่าวคือ ธุรกิจก็ควรมีการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวของตนเอง เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยว ตลอดจนตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวได้ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจทางการท่องเที่ยวควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเจรจาต่อรองไม่แข่งขันกันเอง แต่รวมกลุ่มเพื่อความเข้มแข็งของคลัสเตอร์ตนเอง โดยมีจุดหมายใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ซึ่งเมื่อการรวมตัวกันเข้มแข็งก็จะนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันกับคู่แข่งอื่น ๆ ดังนั้นต้นทุนทางการท่องเที่ยวอาจมีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน หรือมีการกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวไปยังพันธมิตรทางธุรกิจในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ใกล้เคียงที่มีความแตกต่างจากตนเอง เพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อพื้นที่ตนเองในการรองรับนักท่องเที่ยวมากเกินจำนวนจะรับได้ และเป็นการกระจายรายได้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งต่อไปในอนาคตหากแหล่งนั้น ๆ เกินขีดความสามารถในการรองรับ อาจมีการแบ่งนักท่องเที่ยวมายังแหล่งเราเพิ่มเติม

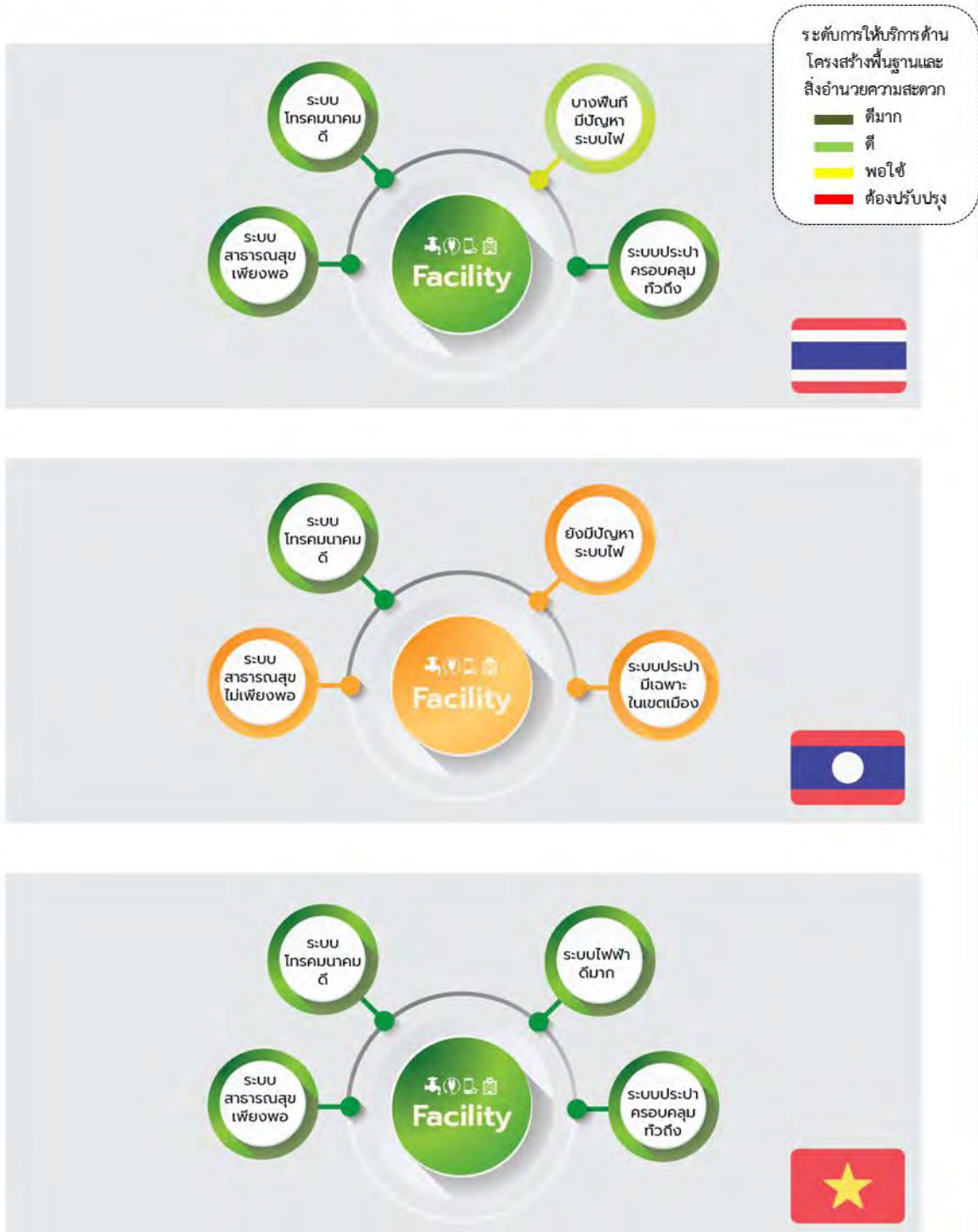
3. ราคาแพคเกจทัวร์ด้านการท่องเที่ยว

จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีการใช้จ่ายในประเทศไทย ลาว และเวียดนาม พบว่า นักท่องเที่ยวมีหลากหลายกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวบริเวณภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรดิษฐ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ในขณะที่ชาวต่างชาติจะเป็น นักท่องเที่ยวยุโรป และนักท่องเที่ยวจีน เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่าจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวยุโรปเดินทาง นักท่องเที่ยวจีนจะน้อย และจังหวัดใดที่นักท่องเที่ยวจีนมากนักท่องเที่ยวยุโรปจะน้อยเช่นกัน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มค่อนข้างแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวยุโรปจะนิยมเดินทางท่องเที่ยวเชิงลงมือทำ (Active Experience) ซึ่งเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่ตนเองยังไม่เคยไป และได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมถึงได้ทักษะและความรู้ หรือทัศนคติที่แตกต่างกลับไป ดังนั้นรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่นิยมจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นความสร้างสรรค์

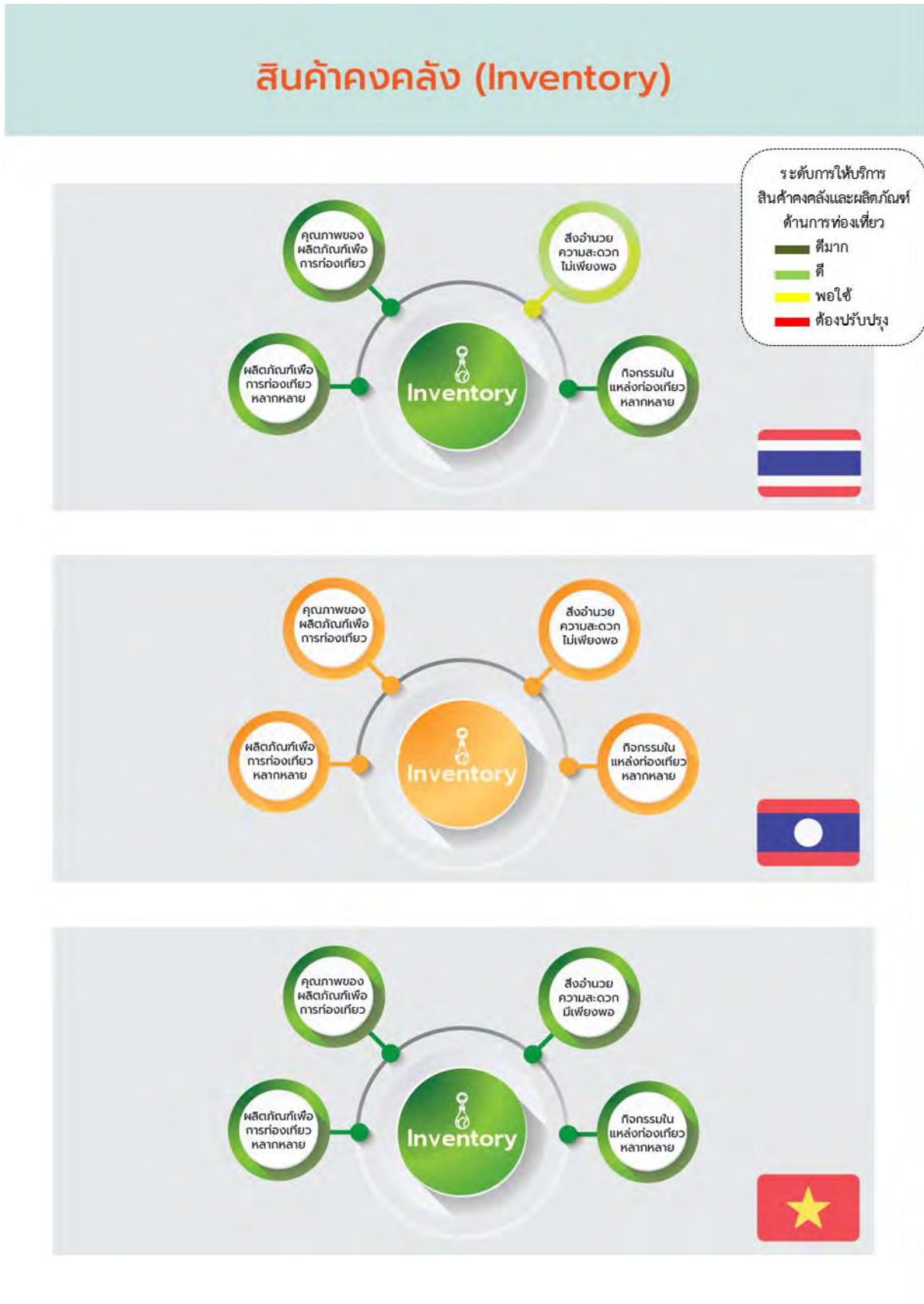
(Creativity) เช่น แพ็คเกจเรียนรู้วิถีชีวิตชาวนา ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเกี่ยวข้าว และรู้ถึงประวัติ
ตลอดจนวิธีการผลิตข้าวบนพิธีกรรมหรือวิถีของเกษตรกรประเทศไทย โดยที่พักของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้แบ่ง
ออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่ต้องการนอนร่วมกับชาวบ้านในชุมชน ซึ่งสถานที่ดังกล่าวก็มีความสะอาด
และถูกหลักของกรมการท่องเที่ยว เพื่อได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพูดคุยกันอย่างใกล้ชิด เปรียบเสมือนคนใน
ครอบครัว แต่กลุ่มนี้มีไม่มากนัก ในขณะที่อีกกลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่นอนที่พักรับประทานอาหารที่ระดับมาตรฐาน 3-4 ดาว
โดยขอลงมือเรียนรู้กิจกรรมช่วงบ่ายแต่ช่วงพักผ่อนก็ยังชอบความเป็นส่วนตัว สำหรับราคาขายทางการ
ท่องเที่ยว โดยปกติธุรกิจนำเที่ยวไม่ว่าจะเป็นประเภทใดใด จะมีการบวกกำไรไว้ในราคาแพ็คเกจแล้วเฉลี่ย ร้อย
ละ 20 - 40 ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายของการติดต่อประสานงานกับธุรกิจทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ที่พัก ขนส่ง
และร้านอาหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีรูปแบบการนำเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นักท่องเที่ยว
ที่ชอบความเป็นส่วนตัวมากขึ้น คือ การเดินทางท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยวแต่ไม่มีมัคคุเทศก์ในการนำทาง
โดยจะจัดการเพียงจองที่พัก และการเดินทางตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถยืดหยุ่น
เวลาให้เหมือนกันท่องเที่ยวด้วยตนเอง แต่ก็ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาไปกับการเลือกที่พัก หรือแหล่งท่องเที่ยวที่
อยากจะไป

ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ตามแนวทางการประเมิน
ประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานตามแนวคิดของ Chopra แสดงดังรูปที่ 4.2-14

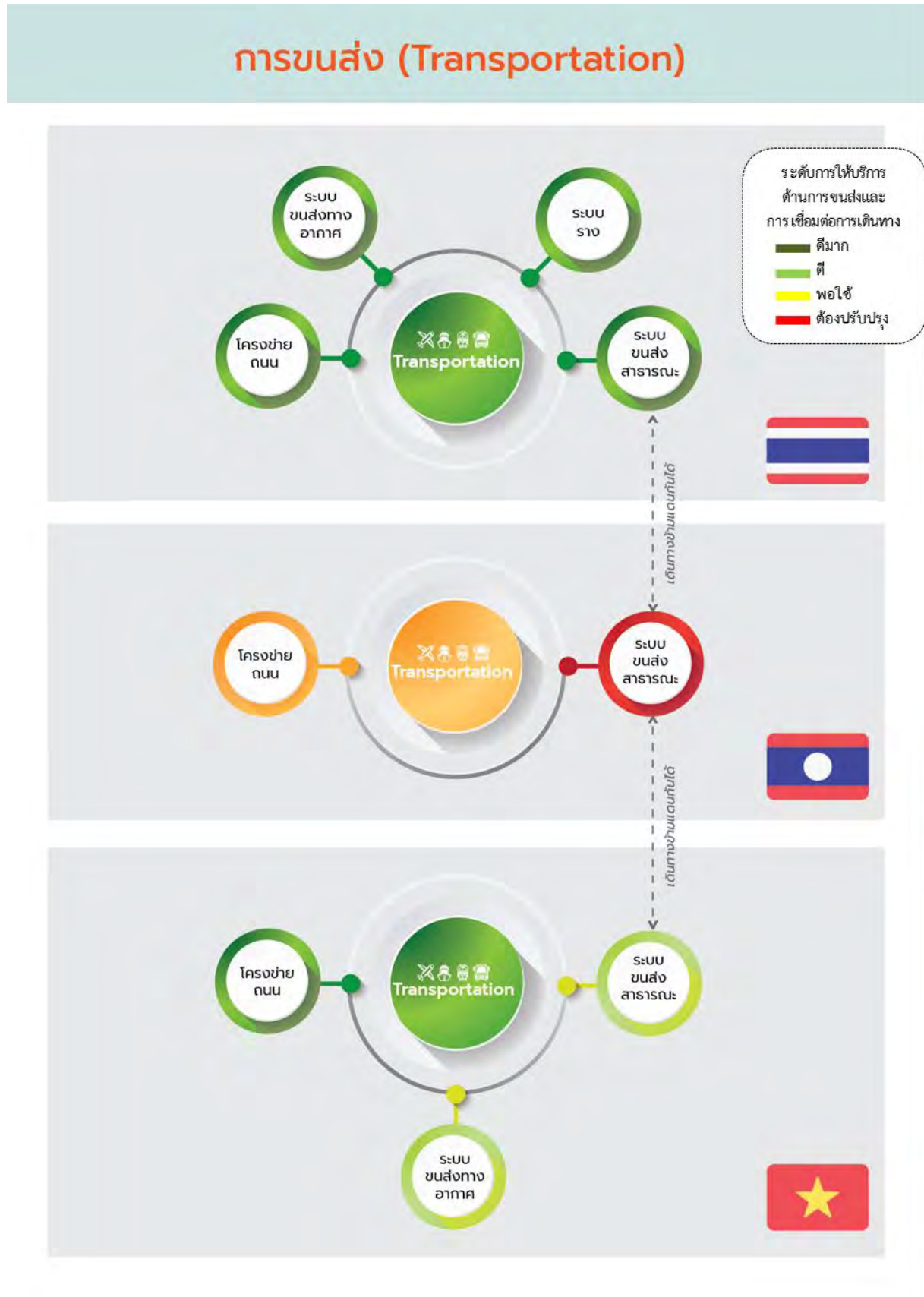
โครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Facilities)

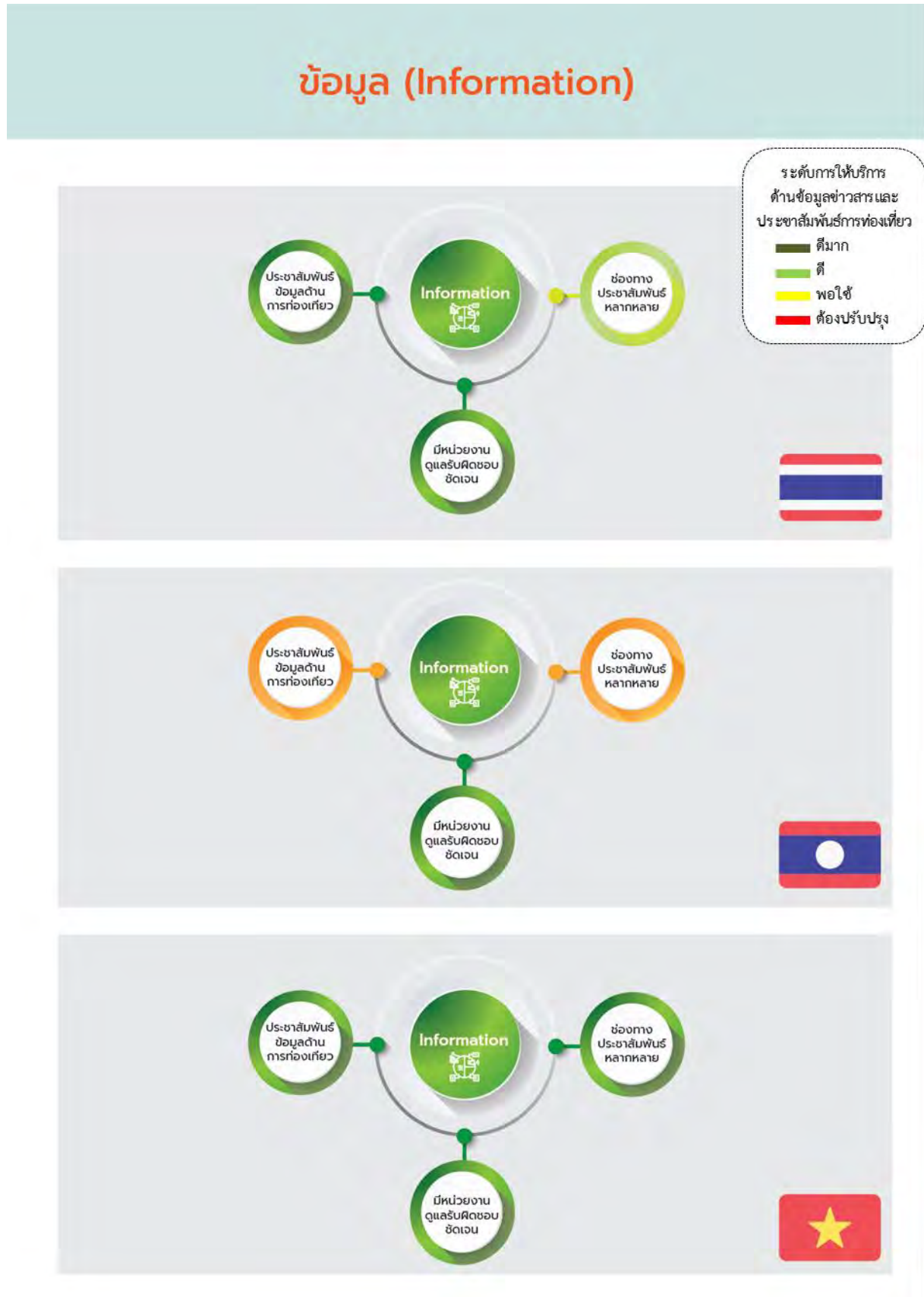

รูปที่ 4.2-14 รายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่

รูปที่ 4.2-14 รายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ต่อ)

รูปที่ 4.2-14 รายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ต่อ)

การจัดหา (Sourcing)

1. นักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

จังหวัดอุดรธานี

นักท่องเที่ยว 7.29 แสนคน

เวลาในการพัก 1.83 วัน

ใช้จ่าย 1,200 บาท/คน/วัน

จังหวัดเพชรบูรณ์

นักท่องเที่ยว 1.7 ล้านคน

เวลาในการพัก 2.42 วัน

ใช้จ่าย 1,300 บาท/คน/วัน

จังหวัดตาก

นักท่องเที่ยว 1.5 ล้านคน

เวลาในการพัก 2.08 วัน

ใช้จ่าย 1,700 บาท/คน/วัน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จังหวัดสุโขทัย

นักท่องเที่ยว 1.1 ล้านคน

เวลาในการพัก 2.05 วัน

ใช้จ่าย 1,400 บาท/คน/วัน

จังหวัดขอนแก่น

นักท่องเที่ยว 2.9 ล้านคน

เวลาในการพัก 2.61 วัน

ใช้จ่าย 1,500 บาท/คน/วัน

จังหวัดกาฬสินธุ์

นักท่องเที่ยว 5.6 แสนคน

เวลาในการพัก 2.52 วัน

ใช้จ่าย 900 บาท/คน/วัน

เมืองสะหวันนะเขต

นักท่องเที่ยวลาว 3.4 แสนคน

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 7.2 แสนคน

เมืองเว้

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ
นักท่องเที่ยวชาวจีน

เมืองดานัง

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ
นักท่องเที่ยวจีนและเกาหลี

การท่องเที่ยวเชิงผสม

จังหวัดพิษณุโลก

นักท่องเที่ยว 1.7 ล้านคน

เวลาในการพัก 2.04 วัน

ใช้จ่าย 1,500 บาท/คน/วัน

จังหวัดมุกดาหาร

นักท่องเที่ยว 6.5 แสนคน

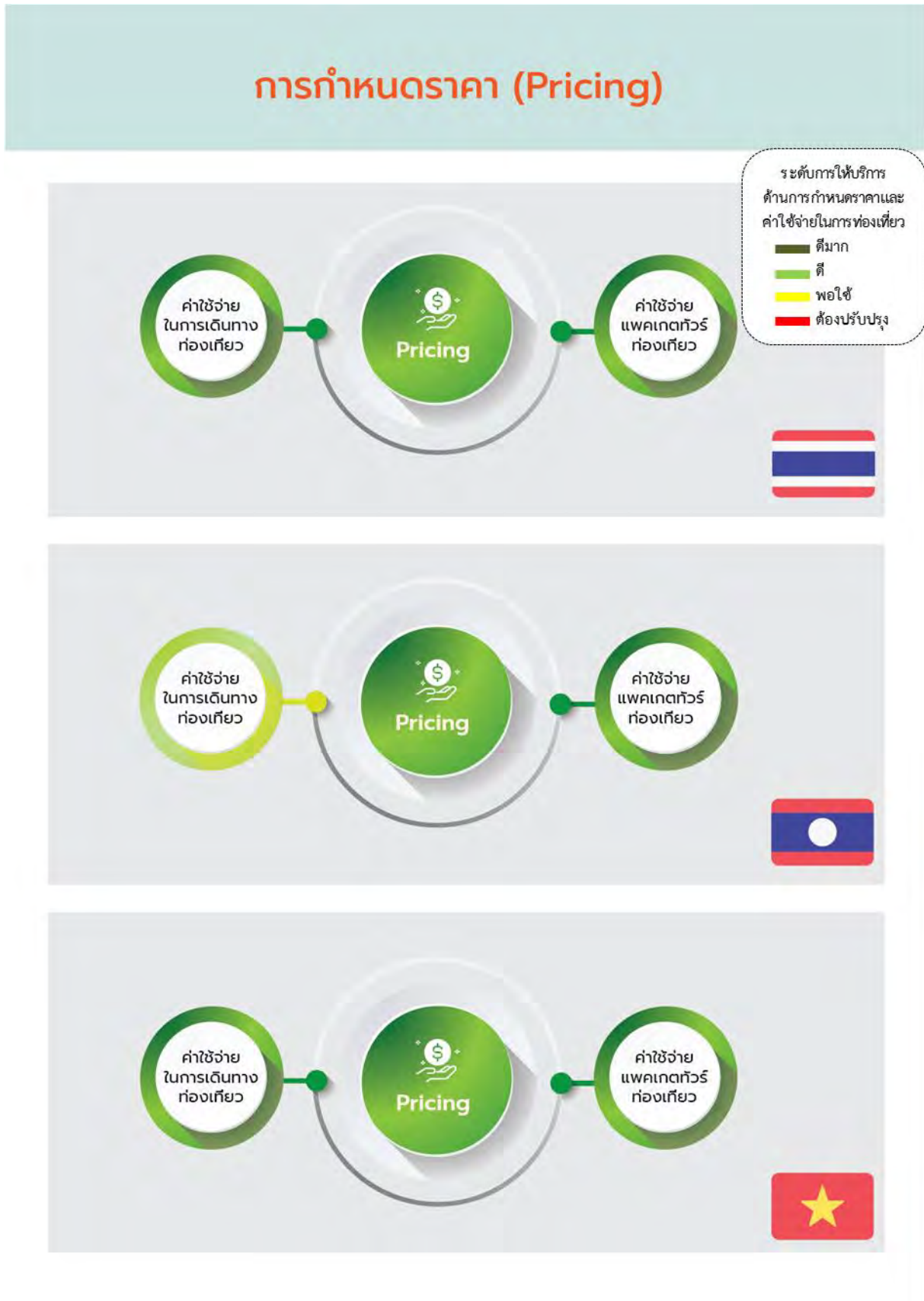

เวลาในการพัก 2.16 วัน

ใช้จ่าย 1,100 บาท/คน/วัน

รูปที่ 4.2-14 รายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ต่อ)

รูปที่ 4.2-14 รายละเอียดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ต่อ)

4.3 การวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

4.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงศักยภาพของแนวเส้นทางในการพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และนำไปใช้ประกอบการสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการวิเคราะห์ระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทาง วางแผนนโยบาย และยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนารูปแบบประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเติบโตของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนสายทาง โดยนำเอาข้อมูล ข้อค้นพบ ที่ได้จากการลงสำรวจพื้นที่ของทั้ง 3 โครงการศึกษาย่อย และข้อคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์สรุปผลร่วมกัน โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของแนวเส้นทางในด้านการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และ 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threat) ของเส้นทางในด้านการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

4.3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental)

- จุดแข็ง (Strength: S)

การวิเคราะห์จุดแข็งของพื้นที่ เส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พบว่า จุดเด่นที่มีความสำคัญของพื้นที่ในมุมมองของการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวได้แก่ การที่มีพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ได้รับการยกย่องให้มีความสำคัญและขึ้นทะเบียนอยู่ในระดับมรดกโลก ได้แก่ เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ในจังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร ประเทศไทย หมู่โบราณสถานเมืองเว้ ในจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ เมืองเก่าฮอยอัน จังหวัดกว๋างนาม ประเทศเวียดนาม รวมถึงอุทยานประวัติศาสตร์ ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย ที่อยู่ในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้นมรดกโลก (Tentative List) เพื่อบรรจุในทะเบียนมรดกโลกต่อไป ซึ่งด้วยศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจตลอดทั้งแนวเส้นทาง เช่น อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า/ภูสอยดาว ในจังหวัดพิษณุโลก เขาค้อ ภูทับเบิก ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ภูผาเถิบ จังหวัด มุกดาหาร หรือแม้กระทั่งแนวชายหาดที่ทอดยาวตลอดแนวพื้นที่นครดานัง ประเทศเวียดนาม ก็เป็นที่นิยมและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่

นียมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ นอกจากนี้ จุดเด่นที่สำคัญอีกประการของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อสร้างแลนด์มาร์คด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น เช่น สะพานมังกร ที่วัดอุประสงคิในการสร้างเพื่อเป็นจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยว โดยมีการจัดแสดง แสง สี เสียง เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเข้าชม และ Banahills ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะ Theme park สไตล์ยุโรป ที่สร้างขึ้นบนเขาที่เป็นพื้นที่ตากอากาศตั้งแต่ในสมัยที่ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ประเทศเวียดนาม ก็กลายมาเป็นจุดหมายปลายทาง ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้เข้ามาท่องเที่ยวที่นครดานัง

ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางถนนก็ได้ว่าเป็นจุดแข็งที่สำคัญของการเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางนี้ เนื่องจากในภาพรวมของโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางถนนนั้นอยู่ในระดับดี มีเพียงแค่บางช่วงในพื้นที่ประเทศลาวเท่านั้น ที่คุณภาพด้อยกว่าในพื้นที่อื่น มีคุณภาพของผิวทางค่อนข้างดี สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางค่อนข้างครบถ้วน และมีโครงข่ายครอบคลุมการเดินทางทั้งในพื้นที่ตัวเมืองและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในพื้นที่ยังมี มีท่าอากาศยานทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติที่ช่วยเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น โดยท่าอากาศยานที่มีความโดดเด่นมากที่สุดคือ ท่าอากาศยานนานาชาติ นครดานัง ประเทศเวียดนาม ที่ถือเป็นท่าอากาศยานขนาดใหญ่รองรับการเดินทางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่ท่าอากาศยานของไทยก็มีความพยายามในการยกระดับคุณภาพและการให้บริการให้ครอบคลุมการเดินทาง เชื่อมโยงทั้งในและนอกประเทศมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ อีกปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งต้องการของด้านด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้แก่การที่ภาครัฐและภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศมีแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เช่นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อตอบโจทย์ความนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น การยกระดับเศรษฐกิจฐานด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ของประเทศไทย การพัฒนาโครงการพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของประเทศลาว และการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองและเศรษฐกิจของเมืองโดยการใช้ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศเวียดนาม สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจของภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา ที่ในพื้นที่มีมหาวิทยาลัยและสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่สามารถผลิตบุคลากรเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและภาคบริการที่เกี่ยวข้อง ยิ่งส่งเสริมให้การพัฒนาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- **จุดอ่อน (Weaknesses: W)**

ในด้านจุดอ่อนของพื้นที่ พบว่า ถึงแม้ว่าในภาพรวม โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งในรูปแบบต่างๆ จะอยู่ในระดับดี แต่การเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นยังถือว่าทำได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางท่องเที่ยวทางถนน ทั้งในรูปแบบของการขับรถท่องเที่ยวเองและการนั่งรถโดยสารสาธารณะ ท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ ยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบการเดินทาง การตรวจคนเข้าเมืองที่ยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้ โดยในประเด็นของการขับรถท่องเที่ยว แม้ว่านักท่องเที่ยวจะสามารถใช้ใบขับขี่สากลหรือใช้ใบขับขี่ของประเทศไทยในการขับรถท่องเที่ยวบนเส้นทาง

เชื่อมโยงของทั้ง 3 ประเทศได้ แต่ด้วยกฎระเบียบจราจร ช่องการเดินรถที่ไม่เหมือนกันระหว่างประเทศไทย และกับประเทศลาวและประเทศเวียดนาม ทำให้เสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ วัฒนธรรมการขับขี่ที่แตกต่างกัน และสภาพการจราจรที่พลุกผ่านโดยเฉพาะในประเทศเวียดนาม ยิ่งสร้างความยากลำบากในการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบของการขับรถท่องเที่ยวเอง ในส่วนของการเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ ประเทศเวียดนามและลาวได้ลงนามในข้อตกลงกำหนดการขนส่งทางบกระหว่างสองประเทศ (Bilateral Road Transport Agreement: BRTA) เมื่อปี 2537 ซึ่งอนุญาตให้ยานพาหนะของทั้งสองประเทศข้ามจุดผ่านแดนจำนวน 15 จุด โดยไม่จำกัดจำนวนและรูปแบบของการดำเนินการ โดยทั้งสองประเทศได้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการในด้านการขนส่งที่มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถดำเนินการขนส่งข้ามพรมแดน และออกใบอนุญาตข้ามพรมแดนให้แก่รถยนต์เพื่อการพาณิชย์และยานพาหนะสาธารณะ ทำให้มีการให้บริการรถโดยสารสาธารณะเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างประเทศ โดยมีจุดเริ่มต้นที่สถานีขนส่งสะพานนะเขตปลายทางสถานีขนส่งเว้ แต่ทั้งนี้ข้อตกลงดังกล่าวประเทศไทยไม่ได้เข้าร่วมด้วย จึงทำให้สามารถเชื่อมโยงการเดินทางได้แค่ในส่วนของประเทศลาวและประเทศเวียดนาม ไม่สามารถเดินทางข้ามแดนต่อมายังประเทศไทยได้ทันที นักท่องเที่ยวต้องผ่านพิธีการเข้าเมืองที่บริเวณด่านชายแดนไทยเสียก่อน แล้วจึงจะเดินทางต่อไปในประเทศไทยได้ นอกจากนี้ในพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งในระบบรางซึ่งเป็นระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันเป็นหนึ่งในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบขนส่งทางอากาศที่โดยส่วนใหญ่ ยกเว้นในท่าอากาศยานนานาชาติดานัง จะเป็นเส้นทาง การเดินทางภายในประเทศเชื่อมโยงกับเมืองหลวงและหัวเมืองใหญ่ในประเทศเป็นหลัก ซึ่งยังไม่สามารถเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวบนแนวเส้นทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบนเส้นทางยังคงต้องอาศัยการเดินทางทางถนนเป็นหลักซึ่งใช้เวลาเดินทางนาน และอาจไม่ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่มีเวลาเดินทางท่องเที่ยวไม่มากนัก

ในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่พบว่า โครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศลาว ยังถือว่ามีความพร้อมไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่จะนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากภาพรวมแล้ว จังหวัดที่อยู่ในเส้นทาง EWEC มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้แค่ในระดับปานกลาง มีเพียง 3 จังหวัดเท่านั้นที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี คือ จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย จังหวัดเถื่อเทียน-เว้และนครดานัง ประเทศเวียดนาม ประกอบกับปัญหา ขาดแคลนแรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการที่ไม่สามารถตอบสนองการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในบางพื้นที่ได้ โดยเฉพาะในประเทศเวียดนาม ที่มีการเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ก็กระทบถึงคุณภาพของการให้บริการโดยรวมของพื้นที่ ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและอาจส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในพื้นที่

สุดท้าย ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศลาวยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและเข้าถึงยาก จึงทำให้นักท่องเที่ยวมองเป็นพื้นที่ทางผ่าน ซึ่งทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวบนแนวเส้นทาง ไม่เกิดการพัฒนาที่ทุกประเทศได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง ประกอบกับในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ตอบโจทย์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้าน

สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่นครดานัง ประเทศเวียดนาม ซึ่งใช้นิยมใช้หลอดไฟประดับประดาและตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดแสดงแสงสีต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ใช้พลังงานค่อนข้างสูง นอกจากนี้นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ ยังขาดการดำเนินโครงการให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า สินค้าของฝากของที่ระลึกยังคงใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกและโฟมที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือใช้ใหม่ได้ การบริหารจัดการขยะที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ในอนาคตการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาแก่ชุมชนในพื้นที่

4.3.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

- โอกาส (Opportunities: O)

ในการวิเคราะห์ด้านโอกาสของพื้นที่ พบว่า จุดเด่นที่สำคัญได้แก่ เรื่องทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ที่เป็นพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และการพัฒนาระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้มีการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ในบริษัทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโลจิสติกส์ ก่อให้เกิดการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งต่างๆ ซึ่งเป็นผลดีต่อการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิเช่น แผนงานและโครงการพัฒนาโครงการเชื่อมโยงทางถนนในพื้นที่ศึกษาให้ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพรองรับกับสภาพการจราจรในอนาคต อาทิเช่น โครงการพัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองในประเทศไทย ช่วง M2 แม่สอด (ตาก) – ขอนแก่น – มุกดาหาร แผนงานการพัฒนาโครงข่ายรถไฟในพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย 1) โครงการก่อสร้างระบบรถไฟทางคู่ (ระยะเร่งด่วน) ในเส้นทางช่วงชุมทางถนนจิระขอนแก่น เพื่อการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ (ระยะเร่งด่วน ช่วงชุมทางถนนจิระ – ขอนแก่น) 2) โครงการก่อสร้างระบบรถไฟทางคู่ในเส้นทางบ้านไผ่ - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม ซึ่งจัดเป็นรถไฟสายใหม่ที่แยกจากสถานีบ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 3) โครงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC East-West Economic Corridor) ระหว่างแม่สอด จ.ตาก ไปจนถึง จ.มุกดาหาร เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวมีศักยภาพด้านการขนส่งสินค้าเชื่อมต่อการขนส่งกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 4) โครงการก่อสร้างรถไฟความเร็วสูงสายกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ความร่วมมือในการพัฒนาระบบรางระหว่างไทยกับญี่ปุ่นหรือโครงการรถไฟความเร็วสูง (ไฮสปีดเทรน) เส้นทางกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ โดยจะแบ่งการก่อสร้างเป็น 2 ตอน ได้แก่ ช่วงกรุงเทพฯ-พิษณุโลก และช่วงพิษณุโลก-เชียงใหม่

ในด้านการขนส่งทางอากาศ ซึ่งในปัจจุบันถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการคมนาคมขนส่งที่มีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็มีการวางแผนปรับปรุง พัฒนาเพื่อสนองต่อความต้องการของนักเดินทางให้ดียิ่งขึ้น โดย 1) ทำอากาศยานแม่สอด มีแผนการดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงทำอากาศยาน จำนวนทั้งสิ้น 3 โครงการหลัก ได้แก่ จัดหาที่ดินและชดเชยเพิ่มเติม ปรับปรุงขยายเป็นทางวิ่ง ทางขับและลานจอดเครื่องบิน และการก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารเพิ่มเติม ขนาด 7,000 ตารางเมตร เพื่อรองรับผู้ใช้บริการให้ได้ 300 คนต่อชั่วโมง 2) ทำอากาศยานพิษณุโลก ที่ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุง อาคารที่พักผู้โดยสาร ลานจอดเครื่องบิน รั้วปิดเขตการบิน ลวดหนาม ไฟส่องสว่าง ระบบการรักษาความปลอดภัย กล้องตรวจจับความเคลื่อนไหว และเครือข่าย

ดาวเทียม เครื่องตรวจอาวุธและวัตถุระเบิดแบบ EDS พร้อมสายพานลำเลียง รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้านหน้าอาคาร 3) ท่าอากาศยานเพชรบูรณ์ ที่ส่งเสริมให้มีการบินแบบเช่าเหมาลำของ บริษัท สมุทรปราการโลจิสติกส์ จำกัด ที่เปิดให้บริการแบบแพคเกจท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3 วัน 2 คืน ผ่านเที่ยวบินของสายการบินนกแอร์ เปิดบินตรง ดอนเมือง - เพชรบูรณ์ - ดอนเมือง สัปดาห์ละ 2 เที่ยวบิน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ซึ่งหากมีผู้ใช้บริการจำนวนมากก็มีแผนที่จะเพิ่มจำนวนเที่ยวบินในอนาคต 4) ท่าอากาศยานขอนแก่น ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงโดยแบ่งเป็นงาน ก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่ พื้นที่ 40,000 ตารางเมตร และอาคารจอดรถ 550 คัน และขยายลานจอดเครื่องบินเพิ่มอีก 6 หลุมจอด การพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับผู้โดยสารเพิ่มขึ้นจากเดิม 2.5 ล้านคนต่อปี เป็น 5 ล้านคนต่อปี นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐของเวียดนามพบว่า ในอนาคตมีแผนการขยายขนาดท่าอากาศยาน Da nang International Airport เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและเที่ยวบินจากต่างประเทศที่มากขึ้นและจะผลักดันให้การคมนาคมขนส่งทางอากาศ เป็นเส้นทางขนส่งหลักในการเดินทางมายังนครดานังอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า ท่าอากาศยานในพื้นที่ศึกษามียุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อมุ่งเน้นการเชื่อมโยงของสายการบินเส้นทางบินทั้งภายในและต่างประเทศ อาทิเช่น ระหว่างสนามบินขอนแก่น - สนามบินเชียงใหม่ - สนามบินภูเก็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งยังมีแนวคิดในการเจรจาจับกลุ่มทางธุรกิจกับ สายการบินเวียดนาม เพื่อขอให้พิจารณาเปิดเส้นทางโฮจิมินห์-ขอนแก่น สายการบินลาว เส้นทางหลวงพระบาง - ขอนแก่น สายการบินประเทศจีน เส้นทางคุนหมิง - พิษณุโลก เพื่อรุกตลาดต่างประเทศให้บินตรงเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งการยกระดับประสิทธิภาพและการให้บริการของโครงข่ายคมนาคมขนส่งจะช่วยให้สนับสนุนให้เกิดการเดินทางเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ซึ่งเป็นผลดีต่อการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีความโดดเด่นและสามารถสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ ให้เกิดขึ้นได้ เช่น เส้นทางตามรอยประวัติศาสตร์โฮจิมินห์ นักปฏิวัติชาวเวียดนาม ซึ่งในภายหลังได้กลายมาเป็นนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ซึ่งเคยมาพำนักอยู่ในประเทศไทย และมีเรื่องราวประวัติศาสตร์ร่วมกับชาวเวียดนามอพยพ โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับแม่น้ำโขง เช่น สกลนคร หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ในการกอบกู้เอกราชของชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นแกนกลางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของไทยและเมืองเว้ ประเทศเวียดนาม ซึ่งเคยเป็นที่พำนักและศึกษาของโฮจิมินห์ในวัยเด็กได้ หรือความเชื่อในเรื่องตำนานพญานาคที่ได้รับความเคารพนับถือจากชุมชนริมฝั่งโขงเป็นอย่างมาก ก็มีศักยภาพในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างไทยกับประเทศลาวได้เป็นอย่างดี

- **อุปสรรค (Threat: T)**

ทางด้านของอุปสรรคในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่า ปัญหาหลักที่จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกัน ทำให้รูปแบบ แผนงาน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้ เช่น ในประเทศ

ไทย เน้นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจากรากฐานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้น ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นในเชิงนิเวศ เชิงวัฒนธรรมประเพณี เน้นกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านเพื่อผสานการท่องเที่ยวเข้ากับบริบทของชุมชน ในขณะที่ของประเทศลาว เน้นการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหลัก โดยรูปแบบการท่องเที่ยวหลักยังเป็นการเข้าเยี่ยมชมสถานที่สำคัญต่างๆ ที่ทางรัฐบาลจัดไว้ ในส่วนของประเทศเวียดนาม เมืองเถื่อเทียนเว้ เน้นในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เนื่องจากเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เก้าแก่ ในขณะที่ นครดานัง มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ด้านการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่อาศัยจุดเด่นในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของพื้นที่ในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กับเมืองมรดกโลกรอบข้างทั้งเมืองเว้และเมืองฮอยอัน และด้านท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีจุดเด่นที่การเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเล ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่ในแต่ละพื้นที่ผลักดันการพัฒนา ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน ทำให้ในภาพรวมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ เป็นไปในลักษณะท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่ตนสนใจ ไม่มีการเดินทางเชื่อมโยงในลักษณะเส้นทางท่องเที่ยวเกิดขึ้น ซึ่งลักษณะการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการประสานความร่วมมือกัน จะทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกันเอง ส่งผลให้ภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้แนวนโยบายการพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในประเทศลาว ที่เน้นการพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงการเดินทางภายในประเทศเป็นหลัก ในขณะที่ด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นลำดับท้ายที่ให้ความสนใจ ทำให้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคมขนส่งเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับ 2 ประเทศที่เหลือ

นอกจากนี้ยังมีประเด็นในด้านการหารือในการพัฒนาร่วมกันของพื้นที่ที่ทำได้ยาก เนื่องจากความแตกต่างด้านระบบการบริหารจัดการพื้นที่ และอำนาจการตัดสินใจที่แตกต่างกัน โดยในพื้นที่ประเทศลาวและเวียดนาม แบ่งการปกครองออกเป็นรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจเต็มในการบริหารจัดการพื้นที่ของตน เช่นการให้สิทธิเอกชนเข้าสัมปทานใช้ประโยชน์พื้นที่ การปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นต้น ในขณะที่ประเทศไทยการตัดสินใจในเชิงนโยบายที่สำคัญจำเป็นต้องอาศัยการตัดสินใจจากคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลกลางเป็นหลัก ทำให้ในการหาข้อสรุปในการพัฒนาพื้นที่ หรือกำหนดกฎเกณฑ์กฎระเบียบร่วมกัน ทำได้ยาก

โดยสรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในด้านการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้ดังตารางที่ 5.1-1

ตารางที่ 4.3-1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental)	
จุดแข็ง (Strength: S)	จุดอ่อน (Weaknesses: W)
<ul style="list-style-type: none"> ■ มีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ■ มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางถนนในระดับสูง เกือบทั้งแนวเส้นทาง ■ มีสนามบินนานาชาติที่ช่วยดึงดูดการลงทุนและการท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น ■ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน รวมถึงทางด้านท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ■ มีสถานศึกษาและการบริหารจัดการด้านศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ■ ภาครัฐและภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศมีแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การเดินทางท่องเที่ยวทางรถ ทั้งในรูปแบบของการขับรถท่องเที่ยวเองและการนั่งรถโดยสารสาธารณะ ท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ ยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบการเดินทาง การตรวจคนเข้าเมืองที่ยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้ ■ ในพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งในระบบรางซึ่งเป็นระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันเป็นหนึ่งในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ■ ระบบขนส่งทางอากาศยังไม่สามารถเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวบนแนวเส้นทางได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นเส้นทางการเดินทางภายในประเทศเชื่อมโยกับเมืองหลวงและหัวเมืองใหญ่ในประเทศเป็นหลัก ■ ขาดแคลนแรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการที่ไม่สามารถตอบสนองการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ได้ (โดยเฉพาะในประเทศเวียดนาม) ■ โครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศลาว ยังถือว่ามีความพร้อมไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ■ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศลาวยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและเข้าถึงยาก จึงทำให้นักท่องเที่ยวมองเป็นพื้นที่ที่ทางผ่าน ซึ่งทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบนแนวเส้นทาง ไม่เกิดการพัฒนาที่ทุกประเทศได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง ■ ในพื้นที่ประเทศไทยและลาว ยังขาดระบบขนส่งสาธารณะที่จะนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ■ ในภาพรวมแล้วจังหวัดที่อยู่ในเส้นทาง EWEC มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้แค่ในระดับปานกลาง มีเพียง 3 จังหวัดเท่านั้นที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี คือ จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย จังหวัดเถียนไห่และนครดานัง ประเทศเวียดนาม ■ ในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ตอบโจทย์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.3-1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental) (ต่อ)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)	
โอกาส (Opportunities: O)	อุปสรรค (Threat: T)
<ul style="list-style-type: none"> ■ ท่าเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และการพัฒนาระหว่างประเทศ ■ มีการผลักดันให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ในบริบทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโลจิสติกส์ ก่อให้เกิดการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งเป็นผลต่อการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ■ นโยบายการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคมขนส่งของประเทศในภูมิภาคสร้างความได้เปรียบให้กับพื้นที่ ■ มีความพยายามในการจับกลุ่มทางธุรกิจกับสายการบินต่างๆ เพื่อขอให้พิจารณาเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ เพื่อรุกตลาดต่างประเทศให้บินตรงเข้ามาในพื้นที่ ■ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีความโดดเด่นและสามารถสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงเพื่อสร้างความน่าดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคบริการที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ■ แผนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ (โดยเฉพาะในประเทศลาว) ไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศที่เหลือ ■ การหารือในการพัฒนาร่วมกันของพื้นที่ทำได้ยาก เนื่องจากความแตกต่างด้านระบบการบริหารจัดการพื้นที่ และอำนาจการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ทำให้การหาข้อสรุปในการพัฒนาพื้นที่ หรือกำหนดกฎเกณฑ์กฎระเบียบร่วมกัน ทำได้ยาก ■ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกัน ทำให้รูปแบบ แผนงาน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้

4.3.4 แนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวตามการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

- **แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์ เชิงรุก SO**

เป็นแนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ด้วยการใช้กลยุทธ์เชิงรุก โดยการนำเอาจุดแข็งสร้างโอกาสในการพัฒนา ซึ่งจุดแข็งหลักของพื้นที่คือการมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีศักยภาพในการพัฒนาที่ค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางถนน มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน รวมถึงทางด้านท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมของภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ ผสานเข้ากับโอกาสของพื้นที่ ที่มีจุดเด่นอยู่ในด้านทำเลที่ตั้งที่มีโอกาสในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างคมนาคมขนส่งในหลากหลายรูปแบบ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงรุก ต้องอาศัยความได้เปรียบจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย เช่น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือ เส้นทางท่องเที่ยวด้านความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต ด้านประวัติศาสตร์ โดยอาศัยข้อได้เปรียบของการพัฒนาโครงข่าย

คมนาคมขนส่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นตัวเชื่อมการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ เน้นการยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ให้ทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจในพื้นที่ การเพิ่มระบบขนส่งสาธารณะในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เน้นความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว โดยอาจเชื่อมโยงหัวเมืองหลักในพื้นที่ในลักษณะ Node to Node ด้วยระบบรางหรือทางอากาศ และใช้รูปแบบการขนส่งทางถนนในการเชื่อมการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อร่วมกันสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศเอาไว้ด้วยกันอย่างแท้จริง โดยอาจใช้เรื่องราวประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม หรือความเชื่อในท้องถิ่น เป็นจุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศเอาไว้ด้วยกัน

- **แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงแก้ไข WO**

เป็นแนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ด้วยการใช้กลยุทธ์เชิงแก้ไข โดยการใช้โอกาสในการเอาชนะจุดอ่อน โดยจุดอ่อนหลักของพื้นที่ คือปัญหาในการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศเข้าด้วยกัน ทั้งในด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ประเทศลาว รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่ไม่สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ ในขณะที่ในมุมมองด้านโอกาสของพื้นที่ พบว่า มีจุดเด่นอยู่ในด้านทำเลที่ตั้งที่มีโอกาสในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างคมนาคมขนส่งในหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นในการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงแก้ไข ต้องมีการเพิ่มเติมมุมมองด้านการท่องเที่ยว เข้าไปในแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาที่จะเกิดขึ้นนั้น สามารถตอบสนอง สนับสนุน รวมถึงแก้ไขอุปสรรคในการเติบโตของอุตสาหกรรมในพื้นที่ได้ โดยมุ่งเน้นการนำบริบทด้านการพัฒนาเพื่อสนองตอบความต้องการด้านการท่องเที่ยว บรรจุเข้าไปในกรอบแนวทางการดำเนินงานหลัก เช่น การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ ในลักษณะของระบบ Feeder เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางจากศูนย์กลางการเดินทางหลักในหัวเมืองภูมิภาค ไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ การเชื่อมโยงการเดินทางผ่านการประสานความร่วมมือของผู้ให้บริการด้านขนส่ง โดยมีภาครัฐเป็นกลไกหลักให้เกิดการขับเคลื่อนความร่วมมือให้เกิดขึ้น การประชุมหารือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของทั้ง 3 ประเทศ เพื่อกำหนดกฎระเบียบในการเดินทางร่วมกัน หรือเพิ่มเติมกฎระเบียบต่างๆ ที่เอื้อต่อการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนและสินค้า เข้าไปในการโครงการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ เพื่อให้เอื้อต่อการเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น

- **แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงป้องกัน ST**

เป็นแนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ด้วยการใช้กลยุทธ์เชิงป้องกัน โดยการใช้จุดแข็งในการหลีกเลี่ยงอุปสรรค โดยจุดแข็งของพื้นที่ คือ ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางถนน รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมของภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ ในส่วนอุปสรรคของพื้นที่นั้นจะเป็นประเด็นในเรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกัน ทำให้รูปแบบ แผนงาน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน รวมถึง การหารือในการพัฒนาร่วมกันของพื้นที่ทำได้ยาก เนื่องจากความแตกต่างด้านระบบการบริหารจัดการพื้นที่ และอำนาจการตัดสินใจที่แตกต่างกัน เป็นหลัก ดังนั้นแนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงป้องกัน ต้องเน้นการสร้าง

เรื่องราวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน โดยอาจประเทศไทยอาจเป็นเจ้าภาพหลักในการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน โดยอาศัยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในไทย เชื่อมเข้าหาแหล่งท่องเที่ยวของอีก 2 ประเทศ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน ลดปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกัน รวมถึงอาจมีการกำหนดให้มีองค์กรร่วมระหว่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นองค์กรที่สานความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนรวมถึงภาคประชาสังคมของทั้ง 3 ประเทศ ที่ดูแลรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวร่วมกันของทั้ง 3 ประเทศ เพื่อเป็นองค์กรกลางในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นอุปสรรคทางการท่องเที่ยว

- **แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงรับ WT**

เป็นแนวทางการพัฒนาระบบข้ออุปทานการท่องเที่ยว ด้วยการใช้กลยุทธ์เชิงรับ ในการลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค โดยจุดอ่อนที่สำคัญของพื้นที่ คือ ปัญหาในการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ ทั้งในด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่ไม่สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ ในขณะที่ในด้าน จะเป็นประเด็นในเรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกัน ทำให้รูปแบบ แผนงาน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน รวมถึง การหารือในการพัฒนาร่วมกันของพื้นที่ทำได้ยาก เนื่องจากความแตกต่างด้านระบบการบริหารจัดการพื้นที่ และอำนาจการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงรับต้องเน้นให้เกิดความร่วมมือในระดับต่างๆ ทั้งในระดับรัฐ และในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นตัวกลางขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการสนับสนุนให้เกิดองค์กรความร่วมมือของภาคเอกชน โดยอาจมีภาครัฐเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อให้การดำเนินงาน หรือนโยบายที่เกิดขึ้นจากทางภาครัฐ ผ่านการมีส่วนร่วมจากทางภาคเอกชน ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

4.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบข้ออุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ

บนเส้นทางการศึกษา ประกอบด้วย จังหวัดอุดรธานี เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ประเทศไทย แขวงสะหวันนะเขต ประเทศลาว เมืองเว้ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ซึ่งตลอดเส้นทางต่างก็มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน และบริบทพื้นที่เชิงวัฒนธรรม สังคม ที่แตกต่างกัน รวมไปถึงมีการบริหารจัดการพื้นที่ที่ค่อนข้างแตกต่างกันอย่างมาก ในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ข้อเสนอจะแบ่งออกเป็น 6 ประเด็น โดยในแต่ละประเด็นจะกล่าวถึงสถานการณ์ปัจจุบัน และข้อเสนอแนะในการปรับใช้ในอนาคต โดยคณะนักวิจัยได้รวบรวมข้อมูลและประมาณการประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้ข้อสมมุติภาวะเจริญพันธุ์ลดลงตามปกติ พบว่าในปี พ.ศ. 2565 บางจังหวัดส่วนใหญ่มีจำนวนประชากรลดลง และจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560) ได้คาดการณ์ว่าจะมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของการเดินทางตลอดทั้งปี จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้

นำมาคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวบนเส้นทางกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) ในปี 2565 ดังนี้

ตารางที่ 4.4-1 คาดการณ์จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวบนเส้นทางกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) ในปีอนาคต

จังหวัด	ปี 2560			รวม (คน)	ปี 2565			รวม (คน)
	ประชากร (คน)	นักท่องเที่ยว ชาวไทย(คน)	นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ (คน)		ประชากร (คน) ¹	นักท่องเที่ยว ชาวไทย(คน)	นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ (คน)	
อุดรดิตถ์	457,092	1,034,358	8,568	1,500,018	425,812	1,199,104	36,105	1,661,022
เพชรบูรณ์	995,331	1,989,704	23,720	3,008,755	892,544	2,306,612	99,956	3,299,112
พิษณุโลก	865,368	2,996,825	210,552	4,072,745	872,070	3,474,142	887,264	5,233,476
สุโขทัย	599,319	973,064	362,933	1,935,316	604,119	1,128,048	1,529,397	3,261,564
ตาก	644,267	2,059,902	41,859	2,746,028	488,162	2,387,991	176,393	3,052,546
ขอนแก่น	1,805,910	4,592,394	71,635	6,469,939	1,711,118	5,323,843	301,869	7,336,831
กาฬสินธุ์	986,005	580,987	3,279	1,570,271	789,517	673,523	13,818	1,476,858
มุกดาหาร	350,782	1,809,463	176,430	2,336,675	337,427	2,097,664	743,475	3,178,565
รวม	6,704,074	16,036,697	898,976	23,639,747	6,120,769	18,590,927	3,788,277	28,499,974

ที่มา : ¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556.

จากตาราง พบว่าจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวบนเส้นทางกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) ที่คาดการณ์ไว้ในปี 2565 เพิ่มขึ้นจาก 23.64 ล้านคน เป็น 28.50 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.56 จากจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นและผลจากการเปรียบเทียบโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่กับความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ดังนั้นแต่ละจังหวัดควรมีแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศดังนี้ ซึ่งความต้องการเดินทางท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ล้วนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

- **โครงสร้างพื้นฐาน จะประกอบด้วย ประเด็นระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร ระบบสาธารณสุข ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้**

ระบบไฟฟ้า บนเส้นทางศึกษา พบว่า มีการให้บริการไฟฟ้าที่ใช้ในครัวเรือน รวมไปถึงในแหล่งท่องเที่ยวและระหว่างทาง เช่น ถนน เมื่อพิจารณารายประเทศบนเส้นทางศึกษา พบว่า ประเทศไทยมีการให้บริการอย่างครอบคลุมในพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่ มากกว่าร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด ในขณะที่ประเทศลาวก็เช่นเดียวกัน มีการให้บริการในสหวิวนาเขต เฉลี่ยร้อยละ 90 ของพื้นที่ จึงเห็นได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวก

แก่ประชาชนด้านไฟฟ้าถือว่ามีเพียงพอ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีการให้บริการไฟฟ้าที่เพียงพอ กล่าวคือ ไม่ค่อยมีการเกิดไฟฟ้าดับหรือขัดข้อง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของไฟฟ้าบนท้องถนน ที่มีการสัญจรหลัก พบว่า มีไฟฟ้าเข้าถึง แต่มีบางช่วงที่ไม่ได้มีการติดตั้งไฟฟ้าบนท้องถนน จึงเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวค่อนข้างมีความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อไฟฟ้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ก็จะทำให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามไปด้วย เช่น อาหาร ที่พัก ห้องน้ำ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ระบบอินเทอร์เน็ต รถไฟฟ้านำเที่ยว เป็นต้น รวมไปถึงมีระบบติดตั้งความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด ไฟฟ้าบริเวณทางเดิน แสงสว่างบริเวณจุดจอดรถ และเครื่องกระจายเสียง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางศึกษานี้ส่วนใหญ่ จะเดินทางด้วยวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน จึงทำให้การมีไฟฟ้าบริการ เป็นสิ่งสำคัญทั้งการเดินทางไปถึงแหล่งท่องเที่ยว และระหว่างเส้นทางท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณา รายจังหวัด พบว่า จังหวัด พิษณุโลก และ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกพื้นที่ จึงเห็นว่า จำนวนประชาชนและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปยังพื้นที่ อาจมีอัตราที่สูงเกินกว่าความสามารถที่ไฟฟ้าจะให้บริการในพื้นที่ จึงทำให้เกิดปัญหาไฟฟ้าดับ ไฟฟ้าตกบ่อยครั้งเฉลี่ย 27 ครั้งต่อปี สำหรับพื้นที่จังหวัดขอนแก่น แขวงสะหวันนาเขต และจังหวัดอุดรดิตถ์ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพของไฟฟ้าที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีจำนวนผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อการบริโภค เฉลี่ย 16 ครั้งต่อปี จึงเห็นได้ว่า พื้นที่ข้างต้นมีการเดินทางจากนักท่องเที่ยวไม่มากนัก แต่ก็ยังมีปัญหาด้านการไฟฟ้า ดังนั้นหากจะสนับสนุนพื้นที่ดังกล่าว ควรทำพื้นที่ให้พร้อมก่อน เช่น ควรมีความเพียงพอในการใช้ไฟฟ้าต่อประชาชนในพื้นที่ก่อน จึงสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว เนื่องจากหากสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น ทำให้จำนวนการใช้ไฟมากขึ้น นำไปสู่การขาดไฟที่เพียงพอ

ในอนาคต จากข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่จะหลีกเลี่ยงจากความเป็นเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังคงต้องการไฟฟ้าในการให้บริการ เนื่องจากเทคโนโลยีทำให้พฤติกรรมมนุษย์ปรับเปลี่ยนไป ดังนั้น การให้บริการไฟฟ้าในพื้นที่ที่ไม่ใช่เมือง ก็จะต้องตอบโจทย์นักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการคำนึงถึงด้านความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ทำให้การรวมกลุ่มของผู้ให้บริการเพื่อสังเกตและวางตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะบนฐานของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ตนเองมี จะทำให้พื้นที่เกิดความยั่งยืน กล่าวคือ ช่วยลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และเพิ่มผลกระทบเชิงบวกแก่คนและพื้นที่

ระบบประปา หรือ การให้บริการน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ในปัจจุบันมีคุณภาพที่เพียงพอต่อประชาชน เมื่อพิจารณากับกลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำก็มีความสำคัญในส่วนของการใช้เพื่อรักษาความสะอาด และการใช้เพื่อการดื่ม สำหรับการดื่มน้ำจากน้ำประปาที่ออกมาจากท่อ ยังไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่จะนำน้ำดังกล่าวกรองก่อนที่จะรับประทานเสมอ จึงเห็นได้ว่า น้ำประปาตลอดเส้นทางมีความสะอาดเพื่อการใช้ในครัวเรือน แต่การใช้เพื่อบริโภคยังสะอาดไม่มากพอ อย่างไรก็ตาม น้ำประปาทำให้เกิดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม ที่พัก ห้องน้ำ เมื่อพิจารณาเชิงปริมาณ พบว่า ในส่วนของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดขอนแก่น มีปริมาณน้ำที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกพื้นที่ ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่า จำนวนผู้ต้องการใช้น้ำได้แก่ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว มี

จำนวนมากเกินความสามารถที่จะรองรับในการให้บริการ เนื่องจากปัญหาน้ำประปาไหลไม่เพียงพอ โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวกลุ่มรอง ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสุโขทัย ดังนั้นการที่จะสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ก็ควรพิจารณาในประเด็นดังกล่าว เนื่องจาก นักท่องเที่ยวกลุ่มท่องเที่ยวเมืองรองก็ยังมีความต้องการน้ำในการบริโภคและอำนวยความสะดวกแก่ตนเอง นอกจากนี้ยังควรมีการพิจารณาด้านการบำบัดน้ำเสียด้วย เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการให้บริการนักท่องเที่ยวเพียงบางจุด บางแหล่ง และกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น แต่พื้นที่และคนในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างเบ็ดเสร็จกว้าง ดังนั้นการพิจารณาด้านการบำบัดน้ำเสียเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์มากขึ้น จะเป็นการทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ มองการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป สำหรับประเทศไทย พบว่า เมืองเว้และเมืองดานังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับน้ำ ได้แก่ ซึ่งมีทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำดิบ ที่เพียงพอต่อใช้ในครัวเรือนและบริการนักท่องเที่ยว

ดังนั้น ในอนาคตหากจะสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในเส้นทางดังกล่าว ควรที่จะคำนึงถึงระบบการกำจัดของเสีย หรือท่อน้ำทิ้ง และสร้างระบบกำจัดที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้น้ำประปายังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งจะมีในฤดูร้อนของประเทศไทยทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเกิดการใช้น้ำมากขึ้น การพิจารณาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางทำให้น้ำมีพอใช้ในฤดูร้อนเพื่อการท่องเที่ยวและการบริโภคของครัวเรือนต่าง ๆ จะเป็นก้าวแรกในการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการที่ทุกคนเห็นประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับในอนาคต

ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร บนเส้นทางศึกษา พบว่า ในปัจจุบันมีการให้บริการสัญญาณโทรศัพท์ รวมถึงบริการอินเทอร์เน็ต กว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ที่ประชาชนอาศัย เมื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เห็นว่า นักท่องเที่ยวในปัจจุบันทั้งคนไทยและคนต่างประเศ เริ่มมีการเดินทางแบบท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Free Independence Traveler: FIT) ดังนั้น ด้านระบบการสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต จึงมีความสำคัญในแง่ของการเดินทางเป็นอย่างมาก เนื่องจากการไหลของข้อมูลจากพื้นที่ท่องเที่ยวอาจเข้าถึงนักท่องเที่ยวอย่างไม่เพียงพอ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ท่องเที่ยวด้วยตนเองนี้จะใช้วิธีการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจตามรสนิยมความชอบของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม รวมไปถึงการใช้ google map ในการเดินทางในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเห็นว่า ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจของที่ระลึก มีความตระหนักในการใช้เว็บเพจและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น Facebook Page, Wongnai, Traveloka, Agoda, Air BNB, Google Local Guide เป็นต้น จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า ระบบการสื่อสารนี้เป็นเครื่องมือต่อการไหลของข้อมูล ระหว่าง เจ้าบ้าน (Host) กับผู้มาเยือน (Guest) และผู้มาเยือนกับผู้มาเยือน ที่จะมีการแบ่งปันประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวบนเส้นทางศึกษา ทั้งนี้ระบบดังกล่าวไม่เพียงช่วยการท่องเที่ยวในส่วนของการทำให้การไหลของข้อมูลมีมากขึ้น แต่ยังทำให้มีการไหลทางการเงินผ่านเข้ามาด้วย กล่าวคือ ในแอปพลิเคชันต่าง ๆ มีระบบการจ่ายเงิน ซึ่งจะช่วยให้อำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการท้องถิ่นอีกด้วย โดยพบว่าจากค่าคะแนนของระบบสื่อสารโทรคมนาคม จังหวัดอุดรธานี จังหวัดตาก จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในลำดับต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างพื้นฐานในด้านอื่น การพัฒนาที่ควรเน้น คือการเพิ่มปริมาณสัญญาณโทรศัพท์เพื่อระดับคุณภาพของสัญญาณที่ดี ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด โดยเฉพาะแหล่ง

ท่องเที่ยวธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่ป่าและเป็นภูเขา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สามารถรองรับความต้องการ

ในอนาคต ควรมีการพิจารณาด้านการไหลทางการเงิน เช่น หากเจ้าของแอปพลิเคชันเป็นของชาวต่างประเทศ นั้นหมายความว่า เงินจะมีการรั่วไหลออกนอกประเทศก่อน แล้วจึงโอนเข้ามายังผู้ประกอบการไทย ดังนั้นการพิจารณาเรื่องดังกล่าวและกฎหมาย จะทำให้ทราบถึงปริมาณการรั่วไหลของเงินจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่มีการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งจะเติบโตขึ้นในอนาคตโดยเฉพาะเมืองรองทางท่องเที่ยว เช่น จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสุโขทัย

ระบบสาธารณสุข บนเส้นทางศึกษา ในปัจจุบันมีสถานพยาบาลที่เป็นหลักในการให้บริการคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณารายพื้นที่ พบว่า พื้นที่จังหวัดขอนแก่นและเมืองดานัง มีจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุขที่เพียงพอ และเกินความต้องการ ในขณะที่เมืองรองทางการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่างมีจำนวนผู้ให้บริการด้านสาธารณสุขที่น้อยกว่าความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสุโขทัย เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พบว่า การมีสถานพยาบาลอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่มีในแต่ละพื้นที่ในกรณีที่เกิดการเจ็บป่วยอย่างรุนแรง ในขณะที่สิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกสิ่ง ได้แก่ การที่เจ้าบ้านหรือผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการนักท่องเที่ยว กรณีที่มีการเจ็บป่วยไม่มากนัก เช่น การถูกแมลงกัดต่อย การมีน้ำดื่ม การมีแผลจากการหกล้ม เป็นต้น รวมไปถึงควรทราบเส้นทางเดินทางไปหาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

ในอนาคต ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับ ความสะอาดของพื้นที่ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งด้านสาธารณสุข เช่น การมีบริการอาหารที่ถูกหลักอนามัย การมีที่พักที่สะอาด การมีแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน ดังนั้น การให้ความรู้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจอาหารและที่พัก โดยให้พวกเขาเห็นถึงความสำคัญในการที่จะรักษาความสะอาด ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของอัตลักษณ์และความดั้งเดิมของตนเอง ซึ่งการหาสมดุลของทั้งสองสิ่งนี้ เป็นสิ่งที่ควรมีการพูดคุยกันในระดับพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่คงความสะอาดและรักษาอัตลักษณ์ของพื้นที่ไว้ได้

● **สินค้าคงคลัง ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ผลผลิตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้**

ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ เมื่อพิจารณาบนเส้นทางศึกษา บนเกณฑ์ของความนิยมของนักท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมุ่งเน้นความยั่งยืน พบว่า มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นแต่ละพื้นที่ดังนี้ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมุกดาหาร เมืองสะพานนาคระเขต เมืองเว้ เมืองดานัง โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดอุตรดิตถ์ มุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ กล่าวคือ ตัวเมืองลับแลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชีวิตที่แตกต่างของชุมชน ได้แก่ การชิมข้าวพันผัก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมถือเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นออกมาจากชุมชนเมืองลับแล ซึ่งสอดคล้องกับ

พฤติกรรมความชอบของนักท่องเที่ยวคนไทย อ้างอิงถึงสถิตินักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเดินทางเฉลี่ย 7.29 แสนคน เติบโตจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 25.48 โดยมีการพักเฉลี่ยที่ 1.83 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อคนเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน เมื่อพิจารณากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่เป็นชาวสหรัฐอเมริกา เฉลี่ย 391 คน จึงเห็นได้ว่าจังหวัดอุดรติดต่อกำลังมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างมาก จากการสนับสนุนจากภาครัฐในการเป็นเมืองรองทางการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักมาสู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว

จังหวัดเพชรบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวมุ่งเน้นเชิงธรรมชาติ ประกอบด้วย เขาค้อ ภูทับเบิก อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับสถิตินักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2559 คนไทยเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 1.7 ล้านคน เติบโตจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.62 โดยมีวันพักเฉลี่ย 2.42 วัน ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน อย่างไรก็ตามสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นชาวอังกฤษ เฉลี่ย 1.7 พันคน

จังหวัดพิษณุโลก แหล่งท่องเที่ยวเป็นเชิงผสม คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ พระราชวังจันทร์ วัดนางพญา บ้านรักไทย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิพิธภัณฑสถานบ้านจำที และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ทั้งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางเฉลี่ย 1.7 ล้าน โดยมีวันพักเฉลี่ย 2.04 วัน ค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,500 บาท อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส และชาวเยอรมัน คิดเป็นร้อยละ 30 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด

จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เมื่อพิจารณาสถิติการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉลี่ย 8.3 แสนคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเฉลี่ย 1.8 แสนคน สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย มีวันพักเฉลี่ยที่ 2.05 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาทต่อคน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสัญชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชาวฝรั่งเศสและเยอรมัน เฉลี่ย 3.8 หมื่นคน และ 2.8 หมื่นคน ตามลำดับ

จังหวัดตาก ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ เขื่อนภูมิพล และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรอกบ้านจัน พิพิธภัณฑสถานเมืองตาก สะพานแขวนวรมสมโภช และกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเฉลี่ย 1.5 ล้านคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเพียง 2.1 หมื่นคน โดยนักท่องเที่ยวชาวอเมริกาเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย จะใช้เวลาเฉลี่ย 2.08 ในการเดินทางท่องเที่ยว มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,700 บาทต่อคนต่อวัน

จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ วัดหนองแวง โองมุนมังเมืองขอนแก่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์วัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติภูเวียง ศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ภูเวียง เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางเฉลี่ย 2.9 ล้านคน แบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยว

ไทย 2.8 ล้านคน ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย มีการพักเฉลี่ย 2.61 วัน ใช้จ่ายเงินคนละ 1,500 บาทต่อคนต่อวัน

จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ภูกุ่มข้าว) วัดพุทธนิมิตภูค่าว หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทโคกแก่ง เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉลี่ย 3 แสนคนจากนักท่องเที่ยวทั้งหมดเฉลี่ย 5.6 แสนคน เมื่อพิจารณาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่า การพักเฉลี่ยต่อวันที่ 2.52 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 900 บาทต่อคนต่อวัน

จังหวัดมุกดาหาร มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ตลาดอินโดจีน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ภูผาทิพย์ ภูมโนรมย์ เมื่อพิจารณาสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวจำนวน 6.5 แสนคน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทยกว่าร้อยละ 90 โดยมีพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักผ่อนเฉลี่ย 2.16 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,100 บาท

เมืองสะหวันนะเขต มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ พระธาตุอิงฮัง หนองปลาเฒ่า พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ตัวเมืองสะหวันนะเขต จากสถิตินักท่องเที่ยว ปี ค.ศ. 2017 พบว่า นักท่องเที่ยวลาวเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 3.4 แสนคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเฉลี่ย 7.2 แสนคน เห็นได้ว่า เมืองดังกล่าวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้มากกว่าคนในประเทศ โดยแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป ที่มีจุดประสงค์ในการเดินทางเพื่อเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 67 นอกจากนี้สถิตินักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรปที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดในปี ค.ศ. 2017 ที่ ร้อยละ 37.80 เมื่อพิจารณารายสัญชาติ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน โดยมีพฤติกรรมเดินทางกับคู่รักหรือเพื่อนสนิท มากกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้ส่วนใหญ่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากการบอกต่อของเพื่อนๆ ร้อยละ 23 อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวจะเดินทางท่องเที่ยว 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศ กวาร์ร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมืองสะหวันนะเขตมีส่วนแบ่งจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมดเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางไปยัง หลวงพระบาง และ เวียงจันทน์ (Tourism Development Department in Laos, 2017)

เมืองเว้ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ สุสานจักรพรรดิหมิงหม่าง นครจักรพรรดิสุสานจักรพรรดิเต๋อติ๊ก สุสานพระเจ้าไคดิงห์ วัดเทียนหมุ่ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวได้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งส่วนใหญ่จะเดินทางมากับธุรกิจนำเที่ยว โดยสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของธุรกิจนำเที่ยวในประเทศเวียดนาม ประเภทธุรกิจนำเที่ยวนานาชาติ (Vietnam National Administration of Tourism, 2016) รวมถึงสอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางท่องเที่ยวครั้งแรก จะนิยมเดินทางกับธุรกิจนำเที่ยว ก่อน จากนั้นจึงเดินทางด้วยตนเอง สำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นิยมได้แก่ กิจกรรมเชิง Passive Experience กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะไปชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงถ่ายภาพเป็นมุมที่ระลึกตลอดจนไหว้พระขอพรให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองพึงปรารถนา

เมืองดานัง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ สะพานมังกร ดิอิมพีเรียล ชิทาเดล (ป้อมปราการ) บานาฮิลล์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ถ้ำฟาญา ภูเขาหินอ่อน อ่าวดานัง ภูเขาธาตุทั้ง 5

ทั้งนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทาง ได้แก่ นักท่องเที่ยวจีน รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยว เกาหลี เนื่องจากตัวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดได้ จากความเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม

จากที่กล่าวมาเกี่ยวทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบนเส้นทางศึกษา จึงเห็นว่า ในอนาคต เส้นทางนี้มีศักยภาพหลักทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ดังนั้น การเชื่อมโยงเรื่องราวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแต่ละจุดให้เดินทางท่องเที่ยวตลอดเส้นทางนี้มากขึ้น โดยการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ หรือตำนาน บนฐานของวัฒนธรรมที่มีร่วมกัน ทั้งนี้จะทำได้ต้องผ่านการศึกษาและพูดคุยระหว่างชุมชนกับชุมชนเพื่อเชื่อมโยง หลังจากนั้นจึงมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยทุกพื้นที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติใกล้เคียงกันเช่น นักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งนิยมเดินทางในประเทศเวียดนาม และลาว รวมถึงเมืองรองทางการท่องเที่ยวของไทยด้วย ดังนั้นการเชื่อมโยงกิจกรรมก็เป็นอีกสิ่งที่ควรพิจารณา โดยสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังมีความเต็มใจในการใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมชุมชน

ผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่จับต้องได้ ผลิตหรือจัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ซึ่งเป็นสิ่งของที่สามารรถเตือนความทรงจำที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชม รวมไปถึงการซื้อฝากแก่เพื่อนและครอบครัวของตนเอง สำหรับพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย มีการขายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทั้งเชิงที่ให้นักท่องเที่ยวลงมือทำด้วยตนเอง และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สำเร็จรูป เช่น อาหาร ผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นต้น เมื่อพิจารณากลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มชาวต่างประเทศจะนิยมทำสินค้าของที่ระลึกด้วยตนเอง เช่น การพันผ้า แก้ว การทอผ้า เป็นต้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวเอเชีย รวมถึงนักท่องเที่ยวไทย จะนิยมซื้อสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป แต่สามารถเป็นความทรงจำว่าครั้งหนึ่งได้มีการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งนั้นๆ

สำหรับในประเทศไทย มีสินค้าของที่ระลึกที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนมีเรื่องราวกับความเป็นวัฒนธรรมของชาวเอเชีย เช่น การนำพวกกุนแจมาปรับสี และใส่ความหมายลงในตัวผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้น ๆ ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นการผูกความเชื่อเข้าไว้กับผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน จึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเวียดนามมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด จากการบริหารงานของภาครัฐและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ซึ่งนิยมความใหม่ของสถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ที่ไม่เคยเดินทางไป ซึ่งประเทศไทยถือเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

- **การขนส่ง ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง และ ระบบขนส่งสาธารณะ**

โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ได้แก่ ทางถนน ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ ในแต่ละพื้นที่ต่างก็มีศักยภาพของตนเอง รวมถึงหากพื้นที่ใดมีการพัฒนาทำให้อีกพื้นที่มีโอกาสในการต้อนรับนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ มาสู่ภูมิภาคของตนเอง เมื่อพิจารณาพบว่า พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวหากเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภูมิภาคใกล้เคียง จะเดินทางทางถนน ในขณะที่ศักยภาพด้านถนนก็ยังมีบางช่วงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของพื้นที่ทั้งหมด ในอนาคต การเดินทางที่รวดเร็วและการใช้เวลาอยู่ในจุดหมายปลายทางที่นานมากขึ้นจะเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเส้นทางนี้ส่วนใหญ่จะมีการพักอาศัยไม่เกิน

3 วัน นั้นหมายความว่า นักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่นิยมเดินทางช่วงวันหยุด โดยเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ ดังนั้น การเพิ่มรอบเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ต้องไม่ตรงกับช่วงวันหยุดเทศกาล เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่นิยมความวุ่นวายในพื้นที่ท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวอีกกลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นสัญชาติที่เดินทางเป็นลำดับต้นๆ ในพื้นที่ศึกษา โดยจะนิยมเดินทางเพื่อหนีความหนาว รวมไปถึงนิยมเดินทางท่องเที่ยวหลายๆ ประเทศในครั้งเดียว เช่น เดินทางท่องเที่ยวไทยและลาว เป็นต้น

ในส่วนของปริมาณการเดินทาง และความจุของถนนจากข้อมูลของกรมทางหลวงบนพื้นที่ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ปริมาณความต้องการเดินทางจะกระจุกตัวบนถนนสายหลัก **แสดงดังรูปที่ 4.4-1** ของพื้นที่ศึกษา คือ บริเวณทางหลวงหมายเลข 12 ช่วงอำเภอแม่สอด จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีค่า Traveled Vehicle – Killometers สูงเกิน 100 ทำให้ทราบว่าช่วงถนนนั้นมีกิจกรรมหรือความต้องการเดินทางจำนวนมาก หากพิจารณาความต้องการเดินทางร่วมกับประเด็นด้านโลจิสติกส์และการกระจายสินค้า ซึ่งพื้นที่ศึกษาเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาเชื่อมโยงการค้ากับประเทศพื้นที่ โดยจากข้อมูล **แสดงดังรูปที่ 4.4-2** พบว่า ปริมาณรถบรรทุกขนส่งสินค้าจะมีปริมาณการเดินทางกระจุกตัว บริเวณทางหลวงหมายเลข 12 ช่วงจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดมุกดาหาร เช่นเดียวกัน ประกอบกับเส้นทางท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด (Cluster) บนเส้นทางศึกษาที่มีศักยภาพส่วนใหญ่ก็มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ ซึ่งการพัฒนาในอนาคต เกี่ยวกับประเด็นด้านเส้นทาง การขยายจำนวนช่องจราจร เพื่อรองรับการค้าและการท่องเที่ยว ควรคำนึงและดำเนินการเร่งด่วนในจังหวัดเหล่านี้เป็นอันดับแรก

รูปที่ 4.4-1 แผนที่แสดงปริมาณการเดินทางบนทางหลวงประจำปี 2560
ที่มา: กรมทางหลวง

รูปที่ 4.4-2 แผนที่แสดงปริมาณการเดินทางบนทางหลวงประจำปี 2560 (เฉพาะรถบรรทุก)
ที่มา: กรมทางหลวง

ระบบขนส่งสาธารณะ ในปัจจุบัน พบว่า ระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รถไฟ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทย Generation Y ในปัจจุบันมีความนิยมเดินทางเพื่อค้นหาประสบการณ์เชิงย้อนอดีต (Nostalgia) และเก็บภาพเป็นความทรงจำ จากนั้นก็นำแบ่งปันบนเพจของตนเอง ดังนั้น การที่รักษาอัตลักษณ์ความเป็นแก่นแท้ไว้ จะสามารถตอบโจทย์ต่อพฤติกรรมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามาจึงทำให้ผู้คนมีความซับซ้อนในการใช้ชีวิต และชีวิตมีความเป็นเมืองมากขึ้น สำหรับระบบขนส่งควรมีการรวมกลุ่มระหว่างธุรกิจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงการบริการ

แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเอง ซึ่งจะเติบโตขึ้นในอนาคต การเชื่อมโยงการขนส่งสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มคุณภาพนี้เข้ามาท่องเที่ยว ทั้งนี้การออกแบบเส้นทางร่วมกันของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน

- **ข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว แนวทาง วิธีการ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ในแต่ละพื้นที่ จะมีหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทราบว่าในประเทศตนเองมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งการอธิบายตามรายพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ประเทศไทย มีหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยในปัจจุบันมุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวยังมีสำนักงานต่างประเทศที่ดำเนินภารกิจดังกล่าว ดังนั้นพื้นที่ใดใดในประเทศที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ก็จะมีหน่วยงานนี้ส่งข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ภาครัฐจะดำเนินการแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tourism) ซึ่งจะทำหน้าที่ผลักดันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้เกิดการเดินทางในประเทศไทย โดยมีการขายเส้นทางท่องเที่ยว หรือแพ็คเกจทัวร์เหมาจ่ายที่มีไกด์ หรือไม่มีไกด์ ซึ่งสามารถให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ตามสะดวก อย่างไรก็ตามก็ยังมีเครื่องมือทางเทคโนโลยีในการดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในประเทศ โดยมีการรีวิวของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมายังประเทศไทย แล้วมีการเขียนแสดงความรู้สึกและขอแนะนำในการท่องเที่ยวในเมืองไทย โดยสิ่งนี้จะเป็แม่เหล็กหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เนื่องจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบันจะไม่เชื่อคำโฆษณาจากเจ้าบ้าน แต่จะเชื่อคนที่เคยเดินทางท่องเที่ยวมายังแหล่งนั้น ๆ ว่าพบเจอสิ่งใดบ้าง สำหรับพื้นที่ประเทศลาว และเวียดนามมีหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism ทั้งนี้ทั้งสองประเทศดังกล่าว ไม่มีหน่วยงานทางการท่องเที่ยวในต่างประเทศ แต่จะมีการดำเนินการผ่านสถานทูตในประเทศนั้น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในประเทศตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่า ข้อมูลทางการท่องเที่ยว สามารถเผยแพร่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวและภาครัฐในประเทศนั้น หรือแม้กระทั่งตัวนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยว จึงเห็นว่า หากนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยวมาแล้วรู้สึกไม่ประทับใจ ก็จะทำให้ข้อมูลที่ส่งออกไป ทำให้เกิดภาพลักษณ์เชิงลบต่อประเทศและแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการต้อนรับนักท่องเที่ยวบนฐานของอัตลักษณ์ความเป็นตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวจะมีความเป็นแก่นแท้ของตนเอง ยากที่จะเปลี่ยนแปลง นักท่องเที่ยวคนใดที่เดินทางมาก็พร้อมที่จะเรียนรู้และเปิดรับ ในประสบการณ์ที่แตกต่าง

แนวทาง วิธีการ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ในกรณีพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย สามารถสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว โดยทั้งสองกลุ่มดังกล่าวจะมี

พฤติกรรมการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการรับข้อมูลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่ม FIT จะเชื่อในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาแล้ว หรือเพื่อนหรือคนรู้จัก แล้วมาบอกต่อว่าจุดหมายปลายทางนั้น ๆ ถ้าไปแล้วจะมีประสบการณ์อย่างไร สำหรับนักท่องเที่ยวอีกกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มากับธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งจะเลือกรับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์จากธุรกิจนำเที่ยวที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐ ตามงานขายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนมีประเด็นที่กำลังนิยมเดินทางไปทีนั้น ๆ จึงทำให้อยากเดินทางไปยังทีนั้น จึงเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มมวลชน (Mass Tourists) เช่น นักท่องเที่ยวเที่ยวครั้งแรกจากประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการบอกต่อที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวกลุ่ม FIT จะมีการบอกต่อผ่านทางเพจของตนเอง สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่เดินทางกับบริษัทนำเที่ยว จะบอกต่อผ่านปากต่อปาก กับคนสนิทและเพื่อนของเขา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการสื่อสารข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้ พื้นที่ประเทศไทย พื้นที่ประเทศลาว และพื้นที่ประเทศเวียดนาม โดยที่ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ในขณะที่ประเทศลาวและประเทศเวียดนาม ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism นอกจากนี้ก็ยังมีหน่วยงานเอกชน คือ ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour Operators) ของแต่ละประเทศที่จะเป็นผู้ติดต่อกับธุรกิจนำเที่ยวออกนอกประเทศ (Outbound Tour Operators) เพื่อส่งนักท่องเที่ยวจากประเทศนั้น ๆ เดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ เนื่องจากในแต่ละประเทศ จะมีกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการนำเที่ยวภายในประเทศตนเอง ที่จะต้องให้ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศนำเที่ยวภายในประเทศได้เท่านั้น จึงเห็นว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะได้พบกับเจ้าบ้านเสมอ ไม่ว่าจะเดินทางด้วยตนเอง (FIT) หรือเดินทางผ่านธุรกิจนำเที่ยว อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาในประเทศไทย เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว และมีการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จึงเป็นลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ดังนั้น การทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว ได้รับความพึงพอใจ ในแง่ของความปลอดภัยและความสะอาดของพื้นที่ รวมไปถึงพื้นที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นบนความเป็นแก่นแท้ของตนเอง ก็จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวมีการแบ่งปันเรื่องราวประสบการณ์เชิงบวกต่อกลุ่มเพื่อน รวมไปถึงสังคมอินเทอร์เน็ต โดยพฤติกรรมการรีวิวสิ่งที่ตนเองไปพบมาส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ซึ่งมีกำลังซื้อ และชอบการแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวต่อสังคมของตนเองบนอินเทอร์เน็ต

- **การจัดการ ประกอบด้วย ธุรกิจทางการท่องเที่ยว ผลกระทบของที่ระลึก**

ธุรกิจทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจที่พัก ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ต่างก็มีผู้เล่นของตนเองที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึง ปลายน้ำ กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการกลุ่มนักท่องเที่ยวของตนเอง ทั้งนี้ก็จะอยู่ภายใต้รูปแบบของพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จึงทำให้ ที่พัก ร้านอาหาร มีการบริการเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น การทำอาหารรสจัดที่ถูกปากนักท่องเที่ยวชาวไทย การมีที่พักที่โล่งและโปร่ง เป็นต้น ในขณะที่บางแหล่งท่องเที่ยวมีไว้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น เมืองสะพานนาเขต ส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรป จึงทำให้การสื่อสารของผู้ให้บริการที่นั่นสามารถ

สื่อสารภาษานั้นๆ กับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสถิติผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวในประเทศลาว พบว่า มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว จึงเห็นว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เดินทางกับธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ ดังนั้นห่วงโซ่ของนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวก็จะมีลักษณะที่คล้ายกัน เช่น การไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกัน การได้ไปพักและรับประทานอาหารที่คล้ายๆ กัน

ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ในพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมาจากวัตถุดิบหลักของคนในชุมชน จึงทำให้การท่องเที่ยวสามารถกระจายรายได้ไปยังกลุ่มคนในชุมชนอื่น ๆ ที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบ เช่น ธุรกิจของที่ระลึกในจังหวัดสุโขทัย เช่น เครื่องสังคโลก มีการผลิตจากดินเหนียว แล้วนำช่างมาปั้นและลงสีให้เป็นลวดลายสังคโลก ทำให้เกิดการจ้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชนในพื้นที่มากขึ้น สำหรับจังหวัดอุดรธานี เช่น ทุเรียนพันธุ์หลงลับแล และทุเรียนพันธุ์หลินลับแล ซึ่งเป็นผลไม้ที่เติบโตในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ทำให้ชาวเกษตรกรมีกลุ่มตลาดที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อกระจายผลผลิตไปสู่ผู้บริโภค จึงเห็นได้ว่า เกิดการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จากการท่องเที่ยวมากขึ้น จังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น มะขาม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกขึ้นชื่อของจังหวัด ทำให้เกิดการจ้างงานไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่วัตถุดิบคือ มะขาม มาจนถึงพ่อค้าคนกลางหน้าสวน ไปจนถึงผู้ขาย และถึงลูกค้า ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ สำหรับจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว โดยทำให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้แก่พื้นที่ในจังหวัด นอกจากนี้ยังรวมไปถึง พื้นที่ที่ไม่ได้ทำการท่องเที่ยว เช่น อำเภอบางระกำ แต่ก็สามารถส่งผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกไปยังพื้นที่ท่องเที่ยว เรียกว่าเป็น Community Beneficial Through Tourism: CBTT หรือ เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยไม่ใช้พื้นที่ตนเองบริการนักท่องเที่ยว แต่เป็นการมีส่วนร่วมกับพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก สำหรับจังหวัดตาก เช่น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากตลาดมูเซอ ซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนที่ผ่านจังหวัดนี้ จะแวะซื้อสินค้าเพื่อการบริโภค เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สด ใหม่ และมีความหลากหลาย ตลอดจนเป็นการอุดหนุนชุมชนซึ่งถือว่าเกษตรกรก็จะได้รับรายได้เพิ่มจากกลุ่มนักท่องเที่ยวสัญจรเช่นกัน สำหรับจังหวัดขอนแก่น เช่น ผ้าพันคอสีธรรมชาติ สำหรับจังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น ผ้าไหม และจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ หมูยอ ซึ่งทำให้ผู้ผลิตวัตถุดิบตั้งแต่ต้นน้ำ มาจนถึงกลางน้ำ ได้มีการกระจายรายได้ ซึ่งทำให้เกิดปรากฏการณ์ CBTT ด้วยเช่นกันต่อผู้ประกอบการทั้งห่วงโซ่อุปทานนั้นๆ

- **การกำหนดราคา ประกอบด้วย ราคาต้นทุนทางการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และราคาแพคเกจทัวร์ด้านการท่องเที่ยว ดังนี้**

ต้นทุนทางการท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีต้นทุนที่เป็นจำนวนเงิน และต้นทุนไม่เป็นจำนวนเงิน กล่าวคือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นในธุรกิจทางการท่องเที่ยวจะมีผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุน จะนำมาซึ่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจภายในชุมชน สำหรับต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน จะนำผลกระทบจากการท่องเที่ยวมาสู่สังคม ซึ่งถ้าเป็นผลกระทบเชิงบวกก็จะทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลง (Transformation) ไปสู่การพัฒนาของพื้นที่ ในขณะที่ก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์และแก่นแท้ของคนในพื้นที่ อีกทั้งยังรวมไปถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม ในอนาคต การพูดคุยและร่วมกันกำหนดทิศทางของชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว จึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และมีการตกลงกันก่อนหรือพูดคุยกันก่อน ซึ่งจะช่วยให้ลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่าต้นทุนทางการท่องเที่ยว จะเกี่ยวข้องกับต้นทุนที่จะต้องกำหนดตัวชีวิตของแต่ละชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ตนเอง การที่คนในชุมชน

ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดจะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้สังคมมีความขัดแย้งลดลง กล่าวคือ ต้นทุนทางการท่องเที่ยวจะเกี่ยวกับต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะสร้างผลกระทบเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจจะประเมินออกมาเป็นค่าตัวเงินไม่ได้ เนื่องจากต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชนจะให้คุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเมินคุณค่าไม่ได้

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นจำนวนเงินที่สามารถได้รับจากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการใช้จ่ายในธุรกิจเพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยค่าใช้จ่ายจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรปจะนิยมใช้จ่ายกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ในขณะที่นักท่องเที่ยวจีนจะนิยมจ่ายให้กับกิจกรรมรับประทานทุเรียนที่อุตรดิตถ์ จึงเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะเต็มใจที่จะจ่ายมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรสนิยมและความชอบ หากนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าในสิ่งที่จะทำ ก็จะทำให้พวกเขาอมที่จะใช้จ่ายมากขึ้น รวมไปถึงหากแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งต่างจากถิ่นอาศัยถาวรของนักท่องเที่ยว ก็จะทำให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกับธุรกิจเพื่อบริการนักท่องเที่ยว จะมุ่งเน้นให้เกิดการบริการที่เหนือความคาดหมายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจและอยากกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จึงเห็นได้ว่า ทั้งสองส่วนข้างต้นมีความเชื่อมโยงกัน หากนักท่องเที่ยวใช้จ่ายก็ทำให้เกิดการหมุนเวียนทางการเงินแก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นมากขึ้น อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมนี้ก็ยังคงมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การเมือง เศรษฐกิจโลก เป็นต้น ในอนาคต การพิจารณาถึงการไหลทางการเงินในระบบการท่องเที่ยว อาจทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้จ่าย รวมไปถึงสามารถปรับธุรกิจให้ตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ดังนั้น การเชื่อมโยงระบบการใช้จ่ายผ่านเทคโนโลยี จะทำให้เกิดข้อดีต่อนักท่องเที่ยวในการอำนวยความสะดวกตามพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนไป รวมถึงเกิดข้อดีต่อธุรกิจ ในแง่ของการทราบพฤติกรรมและความต้องการของลูกค้ามากขึ้น โดยเก็บเป็นฐานข้อมูลในอนาคต

ราคาแพคเกจทัวร์ด้านการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวบนเส้นทางศึกษาประเทศไทย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย ในขณะที่ชาวต่างชาติจะเป็น นักท่องเที่ยวยุโรป และนักท่องเที่ยวจีน เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มค่อนข้างแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวยุโรปจะนิยมเดินทางท่องเที่ยวเชิงลงมือทำ (Active Experience) ซึ่งเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่ตนเองยังไม่เคยไป และได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมถึงได้ทักษะและความรู้ หรือทัศนคติที่แตกต่างกลับไป ดังนั้นรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่นิยมจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นความสร้างสรรค์ (Creativity) เช่น แพคเกจเรียนรู้วิถีชีวิตชาวนา ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเกี่ยวข้าว และรู้ถึงประวัติ ตลอดจนวิธีการผลิตข้าวบนพิธีกรรมหรือวิถีของเกษตรกรประเทศไทย สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวจีน จะนิยมเดินทางท่องเที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามและถ่ายภาพ (Passive Experience) เก็บเป็นความทรงจำ จึงทำให้ต้องการที่จะเดินทางไปหลายๆที่เพื่อเก็บความทรงจำ ในอนาคตจะมีรูปแบบการนำเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นักท่องเที่ยวที่ชอบความเป็นส่วนตัวมากขึ้น คือ การเดินทางท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยวแต่ไม่มีมัคคุเทศก์ในการนำทาง โดยจะจัดการเพียงจองที่พัก และการเดินทางตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถยืดหยุ่นเวลาให้เหมือนกันท่องเที่ยวด้วยตนเอง แต่ก็ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาไปกับการเลือกที่พัก หรือแหล่งท่องเที่ยวที่อยากจะไป

บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลงานวิจัย

5.1.1 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ตามแนวทางการประเมินประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานตามแนวคิดของ Chopra

ในการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ ใช้กรอบแนวคิดของ Chopra ซึ่งจำแนกระบบโซ่อุปทานการออกเป็น 6 มุมมอง ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว, สินค้าคงคลัง, การขนส่ง, ข้อมูล, การจัดหา และการกำหนดราคา โดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

- **ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว**

ในด้านระบบไฟฟ้า พบว่า สำหรับในภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยของโครงสร้างพื้นฐานเท่ากับ 4.61 มากกว่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เท่ากับ 4.45 เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดพบว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเถื่อนเทียน-เว้ และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ส่วนจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงปริมาณที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดคือ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสามารถในการรองรับในระดับปานกลาง เนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนผู้ใช้ไฟฟ้าต่ำ สำหรับการประเมินระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพซึ่งเปรียบเทียบกันโดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของไฟฟ้าดับต่อปี พบว่า จังหวัดเถื่อนเทียน-เว้ ประเทศเวียดนามเป็นจังหวัดที่มีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก เนื่องจากไม่มีไฟฟ้าดับเลยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดที่มีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดขอนแก่นและแขวงสะหวันนะเขต ส่วนจังหวัดที่มีความสามารถในการรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับต่ำและควรเร่งพัฒนาปรับปรุงระบบไฟฟ้าเพื่อลดความถี่ในการเกิดไฟฟ้าดับ คือ จังหวัดพิษณุโลกและเพชรบูรณ์ ตามลำดับ ในภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง

ระบบน้ำประปา พบว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาเชิงปริมาณที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก คือ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม เนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้มากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเถื่อนเทียน-เว้ ในส่วนของระบบประปาเชิงคุณภาพ สำหรับโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบประปาในแต่ละจังหวัดจะมีหน่วยงานของรัฐหรือบริษัทที่ทำหน้าที่ผลิตและควบคุมคุณภาพน้ำประปาก่อนจ่ายเข้าสู่ระบบกระจายไปยังครัวเรือนต่างๆ ในกระบวนการผลิตน้ำประปาจะผลิตและควบคุมคุณภาพน้ำประปาโดยยึดมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ดังนั้นน้ำประปาที่จะจ่ายออกไปยังครัวเรือนจะต้องผ่านมาตรฐานเสมอ

ระบบโทรคมนาคม เชิงปริมาณในภาพรวมระบบสื่อสารโทรคมนาคมเชิงปริมาณของจังหวัดในประเทศไทยมีความสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับปาน จังหวัดที่มีระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุดคือ จังหวัดพิษณุโลก สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดีมาก ส่วนจังหวัดที่มีระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่น้อยที่สุด เนื่องจากมีจำนวนเสาสัญญาณโทรศัพท์น้อย คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ รองลงมาคือ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดมุกดาหาร ตามลำดับ สำหรับการสัมภาษณ์และการลงพื้นที่วิจัยพบว่าทุกจังหวัดมีคุณภาพของระบบสื่อสารโทรคมนาคมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีสัญญาณโทรศัพท์ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในสถานที่สำคัญ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านกาแฟต่างๆจะมีระบบอินเทอร์เน็ตให้ใช้บริการฟรี

ระบบสาธารณสุข พบว่า สถานพยาบาลที่รองรับการท่องเที่ยวในเส้นทาง EWEC ตลอดเส้นทางการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนสถานพยาบาลรองรับอย่างน้อย 1 สถานพยาบาล ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอ สำหรับอำเภอที่มีประชากรมาก เช่น ในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดจะมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ และโรงพยาบาลเอกชนที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ สำหรับสถานพยาบาลในเขตสหวันนะเขต ประเทศลาวพบว่ามีจำนวนสถานพยาบาลน้อยเพียง 4 แห่ง และกระจุกตัวอยู่ภาคตะวันตกที่ติดกับจังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถานพยาบาล ส่วนในประเทศเวียดนามที่เส้นทาง EWEC ตัดผ่านเว้และดานัง พบว่าทั้ง 2 จังหวัดมีสถานพยาบาลทั้งของภาครัฐและเอกชนจำนวนมาก และกระจายอยู่ในเขตพื้นที่ต่างๆ ทำให้สามารถรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

● **สินค้าคงคลัง**

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ รองลงมามักเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงธรรมชาติ วิถีชีวิตของผู้คนริมฝั่งแม่น้ำโขงและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำบริเวณน้ำตก และเขื่อนกักเก็บน้ำ โดยอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวคือแต่ละแหล่งตั้งอยู่ห่างไกลกัน ต้องบริหารจัดการระยะเวลาเดินทาง รวมถึงไม่มีระบบขนส่งสาธารณะในการเชื่อมต่อไปยังแหล่งโดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะเกิดความยากลำบากในการเดินทาง บางแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีความสะดวกสบายสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ การบริหารจัดการจุดจอดรถและห้องน้ำที่อาจยังไม่เพียงพอเพื่อให้รองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ สำหรับภาษาสากลและป้ายบอกทางหรือการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ยังพบเห็นในแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ และมักมีเพียงภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวของประเทศลาว มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีความน่าสนใจในเรื่องวิถีชีวิตริมฝั่งโขง แหล่งชูดักนกทางประวัติศาสตร์ด้านไดโนเสาร์ ฯ ธรรมชาติที่ยังคงความสมบูรณ์ แต่ทั้งนี้ในภาพรวมถือว่าแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ทำได้ยาก และไม่สะดวกเป็นปัญหาหลักทางด้านของประเทศเวียดนาม ในส่วนของเมือง เกื่อเทียนเว้ มีจุดเด่นในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุและศาสนา ที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและวัฒนธรรมความเป็นมาของประเทศเวียดนามได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีความโดดเด่นทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ในขณะที่เมืองดานังมีจุดเด่นในเชิงวัฒนธรรม ที่อาศัยจุดเด่นในการเป็น

ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของพื้นที่ในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กับเมืองมรดกโลกรอบข้างทั้งเมืองเว้และเมืองฮอยอัน ด้านท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่เป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเล และสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

● การขนส่ง

ในภาพรวมของโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางถนนนั้นอยู่ในระดับดี มีเพียงแค่บางช่วงในพื้นที่ประเทศลาวเท่านั้น ที่คุณภาพด้อยกว่าในพื้นที่อื่น มีคุณภาพของผิวทางค่อนข้างดี สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางค่อนข้างครบถ้วน และมีโครงข่ายครอบคลุมการเดินทางทั้งในพื้นที่ตัวเมืองและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมี มีท่าอากาศยานทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติที่ช่วยเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น โดยท่าอากาศยานที่มีความโดดเด่นมากที่สุดคือ ท่าอากาศยานนานาชาติ นครดานัง ประเทศเวียดนาม ที่ถือเป็นท่าอากาศยานขนาดใหญ่รองรับการเดินทางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่ท่าอากาศยานของไทยก็มีความพยายามในการยกระดับคุณภาพและการให้บริการให้ครอบคลุมการเดินทาง เชื่อมโยงทั้งในและนอกประเทศมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้การเชื่อมโยงการเดินทางยังทำได้ไม่มากนัก โดยในพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งในระบบรางซึ่งเป็นระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันเป็นหนึ่งในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบขนส่งทางอากาศที่โดยส่วนใหญ่ ยกเว้นในท่าอากาศยานนานาชาติดานัง จะเป็นเส้นทางการเดินทางภายในประเทศเชื่อมโยงกับเมืองหลวงและหัวเมืองใหญ่ในประเทศเป็นหลัก ซึ่งยังไม่สามารถเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวบนแนวเส้นทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบนเส้นทางยังคงต้องอาศัยการเดินทางทางถนนเป็นหลักซึ่งใช้เวลาเดินทางนาน ซึ่งอาจไม่ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่มีเวลาเดินทางท่องเที่ยวไม่มากนัก

● ด้านข้อมูล

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ จะมีหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรับรู้ในประเทศตนเองมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยในประเทศไทย มีหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยในปัจจุบันมุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวยังมีสำนักงานต่างประเทศที่ดำเนินภารกิจดังกล่าว ดังนั้นพื้นที่ใดใดในประเทศที่มีศักยภาพและความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ก็จะมีหน่วยงานนี้ส่งข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ นอกจากภาครัฐจะดำเนินการแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tourism) ซึ่งจะทำหน้าที่ผลักดันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้เกิดการเดินทางในประเทศไทย โดยมีการขายเส้นทางท่องเที่ยว หรือแพ็คเกจทัวร์เหมาจ่ายที่มีไกด์ หรือไม่มีไกด์ ซึ่งสามารถให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ตามสะดวก สำหรับพื้นที่ประเทศลาวและเวียดนามมีหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism ทั้งนี้ทั้งสองประเทศดังกล่าว ไม่มีหน่วยงานทางการท่องเที่ยวในต่างประเทศ แต่จะมีการดำเนินการผ่านสถานทูตในประเทศนั้น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในประเทศตนเอง

● การจัดหา

ในส่วนนักท่องเที่ยวเมื่อพิจารณาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบนเส้นทางศึกษา บนเกณฑ์ของความนิยมของนักท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมุ่งเน้นความยั่งยืน พบว่า มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยในส่วนของประเทศไทยนักท่องเที่ยวไทย เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวยุโรปและอเมริกา ในขณะที่เมืองสะหวันนะเขตพบว่า นักท่องเที่ยวลาวเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 3.4 แสนคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเฉลี่ย 7.2 แสนคน เห็นได้ว่า เมืองดังกล่าวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้มากกว่าคนในประเทศ โดยแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป ทางด้านประเทศเวียดนามกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางได้แก่ นักท่องเที่ยวจีน รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยวเกาหลี เนื่องจากตัวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดได้ จากความเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม

ทางด้านสินค้าที่ระลึกแหล่งที่มาของสินค้าที่ระลึกบริเวณพื้นที่ศึกษาของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุดิบหรือสิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถสร้าง ผลิต หรือแปรรูปได้อย่างมีเอกลักษณ์ หรือบางครั้งอาจเป็นการนำสินค้าที่ผลิตจากแหล่งข้างเคียงที่มีต้นทุนต่ำ มาทำการขายเพื่อให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรวมกลุ่มทางวิสาหกิจชุมชนในรูปของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในขณะที่สินค้าของที่ระลึกของประเทศลาวส่วนใหญ่ผลิตในประเทศ ร้อยละ 90 มีแหล่งผลิตอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์และเมืองปากเซ อีกร้อยละ 10 นำเข้าจากจีนและเวียดนาม ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวก พวงกุญแจ ของที่ระลึก และเสื้อผ้า เป็นต้น ในแขวงสะหวันนะเขต มีภาครัฐให้การส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรมจากกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ การทำผ้าฝ้าย ซึ่งเป็นสินค้าพื้นเมือง สินค้าจักสาน เป็นต้น ทางด้านประเทศเวียดนามสินค้าของที่ระลึกที่วางจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวในเมืองเว้เป็นสินค้าที่ผลิตที่เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม ได้แก่ พวงกุญแจ กระเป๋า และพัดที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของเวียดนาม เป็นต้น ทางด้านของที่ระลึกเมืองดานัง ของที่ระลึกท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ งานปักหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผา เครื่องหิน เครื่องจักสาน และอาหารทะเลแปรรูป เป็นต้น โดยมีวัตถุดิบ กระบวนการผลิต จากท้องถิ่นในเมืองดานังและเมืองอื่น ๆ ในประเทศเวียดนาม สถานประกอบการส่วนใหญ่มีเจ้าของธุรกิจเป็นคนท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เน้นการผลิตเพื่อจัดจำหน่ายตามความต้องการของลูกค้า ยังไม่มีนโยบายด้านการจัดหาวัตถุดิบหรือกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

ทางด้านโรงแรมที่พักการดำเนินธุรกิจที่พักบริเวณพื้นที่ศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้รับผลกระทบภาวะเศรษฐกิจ และค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงผลกระทบจากเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงในประเทศในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ความต้องการท่องเที่ยวปรับตัวลดลง ปัจจุบันโรงแรมในหลายจังหวัดมีการเข้าพักเต็มช่วงเทศกาลเพียงปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น สำหรับโรงแรมขนาดใหญ่ระดับ 5 ดาว จะมีรองรับการให้บริการในเมืองหลัก อาทิเช่น พิษณุโลก และ ขอนแก่น เพียงเท่านั้น รวมถึงสถานการณ์การเข้ามาแข่งขันของอพาร์ทเมนต์และคอนโดมิเนียมที่เปิดให้บริการเช่าเป็นรายวัน ลักษณะธุรกิจที่พักในประเทศลาวในพื้นที่แขวงสะหวันนะเขต โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะห้องพักและเกสต์เฮาส์ขนาดเล็ก โดยรองรับการให้บริการคนในพื้นที่เป็นหลัก โดยจะมีลักษณะเป็นห้องพักรายเดือนหรือห้องเช่ารายวันขนาดเล็ก ไม่มีบริการเสริมและสิ่ง

อำนวยความสะดวกในฐานะโรงแรม เน้นราคาถูก พักผ่อนในช่วงระยะเวลาสั้นๆ 1-2 คืน แล้วเดินทางต่อ ซึ่งยังไม่มีความมาตรฐานเพียงพอที่จะรองรับการให้บริการนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว มีเพียงส่วนน้อยที่มีลักษณะการให้บริการในรูปแบบของโรงแรมสำหรับรองรับ ในขณะที่ตามรายทางจะเป็นที่พักในลักษณะของโมเตลขนาดเล็กให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักเดินทาง แต่ก็มีจำนวนไม่มาก โดยจะพบอยู่ในบริเวณชุมชนขนาดใหญ่ข้างทางเป็นหลัก ทางด้านธุรกิจที่พักในเวียดนามถือว่ามีศักยภาพสูงกว่าในประเทศลาวอย่างเห็นได้ชัดทั้งในด้านของจำนวน คุณภาพการให้บริการ ปัจจุบัน ในพื้นที่ที่ถือเทียนเว้ มีโรงแรมที่จดทะเบียนทั้งสิ้น 575 แห่ง มีห้องพักให้บริการประมาณ 10,500 ห้อง เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว 7 แห่ง ระดับ 4 ดาว 3 แห่ง และระดับ 3 ดาว 3 แห่ง นครดานัง มีโรงแรมประมาณ 700 แห่ง มีห้องพักให้บริการประมาณ 29,000 ห้อง โดยในพื้นที่ทั้งสองเมืองนี้มีลักษณะเป็นเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ โรงแรมที่พักที่ให้บริการแบ่งออกเป็นหลายระดับเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายระดับ ในขณะที่เมืองฮอยอันจะมีลักษณะเป็นเมืองเล็กๆ ที่มีความโดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ดังนั้นนอกจากรูปแบบที่พักในรูปแบบปกติ ยังมีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาตินะวันตก

ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย ในช่วงพื้นที่ศึกษามีความหลากหลายทางด้านอาหาร ในแต่ละจังหวัดจะมีร้านอาหารพื้นถิ่นที่ชูเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม วัตถุดิบ ที่สะท้อนตัวตนของพื้นที่ โดยในพื้นที่จังหวัดในเขตชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน อาทิเช่น จังหวัดตาก และมุกดาหาร จะมีจุดเด่นในด้านวัตถุดิบที่มาจากประเทศ จำพวกอาหารทะเล ปลาจากแม่น้ำโขง ผักสด ผลไม้ ราคาไม่สูง ในส่วนของจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ธุรกิจร้านอาหารมักสะท้อนวัตถุดิบท้องถิ่น อาทิเช่น ก๋วยเตี๋ยว ปลา และกุ้งจากเขื่อนลำปาว ไก่ย่าง ข้าวเหนียว ส้มตำ ผลไม้และพืชผักสดจากพื้นที่สูง เป็นต้น ในส่วนธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศลาว ยังมีลักษณะเป็นร้านอาหารขนาดเล็กเพื่อรองรับการให้บริการในระดับชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ร้านอาหารและเครื่องดื่มขนาดใหญ่ที่มีความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวหรือให้บริการคณะทัวร์ยังมีเพียงบางแห่ง โดยจะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ เมืองสะหวันนะเขต ซึ่งถือเป็นหัวเมืองขนาดใหญ่ของประเทศลาวเป็นส่วนใหญ่ และมีให้บริการอีกครั้งในบริเวณด่านพรมแดนระหว่างประเทศลาวกับประเทศเวียดนาม โดยในระหว่างเส้นทางจะมีเพียงร้านขายของชำขนาดเล็ก ที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นหลัก และมีร้านที่ให้บริการอาหาร/เครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนขนาดใหญ่ ข้างทาง แต่โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นอาหารปรุงสำเร็จ ประเภทเนื้อสัตว์ปิ้งย่าง ข้าวเหนียว ผลไม้ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทางด้านคุณลักษณะของธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มในประเทศเวียดนามจะมีเอกลักษณ์ที่สำคัญคือ จะมีร้านอาหารที่มีลักษณะเป็นอาหารท้องถิ่น เช่น ร้านเฟอ ร้านอาหารเวียดนาม ในลักษณะของ Street food เป็นส่วนใหญ่ โดยมีทั้งที่เป็นร้านอาหารท้องถิ่น และที่เป็นร้านแฟรนไชส์อาหารเวียดนาม เช่น ร้านอาหาร Pho 24 ที่เป็นแฟรนไชส์ร้านเฟอที่มีสาขาทั่วประเทศเวียดนาม และอาหารในกลุ่มอาหารทะเลที่เป็นจุดเด่นอาหารในพื้นที่ เว้ ดานัง และ ฮอยอัน ที่มีพื้นเพเดิมเป็นเขตประมง วัตถุดิบมีความสดและมีราคาไม่สูง จึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ในส่วนของร้านอาหารต่างประเทศจะอยู่ในบริเวณย่านใจกลางเมือง หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติพลุกพล่าน เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะของอาหารจะมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ทั้งอาหารตะวันตกในย่านเมืองฮอยอันซึ่งเป็น

ที่นิยมของนักท่องเที่ยวตะวันตก หรือกลุ่มร้านอาหารและคาเฟ่ในแบบเกาหลี่ในบริเวณใจกลางเมืองดานัง เพื่อรองรับการเติบโตของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากเกาหลี่ที่ให้ความนิยมในการมาเที่ยวพักผ่อนในพื้นที่เมือง เว้ ดานัง ฮอยอัน ของประเทศเวียดนาม

● การกำหนดราคา

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว สามารถมองได้ 2 มุมมอง ได้แก่ มุมมองนักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายในพื้นที่ท่องเที่ยว และมุมมองของธุรกิจทางการท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การจัดหาวัตถุดิบ และทรัพยากรในการบริการนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นคน สิ่งของ หรือสถานที่ โดยในมุมมองนักท่องเที่ยวที่มาใช้จ่ายในพื้นที่ จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีการพักเฉลี่ยที่ 1.83 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อคนเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีวันพักเฉลี่ย 1.86 วัน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาท สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ คนไทยเดินทางท่องเที่ยวมีวันพักเฉลี่ย 2.42 วัน ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า มีการพักเฉลี่ย 2.99 วัน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนอยู่ที่ 1,600 บาท ในจังหวัดพิษณุโลก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีวันพักเฉลี่ย 2.04 วัน ค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,500 บาท สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 1.89 วัน มีค่าใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ยที่ 2,200 บาท จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย มีวันพักเฉลี่ยที่ 2.05 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,400 บาทต่อคน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.34 วันและมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,800 บาท จังหวัดตาก นักท่องเที่ยวไทยใช้เวลาเฉลี่ย 2.08 ในการเดินทางท่องเที่ยว มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,700 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.63 วัน และมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 2,300 บาท จังหวัดขอนแก่น มีนักท่องเที่ยวไทยใช้เวลาพักเฉลี่ย 2.61 วัน ใช้จ่ายเงินคนละ 1,500 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวันพักเฉลี่ย 2.47 วัน และมีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,900 บาท จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า การพักเฉลี่ยต่อวันที่ 2.52 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ย 900 บาทต่อคนต่อวัน ในขณะที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพักเฉลี่ย 2.72 วัน และมีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,300 บาทต่อคนต่อวัน จังหวัดมุกดาหาร เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยกว่าร้อยละ 90 มีพฤติกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักผ่อนเฉลี่ย 2.16 วัน มีการใช้จ่ายต่อวันเฉลี่ย 1,100 บาท สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว นิยมพักเฉลี่ยที่ 2.58 วัน โดยมีการใช้จ่ายเฉลี่ย 1,200 บาทต่อคนต่อวัน เมืองสะหวันนะเขต มีส่วนแบ่งทางการตลาดจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด ร้อยละ 4 ซึ่งส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวยุโรป โดยเฉพาะ ฝรั่งเศสและเยอรมัน โดยจะพักค้างคืนเฉลี่ย 8.39 วัน ซึ่งมีการใช้จ่ายเฉลี่ย ทำให้ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ย 6.4 ร้อยล้าน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวประเทศลาว จะมีการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยด้วย สำหรับเมืองเว้และเมืองดานัง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน รองลงมาได้แก่ เกาหลี ที่นิยมเดินทางมากับธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour) ทั้งนี้จะเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด ได้แก่ วันชาติจีน วันตรุษจีน วันปิดเทอม เป็นต้น

ในส่วนของราคาแพคเกจทัวร์ด้านการท่องเที่ยว จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีการใช้จ่ายในประเทศไทย ลาว และเวียดนาม พบว่า นักท่องเที่ยวมีหลากหลายกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวบริเวณภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย พบว่า จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวยุโรปเดินทาง นักท่องเที่ยวจีนจะ

น้อย และจังหวัดใดที่นักท่องเที่ยวจีนมากนักท่องเที่ยวยุโรปจะน้อยเช่นกัน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มค่อนข้างแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวยุโรปจะนิยมเดินทางท่องเที่ยวเชิงลงมือทำ (Active Experience) ซึ่งเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่ตนเองยังไม่เคยไป และได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมถึงได้ทักษะและความรู้ หรือทัศนคติที่แตกต่างกลับไป ดังนั้นรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่นิยมจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เช่น แพ็คเคจเรียนรู้วิถีชีวิตชาวนา ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเกี่ยวข้าว และรู้ถึงประวัติ ตลอดจนวิธีการผลิตข้าววนพิธีกรรมหรือวิถีของเกษตรกรประเทศไทย สำหรับราคาขายทางการท่องเที่ยว โดยปกติธุรกิจนำเที่ยวไม่ว่าจะเป็นประเภทใดใด จะมีการบวกกำไรไว้ในราคาแพ็คเกจแล้วเฉลี่ย ร้อยละ 20 – 40 ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายของการติดต่อประสานงานกับธุรกิจทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ที่พัก ขนส่ง และร้านอาหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีรูปแบบการนำเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ขอความเป็นส่วนตัวมากขึ้น คือ การเดินทางท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยวแต่ไม่มีคัคเทศกในการนำทาง โดยจะจัดการเพียงจองที่พัก และการเดินทางตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถยืดหยุ่นเวลาให้เหมือนกันท่องเที่ยวด้วยตนเอง

5.1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ในการวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ ได้นำแนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis มาใช้ในการประเมินศักยภาพของเส้นทาง โดยมีกรอบคิดในการวิเคราะห์อยู่บนการประสานประโยชน์ของทั้ง 3 ประเทศ และพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ด้านจุดแข็ง พบว่า จุดเด่นที่มีความสำคัญคือ การที่ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ได้รับการยกย่องให้มีความสำคัญและขึ้นทะเบียนอยู่ในระดับมรดกโลก โครงสร้างพื้นฐานทางถนนก็ถือว่าอยู่ในระดับดี มีเพียงแค่บางช่วงในพื้นที่ประเทศลาวเท่านั้น ที่คุณภาพด้อยกว่าในพื้นที่อื่น และมีโครงข่ายครอบคลุมการเดินทางทั้งในพื้นที่ตัวเมืองและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีท่าอากาศยานทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติที่ช่วยเพิ่มทางเลือกและอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น อีกปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งต้องการของด้านด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้แก่การที่ภาครัฐและภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศมีแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เช่นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อตอบโจทย์ความนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น การยกระดับเศรษฐกิจฐานด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ของประเทศไทย การพัฒนาโครงการพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของประเทศลาว และการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองและเศรษฐกิจของเมืองโดยใช้ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศเวียดนาม สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจของภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านจุดอ่อน พบว่า ถึงแม้ว่าในภาพรวม โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งในรูปแบบต่างๆ จะอยู่ในระดับดี แต่การเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นยังถือว่าทำได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางท่องเที่ยวทางถนน ทั้งในรูปแบบของการขับรถท่องเที่ยวเองและการนั่งรถโดยสารสาธารณะ ท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ ยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบการเดินทาง การตรวจคนเข้าเมืองที่ยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่โดยเฉพาะในส่วนของประเทศลาว ยังถือว่ามีความพร้อมไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่จะนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากภาพรวมแล้ว จังหวัดที่อยู่ในเส้นทาง EWEC มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้แค่ในระดับปานกลาง มีเพียง 3 จังหวัดเท่านั้นที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี คือ จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย จังหวัดเถื่อเทียน-เว้และนครดานัง ประเทศเวียดนาม

ด้านโอกาส พบว่า จุดเด่นที่สำคัญได้แก่ เรื่องทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ที่เป็นพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และการพัฒนาระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้มีการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ในบริบทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโลจิสติกส์ ก่อให้เกิดการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งต่างๆ ทั้งทางถนน ทางราง และทางอากาศ ซึ่งเป็นผลดีต่อการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อีกทั้งยังมีแนวคิดในการเจรจาจับกลุ่มทางธุรกิจกับ สายการบินเวียดนามเจ็ท เพื่อขอให้พิจารณาเปิดเส้นทางโฮจิมินห์-ขอนแก่น สายการบินลาว เส้นทางหลวงพระบาง – ขอนแก่น สายการบินประเทศจีน เส้นทางคุนหมิง – พิษณุโลก เพื่อรุกตลาดต่างประเทศให้บินตรงเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งการยกระดับประสิทธิภาพและการให้บริการของโครงข่ายคมนาคมขนส่งจะช่วยให้สนับสนุนให้เกิดการเดินทางเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ซึ่งเป็นผลดีต่อการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

ด้านอุปสรรค พบว่า ปัญหาหลักที่จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกัน ทำให้รูปแบบ แผนงาน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้ นอกจากนี้แนวนโยบายการพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายคมนาคมขนส่งโดยเฉพาะในประเทศลาว ที่เน้นการพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงการเดินทางภายในประเทศเป็นหลัก ในขณะที่ด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นลำดับท้ายๆ ที่ให้ความสนใจ ทำให้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคมขนส่งเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับ 2 ประเทศที่เหลือ อีกทั้งความแตกต่างด้านระบบการบริหารจัดการพื้นที่ และอำนาจการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ทำให้ในการหาข้อสรุปในการพัฒนาพื้นที่ หรือกำหนดกฎเกณฑ์ กฎระเบียบร่วมกัน ยังทำได้ยาก

5.1.3 แนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวตามการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

สามารถจำแนกแนวทางการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ได้เป็น 4 แนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์ เชิงรุก SO

อาศัยความได้เปรียบจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย เช่น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือ เส้นทางท่องเที่ยวด้านความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต ด้านประวัติศาสตร์ โดยอาศัยข้อได้เปรียบของการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นตัวเชื่อมการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ เน้นการยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวให้ทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจในพื้นที่ การเพิ่มระบบขนส่งสาธารณะในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เน้นความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว โดยอาจเชื่อมโยงหัวเมืองหลักในพื้นที่ในลักษณะ Node to Node ด้วยระบบรางหรือทางอากาศ และใช้รูปแบบการขนส่งทางถนนในการเชื่อมการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อร่วมกันสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ เอาไว้ด้วยกันอย่างแท้จริง โดยอาจใช้เรื่องราวประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม หรือความเชื่อในท้องถิ่น เป็นจุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศเข้าไว้ด้วยกัน

2. แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงแก้ไข WO

ต้องมีการเพิ่มเติมมุมมองด้านการท่องเที่ยว เข้าไปในแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาที่จะเกิดขึ้นนั้น สามารถตอบสนอง สนับสนุน รวมถึงแก้ไขอุปสรรคในการเติบโตของอุตสาหกรรมในพื้นที่ได้ โดยมุ่งเน้นการนำบริบทด้านการพัฒนาเพื่อสนองตอบความต้องการด้านการท่องเที่ยว บรรจุเข้าไปในกรอบแนวทางการดำเนินงานหลัก เช่น การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ ในลักษณะของระบบ Feeder เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางจากศูนย์กลางการเดินทางหลักในหัวเมืองภูมิภาค ไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ การเชื่อมโยงการเดินทางผ่านการประสานความร่วมมือของผู้ให้บริการด้านขนส่ง โดยมีภาครัฐเป็นกลไกหลักให้เกิดการขับเคลื่อนความร่วมมือให้เกิดขึ้น การประชุมหารือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ของทั้ง 3 ประเทศ เพื่อกำหนดกฎระเบียบในการเดินทางร่วมกัน หรือเพิ่มเติมกฎระเบียบต่างๆ ที่เอื้อต่อการเดินทางเคลื่อนย้ายของคนและสินค้า เข้าไปในการโครงการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ เพื่อให้เอื้อต่อการเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น

3. แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงป้องกัน ST

เน้นการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน โดยอาจประเทศไทยอาจเป็นเจ้าภาพหลักในการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน โดยอาศัยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในไทย เชื่อมเข้าหาแหล่งท่องเที่ยวของอีก 2 ประเทศ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน ลดปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกัน รวมถึงอาจมีการกำหนดให้มีองค์กรร่วมระหว่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นองค์กรที่ประสานความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนรวมถึงภาคประชาสังคมของทั้ง 3 ประเทศ ที่ดูแลรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการด้านการ

ท่องเที่ยวร่วมกันของทั้ง 3 ประเทศ เพื่อให้เป็นองค์กรกลางในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นอุปสรรคทางการท่องเที่ยว

4. แนวทางการพัฒนาด้วยกลยุทธ์เชิงรับ WT

เน้นให้เกิดความร่วมมือในระดับต่างๆ ทั้งในระดับรัฐ และในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นตัวกลางขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการสนับสนุนให้เกิดองค์กรความร่วมมือของภาคเอกชน โดยอาจมีภาครัฐเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อให้การดำเนินงาน หรือนโยบายที่เกิดขึ้นจากทางภาครัฐ ผ่านการมีส่วนร่วมจากทางภาคเอกชน ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

5.1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ

สามารถสรุปข้อเสนอออกเป็น 6 ประเด็น ตามการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Chopra ได้ดังนี้

- **โครงสร้างพื้นฐาน จะประกอบด้วย ประเด็นระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร ระบบสาธารณสุข ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้**

ระบบไฟฟ้า เมื่อพิจารณา รายจังหวัด พบว่า จังหวัด พิษณุโลก และ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระบบไฟฟ้าเชิงคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกพื้นที่ จึงเห็นว่า จำนวนประชาชนและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปยังพื้นที่ อาจมีอัตราที่สูงเกินกว่าความสามารถที่ไฟฟ้าจะให้บริการในพื้นที่ ซึ่งในอนาคต จากข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่จะหลีกหนีจากความเป็นเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังคงต้องการไฟฟ้าในการให้บริการ เนื่องจากเทคโนโลยีทำให้พฤติกรรมมนุษย์ปรับเปลี่ยนไป ดังนั้น การให้บริการไฟฟ้าในพื้นที่ที่ไม่ใช่เมือง ก็จะคงตอบโจทย์นักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการคำนึงถึงด้านความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ทำให้การรวมกลุ่มของผู้ให้บริการเพื่อสังเกตและวางตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะบนฐานของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ตนเองมี จะทำให้พื้นที่เกิดความยั่งยืน กล่าวคือ ช่วยลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และเพิ่มผลกระทบเชิงบวกแก่คนและพื้นที่

ระบบประปา ในอนาคตหากจะสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในเส้นทางดังกล่าว ควรที่จะคำนึงถึงระบบการกำจัดของเสีย หรือท่อน้ำทิ้ง และสร้างระบบกำจัดที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ น้ำประปายังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งจะมีในฤดูร้อนของประเทศไทยทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเกิดการใช้น้ำมากขึ้น การพิจารณาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางทำให้น้ำมีพอใช้ในฤดูร้อนเพื่อการท่องเที่ยวและการบริโภคของครัวเรือนต่าง ๆ จะเป็นก้าวแรกในการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการที่ทุกคนเห็นประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับในอนาคต

ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร บนเส้นทางศึกษา พบว่า ในปัจจุบันมีการให้บริการสัญญาณโทรศัพท์รวมถึงบริการอินเทอร์เน็ต กว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ที่ประชาชนอาศัย เมื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เห็นว่านักท่องเที่ยวในปัจจุบันทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ เริ่มมีการเดินทางแบบท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Free Independence Traveler: FIT) ดังนั้น ด้านระบบการสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต จึงมีความสำคัญในแง่

ของการเดินทางเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจของที่ระลึก มีความตระหนักในการใช้เว็บเพจและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น Facebook Page, Wongnai, Traveloka, Agoda, Air BNB, Google Local Guide เป็นต้น ทั้งนี้ระบบดังกล่าวไม่เพียงช่วยการท่องเที่ยวในส่วนของทำให้การไหลของข้อมูลมีมากขึ้น แต่ยังทำให้มีการไหลทางการเงินผ่านเข้ามาด้วย ซึ่งในอนาคต ควรมีการพิจารณาด้านการไหลทางการเงิน เช่น หากเจ้าของแอปพลิเคชันเป็นของชาวต่างประเทศ นั้นหมายความว่า เงินจะมีการรั่วไหลออกนอกประเทศก่อน แล้วจึงโอนเข้ามายังผู้ประกอบการไทย ดังนั้นการพิจารณาเรื่องดังกล่าวและกฎหมาย จะทำให้ทราบถึงปริมาณการรั่วไหลของเงินจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่มีการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งจะเติบโตขึ้นในอนาคตโดยเฉพาะเมืองรองทางท่องเที่ยว เช่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสุโขทัย

ระบบสาธารณสุข ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับ ความสะอาดของพื้นที่ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งด้านสาธารณสุข เช่น การมีบริการอาหารที่ถูกหลักอนามัย การมีที่พักที่สะอาด การมีแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน ดังนั้น การให้ความรู้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจอาหารและที่พัก โดยให้พวกเขาเห็นถึงความสำคัญในการที่จะรักษาความสะอาดทั้งนี้ต้องอยู่บนฐานของอัตลักษณ์และความดั้งเดิมของตนเอง ซึ่งการหาสมดุลของทั้งสองสิ่งนี้ เป็นสิ่งที่ควรมีการพูดคุยกันในระดับพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่คงความสะอาดและรักษาอัตลักษณ์ของพื้นที่ไว้ได้

- **สินค้าคงคลัง ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ผลกระทบเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้**

ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ จะเห็นได้ว่า ในอนาคต เส้นทางนี้มีศักยภาพหลักทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ดังนั้น การเชื่อมโยงเรื่องราวเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแต่ละจุดให้เดินทางท่องเที่ยวตลอดเส้นทางนี้มากขึ้น โดยการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ หรือตำนานบนฐานของวัฒนธรรมที่มีร่วมกัน ทั้งนี้จะทำได้ต้องผ่านการศึกษาคู่ระหว่างชุมชนกับชุมชนเพื่อเชื่อมโยง หลังจากนั้นจึงมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยทุกพื้นที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติใกล้เคียงกันเช่น นักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งนิยมเดินทางในประเทศเวียดนาม และลาว รวมถึงเมืองรองทางการท่องเที่ยวของไทยด้วย ดังนั้นการเชื่อมโยงกิจกรรมก็เป็นอีกสิ่งที่จะพิจารณา โดยสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังมีความเต็มใจในการใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมชุมชน

ผลกระทบเพื่อการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณากลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มชาวต่างประเทศจะนิยมทำสินค้าของที่ระลึกด้วยตนเอง เช่น การพันท์แก้ว การทอผ้า เป็นต้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวเอเชียรวมถึงนักท่องเที่ยวไทย จะนิยมซื้อสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป แต่สามารถเป็นความทรงจำว่าครั้งหนึ่งได้มีการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งนั้นๆ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนสินค้าที่สามารถสื่อความในลักษณะข้างต้นได้สำหรับในประเทศเวียดนาม มีสินค้าของที่ระลึกที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนมีเรื่องราวกับความเป็นวัฒนธรรมของชาวเอเชีย เช่น การนำพวกกุนแจมาปรับสี และใส่ความหมายลงไปในตัวผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้น ๆ ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นการผูกความเชื่อเข้าไว้กับผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน จึงทำให้

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเวียดนามมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด จากการบริหารงานของภาครัฐและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ซึ่งนิยมความใหม่ของสถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ที่ไม่เคยเดินทางไป ซึ่งประเทศเวียดนามถือเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

- **การขนส่ง ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง และ ระบบขนส่งสาธารณะ**

โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง เมื่อพิจารณาพบว่า พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวหากเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภูมิภาคใกล้เคียง จะเดินทางทางถนน ในขณะที่ศักยภาพด้านถนนก็ยังมีบ้าง ช่วงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของพื้นที่ทั้งหมด ในอนาคต การเดินทางที่รวดเร็วและการใช้เวลาอยู่ในจุดหมายปลายทางที่นานมากขึ้นจะเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเส้นทางนี้ส่วนใหญ่จะมีการพักอาศัยไม่เกิน 3 วัน นั้นหมายความว่า นักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่นิยมเดินทางช่วงวันหยุด โดยเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ ดังนั้น การเพิ่มรอบเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ต้องไม่ตรงกับช่วงวันหยุดเทศกาล เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่นิยมความวุ่นวายในพื้นที่ท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มได้แก่ นักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นสัญชาติที่เดินทางเป็นลำดับต้นๆ ในพื้นที่ศึกษา โดยจะนิยมเดินทางเพื่อหนีความหนาว รวมไปถึงนิยมเดินทางท่องเที่ยวหลายๆ ประเทศในครั้งเดียว เช่น เดินทางท่องเที่ยวไทยและลาว เป็นต้น

ระบบขนส่งสาธารณะ ในปัจจุบัน พบว่า ระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รถไฟ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทย Generation Y ในปัจจุบันมีความนิยมเดินทางเพื่อค้นหาประสบการณ์เชิงย้อนอดีต (Nostalgia) และเก็บภาพเป็นความทรงจำ จากนั้นก็นำแบ่งปันบนเพจของตนเอง ดังนั้น การที่รักษาอัตลักษณ์ความเป็นแก่นแท้ไว้ จะสามารถตอบโจทย์ต่อพฤติกรรมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามาจึงทำให้ผู้คนมีความซับซ้อนในการใช้ชีวิต และชีวิตมีความเป็นเมืองมากขึ้น สำหรับระบบขนส่งควรมีการรวมกลุ่มระหว่างธุรกิจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงการบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเอง ซึ่งจะเติบโตขึ้นในอนาคต การเชื่อมโยงการขนส่งสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพนี้เข้ามาท่องเที่ยว ทั้งนี้การออกแบบเส้นทางร่วมกันของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน

- **ข้อมูล**

การสื่อสารข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้ พื้นที่ประเทศไทย พื้นที่ประเทศลาว และพื้นที่ประเทศเวียดนาม โดยที่ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ในขณะที่ประเทศลาว และประเทศเวียดนาม ได้แก่ Tourism Development Department in Laos และ Vietnam National Administration of Tourism นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเอกชน คือ ธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tour Operators) ของแต่ละประเทศที่จะเป็นผู้ติดต่อกับธุรกิจนำเที่ยวออกนอกประเทศ (Outbound Tour Operators) เพื่อส่งนักท่องเที่ยวจากประเทศนั้น ๆ เดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ เนื่องจากในแต่ละประเทศ จะมีกฎระเบียบ เกี่ยวกับการนำเที่ยวภายในประเทศตนเอง ที่จะต้องให้ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศนำเที่ยวภายในประเทศได้เท่านั้น จึงเห็นว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะได้พบกับเจ้าบ้านเสมอ ไม่ว่าจะเดินทางด้วย

ตนเอง (FIT) หรือเดินทางผ่านธุรกิจนำเที่ยว อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาในประเทศไทย เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว และมีการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ จึงเป็นลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ดังนั้น การทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว ได้รับความพึงพอใจ ในแง่ของความปลอดภัยและความสะอาดของพื้นที่ รวมไปถึงพื้นที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นบนความเป็นแก่นแท้ของตนเอง ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวมีการแบ่งปันเรื่องราวประสบการณ์เชิงบวกต่อกลุ่มเพื่อน รวมไปถึงสังคมอินเทอร์เน็ต โดยพฤติกรรมการรีวิวสิ่งที่ตนเองไปพบมานี้ ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ซึ่งมีกำลังซื้อ และชอบการแบ่งปันประสบการณ์การท่องเที่ยวต่อสังคมของตนเองบนอินเทอร์เน็ต

● การจัดหา

ธุรกิจทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจที่พัก ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ต่างก็มีผู้เล่นของตนเองที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึง ปลายน้ำ กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการกลุ่มนักท่องเที่ยวของตนเอง ทั้งนี้ก็อยู่ภายใต้รูปแบบของพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จึงทำให้ ที่พัก ร้านอาหาร มีการบริการเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น การทำอาหารรสจัดที่ถูกปากนักท่องเที่ยวชาวไทย การมีที่พักที่โล่งและโปร่ง เป็นต้น ในขณะที่บางแหล่งท่องเที่ยวมีไว้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น เมืองสะพานนาเขต ส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรป จึงทำให้การสื่อสารของผู้ให้บริการที่นั่นสามารถสื่อสารภาษานั้นๆ กับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสถิติผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวในประเทศลาว พบว่า มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว จึงเห็นว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เดินทางกับธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ ดังนั้นห่วงโซ่ของนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวก็จะมีลักษณะที่คล้ายกัน เช่น การไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกัน การได้ไปพักและรับประทานอาหารที่คล้ายๆ กัน

ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ในพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมาจากวัตถุดิบหลักของคนในชุมชน จึงทำให้การท่องเที่ยวสามารถกระจายรายได้ไปยังกลุ่มคนในชุมชนอื่น ๆ ที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบ เช่น ธุรกิจของที่ระลึกในจังหวัดสุโขทัย เช่น เครื่องสังคโลก มีการผลิตจากดินเหนียว แล้วนำช่างมาปั้นและลงสีให้เป็นลวดลายสังคโลก ทำให้เกิดการจ้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชนในพื้นที่มากขึ้น สำหรับจังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น ตุเรียนพันธุ์ หลงลับแล และตุเรียนพันธุ์หินลับแล ซึ่งเป็นผลไม้ที่เติบโตในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ทำให้ชาวเกษตรกรมีกลุ่มตลาดที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อกระจายผลผลิตไปสู่ผู้บริโภค จึงเห็นได้ว่า เกิดการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จากการท่องเที่ยวมากขึ้น จังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น มะขาม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกขึ้นชื่อของจังหวัด ทำให้เกิดการจ้างงานไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่วัตถุดิบคือ มะขาม มาจนถึงพ่อค้าคนกลางหน้าสวน ไปจนถึงผู้ขาย และถึงลูกค้า ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ สำหรับจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ กล้วยตาก โดยทำให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้แก่พื้นที่ในจังหวัด นอกจากนี้ยังรวมถึง พื้นที่ที่ไม่ได้ทำการท่องเที่ยว เช่น อำเภอบางระกำ แต่ก็สามารถส่งผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกไปยังพื้นที่ท่องเที่ยว เรียกว่าเป็น Community Beneficial Through Tourism: CBTT หรือ เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยไม่ใช้พื้นที่ตนเองบริการนักท่องเที่ยว แต่เป็นการมีส่วนร่วมกับพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก สำหรับจังหวัดตาก เช่น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากตลาดมูเซอ ซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนที่ผ่านจังหวัดนี้ จะแวะซื้อ

สินค้าเพื่อการบริโภค เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สด ใหม่ และมีความหลากหลาย ตลอดจนเป็นการ
อุดหนุนชุมชนซึ่งถือว่าเกษตรกรก็จะได้รายได้เพิ่มจากกลุ่มนักท่องเที่ยวสัญจรเช่นกัน สำหรับจังหวัดขอนแก่น
เช่น ผ้าพันคอสีธรรมชาติ สำหรับจังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น ผ้าไหม และจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ หมูยอ ซึ่งทำให้
ผู้ผลิตวัตถุดิบตั้งแต่ต้นน้ำ มาจนถึงกลางน้ำ ได้มีการกระจายรายได้ ซึ่งทำให้เกิดปรากฏการณ์ CBTT ด้วย
เช่นกันต่อผู้ประกอบการทั้งห่วงโซ่อุปทานนั้นๆ

● การกำหนดราคา

ต้นทุนทางการท่องเที่ยว มีทั้งต้นทุนที่เป็นจำนวนเงิน และต้นทุนไม่เป็นจำนวนเงิน กล่าวคือ ต้นทุนที่
เกิดขึ้นในธุรกิจทางการท่องเที่ยวจะมีผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุน จะนำมาซึ่งผลกระทบ
เชิงบวกต่อเศรษฐกิจภายในชุมชน สำหรับต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน จะนำผลกระทบจากการท่องเที่ยวมาสู่สังคม
ซึ่งถ้าเป็นผลกระทบเชิงบวกก็จะทำให้สังคมมีการเปลี่ยนผ่าน (Transformation) ไปสู่การพัฒนาของพื้นที่
ในขณะที่ก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์และแก่นแท้ของคนในพื้นที่ อีกทั้งยังรวมไปถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม ใน
อนาคต การพูดคุยและร่วมกันกำหนดทิศทางของชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว จึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้
ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และมีการตกลงกันก่อนหรือพูดคุยกันก่อน ซึ่งจะช่วยให้ลดความขัดแย้งที่จะ
เกิดขึ้นในอนาคต จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่าต้นทุนทางการท่องเที่ยว จะเกี่ยวข้องกับต้นทุนที่จะต้องกำหนด
ตัวชี้วัดของแต่ละชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ตนเอง การที่คนในชุมชนร่วมกันกำหนด
ตัวชี้วัดจะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้สังคมมีความขัดแย้งลดลง กล่าวคือ ต้นทุนทางการท่องเที่ยวจะเกี่ยวกับ
ต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะสร้างผลกระทบเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจจะประเมินออกมาเป็นค่าตัวเงิน
ไม่ได้ เนื่องจากต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชนจะให้คุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเมินคุณค่า
ไม่ได้

5.2 แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์
โดยศักยภาพและบริบทของพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้ แนวคิดหลักของการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวกลุ่ม
จังหวัด (Cluster) มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 บนแนวทางการ
พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยพัฒนาคลัสเตอร์
ท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ เชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของตลาด อาทิ การ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเชิง
ศิลปะและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
แห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ มุ่งเน้นการกระจายรายได้จากแหล่ง
ท่องเที่ยว (Destination) เมืองหลักไปสู่เมืองรอง จึงมีการกำหนดเขตพัฒนาการท่องเที่ยว 8 เขต ซึ่งใน
การศึกษาครั้งนี้มีเส้นทางที่สอดคล้องกัน ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วยจังหวัด
สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก เว้ และเมืองดานัง เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียวเชื่อมชุมชน สอดคล้องกับ
โครงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวยุทธศาสตร์ 5 จังหวัดสักครั้งในชีวิต เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยไดโนเสาร์
อีสาน สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไดโนเสาร์ที่แตกต่างกัน เช่น

ไดโนเสาร์กินพืช ไดโนเสาร์กินเนื้อ เป็นต้น เส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยแก่นสารสินธุ์ แหล่งเรียนรู้ อุทยานธรรมชาติวิทยา สอดคล้องกับ กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเดียวกัน เส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยแดนอีสาน ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่มีประวัติเชื่อมโยงกัน รายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางเชื่อมโยง มีดังนี้

- **คลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวมรดกโลกวัฒนธรรมเชื่อมชุมชน ประกอบด้วย จังหวัดสุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก เว้ ดานัง**
 - แหล่งท่องเที่ยว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย, อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสขณาสัย, อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร, พระราชวังจันทร์, หมู่โบราณสถานเมืองเว้, เมืองโบราณฮอยอัน
 - การท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย, ชุมชนบ้านนาต้นจั่น จังหวัดสุโขทัย, ชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร, หมู่บ้านมะพร้าว (เรือกระดัง) เมืองดานัง
- **คลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียวเชื่อมชุมชน ประกอบด้วย จังหวัดสุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก อุตรดิตถ์**
 - แหล่งท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า, อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง, อุทยานแห่งชาติเขาลง, อุทยานแห่งชาติเขาค้อ, อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว
 - การท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนเนินมะปรางค์ จังหวัดพิษณุโลก ชุมชนบ้านเล่าลือ จังหวัดเพชรบูรณ์
- **คลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยไดโนเสาร์อีสาน ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ สหวัณนะเขต**
 - แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติภูเวียง (พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูเวียง, อุทยานไดโนเสาร์ศรีเวียง) พิพิธภัณฑ์สิรินธร วนอุทยานภูแฝก พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์สหวัณนะเขต
 - การท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านงูจางโคกสง่า หมู่บ้านอนุรักษ์เต่าเพ็ก บ้านกอก หมู่บ้านอนุรักษ์วัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก่ง บ้านหนองหญ้าปล้อง
- **คลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยแก่นสารสินธุ์ แหล่งเรียนรู้ อุทยานธรรมชาติวิทยา สอดคล้องกับ กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์**
 - แหล่งศึกษาหัตถกรรมพื้นบ้าน ศาลาไหมไทย เมืองชนบทขอนแก่น หมู่บ้านอนุรักษ์ผ้าไหมแพรวาบ้านโพน หมู่บ้านทอเสื่อกกบ้านแพง บ้านกู่กาสิงห์
- **คลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยแดนอีสาน ประกอบด้วย จังหวัดมุกดาหาร นครพนม สกลนคร และกาฬสินธุ์**
 - ชุมชนบ้านแซ้ว ชุมชนบ้านเหล่าคาม ชุมชนเรณูนคร ชุมชนหนองหารหลวง ชุมชนเขาวาง

- ชุมชนข้าวและโคขุนอินทรีรี่ ประมงริมแม่น้ำโขง (มุกดาหาร) Indirect Income คือ การที่ชุมชนสามารถขายวัตถุดิบไปให้ผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยว เพื่อบริการนักท่องเที่ยว (Community Beneficial Through Tourism)

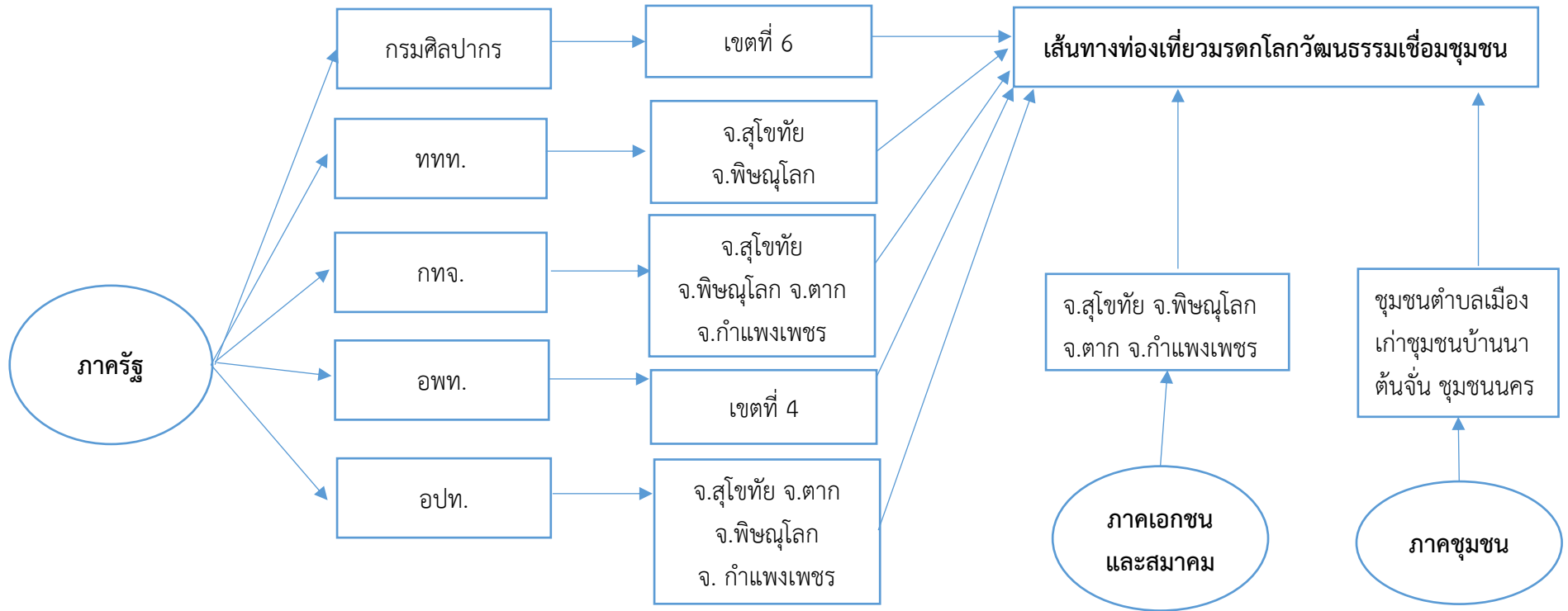
1. การพัฒนากลยุทธ์เส้นทางท่องเที่ยวมรดกโลกวัฒนธรรมเชื่อมชุมชน

เส้นทางท่องเที่ยวมรดกโลกวัฒนธรรมเชื่อมชุมชน เป็นการพัฒนาเส้นทางบนพื้นที่จังหวัดตาก พิชณุโลก สุโขทัย และกำแพงเพชร ที่มีศักยภาพด้านวัฒนธรรม ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี รวมทั้งเป็นพื้นที่สนับสนุนจากภาครัฐในการส่งเสริมอัตลักษณ์มรดกวัฒนธรรม ผ่านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองทางการท่องเที่ยว ดังนั้นการต่อยอดเรื่องราวที่มีศักยภาพอยู่แล้วในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความดั้งเดิม เส้นทางนี้มีผู้เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน (ผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยว) และภาคสมาคม โดยมีข้อเสนอแนะได้แก่

ภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก มีหน้าที่สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานดังกล่าวก็ได้ทำหน้าที่ของตนเอง อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรเพิ่มเติม คือ การดึงผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวเพื่อสังคม (Social Enterprise) ในภาคธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tourism) เข้ามาทำงานร่วมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ชุมชนท่องเที่ยวเมืองเก่า ซึ่งมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่รองรับนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการพันทลายสังคโลก กิจกรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมข้างต้นเป็นการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือนให้มีการแลกเปลี่ยนวิถีและมุมมองกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จะรู้สึกอยากกลับมาเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เคยทำกิจกรรมร่วมกับเจ้าบ้าน โดยการเดินทางอีกครั้งของนักท่องเที่ยวจะมุ่งเน้นการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เชิงลึก เช่น ปัจจุบันบ้านนาต้นจั่นได้ทำงานร่วมกับกลุ่มธุรกิจเพื่อสังคม ซึ่งมีการทำการตลาดให้กับชุมชนดังกล่าว ตลอดจนให้ความรู้ในการเพิ่มช่องทางการสื่อสารแก่ชุมชน เพื่อเป็นการแบ่งปันเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว จึงทำให้ชุมชนนี้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวกลุ่มเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Free Independence Travelers: FIT) ซึ่งดึงดูดได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ อย่างไรก็ตามพื้นที่จังหวัดตากจะเป็นพื้นที่เชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวมายังจังหวัดกำแพงเพชร พิชณุโลก และสุโขทัย ซึ่งเป็นเขตชายแดน ถือเป็นโอกาสในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากเทศพม่า จึงเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย จะเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นภาพลักษณ์ของจังหวัดนั้น ๆ ก่อน แล้วจึงกระจายลงไปยังชุมชนที่ตนเองสนใจและทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ในทางตรงกันข้ามนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จะเดินทางไปยังชุมชนท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน จึงควรพิจารณาวานักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นกลุ่มใด เพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับอีกหน่วยงาน ได้แก่ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย พิชณุโลก ตาก และกำแพงเพชร รวมถึงสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เขต 2 และ ภาคเหนือเขต 3 ซึ่งมีหน้าที่ดูแลผู้ประกอบการท่องเที่ยว เช่น

ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่ทางกระทรวงได้วางไว้ เพื่อควบคุมการบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่นมาตรฐานโฮมสเตย์ นอกจากนี้องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) เขต 4 มีหน้าที่พัฒนาพื้นที่ชุมชนที่มีความพร้อมดำเนินการให้บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งควรมีการเพิ่มการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งให้กับชุมชนตำบลเมืองเก่า จังหวัดพิษณุโลก และชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร ให้มีความตระหนักถึงการใช้งบการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ รวมถึงพัฒนาผู้ให้บริการโฮมสเตย์ คำนึงถึงความปลอดภัยและความสะอาดในพื้นที่ รวมถึงเชื่อมโยงกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ให้อยู่บนฐานของทรัพยากรที่ผลิตได้ในพื้นที่ เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังชุมชนรอบด้าน สำหรับกรมศิลปากรที่ 6 สุโขทัย ซึ่งถือเป็นหน่วยงานในพื้นที่ที่ดูแลอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ทั้งนี้ในปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร มีการสนับสนุนเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนั้น การเชื่อมโยงการจัดการกับพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านมรดกวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรม workshop เชิงสร้างสรรค์ อาจทำให้ชุมชนโดยรอบของพื้นที่มรดกโลกได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากขึ้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางการท่องเที่ยวด้วยกันกับทางอุทยาน เช่น ตลาดชุมชน 800 ปี ตลาดทำนน้ำรับเสด็จ การบริการรถไฟฟ้าชมภายในอุทยานและภายนอกอุทยาน เป็นต้น

ในภาคส่วนของสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยว โรงแรม ที่พัก จังหวัดกำแพงเพชร สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก สมาคมท่องเที่ยวตากซึ่งเป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ธุรกิจรถเช่า ธุรกิจนำเที่ยว ทั้งนี้ในแต่ละจังหวัดมีการรวมกลุ่มกันเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ดังนั้นการเชื่อมโยงกลุ่มระหว่างจังหวัด จึงอาจเป็นการนำศักยภาพและแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่มาเชื่อมโยงผ่านเรื่องราวที่มีร่วมกัน เช่น การแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ภาคส่วนของชุมชนตำบลเมืองเก่า ชุมชนบ้านนาต้นจั่น และชุมชนนครชุม ต่างมีบริบทของชุมชนที่แตกต่างกันบนฐานอัตลักษณ์เดียวกัน ดังนั้นการดึงความแตกต่างของแต่ละชุมชน จะทำให้เกิดการกระจายตัวนักท่องเที่ยวจากพื้นที่ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ไปสู่พื้นที่รอบด้าน เช่น ชุมชนบ้านนาต้นจั่น เป็นชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางด้วยตนเองเดินทางท่องเที่ยว ในขณะที่ชุมชนตำบลเมืองเก่า และชุมชนนครชุม เป็นชุมชนใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของทั้ง 3 พื้นที่นี้ อาจทำให้เกิดการกระจายตัวนักท่องเที่ยว และเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้วันพักเฉลี่ยภายในแต่ละจังหวัดสูงขึ้น รวมถึงมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น

รูปที่ 5.2-1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบนเส้นทางท่องเที่ยวมรดกโลกวัฒนธรรมเชื่อมชุมชน

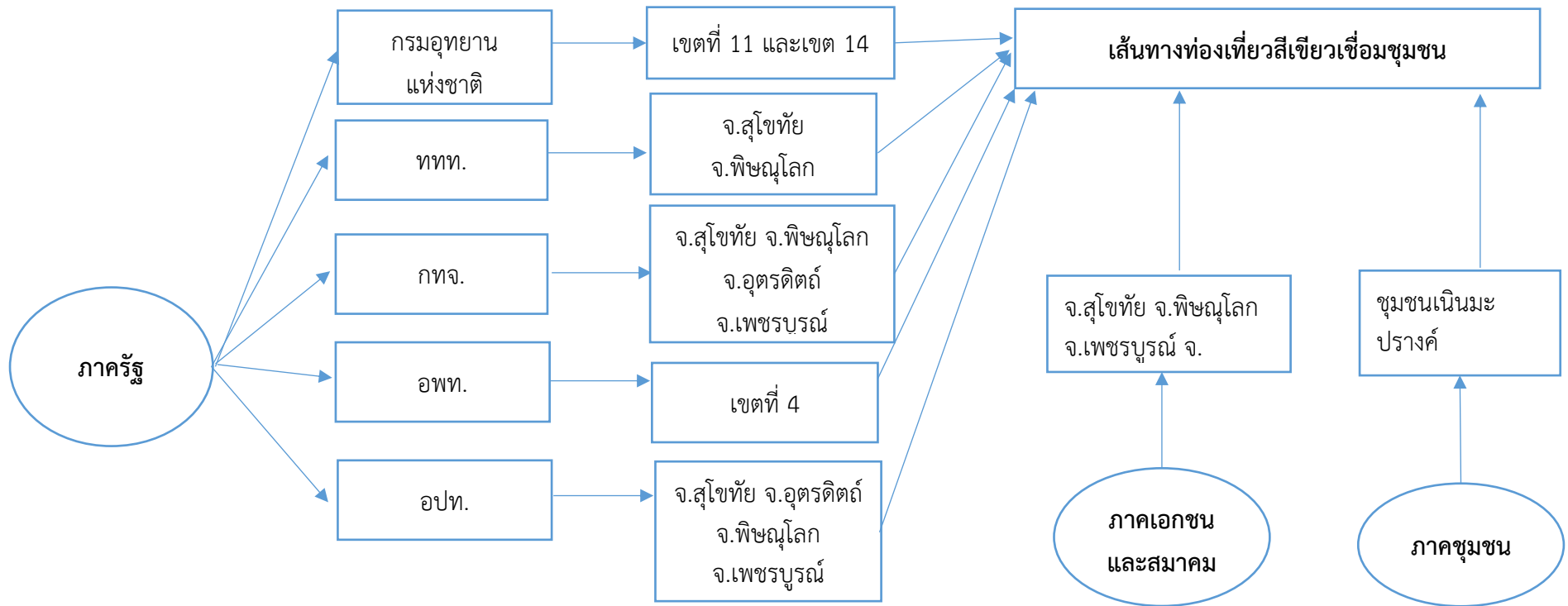
2. การพัฒนาคลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียวเชื่อมชุมชน

เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียวเชื่อมชุมชน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดอุตรดิตถ์ บนแนวคิดของการนำแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเชิงธรรมชาติบนพื้นที่ เชื่อมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนแวลลุ่ม เช่น อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า, อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง, อุทยานแห่งชาติรามคำแหง, อุทยานแห่งชาติเขาค้อ, อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวโดย ชุมชนเนินมะปรางค์ ชุมชนบ้านเล้าลือ โดยหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับบนเส้นทางประกอบด้วย กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 (พิษณุโลก) ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดเพชรบูรณ์ และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 (ตาก) ซึ่ง รับผิดชอบพื้นที่ ในจังหวัดตาก และสุโขทัย ซึ่งเป็นผู้ดูแลในส่วนของอุทยาน ดังนั้นชุมชนสามารถเชื่อมโยง กิจกรรมของชุมชนกับกิจกรรมภายในอุทยาน เช่น อุทยานม่งเน้นพื้นที่สีเขียว อาจมีกิจกรรมการปลูกป่า เพื่อ สร้างความตระหนักให้กับนักท่องเที่ยว และมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน รวมถึงใช้พื้นที่อุทยานให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ที่เชื่อมกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ มีการทำงาน อย่างประสานกัน เช่น นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางขึ้นไปพักแรมบนภู มีการจ้างลูกหาบจากชุมชนบริเวณ รอบอุทยาน เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว รวมไปถึงชุมชนก็ยังค่าจ้างจากการให้บริการนี้ด้วย เห็นได้ว่า กิจกรรม การท่องเที่ยวสามารถกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นได้ ผ่านกิจกรรมที่ทำงานอย่างประสานกัน ที่สามารถ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ สำหรับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาตินี้ สามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป โดยเฉพาะชาวต่างชาติที่ขอความผจญภัยและชาวฝรั่งเศส ที่ขอการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าบ้าน จึงเห็นได้ว่า ชุมชนเนินมะปรางค์และชุมชนบ้านเล้าลือ ซึ่งเป็นทั้งแหล่ง ท่องเที่ยวและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสงบ และวิถีธรรมชาติ โดยการอยู่อาศัยอย่างพึงพิง ธรรมชาติ ดังนั้นชุมชนนี้จึงเป็นชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจะทำให้ความเป็นอยู่ของพวก เขาดีขึ้น ทั้งนี้ในปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลกก็มีการเดินทางที่สะดวกมากขึ้นระหว่างภูมิภาค และระหว่างจังหวัด ดังนั้นการเชื่อมโยงชุมชนดังกล่าวที่มีศักยภาพในการดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่พร้อมรับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นการกระจายรายได้จากเมืองหลักสู่เมืองรอง รวมถึงกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่ ชุมชน

นอกจากนี้ผู้ดูแลควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับการให้บริการของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก เช่น มาตรฐานโฮมสเตย์ ซึ่ง เป็นการดูแลเกี่ยวกับที่พักโดยชุมชนที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitators) แก่ชุมชนและธุรกิจทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าวเห็นความสำคัญที่ จะทำตาม ไม่ใช่การควบคุมอย่างบังคับ ทั้งนี้การให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการให้บริการที่ถูกสุขลักษณะแก่ นักท่องเที่ยว จะนำผลประโยชน์ที่อย่างไรมาสู่ชุมชน เป็นสิ่งที่ชุมชนควรจะเข้าใจเพื่อทำให้ชุมชนมีใจที่จะ ดำเนินการตาม เช่น ชุมชนที่ขายวัตถุดิบผัก ผลไม้ ไปยังบ้านพักโฮมสเตย์ ก็เห็นความสำคัญของสุขภาพของ นักท่องเที่ยวและตนเอง จึงทำเป็นเกิดการเกษตรอินทรีย์ ที่ไม่พึ่งพิงสารเคมีตั้งแต่ต้นน้ำ ทำให้เกิดสุขภาพที่ดี ตั้งแต่ต้นน้ำ รวมถึงสร้างมูลค่าเพิ่ม คือ การขายวัตถุดิบที่มีราคาสูงกว่าเดิม แก่ผู้ประกอบการผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ทั้งนี้เมื่อนักท่องเที่ยวรับบริการดังกล่าวก็ทำให้นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่าย และอยากกลับมาเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ

สำหรับหน้าที่การสื่อเรื่องราวของพื้นที่ไปยังนักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัด พิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย ซึ่งสามารถประชาสัมพันธ์พื้นที่ที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ชุมชนเนินมะปรางค์พร้อมรับนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบจากตัวนักท่องเที่ยวสู่ตัวชุมชน ดังนั้นกลุ่ม นักท่องเที่ยวจึงควรเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่มุ่งเน้นกิจกรรมเชิงรุก (Active Experience) เช่น ชาวยุโรป หรือหน่วยงานอาจจะดึงผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) โดยเฉพาะธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tourism) ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีเครือข่าย ติดต่อประสานกันในเชิงการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยว ดังนั้นชุมชนเนินมะปรางค์ และชุมชนบ้านเล่าลือ ซึ่งเป็น ชุมชนที่ศักยภาพพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว ททท. จึงควรดึงกลุ่มผู้ประกอบการมาทำการตลาดเพื่อขาย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่เหมาะสมกับพื้นที่ คือ นักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบของ ตนเองสู่สังคมและเปิดรับที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตที่แตกต่างจากวิถีเดิมของตนเอง

สำหรับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัด สุโขทัย ควรมีการเชื่อมโยงกับชุมชนที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และกระจายผลประโยชน์ไปสู่ชุมชน แวดล้อม เช่น ชุมชนเนินมะปรางค์สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวและที่พักที่สามารถดึงดูดคนได้ แต่ชุมชนรอบด้านก็ สามารถส่งวัตถุดิบมายังชุมชนดังกล่าว เพื่อจะได้มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว ดังนั้นองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นสามารถเป็นส่วนที่เชื่อมโยงวัตถุดิบที่แต่ท้องถิ่นมี เข้ากับแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้อาจทำงานร่วมกับ สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นการ รวมตัวระหว่างผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว ดังนั้นกลุ่มคนกลุ่มนี้จึงมีความรู้และเข้าใจใน พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ทั้งนี้การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับภาคสมาคม เมื่อทำงานร่วมกันจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและนักท่องเที่ยว เช่น ภาครัฐ จะทราบ เกี่ยวกับผู้ประกอบการตั้งแต่ต้นน้ำ ได้แก่ วัตถุดิบ และการผลิตอาหารแปรรูป รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ ที่ระลึก สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการจะทราบความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนั้นการให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่อง การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์และความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จะทำให้ชุมชนพร้อมรับนักท่องเที่ยวบนฐาน ของทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่มากขึ้น ทั้งนี้ชุมชนเนินมะปรางค์ และชุมชนบ้านเล่าลือ จะเป็นตัวกลางในการเชื่อม ความเป็นท้องถิ่น และบริการแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นการนำผลิตภัณฑ์ที่ตนเองมี และเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ ผ่านกิจกรรมให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จะทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างไปยังนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้การขับ เคลื่อนที่ทำงานร่วมกันดังกล่าวประสบความสำเร็จ

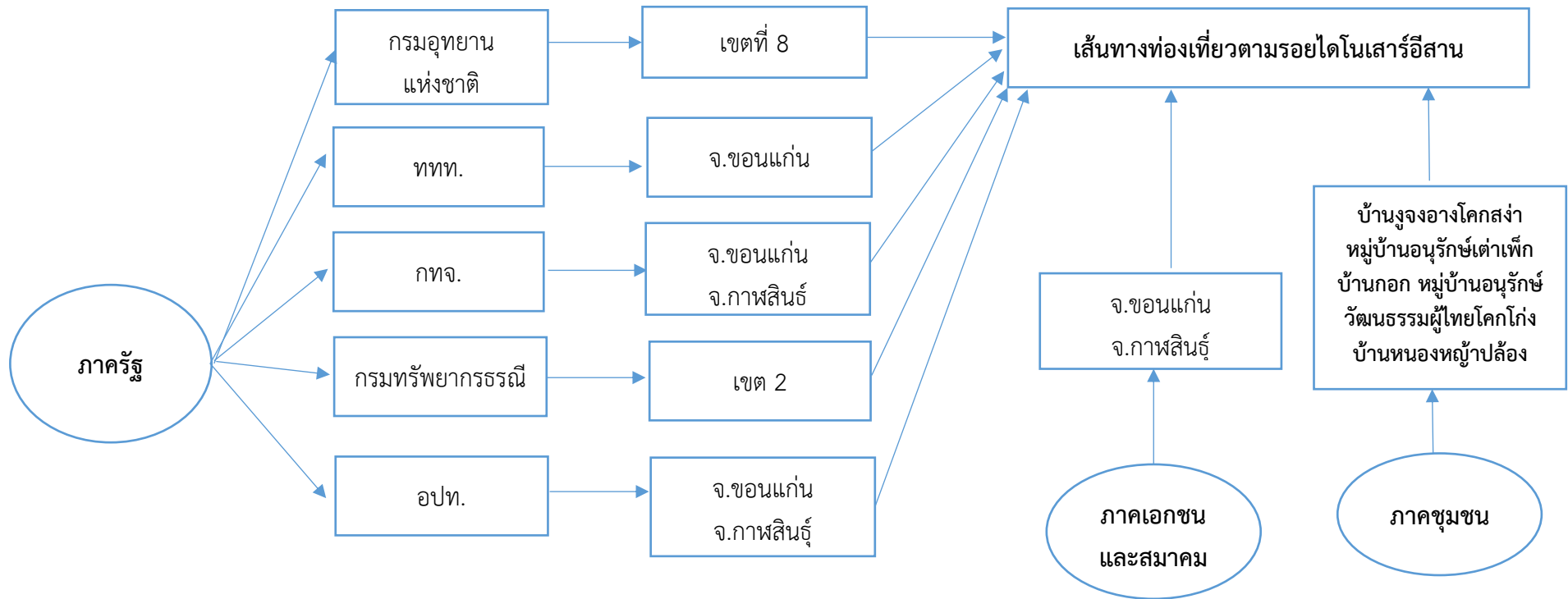

รูปที่ 5.2-2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของบนเส้นทางท่องเที่ยวสีเขียวเชื่อมชุมชน

3. การพัฒนาคลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยไดโนเสาร์อีสาน

เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยไดโนเสาร์อีสาน อยู่บนพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเส้นทางมีแนวคิดมาจากการนำเรื่องราวเกี่ยวกับไดโนเสาร์มาเชื่อมโยงกันบนคลัสเตอร์รอยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบนเส้นทาง ประกอบด้วย กรมอุทยาน ได้แก่ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 (ขอนแก่น) ซึ่งดูแลรับผิดชอบพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และเลย ทั้งนี้จะควบคุมดูแลในบริเวณอุทยานแห่งชาติภูเวียง วนอุทยานภูแฝก อย่างไรก็ตามการดึงชุมชนรอบด้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและเห็นประโยชน์ของสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ เมื่อเห็นประโยชน์เขาก็จะเกิดความรักและหวงแหนในทรัพยากร จะทำให้เกิดการร่วมกันดูแลทรัพยากรให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งสิ่งนี้จะช่วยให้กรมอุทยานสามารถทำงานได้สะดวกมากขึ้น เนื่องจากมีชุมชนร่วมสอดส่องดูแลพื้นที่ สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น ได้มีการเชื่อมโยงส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองและการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านโครงการเชื่อมโยงจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์ ดึงกลุ่มเป้าหมายได้แก่กลุ่มครอบครัวและกลุ่มเยาวชนให้เข้าร่วมเดินทางท่องเที่ยว ทำให้เกิดโครงการ DINO GO LOCAL ที่เป็นการเชื่อมศักยภาพเมืองหลักไปสู่เมืองรองในพื้นที่กาฬสินธุ์ ดังนั้นการสร้างกิจกรรมในพื้นที่จากฐานทรัพยากรที่มีอยู่จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้ รวมไปถึงเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังชุมชนที่ทำการท่องเที่ยว ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เช่น ชุมชนบ้านงูจงอางโคกสง่า ชุมชนหมู่บ้านอนุรักษ์เต่าเพ็ก เป็นต้น จะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่ชัดเจน เกิดการบอกต่อหรือมีภาพจำเมื่อต้องการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาไดโนเสาร์ก็จะเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว นอกจากนี้ชุมชนที่มีความพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนบ้านงูจงอางโคกสง่า ชุมชนอนุรักษ์เต่าเพ็ก ชุมชนบ้านกอก ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก่ง และชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้อง ควรมีการดึงผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (Tour Operator) มาทำการท่องเที่ยวแบบ FAM TRIP เพื่อมองความเป็นไปได้ในการนำเส้นทางท่องเที่ยวที่พัฒนาให้บริการนักท่องเที่ยวเดินทางด้วยตนเอง ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งดังกล่าวเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน ซึ่งในอนาคตอาจจะไม่ยั่งยืน ดังนั้นการมองหากลุ่มศักยภาพคือกลุ่มครอบครัวเดินทางด้วยตนเอง จึงเป็นทางเลือกกลุ่มนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเหมาะสมต่อทรัพยากรในพื้นที่ที่มีอยู่ สำหรับการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหน่วยงานที่ดูแลผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดให้มีการขึ้นทะเบียนและดำเนินการตามระเบียบที่ได้วางไว้ ทั้งนี้เพื่อรักษาการให้บริการที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังควรสร้างความตระหนักให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการให้มีความต้องการดำเนินการโดยใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือในการตรวจ วัด ประเมิน ในธุรกิจของตนเอง รวมถึงเห็นประโยชน์ในเชิงการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างคงที่ นอกจากนี้กรมทรัพยากรธรณี เขต 2 ซึ่งดูแลรับผิดชอบพื้นที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น โดยจะควบคุมดูแลพิพิธภัณฑสถานธรณี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่สามารถดึงดูดให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งนี้ชุมชนควรเชื่อมโยงเรื่องราวกับแหล่งท่องเที่ยวหลักนี้ เพื่อทำให้เกิดการกระจายนักท่องเที่ยวไปสู่ชุมชน เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นครอบครัว และเยาวชน ดังนั้นรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ก็สามารถดึงกลุ่มนี้ให้เดินทางท่องเที่ยวเช่นกัน เช่น ชุมชนบ้านกอก ชุมชนผู้ไทยโคกโก่ง และชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้อง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง รวมถึงมีเรื่องราวเชื่อมโยงกับยุคไดโนเสาร์ นอกจากนี้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดให้มีการร่วมแบ่งปันทรัพยากรและนักท่องเที่ยวซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขันภายใน

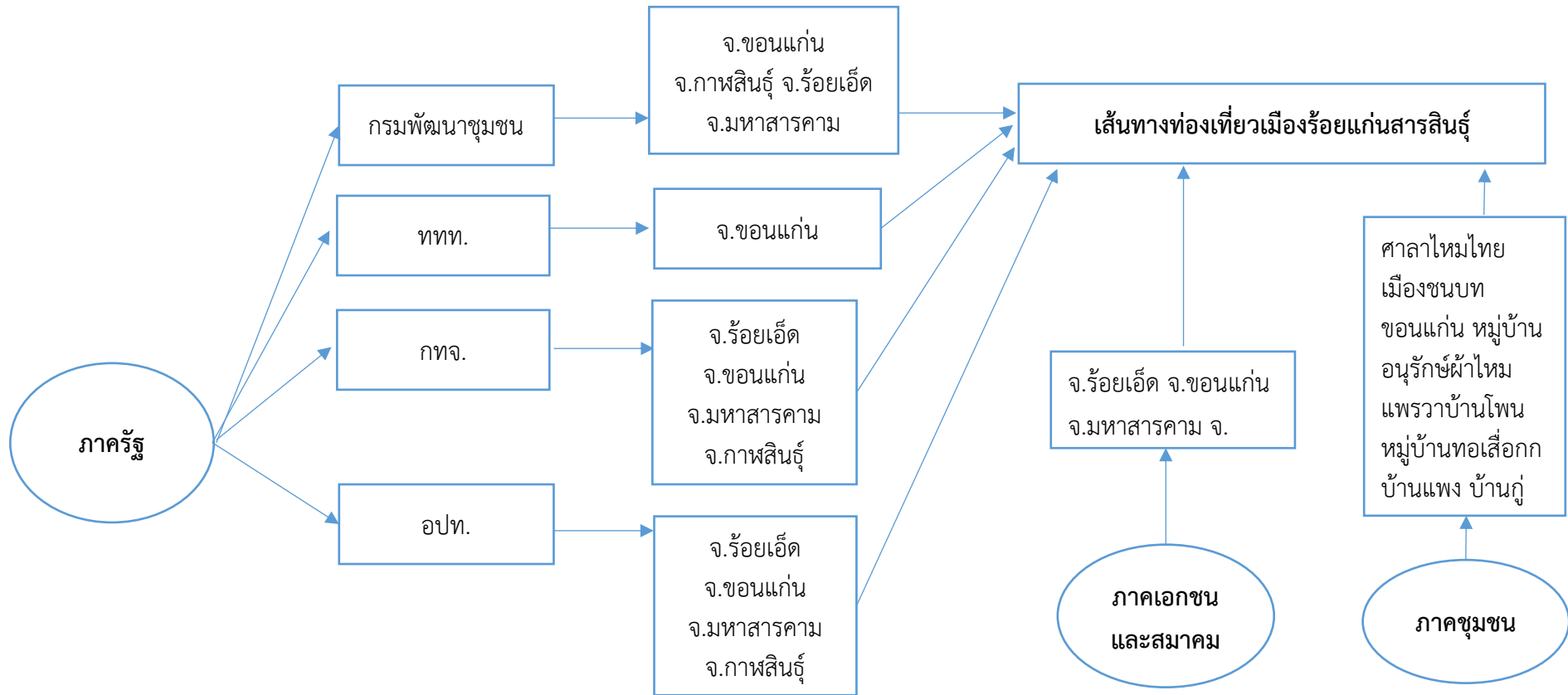
จังหวัด ซึ่งเป็นหุ้นส่วนของกันและกัน ไม่ใช่คู่แข่งกันโดยตรง จึงทำให้กิจกรรมในแต่ละพื้นที่มีความเป็นอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน รวมถึงมีรูปแบบลักษณะของกิจกรรมตามทรัพยากรที่มีในพื้นที่ นอกจากนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลภาพรวมของชุมชน เป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ วัตถุประสงค์ และแหล่งผลิตต่าง ๆ ดังนั้นการเชื่อมโยงผู้ประกอบการในพื้นที่ดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มทางเลือกและกลุ่มลูกค้าให้แก่ผู้ประกอบการดังกล่าวให้มีลูกค้ามากขึ้น

รูปที่ 5.2-3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของบนเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยไดโนเสาร์อีสาน

4. การพัฒนาคลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยแก่นสารสินธุ์ แหล่งเรียนรู้ อุทยานธรรมชาติกลาง ภาคอีสาน

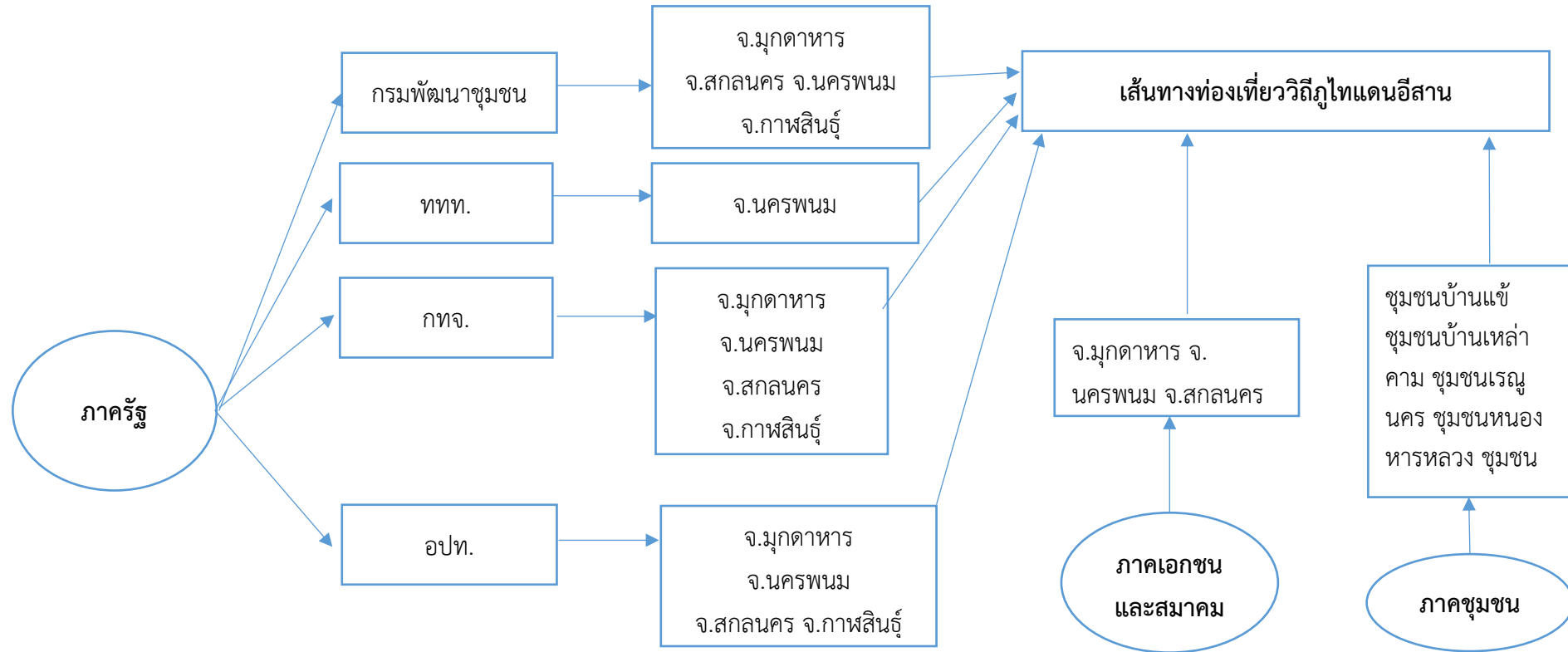
เส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยแก่นสารสินธุ์ แหล่งเรียนรู้ อุทยานธรรมชาติกลางอีสาน เป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ จากการเป็นกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่ไปในทิศทางเดียวกันในด้านการพัฒนา รวมไปถึงด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประกอบด้วย กรมพัฒนาชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะทราบถึงผลิตภัณฑ์ที่สามารถส่งต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น วัตถุประสงค์อาหาร ผลิตภัณฑ์แปรรูป ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน โดยสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวหลักได้ สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น จะเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ไปยังนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การทำตลาดควรดึงผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tour) และเข้าในประเทศ (Inbound Tour) ให้มายังพื้นที่เพื่อนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวออกไปยังตลาด ทั้งนี้ชุมชนที่มีความพร้อม เนื่องจากมีการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ผ่านการค้นหาตัวตน การพูดคุยเพื่อใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ และการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อร่วมกำหนดเป้าหมายภายในชุมชน รวมไปถึงการที่ชุมชนได้มีการทดลองบริการนักท่องเที่ยวชาวไทยแล้ว ดังนั้น ชุมชนที่คาดว่าจะมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเดินทางด้วยตนเอง ได้แก่ ชุมชนเมืองชนบทขอนแก่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ชุมชนอนุรักษ์ผ้าไหมแพรวาบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชุมชนทอเสื่อกกบ้านแพง อ.โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ชุมชนบ้านกู่กาสิงห์ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด นอกจากนี้สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น ควรมุ่งเน้นการรวมกลุ่มผู้ประกอบการระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด รวมไปถึงวัตถุประสงค์ที่ปลอดภัยจากแต่ละชุมชน ซึ่งในปัจจุบันมีการรวมกลุ่มเป็น สมาคมส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคาม นอกจากนี้ด้านมาตรฐานก็เป็นอีกส่วนที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานนี้ ดังนั้นจึงควรทำโครงการหรือกิจกรรมที่สร้างความตระหนักรู้ การดำเนินการตามมาตรฐานจะนำมาซึ่งการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว อย่่างไรก็ตามอัตลักษณ์พื้นที่ของแต่ละที่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่อาจจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนอัตลักษณ์ร่วมของ 4 พื้นที่ เพื่อให้ได้ความแตกต่างจากคลัสเตอร์ท่องเที่ยวอื่น ๆ

รูปที่ 5.2-4 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของบนเส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยแก่นสารสินธุ์

5. การพัฒนาคลัสเตอร์เส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยแดนอีสาน ประกอบด้วย จังหวัดมุกดาหาร นครพนม สกลนคร และกาฬสินธุ์

เส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยแดนอีสาน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงพื้นที่ระหว่างจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดกาฬสินธุ์ รวมถึงเชื่อมโยงเรื่องราวเกี่ยวกับชาวภูไทในภาคอีสานที่มีวิถีที่มีความคล้ายกัน แต่อยู่ในบริบทของจังหวัดที่แตกต่างกัน ดังนั้นการทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของบนเส้นทาง ประกอบด้วย กรมพัฒนาชุมชน จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนดังกล่าว เช่น การช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน, การนำทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่มาสร้างมูลค่าเพิ่ม, กระบวนการจัดการกลุ่มโฮมสเตย์, การใช้ชีวิตพอเพียง, ความเข้มแข็งจากคนในชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม ควรทำการเชื่อมโยงชุมชนกับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศ (Domestic Tourism) หรือธุรกิจนำเที่ยวเข้าในประเทศ (Inbound Tourism) ที่เป็นเชิงธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ซึ่งจะเป็นการเพิ่มช่องทางการเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั้งประเทศไทยและต่างประเทศได้ โดยชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ผ่านมาเตรียมความพร้อมทั้งด้านทัศนคติ ทรัพยากรการท่องเที่ยว และกระบวนการจัดการภายในชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ทั้งนี้เมื่อชุมชนเข้มแข็งและเลือกการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วิถีชีวิตของตนเอง ดังนั้นในฝ่ายการตลาดจึงควรมีการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์เส้นทางหรือผู้ประกอบการที่สนใจเข้าร่วมพบกัน เพื่อดำเนินการเชื่อมโยงเส้นทางเพื่อบริการนักท่องเที่ยวในอนาคต นอกจากนี้การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมและมีมาตรฐานในการให้บริการนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เมื่อธุรกิจมีมาตรฐานจะทำให้เกิดคุณภาพในการให้บริการ ทั้งนี้ชุมชนที่มีมาตรฐานและความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนบ้านแซ้ว ชุมชนบ้านเหล่าคาม ชุมชนเรณูนคร ชุมชนหนองหารหลวง ชุมชนเขาวง ในส่วนของสมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมุกดาหาร สมาคมท่องเที่ยว จังหวัดนครพนม สมาคมท่องเที่ยวสกลนคร สมาคมท่องเที่ยว และสมาคมส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการภาคเอกชนที่พัก ร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฝั่งเจ้าบ้าน ให้มีความพร้อม รวมถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

รูปที่ 5.2-5 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบนเส้นทางท่องเที่ยววิถีภูไทแดนอีสาน

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยการใช้กรอบแนวคิดของ Chopra .ในการประเมินศักยภาพของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งในการเก็บข้อมูลนั้นค่อนข้างประสบปัญหาในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่มีลักษณะการประเมินในรูปแบบทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกัน เช่น ข้อมูลขอบเขตการให้บริการและคุณภาพของระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา หรือระบบโทรคมนาคม ซึ่งคณะผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลสถิติจริงในพื้นที่ได้ ต้องใช้กระบวนการปรับเทียบหรือเทียบเคียงข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการประเมินศักยภาพในประเด็นนั้นๆ นอกจากนี้ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ทางคณะผู้วิจัยไม่สามารถเพิ่มเติมการพยากรณ์การเติบโตและการเดินทางของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ ทำให้ในการวางแผนพัฒนาและนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอาจไม่สามารถลงลึกรายละเอียดการดำเนินงานได้ในระดับพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- [1] ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. (2546). การวางแผนและพัฒนาการตลาดทางการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [2] วลัยพร ธีวตระกูลไพบุลย์. (2551). แนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอนาคต. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 1:1-12. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [3] สิริรัตน์ นาคแป้น. (2555). พฤติกรรมและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการมาท่องเที่ยวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์สาขาการจัดการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.(150น.).
- [4] สุวิณีสัญ โสภณสิริ และ วิจิตร ณ ระนอง. (2554). การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: อินทนิล.
- [5] สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ธันวาคม 2555). ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดภาคเหนือ: <http://eris.nesdb.go.th/pdf/401003-002.pdf>.
- [6] ศูนย์บริหารจัดการความรู้. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. กรมการท่องเที่ยว เว็บไซต์: <http://www.tourismkm-asean.org>.
- [7] อัจฉรา สมบัตินนทนา. (2555). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (126น.).
- [8] Sunil Chopra and Peter Meindl. (2012). Supply Chain Management : Strategy, Planning, and Operation. 3rd edition. Pearson Education.

ภาคผนวก ก ภาพรวมของการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

รูปที่ ก-1 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทน สถานกงสุลใหญ่ไทยประจำแขวงสะหวันนะเขต

รูปที่ ก-2 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงาน แกลงข้าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว แขวงสะหวันนะเขต

รูปที่ ก-3 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงาน สภาการค้า และอุตสาหกรรม ประจำแขวงสะหวันนะเขต

รูปที่ ก-4 เข้าเยี่ยมชมสะพานและสัญลักษณ์เส้นแบ่งเขตแดนเวียดนามเหนือและใต้

รูปที่ ก-5 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานภาครัฐ Hue People's Committee

รูปที่ ก-6 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานภาครัฐ Hue People's Committee (ต่อ)

รูปที่ ก-7 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และมหาวิทยาลัยเว้

รูปที่ ก-8 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านการขนส่ง เมืองเว้

รูปที่ ก-9 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านการขนส่ง เมืองเว้ (ต่อ)

รูปที่ ก-10 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานประชาสัมพันธ์ เมืองเว้

รูปที่ ก-11 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานประชาสัมพันธ์ เมืองเว้ (ต่อ)

รูปที่ ก-12 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานด้านสาธารณสุข เมืองเว้

รูปที่ ก-13 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนประจำหน่วยงานภาครัฐ Danang People's Committee

รูปที่ ก-14 เข้าเยี่ยมชมและสัมภาษณ์ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเว้

รูปที่ ก-15 เข้าสัมภาษณ์ท่านนายกสมาคมการค้า นายกสมาคมท่องเที่ยว และสภาพการค้า
จังหวัดมุกดาหาร

รูปที่ ก-16 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนจากศูนย์ส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว
และประธานกรรมการ บริษัท กาศสินธุ์โอท็อป อินเตอร์ เทรตเตอร์ จำกัด จังหวัดกาฬสินธุ์

รูปที่ ก-17 เข้าสัมภาษณ์ท่านอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น

รูปที่ ก-18 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนจากสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

รูปที่ ก-19 เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนจากกรมการขนส่งทางบก จังหวัดขอนแก่น

รูปที่ ก-20 เข้าสัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการท่าอากาศยานขอนแก่น

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงบนเส้นทาง ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม *หน่วยงานภาครัฐ*

1. การดำเนินการด้านศักยภาพ/ความพร้อมในประเด็นด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
 - 1) หน่วยงานของท่านมีการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบนเส้นทางหรือไม่ อย่างไร
 - 2) หน่วยงานของท่านมีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ธุรกิจการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร
 - 3) หน่วยงานของท่านมีการดำเนินการตามนโยบายที่จัดทำไว้หรือไม่อย่างไร
 - 4) ปัญหา ข้อจำกัด อุปสรรค ในการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้
 - 5) ในมิติด้านการท่องเที่ยว ท่านคิดว่า พื้นที่ของท่านมีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอย่างไรบ้าง
 - 6) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางข้ามพรมแดนด้านบวกด้านลบ (การเมือง เศรษฐกิจ มั่นคง)
2. ขั้นตอน/กระบวนการ/เอกสารประกอบการเดินทางข้ามพรมแดน
 - 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางข้ามพรมแดน
 - 2) ข้อกำหนด/ข้อจำกัดในการเดินทางข้ามพรมแดน (การเดินทางด้วยตนเอง/ธุรกิจนำเที่ยว)
 - 3) เอกสารประกอบการขอเดินทางข้ามพรมแดน/เอกสาร (ระหว่าง) การเดินทางข้ามพรมแดน/กระบวนการตรวจสอบเอกสาร
 - 4) ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร/ภาษาที่ใช้ในเอกสารต่างๆ
3. การดำเนินการด้านศักยภาพ/ความพร้อมด้านระบบการท่องเที่ยว /ความเพียงพอในการรองรับโดยรวม (Capacity)
 - 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชม)
 - 2) กิจกรรมการท่องเที่ยว
 - 3) สิ่งอำนวยความสะดวกและการเดินทาง (เช่น ร้านอาหาร ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ อินเทอร์เน็ต)
 - 4) ที่พัก (เช่น จำนวนห้องพักต่อจำนวนนักท่องเที่ยว)
 - 5) การเข้าถึง (ความสะดวกในการเดินทาง ถนน ป้ายบอกทาง การขนส่ง)
 - 6) การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (ศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว ความปลอดภัย การโฆษณา)
 - 7) การบริหารจัดการ (ศุลกากร การตรวจคนเข้าเมือง ระยะเวลาในการรอคอย/เข้าคิว)

4. การบริหารจัดการผลกระทบ (บวก/ลบ) ทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ
5. การดำเนินการด้านศักยภาพ/กลไกการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร
 - 1) การอบรมให้ความรู้ทางด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร คนในท้องถิ่น อย่างไร
 - 2) มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเกี่ยวข้องอย่างไร (ภาครัฐ เอกชน ประชาชน)
 - 3) บทบาทของชุมชนในการพัฒนา/จัดการด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
 - 4) วิธีการเตรียมความพร้อมหรือการรับมือกับปัญหาการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
6. สถานการณ์การท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยว
 - 1) บริบทที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน (Existing) (ด้านบวกด้านลบ)
 - 2) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Scenario) (ด้านบวกด้านลบ)
 - 3) ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ (ด้านบวกด้านลบ)

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงบนเส้นทาง ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

หน่วยงานภาคเอกชน

1. ศักยภาพ/ความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่
 - 1) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม
 - 2) ปฏิทินการท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 3) แหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยว
 - 4) ความสามารถในการรองรับ เช่น ประเภทและจำนวนที่พัก ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่
 - 5) มีนักท่องเที่ยวจากประเทศใดบ้างเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ประเทศใดมากที่สุด
 - 6) ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันตามเชื้อชาติ เช่น ชอบกิจกรรมประเภทไหน ทำอะไร กินอะไร มาท่องเที่ยวช่วงเดือนใด
2. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 1) ผลกระทบด้านบวกและด้านลบจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ต่อสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
 - 2) การสนับสนุน ส่งเสริม จากหน่วยงานภาครัฐ
3. สถานการณ์การท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยว
 - 1) จุดเด่นในพื้นที่ (สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ)
 - 2) บริบทที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน (Existing) (ด้านบวกด้านลบ)
 - 3) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Scenario) (ด้านบวกด้านลบ)
 - 4) ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ (ด้านบวกด้านลบ)

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงบนเส้นทาง ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1. ข้อมูล/ภาพรวมของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 1) ธุรกิจนำเที่ยว
 - 2) ธุรกิจตัวแทนจำหน่าย
 - 3) ธุรกิจการขนส่ง
 - 4) ธุรกิจที่พัก
 - 5) แหล่งท่องเที่ยว
 - 6) ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม
 - 7) ธุรกิจของที่ระลึก
 - 8) สถานะการแข่งขันของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่
2. ปัญหาและอุปสรรคในด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 1) ผลกระทบด้านบวกและด้านลบจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ต่อสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
 - 2) บทบาท การสนับสนุน ส่งเสริม จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
 - 3) แนวทางการปรับตัว และรับมือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
3. ศักยภาพ/ความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่
 - 1) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม
 - 2) ปฏิทินการท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 3) แหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 4) ความสามารถในการรองรับ เช่น ประเภทและจำนวนที่พัก ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่
 - 5) รูปแบบ คุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่

ภาคผนวก จ

สรุปภาพรวมการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เรื่อง “การศึกษาโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทยและเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม”

วันอังคารที่ 6 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 เวลา 13.25 น.

ณ ห้องประชุมนครสวรรค์ ชั้น 5 โรงแรมท็อปแลนด์ จังหวัดพิษณุโลก

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายไพบูรณ์ ณะบุตรจอม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
2. นายพัฒนา สธมวงษ์โสภณ	สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
3. ดร.บุญทรัพย์ พานิชการ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
4. ผศ.ดร.กฤตา ไสรัตน์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
5. นายสมศักดิ์ สีบุญเรือง	อุปนายกสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จ.มุกดาหาร
6. นางสาวกนกอร สินธิวิจิตร	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
7. นางสาววรรณ บุญสรานันท์	นักพัฒนาการท่องเที่ยวปฏิบัติการ
8. นางเลขา บุตติวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วน จ.มุกดาหาร
9. นางพรลภัส ทองจันทร์	นักบริหารงานทั่วไป
10. นางสาววรรณพร สิงห์เรือง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
11. นายชัยพงศ์ แสงจันทร์	รักษาราชการแทนท่องเที่ยวและกีฬา จ.กาฬสินธุ์
12. นายอังกินันท์ ยอดแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
13. นางสาวปวีดา ทองเยี่ยม	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยว
14. นางพิรภัทร สงวนศิลป์	ประธานหลักสูตรสาขาวิทยาการท่องเที่ยวและการโรงแรม
15. ผศ.ดร.ภูพงษ์ พงษ์เจริญ	อาจารย์
16. ผศ.ดร.ศรีสัจจา วิทยาศักดิ์	อาจารย์
17. ผศ.ดร.โพธิ์งาม สมกุล	อาจารย์
18. ดร.ภัสณี ปฏิทัศน์	อาจารย์
19. ดร.ศิริกาญจน์ จันทร์สมบัติ	อาจารย์
20. นายวชิระ วิจิตรพงษา	อาจารย์

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม (ต่อ)

21.	นายเจษฎา โพธิ์จันทร์	อาจารย์
22.	นางสาวหทัยชนก พวงแย้ม	อาจารย์
23.	นางสาวพัชราภรณ์ พรหมมินทร์	อาจารย์
24.	นางสาวคู่ขวัญ แสงศิริ	อาจารย์
25.	นายเพชรราชูท แซ่หลี่	อาจารย์
26.	นายสุรฉัตร จินร	อาจารย์
27.	นายปรีม ศรีสวัสดิ์	อาจารย์
28.	วรงค์ศิริ เนียมตุ้	อาจารย์
29.	นางสาวปริยานุช เมฆฉาย	นักวิจัย
30.	นายสุรฉัตร จันระวังยศ	นักวิจัย
31.	นางสาวเบญจวรรณ ชมบริสุทธิ	ผู้ประสานงานโครงการ
32.	นางสาวธัญรัตน์ ไชยวงศ์	ผู้ประสานงานโครงการ
33.	นางสาวภัทรวดี ประสมทรัพย์	นิสิต
34.	นางสาวเกษศิรินทร์ ธีรธิติไชพา	นิสิต
35.	นางสาวศุภาคนางค์ ยอดคำ	นิสิต
36.	นางสาวอภิญญา ปาละวงศ์	นิสิต
37.	นางสาวธัญญาภรณ์ รูปทิมเทียน	นิสิต

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่อง การเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ระเบียบวาระที่ 1.1 เรื่อง ข้อเสนอแนะจากประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

เรื่อง การผลักดันจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นศูนย์กลางทางด้านโลจิสติกส์

ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกต้องการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นศูนย์กลางทางด้านโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก โดยการยกระดับระบบขนส่งสาธารณะภายในจังหวัดพิษณุโลกให้ดียิ่งขึ้น อาทิเช่น การยกระดับสนามบินจังหวัดพิษณุโลกให้มีผู้โดยสารเพิ่มมากขึ้น

เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมีแนวคิดในการพัฒนา และผลักดันแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอ ในจังหวัดพิษณุโลกให้มีการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์กระตุ้นนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมวิถีชีวิตของคนประจำท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น บ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง และเขื่อนแควน้อย อำเภอวัดโบสถ์ ซึ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในแต่ละอำเภอนั้น ต้องอาศัยคนในท้องถิ่นช่วยกันผลักดันให้แหล่งท่องเที่ยวประจำตำบลมีการพัฒนาสร้างจุดดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของคนในชุมชนที่สร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยว เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แห่งใหม่ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดพิษณุโลก

เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในเขตกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 หรือกลุ่มเมืองมรดกโลก อันได้แก่ จังหวัดสุโขทัย, จังหวัดตาก, จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิษณุโลก ได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด ให้มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทยได้ในแต่ละจังหวัด ที่ยังขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวเนื่องเข้าไว้ด้วยกัน ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกจึงมีแนวคิดอยากให้การท่องเที่ยวภายในกลุ่มเมืองมรดกโลกให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ที่มีศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่าง All-Win เป็นการพัฒนาให้เขตกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 หรือกลุ่มเมืองมรดกโลกให้เติบโตไปพร้อมๆกัน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สร้างเรื่องราว วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในแต่ละจังหวัดให้เป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ระเบียบวาระที่ 1.2 เรื่อง ข้อเสนอแนะจากสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

การขับเคลื่อนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง EWEC ประกอบด้วย 3 กลุ่มจังหวัดใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1, กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือบน 1 และกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือบน 2 ตัวแทนจากสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกจึงคิดเห็นว่า ควรมีการจัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่มจังหวัดร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทาง EWEC ให้เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น และยังเป็น การช่วยผลักดันเศรษฐกิจในประเทศไทยไปพร้อมๆกัน

ระเบียบวาระที่ 1.3 เรื่อง ข้อเสนอแนะจากหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดตากได้เสนอแนวทางการเชื่อมโยงให้จังหวัดตาก เป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บนเส้นทาง EWEC ซึ่งทางจังหวัดตากกำลังผลักดันอุทยานไม้กลายเป็นหิน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่ประจำจังหวัด ซึ่งจังหวัดตากมีเขตการค้าระหว่างชายแดนที่สามารถเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยได้ และต้องการเชื่อมโยงการนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมาสู่จังหวัดตาก ซึ่งจะสามารถทำให้เศรษฐกิจในประเทศไทยดีขึ้น และมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อยากให้มีการจัดเวทีเสวนาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือองค์ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.), องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และข้อมูลของทุกจังหวัดในเรื่องของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มาร่วมกันพูดคุย ร่วมกันพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยหลักการ All-win จับมือซึ่งกันและกันเดินหน้า เพื่อให้มีอำนาจในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ปิดการประชุม เวลา 14.30 น.

ภาคผนวก ฉ ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมและผลที่ได้รับ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับวัตถุประสงค์

ประโยชน์ข้อที่	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	ตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่
1. แผนภาพ (Diagram) โซ่อุปทานการท่องเที่ยวในปัจจุบัน บนเส้นทางภาคเหนือ ตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 1 ภาพ	<ul style="list-style-type: none">• สภาพห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทยและเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตามกรอบแนวทางการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Chopra ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ด้านการขนส่ง ด้านข้อมูล ด้านการจัดการ และด้านการกำหนดราคา	1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเพิ่มประสิทธิภาพโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ	<ul style="list-style-type: none">• หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สามารถนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นไปใช้ในการวางแผนดำเนินการด้านการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ wfh	3 เพื่อนำเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยว บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
3. โบรชัวร์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ที่รวมสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่างและเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	<ul style="list-style-type: none">• ข้อมูลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำไปใช้ในการวางแผนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ	1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ และผลในรายงานฉบับสมบูรณ์

ข้อที่	รายละเอียด	กิจกรรมที่ทำและเนื้อหาในรายงาน
1	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โซ่อุปทานการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	รวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิ ทุตติยภูมิ และลงพื้นที่จริงเพื่อสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์ด้วยกรอบการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Chopra โดยแสดงไว้ในบทที่ 4 และภาคผนวก ก. ,ข.,ค.,ง,จ
2	เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิ ทุตติยภูมิ ข้อมูลจากการลงพื้นที่จริง และข้อมูลที่วิเคราะห์ด้วยกรอบการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Chopra มาวิเคราะห์ร่วมกันด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม Swot Analysis โดยแสดงไว้ในบทที่ 5
3	เพื่อนำเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	นำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม Swot Analysis มาใช้ในการสังเคราะห์ร่วมกับผลการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Chopra เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ โดยแสดงไว้ในบทที่ 5

3. ตารางเปรียบเทียบผลที่เสนอในข้อเสนอโครงการ และที่ได้รับ

Output		ในกรณีล่าช้า (ผลสำเร็จไม่ถึง 100 %) ให้ท่านระบุสาเหตุและการแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
กิจกรรมในข้อเสนอโครงการ	ผลสำเร็จ (%)	
1. วิเคราะห์ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะ	100 %	
2. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์	100 %	